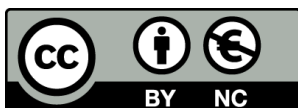

ANÀLISI DELS ELEMENTS DE CONTENCIÓ DE
L'ENDEUTAMENT A LES ADMINISTRACIONS
PÚBLIQUES LOCALS

Ivan València Arévalo

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.ca>

Aquesta obra està subjecta a una llicència Creative Commons Reconeixement-NoComercial

Esta obra está bajo una licencia Creative Commons Reconocimiento-NoComercial

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial licence

TESI DOCTORAL

TÍTOL: Anàlisi dels elements de contenció de l'endeutament
a les administracions públiques locals

Autor: Ivan València Arévalo

Any: 2.023

TESI DOCTORAL

TÍTOL: Anàlisi dels elements de contenció de l'endeutament
a les administracions públiques locals

Autor: Ivan València Arévalo

Any: 2.023

Programa de doctorat: Dret, Economia i Empresa

Dirigida per: Josep Viñas i Xifra

Tutora: Maria Àngels Farreras i Noguer

ÍNDIX

CAPÍTOL 1- INTRODUCCIÓ	7
1.1- Marc teòric	7
1.2.- Plantejament del problema	13
1.3 - Estructura i metodologia	15
1.4 - Hipòtesis	18
1.5 - Objectius	21
1.6 - Abast i limitacions	23
CAPÍTOL 2 – MODELS TÈORICS D'ENDEUTAMENT A LES UNITATS ECONÒMIQUES	25
2.1 - Elements explicatius de l'estructura financera d'una unitat econòmica	25
2.2 - Model de Modigliani i Miller	30
2.3 - Teoria de l'equilibri estàtic (<i>trade-off</i>).	38
2.4 - Teoria de la jerarquia de preferències (<i>pecking order</i>).	46
2.5 - Principals formes de finançament mitjançant fons aliens.....	51
CAPÍTOL 3- L'ENDEUTAMENT A LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES LOCALS.....	60
3.1 - Introducció	60
3.2 - Els recursos de les administracions públiques locals	67
3.3 - Característiques específiques de l'endeutament a les administracions locals	77
3.4 - Raons per a la limitació de l'endeutament a les administracions locals	89
3.5 - Evolució històrica de les limitacions legals en les diferents normatives.....	98
3.6 - Situació actual dels límits legals de l'endeutament	109
CAPÍTOL 4 – VALIDESA DELS LÍMITS LEGALS I PROPOSTA DE NOUS INDICADORS.....	127
4.1 - Validesa dels límits legals com a indicadors de l'endeutament	127
4.2 - Indicadors i variables d'endeutament utilitzats en la doctrina europea	152
4.3 - Anàlisi dels actuals indicadors de contenció de l'endeutament i el dèficit públic i propostes de revisió	172
4.4 - Nou indicador a partir de la qualitat creditícia del deute local	183
CAPÍTOL 5: ANÀLISI EMPÍRICA DE L'ENDEUTAMENT A LES ADMINISTRACIONS LOCALS CATALANES	194
5.1 - Dimensió de la mostra i temporalitat	194
5.2 - Estudi empíric dels elements de contenció del deute	196
5.3 - Anàlisi de la correlació entre l'eficàcia dels límits legals i algunes variables dependents	202
5.4 - Anàlisi de la incorporació de l'indicador de Qualitat Creditícia del Deute Local	216
CONCLUSIONS.....	221
BIBLIOGRAFIA I NORMATIVA.....	225
ANNEXEOS DE CÀLCUL	240
Annex I: Elements de contenció del deficit i deute públic 2008.....	241
Annex II: Elements de contenció del deficit i deute públic 2017.....	252
Annex III: Nou Indicador de Qualitat Creditícia del Deute Local (QCDL)	263
Annex IV: Nova ràtio endeutament públic local en funció del sòl urbà.....	273
Annex V: Taules complementàries al capítol V	273

Summary: The work begins by carrying out an analysis of the indebtedness of the economic units, in order to assess their financial structures; the main theories developed are set out, which define the basic guidelines when referring to aspects such as the optimal structure, the financial cost or the risk of over-indebtedness.

Subsequently, the financing of local public administrations is explored in depth, in order to analyze what their resources are, the specific characteristics of their indebtedness, the reasons for their limitation, as well as the historical evolution of legal limitations in the different Spanish regulations.

Next, the current situation of its legal limits is studied, comparing it with some debt variables used in European administrations, taking into account the supra-state regulations of mandatory compliance derived from being part of the European Union.

On the other hand, it is considered necessary to generate a local debt credit rating indicator that conveys, on the one hand, the probability of non-compliance with the payment obligations of a local administration, and on the other, the performance that local public debt is required, that is to say, a benchmark for the financing costs of the public sector which, additionally, is a complementary indicator of the strength of the current regulatory indicators.

Finally, an empirical work is carried out to validate the hypotheses raised. Catalan councils are analyzed in two different time periods and correlations are sought between debt indicators and other dependent variables, as well as a comparison between classic indicators and the new credit quality indicator.

Keywords: public management, local administration, indebtedness, indicators

Resum: El treball comença realitzant una anàlisi de l'endeutament de les unitats econòmiques, per tal de valorar les seves estructures financeres; s'exposen les principals teories desenvolupades, les quals defineixen les directrius bàsiques a

l'hora de fer referència a aspectes com l'estructura òptima, el cost financer o el risc de sobreendeutament.

Posteriorment, s'aprofundeix en el finançament de les administracions públiques locals, per tal d'analitzar quins són els seus recursos, les característiques específiques del seu endeutament, les raons per a la seva limitació, així com l'evolució històrica de les limitacions legals en les diferents normatives espanyoles.

Seguidament, s'estudia la situació actual dels seus límits legals, comparant-la amb algunes variables d'endeutament utilitzades en les administracions europees, tenint en compte la normativa supraestatal d'obligat compliment derivada de formar part de la Unió Europea.

D'altra banda, es considera necessari generar un indicador de qualificació creditícia del deute local que transmeti, d'una banda, la probabilitat d'incompliment de les obligacions de pagament d'una administració local, i d'una altra, el rendiment que s'exigeix al deute públic local, o sigui, un referent dels costos de finançament del sector públic que, addicionalment, sigui un indicador complementari de la fortalesa dels actuals indicadors normatius.

Finalment, es realitza un treball empíric per validar les hipòtesis plantejades. S'analitzen els ajuntaments catalans en dos períodes del temps diferents i es cerquen correlacions entre els indicadors d'endeutament i altres variables dependents, així com una comparativa entre els indicadors clàssics i el nou indicador de qualitat creditícia.

Paraules clau: gestió pública, administració local, endeutament, indicadors

Resumen: El trabajo comienza realizando un análisis del endeudamiento de las unidades económicas, a fin de valorar sus estructuras financieras; se exponen las principales teorías desarrolladas, que definen las directrices básicas en

relación a aspectos como la estructura óptima, el coste financiero o el riesgo de sobreendeudamiento.

Posteriormente, se profundiza en la financiación de las administraciones públicas locales, a fin de analizar cuáles son sus recursos, las características específicas de su endeudamiento, las razones para su limitación, así como la evolución histórica de las limitaciones legales en las distintas normativas españolas.

Seguidamente, se estudia la situación actual de sus límites legales, comparándola con algunas variables de endeudamiento utilizadas en las administraciones europeas, teniendo en cuenta la normativa supraestatal de obligado cumplimiento derivada de formar parte de la Unión Europea.

Por otra parte, se considera necesario generar un indicador de calificación crediticia de la deuda local que transmita, por una parte, la probabilidad de incumplimiento de las obligaciones de pago de una administración local, y por otra, el rendimiento que se exige a la deuda pública local, o sea, un referente de los costes de financiación del sector público que, adicionalmente, sea un indicador complementario de la fortaleza de los actuales indicadores normativos.

Por último, se realiza un trabajo empírico para validar las hipótesis planteadas. Se analizan los ayuntamientos catalanes en dos períodos del tiempo distintos y se buscan correlaciones entre los indicadores de endeudamiento y otras variables dependientes, así como una comparativa entre los indicadores clásicos y el nuevo indicador de calidad crediticia.

Palabras clave: gestión pública, administración local, endeudamiento, indicadores

CAPÍTOL 1- INTRODUCCIÓ

La present tesi doctoral té com a finalitat estudiar els actuals elements de contenció del deute i dèficit públic local de l'Estat espanyol, per tal d'intentar millorar la seva eficàcia; també s'intentarà elaborar propostes de nous elements de contenció del deute i dèficit públic local per tal de que puguin complementar i reforçar la finalitat dels existents.

Per aconseguir-ho es començarà realitzant una anàlisi de l'endeutament de les unitats econòmiques, per tal de poder valorar les seves estructures financeres; posteriorment s'aprofundirà en el finançament de les administracions públiques locals i en el seu model d'endeutament, per tal d'adquirir coneixements sobre quins són els seus recursos, les característiques específiques del seu endeutament, les raons per a la seva limitació, l'evolució històrica de les limitacions legals en les diferents normatives espanyoles, així com la situació actual dels seus límits legals, comparant-la amb algunes variables d'endeutament utilitzades en les administracions europees.

1.1- Marc teòric

1.1.1 - Estructura financera de l'empresa privada i el seu model d'endeutament

Pel que fa referència a l'estructura financera de l'empresa privada, ens basarem en les principals teories que han determinat les directrius bàsiques de les estructures de capital de les corporacions privades. La primera teoria que estudiarem és la de Modigliani i Miller (1958) considerada la pionera en aquesta temàtica. Per desenvolupar-la es varen definir una sèrie de variables que, interrelacionades, permetien definir la rendibilitat financera de les petites i mitjanes empreses. Segons els esmentats autors, l'estructura de capital financera més òptima serà aquella que maximitzi el valor present de les empreses amb un risc i un rendiment concordant amb les decisions de l'empresa.

La segona teoria que estudiarem serà la teoria de l'equilibri estàtic (*trade off*), plantejada per Myers (1977). L'autor va indicar que l'emissió de deute amb alts

nivells de risc reduiria el valor present de mercat de l'empresa per induir una futura estratègia inversionista, i que la pèrdua de valor de mercat seria absorbida per les accions en circulació de l'empresa; així, si l' impost sobre la renda i la taxa d'interès eren deduïbles mitjançant impostos, l'estratègia òptima seria la de trobar una relació entre avantatges impositius del deute i el cost d'una futura estratègia d'inversió.

Posteriorment, va aparèixer la teoria de la jerarquia financera (*pecking order*) plantejada per Myers i Majluf (1984). Els autors van proposar aquesta teoria per explicar el comportament descrit per Donaldson (1961) en relació a la preferència de les empreses a l'hora d'acudir als fons generats internament i només plantejar el finançament extern en cas que l'autofinançament fos insuficient. Aquesta teoria, basada en la asimetria de la informació, considera que l'atractiu dels estalvis fiscals generats pels interessos pagats pel concepte d'endeutament, així com les amenaces de la insolvència financera, són de segon ordre.

Més endavant, segons Rivera (2002), els estudis realitzats a les acaballes del segle XX varen aconseguir aportar un gran número de contribucions analítiques per tal d'introduir comportaments reals que no s'havien tingut en compte en els esquemes clàssics del pensament financer, tals com les despeses de les dificultats financeres, els conflictes d'interessos, i la possibilitat d'utilitzar el deute amb varies finalitats.

En els últims temps les investigacions s'han focalitzat en l'atenció en l'estudi real de mercat, és a dir, en les característiques del producte de consum (característiques de l'oferta), del nivell de competència sectorial, en com influeix l'estructura de capital en els resultats, i en les disputes pel control de les empreses.

El mateix autor defensa que les principals crítiques a la tesi de Modigliani i Miller han estat basades en la incertesa del nivell i la variabilitat dels resultats d'explotació, de l'estructura de les taxes d'interessos en els mercats financers,

així com de la incapacitat de trobar una estructura de capital òptima o d'un valor concret màxim de l'empresa, tal com expliquen els estudis realitzats per Van Horne (1997) i Ross et alter (2000). D'altra banda, en referència a la teoria del *trade off* (Shyam-Sunder i Myers, 1999) la línia principal d'anàlisi ha estat la de posar en dubte que encara no s'ha pogut definir una fórmula exacta per determinar l'endeutament òptim.

També es van desenvolupar estudis sobre la teoria de l'estructura de capital com els de Williamson (1988), que va indicar que les clàusules del deute generaven beneficis per la pressió que s'exerceix en els accionistes per tal de mantenir una harmonia d'interessos, o La Porta et alter (1997) que varen trobar que les grans empreses de països amb mesures proteccionistes més altes per als inversors, obtenien majors recursos a través del capital propi. Així mateix, Shyam-Sunder i Myers (1999) van concloure que un cop evaluats els models del *trade off* i comparats amb els del *pecking order* aquests últims tenen un major poder explicatiu en sèries temporals.

Mes recentment, Merton (2009) va defensar que qualsevol equilibri entre deute i impostos que el sector empresarial hagués pogut consolidar a principis de la dècada dels 90 equilibrant els costos del finançament del deute en front els guanys fiscals a través del palanquejament, teoria proposada per Modigliani Miller, ha quedat en part desvirtuada per les normatives d'alguns països on, en molts casos, s'ha incrementat la pressió fiscal sobre les empreses.

1.1.2. - Estructura financera de l'administració local i el seu model d'endeutament

Com que els recursos del sector públic són limitats, en primer lloc hem d'estudiar de quina manera es poden finançar les administracions públiques, en general, i les administracions locals en particular. Normalment, distingirem dins els recursos de les administracions públiques locals, entre ingressos corrents i ingressos no corrents.

Per tal d'aprofundir en els coneixements sobre l'estructura financera de l'administració local, així com del seu model d'endeutament, hem realitzat una revisió de la literatura específica per tal d'adquirir visió i coneixement dels aspectes relacionats amb la temàtica.

En primer lloc, Brusca i Labrador (1998) varen indicar que una de les raons per les que s'ha de controlar l'endeutament local està implícit en el propi concepte dels compromisos financers que s'haurien d'afrontar en el futur, traspasant-los a les futures generacions de contribuents. Una altra justificació fonamental deriva de la influència que l'endeutament de les administracions locals té en la gestió econòmica general de l'Estat.

Els esmentats autors varen concloure que les entitats locals recorren a l'endeutament fonamentalment per finançar despeses d'inversió, assumint que l'endeutament per habitant és un indicador de la situació financera d'una entitat local, encara que existeixen altres variables que hi podrien incidir, de caràcter comptable i pressupostari. D'altra banda, els estudis de Escudero i Prior (2002) varen exposar que els ajuntaments més descentralitzats, utilitzant la figura de la societat mercantil, eren els que disposaven de majors nivells de deute consolidat. Així mateix, les variables del nivell turístic del municipi, la renda per càpita i, en menor pes, la població, semblaven ser variables que originaven diferències importants en el nivell de deute. D'altra banda, també varen constatar la utilització d'operacions de tresoreria amb finalitats diferents a fer front als fluxos de tresoreria, aflorant situacions equivalents a endeutament a mig i llarg termini.

Posteriorment, Fernández et al. (2004) varen observar que, dins les variables de tipus socioeconòmic, la renda municipal no semblava tenir un efecte significatiu sobre el nivell d'endeutament. Així mateix, el seu model va posar de manifest efectes significatius derivats de les característiques d'una major població, explicant que els municipis superiors a 50.000 habitants, tenien nivells d'endeutament significativament superiors.

Així mateix, Bastida i Benito (2005), varen concloure que les variables financeres que millor explicaven el recurs a l'endeutament eren el resultat pressupostari no financer, les despeses de capital i els ingressos de capital i, concretament, que els ajuntaments havien de centrar els seus esforços en el resultat pressupostari no financer, atès que era la variable de major influència.

D'altra banda, Pascual, Cabasés i Ezcurra (2008) varen determinar els avantatges de l'endeutament a partir d'una sèrie de qüestions que desenvoluparem en el treball. Mitjançant el seu model econòmic varen exposar que l'evidència empírica corroborava que la inversió era un dels factors determinants de l'endeutament municipal.

Posteriorment, Folgado (2010) va indicar que l'endeutament de les entitats locals, i els seus límits fixats per la legislació d'estabilitat pressupostària era un tema de transcendència per al funcionament de l'economia perquè es tractava de l'administració més propera al ciutadà. Aquest autor indicava que la principal font d'endeutament dels ajuntaments era la realització d'inversions i, consegüentment, el seu manteniment, el qual ha comportat grans despeses corrents que moltes vegades no estaven contemplades o no estaven ben dimensionades en els ingressos ordinaris.

Així mateix, Bastida, Benito i Muñoz (2010) ens mostraven que el signe polític del govern local no influïa en la pressió fiscal del municipi; en canvi, en aquells governs amb fortalesa política es va posar de manifest que, en els anys electorals, es va intensificar l'endeutament o la utilització de recursos propis per la realització de noves inversions i que, en molts casos, aquest fet va provocar un increment de la pressió fiscal durant els esmentats anys electorals.

També es va constatar (Garcia, 2011) que l'endeutament a curt termini, definit com a operacions de tresoreria, servia per finançar romanents de tresoreria i pòlisses de crèdit.

Altrament, Bastida et al. (2011), varen interpretar que existien diferents factors que influïen sobre el nivell de deute municipal i que aquests no només eren de tipus econòmic sinó també social o polític. Els indicadors socioeconòmics influïen positivament sobre l'endeutament però, no obstant això, la densitat de població, la capacitat d'autofinançament i l'elaboració d'estats financers consolidats varen tenir una relació negativa, estadísticament no significativa.

Més recentment, Bastida et al. (2015) varen indicar que els límits del deute dels governs que formen part de la Unió Monetària Europea, son peça clau pel pacte d'estabilitat i creixement. En el seu estudi, realitzat per analitzar quins factors polítics i socioeconòmics influïen en el compliment dels límits del deute públic local, varen poder observar que el límit d'excedent no financer va ser el requisit que s'incomplia més sovint, seguit del saldo net operatiu; en canvi, el major nombre d'habitants en un municipi va mostrar tenir un impacte positiu i significatiu en relació al compliment dels límits del deute local.

Darrerament, Brun, Márquez i Prior (2019), a través de l'estimació d'un model autoregressiu espacial, varen mostrar que l'eficiència del govern als municipis veïns afectava positivament l'eficiència del govern local. Això va posar de manifest la importància de considerar les estructures de dependència espacial en estudis sobre eficiència en el sector públic, atès que pot arribar a influir en el grau d'endeutament a nivell municipal.

Finalment, Prior et al. (2019) varen concloure en la seva anàlisi empírica que, en temps de crisi, existia una relació significativa entre els components de la condició financera i l'eficiència de costos, atès que l'eficiència dels costos municipals augmentava amb el deute comercial, i que certes variables socioeconòmiques afectaven als nivells d'eficiència de costos.

1.2.- Plantejament del problema

Les dificultats per corregir l'enorme dèficit i deute dels països europeus, sobretot en els països de la zona Euro a partir de l'any 2007, van portar a la gran majoria dels seus països a executar plans estratègics d'estabilitat liderats per la Unió Europea. Un dels pilars fonamentals d'aquests plans d'estabilitat varen ser els límits legals a tenir en compte, tant per al dèficit com per al deute; en el cas específic de l'Estat espanyol, aquests límits legals havien de contemplar els diferents nivells de les administracions que el componen, és a dir, central, autonòmic i local.

Si tenim present que prop del 50% de la despesa pública és gestionada per les comunitats autònomes, cal indicar que l'argument que capacita als governs autonòmics per fer ús de l'emissió de deute es fonamenta, bàsicament, en que la descentralització de la despesa no pot ser resolta independentment del problema de l'assignació dels ingressos, atès que una descentralització eficient de la despesa exigeix que la competència d'estabilització estigui assignada fonamentalment al govern central.

Per situar-nos en l'evolució històrica de la normativa estatal, el nostre punt de partida serà la Llei 13/1996 que va néixer amb la finalitat de contribuir a la millor i més efectiva consecució dels objectius de la política econòmica del govern i, més concretament, per al compliment dels criteris de convergència que preveu el tractat constitutiu de la Comunitat Europea. Mitjançant aquesta llei es varen introduir una sèrie de disposicions orientades a obtenir uns bons resultats en el sanejament dels comptes municipals; entre d'altres, podem citar un nou càlcul de la càrrega financera, noves restriccions a l'endeutament local, així com la introducció dels plans de sanejament financers no superiors a sis anys.

Més tard, es van realitzar una sèrie de canvis amb la finalitat d'establir els principis rectorals als quals s'havia d'adequar la política pressupostària del sector públic amb vista a la consecució de l'estabilitat i el creixement econòmics en el marc de la Unió Econòmica i Monetària. Així mateix, amb l'objectiu de determinar

els procediments necessaris per a l'aplicació efectiva del principi d'estabilitat pressupostària, d'acord amb els principis que derivaven del pacte d'estabilitat i creixement, i en virtut de la competència de l'Estat respecte de les bases i la coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica, es va aprovar la Llei General 18/2001 la qual va introduir l'objectiu a llarg termini d'equilibri pressupostari en l'àmbit local.

A partir d'aquest moment, l'Estat continua regulant els límits de l'endeutament local a partir de lleis, reials decrets i ordres que configuren els trets legals més importants, i que determinen valors en conceptes tan heterogenis com el romanent de tresoreria, el capital viu de les operacions de crèdit o la càrrega financera.

Així doncs, un cop analitzat el context global de l'endeutament públic local, intentem preguntar-nos si els límits legals a tenir en compte, tant per al dèficit, com per al deute són realment eficients per aconseguir els seus objectius i si, d'altra banda, podrien existir altres mecanismes per realitzar aquest control a partir d'altres indicadors.

D'altra banda, aquesta visió genèrica del problema plantejat permet elaborar una sèrie de preguntes que intentarem contestar al llarg del treball. També és important que aquests interrogants siguin prou precisos per reflectir l'objectiu general de la investigació.

En primer lloc, hem de qüestionar si l'elaboració dels límits legals d'endeutament, plantejats per les normatives europees i espanyoles, han estat eficaços per aconseguir la reducció de deute i dèficit de les administracions públiques locals.

En segon lloc, tenint en compte que les administracions locals són molt heterogènies, hem de qüestionar si algunes variables determinades generen una major o menor correlació amb l'eficàcia dels límits legals d'endeutament, per així realitzar diferenciacions entre distintes tipologies.

En tercer lloc, hem de qüestionar si es podrien crear altres indicadors diferents als que ha generat la normativa europea i espanyola per tal de millorar els ajustaments que ja realitzen els límits legals, i amb l'objectiu de poder elaborar una mena de rànquing respecte a l'endeutament entre les administracions locals.

1.3 - Estructura i metodologia

En aquesta tesi doctoral hem iniciat la investigació a partir de la recerca bibliogràfica en diferents àmbits. Primer, avaluant els elements explicatius de l'estructura financera d'una unitat econòmica, incidint en les diferents teories sobre endeutament en les unitats econòmiques; posteriorment, s'ha avaluat l'endeutament en les administracions públiques locals, els seus recursos, característiques específiques del seu endeutament i raons per limitar-lo, així com l'evolució històrica de les limitacions legals en les diferents normatives i, més tard, hem analitzat els límits legals de l'endeutament en les administracions locals a l'Estat espanyol i els hem comparat amb els controls que realitzen altres estats europeus. Seguidament passem a exposar, de manera resumida, les qüestions més destacades en els aspectes assenyalats.

Segons Zambrano i Acuña (2011) el debat sobre l'existència d'una estructura òptima de capital va néixer a principis de la dècada dels 50 del segle passat, amb les tesis tradicionals sobre l'estructura financera que defensaven la idea d'una combinació òptima entre capital propi i deute, cercant minimitzar el cost de capital i maximitzar el valor de l'empresa. Més tard va fer aparició la proposta de Modigliani i Miller (1958), on varen enunciar que en mercats perfectes les decisions de l'estructura financera no afectaven al valor de l'empresa, basant-se en supòsits de mercats de capital perfectes. Posteriorment, els esmentats autors varen publicar un altre article on incloïen en el seu model els impostos sobre els beneficis i suggerien que l'empresa havia d'endeutar-se al màxim per poder aprofitar els avantatges fiscals del deute.

Posteriorment, el reconeixement dels mercats imperfectes va donar origen a varies tesis que essencialment explicaven l'estructura de capital, tals com la

teoria del *trade off* o de l'equilibri estàtic a partir de Modigliani i Miller (1963), la tesi d'irrellevància de Miller (1977), la tesi dels contractes de Jensen i Meckling (1986) i, finalment, la teoria dels senyals enunciada per Ross (1977) i Leland i Pyle (1977). Aquests corrents buscaven tenir en compte algunes deficiències del mercat com són els impostos als que estan sotmesos els inversors.

En referència a l'endeutament de les administracions públiques locals, Fernandez et al. (2004) varen exposar que els municipis amb població superior a 500.000 habitants tenien un endeutament diferent en relació a municipis per sota d'aquesta població, així com que l'estalvi brut provoca menys endeutament per càpita; d'altra banda, Bastida i Benito (2005) varen estudiar que les variables financeres que millor explicaven el recurs a l'endeutament eren el resultat pressupostari no financer, les despeses de capital i els ingressos de capital, i que el signe polític no influïa en els nivells d'endeutament públic local; així mateix Folgado (2010) va indicar que les despeses financeres resten capacitat de prestació de serveis, provocant problemes financers per als següents mandats; d'altra banda, Brusca, Montesinos y Mora (2012) varen exposar que les entitats públiques locals més endeutades eren les que tenen un major nombre d'ens dependents, i que existia una correlació entre índexs de descentralització i endeutament; així mateix, Ruiz (2017), indica que els imports en que es podien endeutar les entitats locals estan limitats per llei i que la legislació estableix regles molt clares sobre fins quan es pots endeutar una administració local, deixant palès que el límit a l'endeutament depèn de la capacitat de generar ingressos corrents de l'entitat local.

De la recerca bibliogràfica realitzada en referència a la doctrina europea en matèria d'elements de contenció del deute i dèficit públic hem pogut observar que, segons Melly (2012), a Suïssa la normativa defineix els índexs d'amortització dels actius dels ajuntaments imposant l'obligació de mantenir l'equilibri financer; en canvi, Oprea i Bilan (2016) ens han mostrat que Romania utilitza una fórmula que contempla que l'import total dels pagaments anuals de deute no pot superar un percentatge dels ingressos propis dels pressupostos

locals; d'altra banda, Veiga i Gonçalves (2014), i amb una fórmula semblant a la de Romania i a la de l'Estat Espanyol, ens indica que la normativa sectorial portuguesa considera que el deute d'un municipi és excessiu quan el deute brut supera un percentatge de la mitjana dels ingressos corrents durant els darrers tres anys. Per la seva part, Shah (2006) estudia que, d'una manera indirecta, Suècia disposa d'un endeutament limitat pel fet que tots els costos associats al deute s'han de tenir en compte de cara a l'equilibri pressupostari. Tanmateix, els governs locals no tenen cap límit directe pel que fa el volum de l'endeutament. Pel que respecte a Gran Bretanya, una entitat local es pot endeutar per a qualsevol finalitat que entri dins de les seves atribucions o bé per a una gestió prudent dels seus assumptes financers. D'altra banda, cada autoritat s'ha d'imposar un límit d'endeutament, d'acord amb els principis del codi de pràctiques prudentes. Aquest límit s'ha de fixar prenent com a referència les vies d'ingressos a disposició de l'autoritat local, que serviran per tornar el deute.

Un cop revisada la literatura, es fa una anàlisi dels actuals elements de contenció del deute i dèficit públic contemplats en el marc normatiu estatal, i es proposen una sèrie de modificacions per tal de buscar una millor eficàcia en els aspectes citats.

Posteriorment, es proposa la creació d'un nou indicador no contemplat en la normativa estatal i europea referent a la qualitat creditícia del deute local, amb la finalitat de fer més eficient la contenció del dèficit i deute públic local. El nou indicador recollirà, d'una banda, la probabilitat d'incompliment de les obligacions de pagament dels ens públics locals i, d'altra banda, el rendiment que s'exigeix al deute públic local. Per tant, es genera un referent dels costos de finançament del sector públic i a més es crea un indicador relacionat amb la solvència financera, complementari dels actuals indicadors normatius.

Finalment, hem elaborat una anàlisi empírica, en la qual s'ha optat per analitzar un rang d'anys que abastés el període de crisi i post crisi econòmica viscuda en l'última dècada i per això s'ha optat per l'estudi dels períodes 2008 i 2017.

1.4 – Hipòtesis

En el present apartat es tractaran tres grups d'hipòtesis: el primer dels grups consisteix en com ha estat l'eficàcia dels límits legals en les administracions locals (GH1), el segon es basarà en la correlació entre l'eficàcia dels límits legals i algunes variables dependents (GH2) i, finalment, el tercer grup incidirà en l'estudi d'altres indicadors d'endeutament públic local (GH3).

En relació a al primer grup d'hipòtesis (GH1), l'eficàcia dels límits legals en les administracions locals, podríem subdividir-lo en unes quantes hipòtesis individuals que passem a enumerar a continuació.

H1 – El límit d'endeutament, l'estalvi net i l'estabilitat pressupostària, com a elements de contenció del deute i del dèficit públic, han estat eficaços en els darrers períodes.

Atès que Bastida i Benito (2005), indicaven en el seu treball que la principal conclusió a la que s'havia arribat era que les variables financeres que millor explicaven l'endeutament en els ajuntaments eren el resultat pressupostari no financer, les despeses de capital i els ingressos de capital, i que més recentment, Alloza (2019) va estudiar que en relació a la liquidació de pressupost el percentatge de municipis en situació deficitària es va reduir substancialment, podem suposar que el grau de compliment ha de ser superior al 80%.

H2 – L'endeutament públic local català s'ha aconseguit disminuir en l'última dècada, degut a la intensificació de les restriccions i control dels elements de contenció i dèficit local vigents.

Tal i com indiquen Alloza et alter (2019), l'evolució del deute públic local a l'Estat Espanyol va passar del 2,8% del PIB l'any 2008, al 2,1% l'any 2018, atribuint gran part de l'estratègia de l'èxit a l'article 32 de la Llei Orgànica d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera, el qual reconeix amb caràcter general, que el superàvit s'ha de destinar a la reducció del deute públic contret, sempre

que l'entitat disposi d'un saldo de tresoreria per despeses generals positiu. Per tant podem suposar una reducció d'un mínim del 30% en l'endeutament públic local.

H3 - La regla de la despesa és un element de control tan exigent que genera grans incompliments en les administracions locals.

En aquest cas, Alloza (2019) indicava que l'evolució de la inversió pública local, va augmentar notablement en el 2009, com a conseqüència dels plans d'estímul fiscal (Pla E), però s'han registrat caigudes substancials des de llavors, situant-se la inversió en el 2018 a nivells similars al 1999, un 54% inferior al màxim de 2007. Aquesta reducció de la inversió, especialment intensa entre el 2010 i el 2012, sembla haver estat provocada pel compliment dels objectius de la regla de la despesa; en aquest sentit, la relaxació dels criteris de la regla de la despesa en el 2014 va venir acompanyada d'un creixement positiu de la inversió, tot i que a dia d'avui encara es troba a nivells llunyans dels registrats abans del 2008. Per tant, podem establir que el grau de compliment de l'indicador estarà per sota del 30%.

En relació al segon grup d'hipòtesis (GH2), correlació entre l'eficàcia dels límits legals i determinades variables independents, també es poden subdividir en diferents hipòtesis individuals, que seguidament concretarem.

H4 – Existeix una correlació negativa entre el compliment dels límits legals d'endeutament d'un municipi i la seva població.

Bastida i Benito (2005), van dividir els municipis en dos subgrups (població igual o inferior a 20.000 habitants i població superior a 20.000 habitants), i varen comprovar que el requisit de la capacitat de finançament establert en la Llei General d'Estabilitat Pressupostària era el més incomplert i que, d'altra banda, existien uns nivells superiors dels límits de càrrega financera i de deute total en els ajuntaments grans.

H5 – Existeix una correlació positiva entre nivell màxim d'endeutament i superfície urbana.

Els serveis mínims que han de prestar obligatòriament els municipis juntament amb la normativa de la llei d'Urbanisme implica que la gran majoria dels serveis estaran dins del sòl urbà i dins els espais públics. Per tant, com més superfície urbana tingui un ajuntament, més serveis haurà de prestar i necessitarà finançar-se a través de l'endeutament.

H6 – Els ajuntaments de municipis turístics estan més endeutats que els ajuntaments de municipis no turístics.

En moltes ocasions s'ha explicat que els municipis turístics han de realitzar un esforç financer superior als municipis no turístics. Tot i que la normativa permet determinats tributs per als municipis turístics i que la legislació turística de la majoria de les comunitats autònomes recull la figura del municipi turístic i li concedeix alguns avantatges, segons Jaime y Soler (2009) el recurs al deute és lleugerament superior als municipis turístics i més si tenim en compte els valors per càpita. Per tant, la hipòtesi es concreta en el supòsit que els ajuntaments turístics tenen més endeutament per habitant que els ajuntaments no turístics, en uns valors mitjans superiors al 20%.

En relació al tercer grup d'hipòtesis (GH3), eficàcia d'altres indicadors d'endeutament, passem a enumerar les hipòtesis individualitzades.

H7 – Una part important dels ajuntaments que compleixen amb els indicadors legals tindran uns valors alts en l'índex de qualitat creditícia.

El particular sistema de finançament dels ajuntaments, juntament amb el fet que sigui un sector molt regulat, fan que analitzar el risc d'una administració pública local sigui un exercici diferent de l'anàlisi d'altres tipus d'administracions públiques i, per descomptat, d'una empresa privada. Tot i així AFI, una empresa

de consultoria en economia i finances, va crear l'SCAL¹, un sistema d'informació de suport a les entitats financeres proporcionant-los el detall complet de la qualitat creditícia de les corporacions locals a partir d'una sèrie de dades, algunes de les quals també formen part del càlcul de l'endeutament legal. En el nostre treball també hem elaborat un índex de qualitat creditícia on els valors tinguts en compte en els límits legals també formen part de la fórmula final. La hipòtesi es concreta en que més del 70% dels ajuntaments que compleixen amb els indicadors legals tindran una puntuació superior a 5 punts sobre 10 en l'índex de qualitat creditícia.

H8 - Disposar d'un alt compliment en les ràtios dels indicadors legals no garanteix obtenir un bon resultat en l'índex de qualitat del deute local.

Per generar un nou índex de qualitat creditícia, que permeti una aportació de més informació a les entitats financeres que han de prestar recursos a les administracions locals, hem ponderat amb més força algun dels aspectes que els límits legals no tenen en compte i, per tant, és possible que el posicionament de cada ajuntament canviï. La hipòtesi es concreta en que més del 50% dels ajuntaments situats en el primer quartil del rànquing segons els límits legals no estaran en el primer quartil del rànquing segons el nou índex de qualitat creditícia.

1.5 - Objectius

La finalitat d'aquesta tesi doctoral és la d'avaluar l'eficàcia dels actuals elements de contenció del deute públic local a l'Estat espanyol en l'última dècada, i proposar-ne modificacions i nous elements, en base a l'avaluació realitzada i a les experiències conegudes en la doctrina europea.

---

¹ Scoring Credit Administracions Locals

Per assolir aquesta finalitat, els objectius generals del conjunt del treball dins la línia de recerca sobre elements de contenció de l'endeutament en les administracions públiques locals han estat:

-Analitzar el compliment i l'eficàcia dels elements de contenció del dèficit i deute públic local vigents a l'Estat espanyol en l'última dècada, en referència als municipis catalans.

-Proposar modificacions dels actuals elements de contenció del dèficit i deute públic local a l'Estat espanyol, així com de la proposta d'un nou element, en base a la detecció de les oportunitats de millora en la seva eficàcia, derivada de l'avaluació realitzada, dels coneixements adquirits en l'evolució dels esmentats elements a partir del 1980, de la doctrina europea i dels models de contenció del deute i les estructures de capital utilitzades en el sector privat.

-Discutir que una única fórmula per analitzar el topall d'endeutament públic local, pugui ser equitativa amb una estructura com la catalana on un percentatge important dels municipis tenen menys de 5.000 habitants, i d'aquests, una part important són micro-pobles.

Aquests objectius generals s'han desglossat en diversos objectius específics en cadascun dels apartats que conformen el cos de la tesi.

-Revisar la literatura de l'Estat espanyol i de diferents països de la Unió Europea per establir els fonaments de l'anàlisi de l'eficàcia en l'estudi de la mostra objecte.

-Analitzar l'evolució de l'endeutament en les administracions locals catalanes així com l'eficàcia dels elements de contenció del dèficit i deute, contemplats en la normativa estatal, durant l'última dècada i per estrats de població catalanes.

-Analitzar les necessitats d'endeutament dels ens públics locals i intentar ubicar-les dins la tipologia de sòl dels municipis, i proposar un model matemàtic que correlacioni les esmentades variables

-Realitzar propostes de modificació i millora en els elements de contenció del deute i dèficit contemplats en l'actual marc normatiu per tal de millorar la seva eficàcia i analitzar-los en base a l'orografia de Catalunya, és a dir, generant una separació física per sectors turístic i no turístic, que serien un escenari molt representatiu del que és la geografia de Catalunya.

-Proposar un nou element de contenció del deute i dèficit públic local, que pugui contemplar la probabilitat d'incompliment de les obligacions de pagament del deute dels ens públics locals i que, d'una altra banda, pugui ser un indicador del rendiment que s'exigeix al deute públic local; és a dir, aconseguir ser un referent del finançament per al sector públic local, a banda d'un referent per a la solvència financera d'aquest.

-Analitzar el comportament de la proposta del nou element de contenció del deute i dèficit públic local, en base als diferents estrats de població contemplats en la normativa local sobre serveis obligatoris dels municipis i en base a les franges creades en base a la geografia representativa catalana.

1.6 - Abast i limitacions

L'abast de la present tesi està emmarcada dins els ajuntaments catalans; per tal de poder tenir una mostra adequada, s'han eliminat tots aquells municipis de Catalunya amb una població inferior a 300 habitants i s'han desestimat aquells municipis dels quals no es podia obtenir dades per poder ser estudiats; així s'ha pogut obtenir una mostra representativa dels municipis catalans capaç d'incorporar més del 95% de la població i del deute públic local.

En referència a les limitacions de la present tesi podríem destacar-ne unes quantes: la manca d'informació digitalitzada i de forma globalitzada dels ajuntaments de l'Estat espanyol des de principis del segle XXI en seria una, atès que aquest fet ens podria haver permès una mostra representativa més prolongada en el temps; l'altre aspecte ha estat la dificultat en obtenir dades de forma massiva de la superfície de sòls dels municipis (no urbà, urbanitzable i

urbà), perquè no es disposa d'una bases de dades on consultar fàcilment la superfícies d'aquests sòls, fet que facilitaria molt l'estudi de correlacions entre les variables d'endeutament i la superfície del sòl urbà, urbanitzable o no urbanitzable.

Altres limitacions a les que també s'hauria de fer esment son l'accés a la manca d'informació trimestral i per municipis en relació al període mig de pagament a proveïdors per municipis i en diferents exercicis fiscals, així com dels resultats de la regla de la despesa; ambdós casos han estat limitadors a l'hora de poder aprofundir en l'anàlisi del comportament dels elements de contenció del deute públic local.

CAPÍTOL 2 – MODELS TÈORICS D'ENDEUTAMENT A LES UNITATS ECONÒMIQUES

2.1 - Elements explicatius de l'estructura financera d'una unitat econòmica

Des d'un punt de vista general, sembla clar que les unitats econòmiques necessiten recursos per realitzar les seves activitats funcionals i que, a mesura que augmenten aquestes, es necessitaran més recursos. Si pensem en una empresa, les seves decisions econòmiques hauran d'anar destinades a que existeixi un cert equilibri entre el volum de les activitats funcionals i els recursos que l'empresa disposi. L'estudi d'aquest equilibri es realitzarà a través del marc econòmic i financer.

Aquest estudi implica determinar la riquesa de l'empresa en un instant determinat del temps, que generalment serà al final del període d'estudi. En aquest sentit, el balanç de situació serà l'instrument que permetrà conèixer la citada riquesa. Ara bé, amb el pas del temps i degut a la seva activitat d'explotació, l'empresa anirà generant unes rendes que implicaran una variació de la riquesa, i aquesta es determinarà a través del compte de resultats.

D'altra banda, un problema a l'hora de determinar la riquesa de l'empresa és que els fluxos econòmics, ingressos i despeses, creadors d'aquesta mitjançant l'activitat d'explotació, no coincideixen exactament amb els fluxos monetaris, és a dir, els cobraments i pagaments realitzats per l'empresa durant l'exercici. Aquests fluxos monetaris es determinen a través de l'estat de la tresoreria.

Finalment, l'empresa necessitarà realitzar inversions periòdicament, per mantenir o expandir la seva capacitat de generar riquesa, la qual s'haurà de nodrir d'un cert finançament. Aquestes activitats quedaran paleses en un programa d'inversions i la manera amb la qual es disposarà el capital monetari necessari formarà part del programa de finançament.

D'aquesta manera s'obtindrà que la riquesa d'una empresa en dos instants diferents de temps normalment no serà igual i que, en conseqüència, els

balanços d'una empresa en instants diferents del temps tampoc seran habitualment iguals.

Així doncs, l'evolució de la riquesa, expressada en el balanç, es coneixerà a través de totes les actuacions realitzades en l'empresa durant l'exercici, i des del punt de vista econòmic i financer estaran reflectides en el compte de resultats, l'estat de la tresoreria, el programa d'inversions i el programa de finançament.

De fet, el balanç de situació ha de representar l'equilibri patrimonial d'una empresa, mostrant la valoració econòmica dels béns, drets, deutes i fons propis de la citada empresa en un moment determinat. L'expressió comptable d'aquest equilibri patrimonial ve determinada per l'equació següent:

$$\text{Patrimoni net} = \text{béns} + \text{drets} - \text{obligacions}$$

On els béns són els elements patrimonials controlats o propietat de l'empresa, els drets són els valors que reflecteixen actius que es poden convertir en diner líquid i les obligacions són els valors que l'empresa ha de tornar a persones alienes a aquesta.

Aquesta equació ens porta a representar el balanç d'una manera determinada i, per exemple, el pla comptable espanyol ho reflecteix de la forma que exposem en el Quadre 2.1.

Per al nostre treball, ens interessa fonamentalment l'estructura financera, és a dir, el patrimoni net (fons propis) i el passiu (fons aliens). Els fons propis i els fons aliens solen ajudar-nos a analitzar la posició financera de l'empresa i ens donen una informació molt clara sobre les possibilitats de desenvolupament de l'empresa tant a curt com a llarg termini.

Actiu	Patrimoni net i passiu
A) Actiu no corrent	A) Patrimoni net
I. Immobilitzat intangible	A-1 Fons propis

II. Immobilitzat material	I. Capital
III. Inversions immobiliàries	II. Prima d'emissió
IV. Inversions en empreses del grup i associades a llarg termini	III. Reserves
Inversions financeres a llarg termini	IV. Accions i participacions en patrimoni pròpies
VI. Actius per impostos diferits	Resultat d'exercicis anteriors
	VI. Altres aportacions de socis
B) Actiu corrent	VII. Resultat de l'exercici
I. Actius no corrents mantinguts per la venda	VIII. Dividends a compte
II. Existències	A-2 Ajustos per canvis de valors
III. Deudors comercials i altres comptes a cobrar	I. Actius financers disponibles per la venda
IV. Inversions en empreses del grup i associades a curt termini	II. Operacions de cobertura
Inversions financeres a curt termini	III. Altres
VI. Efectiu i altres actius líquids equivalents	A-3 Subvencions, donacions i llegats rebuts
VII. Periodificacions a curt termini	
	B) Passiu no corrent
TOTAL ACTIU (A+B)	I. Provisions a llarg termini
	II. Deutes a llarg termini
	III. Deutes amb empreses del grup i associades a llarg termini
	IV. Passius per impostos diferits
	V. Periodificacions a llarg termini
	C) Passiu corrent
	I. Passius vinculats amb actius no corrents mantinguts per la venda
	II. Provisions a curt termini

III. Deutes a curt termini
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU
(A+B+C)

Quadre 2.1 Balanç d'una empresa Segons RD 1514/2007, de 16 de novembre.

D'una banda, els fons propis són els recursos dels que disposa l'empresa formats principalment per les aportacions dels propietaris, pels beneficis generats per la pròpia empresa en períodes anteriors, i pels resultats generats en el període. Si una empresa esgota els seus fons propis per acumulació de pèrdues, pot entrar en fallida, que seria la situació que es produeix quan la suma dels seus actius és menor que la dels seus passius exigibles, és a dir, l'empresa no disposa de suficients béns com per fer front als deutes amb tercers.

D'altra banda, els fons aliens són les obligacions o deutes, que figuren en el passiu del balanç de l'empresa, amb persones diferents dels seus propis accionistes.

Com que en aquest treball enfoquem principalment la qüestió de l'endeutament, ens centrarem en els fons aliens; cal tenir present que aquests són recursos aportats a la societat per persones o entitats alienes a l'empresa i que, en conseqüència, han de ser reemborsats als seus creditors. Les diferents tipologies impliquen diferents costos com poden ser interessos, comissions d'obertura, comissions de no disponibilitat o costos de cancel·lació anticipada. En alguns casos l'endeutament està associat a un deute que cal tornar en un horitzó temporal superior a un any, és a dir a llarg termini, i en altres no, és a dir, a curt termini.

Entre alguns dels fons aliens s'estableix també una distinció entre els recursos obtinguts mitjançant emissió de títols, és a dir, el finançament directe en el mercat

de valors, i els recursos obtinguts mitjançant un intermediari financer, en la majoria dels casos una entitat financera, és a dir, un finançament indirecte.

Des d'un punt de vista doctrinal, en algunes ocasions, s'ha justificat que l'empresa sol recórrer primer a l'endeutament bancari en front a d'altres formes d'endeutament. Els arguments que se solen utilitzar és que si una empresa està fonamentada en el principi de maximització del benefici, l'endeutament genera l'efecte palanquejament, que serà positiu quan la rendibilitat econòmica sigui superior al cost del finançament aliè i, per tant, es pot crear un efecte multiplicador sobre la rendibilitat de l'empresa que proporcionaria un endeutament addicional en comptes d'utilitzar recursos propis; per tant, podem indicar que l'efecte palanquejament és l'expressió més sintètica de com l'endeutament contribueix a elevar la rendibilitat dels recursos invertits en l'empresa. En aquest sentit podem assenyalar alguns elements determinants de l'endeutament de les empreses.

En primer lloc, les condicions de l'entorn macroeconòmic en el qual les empreses es mouen. D'una banda, la inflació provoca la reducció en termes reals del deute i dels costos financers, l'efecte impositiu dels interessos permet a l'empresa disminuir el cost del seu endeutament, i la rendibilitat dels capitals invertits incrementa la inversió de les empreses i, possiblement, el seu endeutament.

En segon lloc, la cerca constant d'una estructura de finançament òptima, que permeti obtenir una maximització dels beneficis. D'una banda, el sistema fiscal constitueix un factor d'ordre pràctic que influeix de manera important en la decisió d'endeutament de les empreses; així mateix, el risc de sobreendeutament implica una utilització intensiva de l'endeutament que provoca un augment considerable de les obligacions financeres de les empreses.

Finalment, l'efecte palanquejament també ens explica que si la taxa d'interès real pagada pel capital prestat a l'empresa és superior a la rendibilitat econòmica

obtindrem un efecte palanquejament negatiu fent que l'efecte d'aquesta influència actuï negativament sobre la rendibilitat de les empreses.

En els últims cinquanta anys ha estat debat d'àmplia controvèrsia determinar quina és la combinació òptima de recursos propis i recursos aliens que generen un major valor a l'empresa. D'altra banda, existeix un consens sobre que el valor de les empreses pot variar a través de l'endeutament per l'efecte fiscal i altres imperfeccions del mercat com els costos de dificultats financeres, els costos d'agència i la asimetria d'informació, per determinar, en molts casos, una estructura de capital òptima que compensa costos i beneficis.

A continuació intentarem exposar les principals teories desenvolupades, les quals podríem considerar com les directrius bàsiques a l'hora de fer referència a l'estructura financera i a l'endeutament de les unitats econòmiques.

2.2 - Model de Modigliani i Miller

2.2.1.- Introducció

La teoria de Modigliani i Miller és la pionera en l'estudi de l'estructura de capital de les empreses. En aquesta teoria hi apareixien conceptes bàsics com ingressos, costos variables, costos fixos, deprecacions, interessos financers, impostos, costos del deute i costos de capital. Totes aquestes variables interrelacionades permeten definir la rendibilitat financera de les empreses.

El camí de la investigació de l'estructura de capital es va iniciar mitjançant el seu article "The cost of capital, corporation finance an the theory of investment" publicat l'any 1958. En aquest article els autors es varen replantejar la seva pròpia resposta al major interrogant fet pels economistes de l'època en matèria de costos de capital.

Així doncs, intentar obtenir una resposta a aquesta inquietud els va portar a formular les proposicions que varen donar lloc als plantejaments teòrics de

costos de capital més coneguts i que han acabat significat el punt de partida de diferents desenvolupaments en la matèria, bé sigui perquè els treballs següents varen intentar provar les proposicions indicades o, per contra, per intentar demostrar que no resultaven una bona explicació del comportament financer.

Segons els esmentats autors, l'estructura de capital financera òptima era aquella que maximitzava el valor present de les empreses amb un risc i un rendiment d'acord amb les decisions de l'empresa. Així doncs, l'empresa havia de tenir una visió fiscal de l'estructura de capital que donés suport a la rendibilitat financera sotmetent-la a la corresponent disciplina tributària. És per aquest motiu que Modigliani i Miller varen desenvolupar la teoria de l'estructura de capital, determinant que el valor de l'empresa i el cost de capital no estarien afectats pel palanquejament en condicions de mercats eficients i, per tant, el mercat sempre es mantindria en equilibri.

Modigliani i Miller varen ser els primers en desenvolupar una anàlisi teòrica de l'estructura financera de les empreses mitjançant la qual estudiaven els seus efectes sobre el valor d'aquesta a partir de tres etapes que passem a comentar. La primera establí la independència entre el valor de l'empresa respecte a la seva estructura de finançament. La segona prenia en consideració que l'impost sobre els beneficis produïa una relació directa entre el valor de l'empresa i el seu endeutament. La tercera etapa tornava a analitzar la independència entre el valor de l'empresa respecte a la seva estructura de finançament, però aquest cop amb la presència de l'impost sobre els beneficis, que en la primera hipòtesi formulada no l'havien tingut en compte.

2.2.2.- Independència entre el valor de l'empresa i la seva estructura de finançament

El teorema de Modigliani-Miller (MM) estableix dues proposicions, tenint en compte la hipòtesi d'inexistència d'impostos. En primer lloc defineix que el valor de mercat d'una empresa és independent de la seva estructura de finançament,

i és igual a l'actualització dels seus ingressos esperats a la taxa de rendibilitat econòmica pròpia de les empreses d'igual risc. En segon lloc, exposa que el cost dels fons propis d'una empresa endeutada augmenta proporcionalment en base al seu palanquejament, tenint en compte que el cost mig del capital es considera constant.

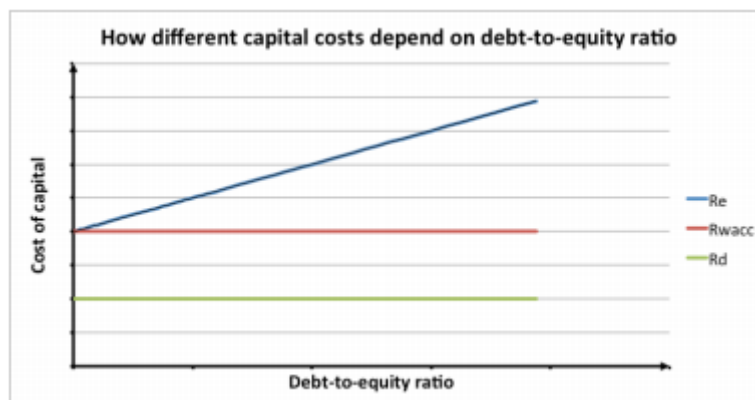
D'aquesta forma, una empresa no pot augmentar el valor de mercat del flux d'ingressos que genera, o reduir el cost de finançament, recorrent a l'endeutament.

Aquestes conclusions varen ser obtingudes a partir d'hipòtesis importants, principalment sobre la perfecció dels mercats de capital, sobre la possibilitat de classificar les empreses en categories homogènies, segons el seu risc d'explotació, i sobre la inexistència d'un impost sobre els beneficis de les empreses.

Els resultats de MM es varen fonamentar en una hipòtesi d'arbitratge, és a dir, considerant que, en un mercat financer perfecte, les diferències en el rendiment de capitals propis de l'empresa resultants de les diferències en les estructures de finançament podien ser compensats; és a dir, que el valor de l'empresa endeutada no podia ser superior al d'una empresa no endeutada, perquè això hagués creat oportunitats d'arbitratges incompatibles dins les hipòtesis d'un mercat perfecte.

El model MM fa incís en el fet de que, en l'equilibri, tots els actius iguals han de tenir el mateix rendiment. Amb aquestes condicions l'estructura financera no influeix sobre la rendibilitat de l'empresa. El teorema implica que, en l'absència d'un impost sobre els beneficis de les empreses, no és possible fer créixer el valor d'una empresa a través de la modificació de la seva taxa d'endeutament, i només el risc de l'activitat és determinant. Les empreses posseeixen un valor igual a l'actualització del seu resultat d'explotació, en referència a la taxa de rendibilitat econòmica requerida per les empreses d'igual risc d'explotació.

D'altra banda, MM admetien que el cost del finançament a través de l'emissió d'accions és superior al cost del finançament mitjançant el deute. Aquest concepte l'explicaven mitjançant la gràfica següent.

Gràfic 2.2 – Font: *A theoretical and empirical study of how capital structure influences the performance and value*, Benglsson and Wagner (2013)

Així doncs, l'anàlisi de MM es fonamenta en l'evidència de que el benefici d'exploració d'una empresa és funció dels actius compromesos en l'activitat i, en cap cas, de la manera com aquests actius són finançats. El valor dels actius es una funció del resultat d'exploració i, en conseqüència, independent del nivell d'endeutament. Això es resumeix en el fet de que, en teoria, el valor de mercat d'un actiu va en funció del seu rendiment i no de la manera com aquest rendiment és distribuït.

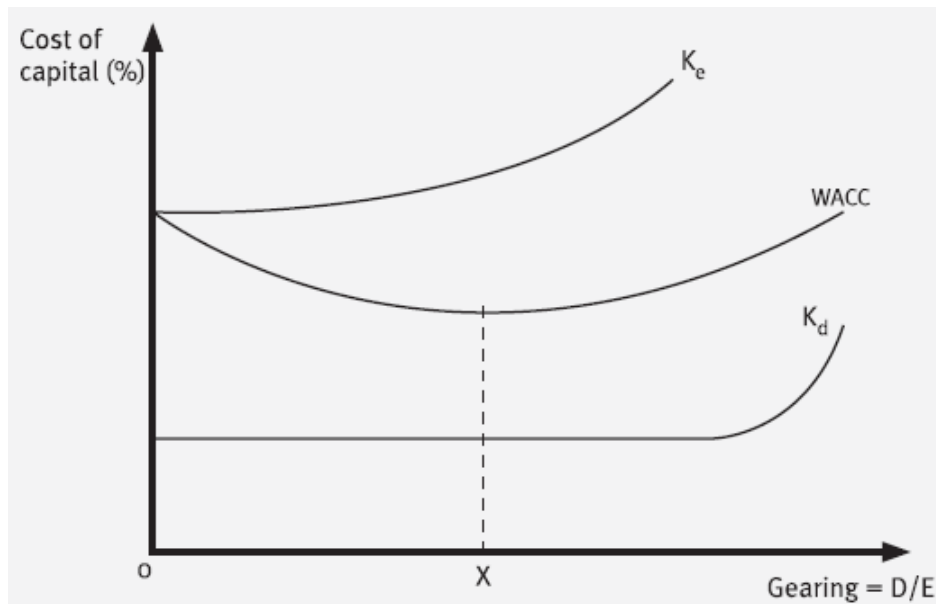
La conclusió a la que condueix aquesta primera anàlisi és que les decisions sobre l'estructura de finançament que pren una empresa són indiferents i que l'avaluació de l'empresa pot limitar-se a la de les seves decisions en el sector real. Contràriament a l'anàlisi tradicional, l'anàlisi de MM conclou llavors que el palanquejament no permet augmentar el valor de l'empresa.

2.2.3.- Relació produïda per l'impost sobre beneficis entre el valor de l'empresa i el seu endeutament

En una segona etapa, MM prenen en consideració l'existència d'un impost sobre el benefici de les empreses, així com la possibilitat de deduir les despeses financeres de l'endeutament de la base impositiva. La presa en consideració de l'asimetria del tractament fiscal del deute i dels capitals propis no permet mantenir la validesa del teorema de MM.

En efecte, en un sistema fiscal que permet deduir els interessos del deute i que pot també, en el marc del teorema de MM, establir una estructura òptima del capital, el rendiment del conjunt dels capitals invertits, entès ara com el resultat net després d'impostos, creixerà amb l'augment de l'endeutament.

Així doncs, l'estructura financera no és en aquest cas indiferent. L'empresa endeutada té un valor que supera al de l'empresa no endeutada en un valor igual al de la capitalització de l'estalvi fiscal anual. L'empresa trobarà avantatjós endeutar-se mentre la taxa de benefici sigui superior a la taxa de despeses financeres més els interessos resultants de l'endeutament, fent créixer, d'aquesta manera, la rendibilitat dels seus capitals propis. El cost del capital d'una empresa evolucionaria amb aquesta hipòtesi, tal i com mostra la gràfica següent:

Gràfic 2.3 – Font: *A theoretical and empirical study of how capital structure influences the performance and enterprise value*, Benglsson and Wagner (2013).

On:

K_e és el cost d'equilibri financer de l'empresa

K_d és el cost del deute

WACC és el cost mitjà del capital

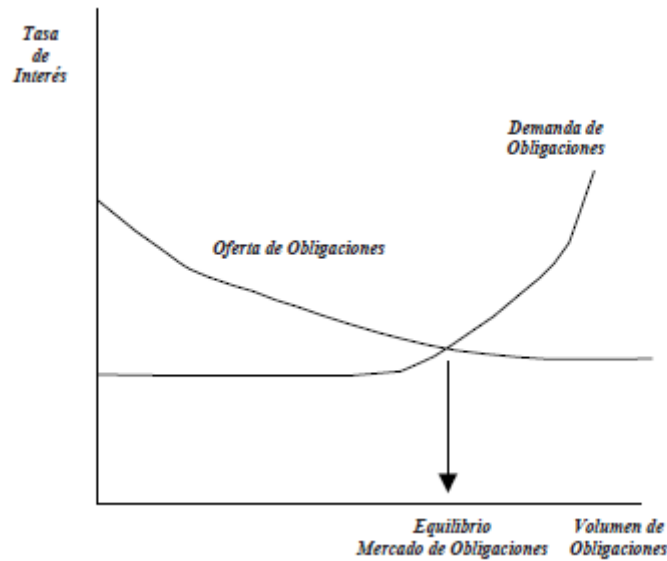
Aquesta segona proposició de MM, condueix a la conclusió de que la totalitat del finançament extern de les empreses s'hauria d'efectuar mitjançant l'endeutament; no obstant això, si existeixen costos que posin en dubte la viabilitat econòmica de l'empresa, aquests poden reduir la utilització de l'endeutament. Una ràtio òptima de deute/capitals propis pot ser obtinguda mitjançant la confrontació entre els beneficis dels avantatges fiscals obtingudes per l'endeutament i els costos d'una major probabilitat de fallida.

2.2.4.- Neutralitat de l'estructura financera tenint en compte la presència de l'impost de societats

En una tercera etapa MM, tornen a les primeres conclusions, és a dir, que el valor de l'empresa és independent de la seva estructura financera, i minimitzen la importància dels costos de fallida en la determinació d'una estructura òptima de finançament.

Tot i que els costos lligats a la probabilitat de fallida són insuficients per justificar el retard de l'ajustament de les ràtios d'endeutament en front de la progressió dels beneficis fiscals, MM van concloure que aquest fenomen havia de ser significativament inferior al que es podria pensar i que, per tant, succeïa principalment quan l'impost sobre els ingressos de les persones físiques es prenien com a punt de partida juntament amb l'impost sobre resultats de les empreses. En aquest cas, entenem com a impost de l'ingrés de les persones físiques l'impost sobre la renda, que és personal, progressiu i directe i que fa referència a la renda obtinguda en un any brut natural per les persones físiques i, en canvi, l'impost sobre resultats de les empreses fa referència a l'impost de societats, que també és directe i que recau sobre els beneficis obtinguts per les empreses.

Ara bé, tot i així, el guany degut a l'endeutament disminueix i pot desaparèixer o inclús ser negatiu. En efecte, la taxa de remuneració proposada als propietaris d'obligacions ha de ser suficientment elevada com per compensar la diferència d'imposició. En aquest sentit MM van establir un equilibri global en el mercat d'obligacions, tal i com es mostra en el gràfic següent:

Gràfic 2.4: Equilibri del mercat d'obligacions. Font: *Elementos explicativos del endeudamiento de las empresas*, Velázquez F. (2004)

L'oferta d'obligacions és una funció decreixent de la taxa d'interès acceptable per les empreses deguda a l'avantatge fiscal dels interessos. La demanda d'obligacions és una funció creixent de la taxa d'interès sol·licitada pels inversors per compensar una taxa impositiva personal dels ingressos per obligacions, superior a la dels ingressos provinents de les accions. MM van concloure que podia existir una ràtio d'equilibri deute/fons propis a nivell global però no per a una empresa en particular.

A continuació s'exposarà la segona teoria, la de l'equilibri estàtic (*trade off*), plantejada per Myers (1977) que, a diferència de l'anterior, considerava que l'estratègia òptima volia dir trobar una relació entre avantatges impositius del deute i el cost d'una futura estratègia d'inversió.

2.3 – Teoria de l'equilibri estàtic (*trade-off*).

2.3.1 – Aspectes bàsics

El punt de partida fa referència a que una empresa amb un deute d'alt risc i que actuï d'acord amb els interessos dels seus accionistes, seguirà una regla de decisió diferent d'una que pugui emetre deute amb menys risc o simplement no emeti deute.

Per definir aquesta teoria, Myers (1977) plantejava que l'emissió de deute amb alts nivells de risc reduïa el valor present de mercat de l'empresa per induir una futura estratègia inversionista. La pèrdua de valor de mercat era absorbida per les accions en circulació de l'empresa i, així, si hi havia un impost sobre la renda i la taxa d'interès era deduïble mitjançant impostos, l'estratègia òptima consistia en trobar una relació entre avantatges impositius del deute i el cost d'una futura estratègia d'inversió.

Així doncs, per a la teoria de l'equilibri estàtic, el valor de l'empresa no ve determinat pel rendiment dels actius presents, sinó pel valor actual net del rendiment que podria obtenir amb futures inversions. En aquest sentit, l'empresa buscarà una estructura de capital òptima, degut a que el nivell i les característiques del deute que l'empresa obtingui limitaran les decisions d'inversió, i aquest seria un dels raonaments que permetria entendre el perquè les empreses no s'endeuten tant com els és possible.

L'estudi dels factors que influeixen en la decisió d'endeutament de les empreses i, per tant, en la seva estructura de capital, està basada en diferents aspectes o característiques econòmiques i financeres, tals com la rendibilitat, el creixement, els impostos, les garanties patrimonials, l'antiguitat, la dimensió, entre d'altres, i és per aquests motius pels quals les empreses posseeixen diferents nivells d'endeutament.

En l'actualitat, la controvèrsia sobre l'estructura de capital segueix molt oberta, atès que encara no sabem com varia el valor de l'empresa en funció del seu

endeutament, tenint en compte les imperfeccions més importants del mercat com poden ser els efectes fiscals, els costos d'insolvència, els costos d'agència i les asimetries informatives. Tampoc s'han identificat totes les imperfeccions existents en el mercat ni s'han avaluat els seus impactes sobre la creació de valor a través de la seva relació amb l'endeutament.

Tot i que l'esmentada teoria explica amb encert l'estructura de capital entre sectors i les tipologies d'empreses que serien més propenses a ser adquirides amb endeutament, no justifica perquè les empreses amb molta rendibilitat dins un mateix sector es segueixen finançant amb fons propis i, per tant, no utilitzant la seva capacitat d'endeutament. Tampoc explica perquè en països on s'han reduït els impostos, o on el sistema impositiu ha disminuït els avantatges fiscals per endeutament, aquest segueix essent alt.

La teoria de l'equilibri justifica ràtios d'endeutament moderades però no pot explicar la correlació entre una alta rendibilitat i els baixos percentatges de deute; ara bé, sí que pot demostrar que les empreses amb actius relativament segurs i tangibles solen endeutar-se més que les empreses amb actius de risc.

L'esmentada teoria classifica el costos de fallida (sobreexcès d'endeutament i dels interessos associats en aquests) com els més rellevants, és a dir, quan l'empresa té en compte els esmentats costos el valor de l'empresa disminueix perquè es tenen en compte els pagaments que s'han de realitzar als creditors o als tercers que disposen de drets sobre l'esmentada empresa. Per tant, el valor d'una empresa quan es troba propera a la fallida és menor que quan no ho està.

Així doncs, es pot deduir que existeix un límit d'endeutament que ve determinat per l'aparició dels costos de fallida o d'estrès financer que compensarien els beneficis del descompte fiscal i que podrien ser de tipus directe o indirecte. Els costos directes serien aquells que són generats per les despeses administratives, assessorament professional i el valor del temps gerencial invertit en administrar el procediment de fallida, i els costos indirectes, dels quals

formarien part el deteriorament de la capacitat gerencial i la pèrdua de confiança dels agents externs sobre l'empresa, serien costos d'oportunitat que són molt difícils d'estimar.

Cal tenir en compte que vàries investigacions han focalitzat sobre la determinació de la magnitud dels esmentats costos, com per exemple Warner (1977), que va realitzar una mediació dels costos directes sobre una mostra d'empreses de ferrocarrils, arribant a la conclusió de que aquests solen decreïxer en funció de la dimensió en l'empresa quan està en fallida. Així mateix Altman (1984) va analitzar els costos totals de fallida sobre una mostra d'empreses minoristes i industrials arribant a la conclusió que els esmentats costos són suficientment grans com per donar credibilitat a una teoria sobre una estructura de capital òptima fonamentada en el *trade off* entre guanys per cobertura impositiva i costos esperats de fallida.

Seguint en la línia que havíem comentat anteriorment, Myers (1984) va reconèixer l'existència d'uns costos d'ajustament en les decisions d'endeutament de les empreses. D'aquest estudi se'n va derivar una anàlisi més detallada d'aquests: quins són, perquè són importants, quina és la resposta dels gerents davant aquests, entre altres. D'aquesta manera, va introduir en la seva investigació la hipòtesi de l'equilibri estàtic, segons la qual, la ràtio òptima de deute d'una empresa és determinada per un *trade off* entre costos i beneficis derivats de l'endeutament, mantenint els actius i els plans d'inversió constants. Per tant, l'autor descriu l'empresa com un element que va equilibrant el valor de la cobertura impositiva contra els costos de la fallida o dificultats financeres.

Per a Myers, el cost de les dificultats financeres i els efectes directes i indirectes sobre l'estructura de capital òptima d'una empresa es resumeixen mitjançant dues declaracions principals sobre el comportament financer. En primer lloc, les firmes amb més risc haurien d'endeutar-se menys, essent el risc la taxa de variació en el valor de mercat dels actius de l'empresa, és a dir, a major variació, major probabilitat de fallida. Les empreses més segures, per tant, haurien de ser

capaces d'endeutar-se en major proporció abans que els costos esperats de les dificultats financeres compensessin els avantatges impositius de l'endeutament. En segon lloc, les empreses que posseeixen actius tangibles s'endeutaran més que les firmes que posseeixen actius intangibles i especialitzats. El cost esperat de les dificultats financeres no depèn només de la probabilitat que apareguin tals problemes, sinó també del valor que es perdin en cas de que es produeixin, perquè els actius intangibles son més propensos a perdre valor en cas de dificultats financeres.

D'altra banda, més endavant, altres autors com Vendrell (2008) van indicar que com a conseqüència de la introducció de les dificultats financeres a l'anàlisi de l'estructura de finançament, el nivell òptim s'obtidria anivellant els avantatges i els desavantatges d'obtenir deute, essent llavors la decisió d'endeutament en una empresa una instància clau en la determinació del valor de mercat d'aquesta. En aquest cas, l'autora indicava que el valor de l'esmentada empresa venia donat per l'equació següent:

$$VMNE (E) = VMEE (E) - VAAF (E) + VACI (E)$$

On:

VMNE (E): Valor de mercat de l'empresa endeutada.

VMEE (E): Valor actual de l'estalvi esperat derivat dels interessos del deute.

VAAF (E): Valor actual dels costos d'insolvència esperats

VACI (E): Valor de mercat de l'empresa no endeutada

Reordenant els termes, s'obtidria que el valor de l'empresa endeutada seria:

$$VMNE (E) = VMEE (E) + VAAF (E) - VACI (E)$$

Això implicaria que la diferència entre una empresa endeutada i una empresa no endeutada vindria donada per la capacitat de la primera de poder anivellar entre els avantatges de la cobertura impositiva generada per l'endeutament financer i

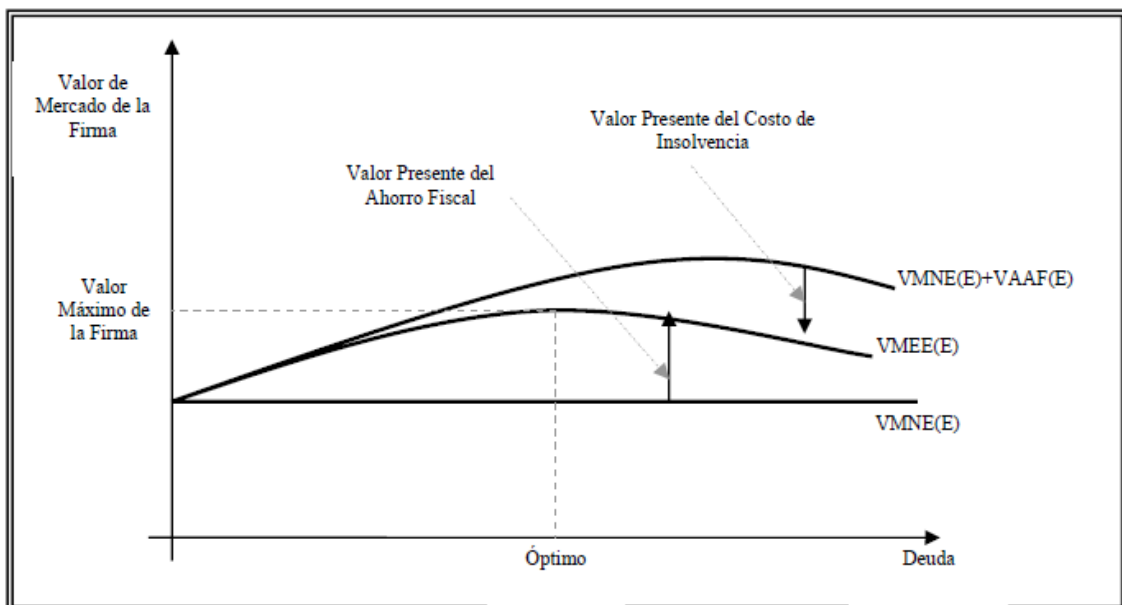
els desavantatges derivats dels costos d'insolvència generats per l'esmentada decisió d'endeutament. La maximització de l'esmentat valor permetria obtenir el nivell de endeutament òptim de la manera següent:

$$\partial VMEE/\partial VE = \partial VAAF/\partial VE - \partial VACI/\partial VE = 0$$

Arribant a la condició d'equilibri entre avantatges fiscals i costos financers

$$\partial VAAF/\partial VE = \partial VACI/\partial VE$$

El punt d'equilibri de tal compensació es pot observar en el gràfic següent:

Gràfic 2.5. Teoria de l'equilibri estàtic de l'estructura de capital Font: Vendrell (2008)

Si observem el gràfic, podem veure que l'empresa es finançarà externament fins al punt en que el valor marginal de la cobertura impositiva de l'endeutament addicional sigui compensat per l'increment en el valor present dels costos de les dificultats financeres.

2.3.2 -Els models estàtics

Les diferències impositives entre diferents tipus de finançament són el segon supòsit que explica les teories del *trade-off*, existint diferències entre el tractament tributari dels pagaments d'interessos en front dels pagaments dels dividends. Aquestes diferències en el tractament tributari generen un incentiu per utilitzar l'esmentat deute, atès que el pagament dels interessos d'aquest deute genera un benefici fiscal que redueix la pressió tributaria sobre els fluxos de les empreses.

Tot i així, l'increment del deute augmenta també el risc de fallida de l'empresa i, per tant, la teoria del *trade-off* buscarà el nivell de deute i capital òptim que mantingui l'equilibri entre l'incentiu de l'escut fiscal del deute i l'increment del risc de fallida que l'esmentat deute generarà.

La gran majoria del temps utilitzat en investigar la teoria del *trade-off* s'ha enfocat en determinar els costos de fallida i el benefici tributari del deute (Bradley, Jarrel i Kim, 1984). La validació empírica del model es va realitzar utilitzant una regressió de variables empíriques representatives d'un conjunt d'empreses referides a tres factors específics de cada empresa: la variabilitat del valor de l'empresa, el nivell de millores financeres no relacionades amb el deute i la magnitud del cost de fallida. Els autors varen trobar que el palanquejament òptim era inversament relacionat amb el cost esperat de fallida i directament relacionat amb el nivell d'avantatges fiscals diferents al deute.

Així mateix, varen deduir que les ràtios de deute estaven íntimament relacionades amb la indústria que desenvolupava l'empresa, però varen considerar que l'esmentat resultat venia donat per factors que afectaven al deute, com la variabilitat del valor de l'empresa, el nivell de beneficis fiscals no relacionats amb el deute (el qual depèn en gran mesura de les inversions que haurà de realitzar l'empresa i la depreciació que generaran les esmentades

inversions), i la magnitud dels costos dels passius financers, que són comuns a cada empresa.

D'altra banda, Mackie-Mason (1990) va estudiar les relacions entre els beneficis fiscals i l'incentiu d'utilitzar el deute. El model desenvolupat definia clarament els diferents beneficis fiscals addicionals als avantatges tributaris del deute, així com d'una sèrie de variables que haurien de tenir efecte sobre la decisió d'endeutar-se, com el cost de fallida, les ineficiències de la inversió o el cost de senyalització. El model va utilitzar les variables anteriorment anomenades per determinar si l'empresa hauria d'emetre deute o capital en cadascuna de les diferents instàncies i va obtenir resultats d'encert en un alt percentatge dels casos.

Aquest model era seqüencial, atès que les dades utilitzades eren d'ofertes públiques de deute o capital. L'estudi va concloure que les companyies que tenien beneficis fiscals per pèrdues anteriors tenien tendència a emetre menys deute que les que no en tenien, validant les prediccions del model *trade-off*.

En un altre estudi, Hovakimian, Opler i Titman (2001) varen utilitzar un model de dues etapes per capturar la idea de que les empreses es mouen cap a objectius de palanquejament. En la primera etapa varen estimar objectius de palanquejament realitzant regressions anteriors amb diferents variables. En la segona etapa, la ràtio de palanquejament estimada en la primera etapa va ser utilitzada com a referent de la ràtio òptima de palanquejament a llarg termini. La diferència entre la ràtio calculada en la primera etapa i la ràtio real es va incloure en la segona regressió com un predictor de la possibilitat de que l'empresa emetés deute o capital. La regressió de la segona etapa incloïa també variables que podien generar que l'empresa es desviés de la seva ràtio òptima de palanquejament.

Els resultats de la investigació varen mostrar que els beneficis passats eren un predictor important de les ràtios observades de palanquejament i que l'empresa,

freqüentment, prenia decisions de finançament o de recompra que cancel·laven els efectes de rendibilitat en les seves estructures de capital.

Tot i així, quan Graham (2000) va tractar de determinar el valor del benefici fiscal del deute per una empresa es va trobar que les empreses grans solvents que tenien baixes probabilitat de fallida eren molt conservadores en l'ús del deute. Titman i Wessels (1998) i Rajan i Zingales (1995) havien arribat a conclusions similars, trobant que les empreses amb alts rendiments històrics tenien tendència a tenir ràtios baixes de palanquejament.

2.3.3 - Els models dinàmics

Una nova línia d'investigació es va obrir en el camp de la teoria del *trade-off*, degut a intentar passar de l'estat estàtic, exposat fins al moment, a l'estat dinàmic. Fischer, Heinkel i Zechner (1989) varen pressuposar un model dinàmic que incloïa recapitalització, és a dir, que la ràtio del palanquejament es veïés constantment afectada pel preu de les accions. Els autors varen crear un model de decisió d'estructura de capital basat en un marc de temps continuat i varen obtenir solucions per al valor del capital de l'empresa en funció de les decisions dinàmiques de recapitalització.

El model assumia que les decisions d'inversió són exògenes i independents de l'estructura de capital de l'empresa; així mateix, el model de desenvolupament implicava que la ràtio del palanquejament era discontinua i no monòtona en el paràmetre del cost de fallida. La contribució més important d'aquesta investigació va ser la inclusió d'una regió de no recapitalització on els beneficis de major deute o de major capital estaven per sobre dels costos de recapitalització.

D'altra banda, Titman i Tsyplakov (2007) no només ho varen enfocar en la variable de recapitalització, sinó que també varen permetre canvis en les possibilitats d'inversió de la companyia. El rang de possibilitats d'inversió per a les empreses tenia un impacte en els futurs fluxos de caixa de cada empresa. A la vegada, el canvi de fluxos de caixa tenia un efecte en el valor actual net de

l'empresa i, per tant, també tenia una efecte en la ràtio de palanquejament. Els autors varen proposar que, degut al cost d'estructura el finançament, ja fos a través de deute o de capital, les empreses tenien la tendència a esperar i veure si existien canvis en les possibilitats d'inversió o si el preu dels productes patia l'ajust necessari per obtenir una ràtio òptima de palanquejament.

Així mateix, agafant en consideració els costos transaccionals de la recapitalització de l'empresa, els autors varen construir un model que permetia la reestructuració del capital del deute en cada període sobre la base del preu del producte que es venia, les capacitats de producció de l'empresa i la seva situació financera. També varen definir dues possibles línies de comportament: empreses que maximitzaven el valor del capital de l'empresa, concentrant-se només en el valor dels accionistes, o empreses que es concentraven en el retorn a tots els inversors (tant de deute com de capital) i, per tant, es maximitzava el risc del valor total de l'empresa.

2.4 – Teoria de la jerarquia de preferències (*pecking order*)

Com ja hem vist, la teoria de l'equilibri estàtic contempla la deducció del cost del deute mitjançant l'impost de societats, els costos d'insolvència i els costos d'agència, i defensa que l'ús del deute aporta avantatges i inconvenients a les empreses; en definitiva, tracta d'obtenir aquella combinació de recursos propis i de deute que maximitza el valor de l'empresa.

D'altra banda, la teoria de la jerarquia de preferències, contempla bàsicament asimetries d'informació, és a dir, no contempla una ràtio d'endeutament òptim, sinó que estableix un ordre de preferència entre les fonts de finançament en base a les necessitats de finançament motivades per les inversions, donant prioritat al finançament intern davant de qualsevol altra font perquè no es veu afectada per problemes d'asimetries d'informació i, a més, no està subjecta a la disciplina del mercat.

L'estudi dels factors que influeixen en la decisió d'endeutament en les empreses i, per tant, en la seva estructura de capital, tals com rendibilitat, creixement, impostos, garanties patrimonials, antiguitat o dimensió, entre d'altres, explicarien el perquè les empreses posseeixen diferents nivells d'endeutament.

Així doncs, com una alternativa a la teoria de l'equilibri estàtic, Myers i Majluf (1984) varen proposar la teoria de la jerarquia de preferències per explicar el comportament descrit per Donaldson (1961) amb relació a la preferència de les empreses l'hora d'acudir als fons generats internament, i només optar pel finançament aliè en cas que l'autofinançament fos insuficient. Aquesta teoria considera l'atractiu dels estalvis fiscals generats pels interessos pagats per l'endeutament i les amenaces de la insolvència financera com a magnituds de segon ordre.

La teoria de Myers i Majluf es va desenvolupar en el context de l'asimetria de la informació, on els directius tenien un major coneixement que els propis inversors externs en relació a les expectatives de risc i al valor de l'empresa. Sota la hipòtesi que els gerents actuarien a favor dels interessos dels accionistes, quan aquests detectin que el preu de l'acció està infravalorada recorreran al deute, atès que es mostren en contra de l'emissió de recursos propis i intentaran que aquesta tingui lloc quan les accions estan justament valorades o sobrevalorades. Així, el deute resultarà la millor opció de finançament en la mesura en que els problemes d'asimetria de la informació adquireixen major rellevància.

Des del punt de vista de l'empresa, els fons propis representen una major font de finançament que el deute, i aquesta, a la vegada, és una millor opció que l'emissió d'accions. Si és possible, el finançament dels projectes ha de ser mitjançant fons propis i, si són insuficients, es procedirà a l'emissió de deute procurant no fer ús de l'emissió d'accions. És per aquest motiu que el que s'espera de les empreses altament sanejades, generadores de grans fluxos de caixa, és que facin el menor ús del finançament aliè.

Així doncs, per descriure el funcionament de la teoria de la jerarquia financera, Myers (1984) va formular quatre enunciats que es fonamentaven en les qüestions següents: primer, les empreses prefereixen el finançament intern; segon, la taxa de repartiment de dividends estimada s'adapta a les oportunitats d'inversió; tercer, encara que la política de dividends és fixa, les fluctuacions en la rendibilitat i les oportunitats d'inversió es poden predir, fet que produeix que els fluxos de caixa generats internament puguin ser majors o menors que les seves despeses de capital; quart, si es requereix finançament extern, l'empresa emet primer els títols més segurs, això vol dir, primer el deute i llavors els títols híbrids com les obligacions convertibles, i posteriorment els recursos propis, que seran l'últim recurs per a l'obtenció de fons.

Per tant, Myers i Majluf varen plantejar un model basat en l'existència d'asimetria informativa i en el que la direcció actua defensant els interessos dels antics accionistes. Si l'empresa disposa de suficients fons generats internament portarà a terme tots aquells projectes d'inversió amb valor actual net positiu. Altrament, si per finançar una inversió es requereixen noves aportacions de fons, una ampliació de capital tindria un efecte negatiu en la rendibilitat dels accionistes perquè, davant una situació d'informació asimètrica, el mercat interpretarà les ampliacions de capital com una actuació en que les accions de l'empresa es troben sobrevalorades, i aquest tipus d'anuncis provocarien un efecte de caiguda del preu de les accions.

Per aquesta raó, Myers i Majluf varen argumentar que, en el cas de no disposar dels fons necessaris per finançar les noves inversions, l'empresa només recorreria a una emissió d'accions quan existissin inversions molt rendibles que no poguessin ser posposades ni finançades mitjançant deute, o quan l'empresari pensés que les accions estan suficientment sobrevalorades com perquè els accionistes estiguin disposats a suportar la penalització del mercat.

D'altra banda, Holmes i Kent (1991) també varen senyalar que, en el cas de que l'empresa recorri al capital extern, el finançament influiria en el tipus de deute a

escollir. En concret, els directius de les petites i mitjanes empreses recorreran a deute de pocs requisits formals, tals com deute a curt termini en forma de pòlissa de crèdit o descoberts en compte corrent, o al crèdit comercial o al *leasing-renting*.

Fins a la data són nombrosos els treballs que han intentat contrastar la teoria de la jerarquia. Seguidament passem a indicar els que ens semblen més significatius.

Ang (1991) i Holmes i Kent (1991), a través d'enquestes, varen intentar dilucidar quin era el comportament financer de les empreses. En ambdós casos varen trobar que els directius financers de les empreses tenien un ordre de preferència de fons en línia amb el de la teoria de la jerarquia. Els darrers autors, a més, varen observar una jerarquia més severa per a les PIMES que per a les grans empreses.

Saá (1996), en una anàlisi feta al mercat espanyol, va testar, mitjançant un model fonamentat en les variables binàries, l'elecció pels recursos financers externs i interns, i entre recursos propis i externs. Va observar que les empreses són molt sensibles a la naturalesa del subministrador del fons i que pateixen problemes d'informació asimètrica molt semblants, independentment de si pertanyen a un grup bancari o no.

Shyam-Sunder i Myers (1999) i Frank i Goyal (2003) varen estudiar com finançaven les empreses el seu dèficit financer. Els primers varen trobar evidència de compliment de la jerarquia financera, mentre que els segons varen obtenir resultats favorables a l'existència d'una ràtio d'endeutament òptima.

Fama i French (2000) utilitzant equacions estructurals amb el nivell d'endeutament i el pagament de dividendes com a variables endògenes, i una sèrie explicativa de models del *trade-off* i la jerarquia com a regresores, no varen trobar una clara evidència, al ser en unes ocasions favorables a una teoria i en ocasions a unes altres.

López-García i Aybar-Arias (2000), a través de l'eina d'anàlisi MANOVA, varen estudiar, per al mercat espanyol, les relacions entre variables proposades per la teoria de la jerarquia i l'existència de restriccions financeres, observant que la importància de l'autofinançament variava segons la dimensió de l'empresa.

Menéndez (2002) també va utilitzar equacions estructurals amb una mostra per al mercat espanyol; aquest treball va utilitzar el palanquejament i la inversió com a variables dependents, i es va observar que l'existència de les restriccions financeres condicionava més el comportament financer que els factors derivats de les teories del *trade-off* o la teoria de la jerarquia.

Watson i Wilson (2002), en el mercat britànic, varen plantejar un model similar al desenvolupat per Myers i Majluf (1984) i varen observar que la jerarquia financera es complia especialment en les empreses caracteritzades per la concentració accionarial, en les que hi havia poca o nul·la separació entre accionistes i gerents.

Zambrano y Acuña (2011) varen afirmar que la teoria del *pecking order* tenia una gran acceptació atès que moltes empreses no buscaven la combinació òptima entre deute i capital sinó que mes aviat tractaven de finançar noves inversions amb recursos propis.

Milena y Acuña (2013) plantejaven que en la teoria del *pecking order* no existia una estructura òptima de capital sinó que els gerents utilitzaven la següent jerarquia a l'hora de materialitzar noves inversions: primer recorrien al capital de fons interns, posteriorment a l'endeutament i com a última alternativa, a l'emissió d'accions.

2.5 – Principals formes de finançament mitjançant fons aliens

Una vegada analitzats els elements explicatius de l'estructura financera d'una unitat econòmica així com els models pioners en l'estudi del finançament de les empreses, passem a explicar les principals formes de finançament mitjançant fons aliens que, d'una manera o altra, generaran endeutament, que és un aspecte específic d'aquest treball.

En primer lloc, els fons aliens són aquells que no procedeixen dels fons propis de l'empresa, estan situats en el passiu del balanç i, en aquest sentit, són obligacions de pagament. Són considerats de gran importància, atès que permeten a l'empresa complimentar la seva disponibilitat de crèdit i, principalment, solen estar constituïts per creditors per prestació de serveis i per deutes amb entitats financeres. A continuació s'exposen les diferents formes d'endeutament.

2.5.1 – Endeutament pur

L'endeutament pur és basa en la l'adquisició de recursos econòmics aportats per unitats econòmiques alienes a l'empresa, normalment entitats financeres, i que, per tant, hauran de ser reemborsats en temps i forma. Cal tenir present que l'endeutament pur comportarà l'assumpció de tipus de costos variats, com poden ser els interessos, les comissions d'obertura, per cancel·lació anticipada, etc. En aquest sentit prenen una especial rellevància els interessos, és a dir, el preu al qual l'entitat financera presta el diner, i que pot ser calculat de forma fixa o variable. L'interès fix roman constant mentre dura l'operació, per contra, l'interès variable evoluciona en funció de les tendències del mercat, atès que està vinculat als índexs oficials, dels quals l'Euribor és el més utilitzat. Seguidament repassarem algunes de les formes més importants d'endeutament pur, fent especial èmfasi en els préstecs i els emprèstits.

El préstec és un instrument de finançament en què una entitat financera lliura una quantitat fixa de diners dels quals l'empresa pot disposar en únic moment, amb l'obligació d'aquesta d'atendre el pagament periòdic tant dels interessos com del principal, segons el quadre d'amortització acordat contractualment.

Allò que diferencia el préstec d'altres instruments de finançament és que l'import del préstec es rep habitualment d'un sol cop, a l'inici de l'operació, i els interessos no es paguen per anticipat. L'empresa retornarà a l'entitat el capital i els interessos mitjançant quotes periòdiques (que podran ser mensuals, trimestrals, semestrals..) segons el quadre d'amortització.

Són un dels recursos més habituals per obtenir finançament a mitjà i llarg termini com ara compres d'immobilitzat productiu (maquinària, instal·lacions...), necessitats fixes de capital (inici o ampliacions de negocis, noves activitats...) i altres inversions permanents (immobles, mobiliari, ...).

Un dels avantatges d'aquest finançament és que l'empresa podrà disposar de fons a mig i llarg termini per realitzar inversions en actius fixos que permetin generar rendiments superiors al cost efectiu del préstec. S'ha de tenir en compte que la majoria de les despeses, interessos i impostos originats pel préstec tenen la consideració de despesa fiscal deduïble per a l'empresa. Realitzar una bona planificació del termini del préstec pot suposar per a l'empresa que els beneficis generats per la inversió finançada suportin el cost del propi finançament.

A nivell d'inconvenients, se'n deriva que el préstec augmenta el nivell d'endeutament de la societat, debilitant la seva posició financera. Un inconvenient que cal considerar detingudament a l'hora de d'establir l'import del préstec és que la persona física o jurídica ha de pagar les quotes periòdiques, les quals inclouen la part d'amortització i la d'interessos pel total del import pendent a retornar encara que utilitzi de forma immediata la totalitat dels fons prestats. En aquest sentit, les parts poden establir un calendari de

desemborsaments paral·lel a la consecució de cadascuna de les fases d'execució del projecte.

Com que aquesta situació es pot preveure a la negociació prèvia del contracte amb l'entitat financera, l'empresa o la persona emprenedora pot demanar un període inicial de carència en l'amortització del principal, durant el qual l'empresa o la persona emprenedora únicament paga interessos.

A nivell de riscos, pot ser que l'empresa no pugui fer front al pagament de quotes. En el pitjor dels casos, això pot arribar a representar l'execució per part de l'entitat de les garanties aportades per la societat. Des d'un punt de vista financer, els préstecs pateixen el risc del tipus d'interès. Això vol dir que un préstec a tipus variable presenta el risc de pujada de tipus d'interès durant la vida del préstec. Aquest fet augmentarà el cost financer del préstec en relació al tipus d'interès inicial. D'altra banda, un préstec a tipus fix també té un risc derivat de la baixa de tipus d'interès durant el període de préstec, tot i que aquests últims, solen tenir un tipus d'interès bastant més alt que els de tipus variables, degut bàsicament a una qüestió de risc davant del comportament dels mercats financers en el futur.

Els préstecs es poden classificar de diferents maneres, però si tenim en compte les garanties que l'empresa ha d'aportar a l'hora de realitzar l'operació podem tenir els següents tipus que passem a comentar.

En primer lloc, el préstec personal, que es defineix com un producte bancari que permet a un prestatari rebre una determinada quantitat de diners, a canvi del compromís de la devolució del capital prestat més uns interessos de capital, a través de quotes de devolució periòdiques. El seu tràmit sol ser bastant ràpid, i el termini per la devolució d'aquest tipus de préstec sol oscil·lar entre cinc i vuit anys com a termini màxim.

En segon lloc, el préstec hipotecari, que es realitza per a la compra d'un bé immoble; solen ser de quantitats superiors als préstecs personals, i tenen un termini d'amortització molt més llarg degut bàsicament a les grans quantitats que

són necessàries per a la compra d'un immoble i a la vida útil d'aquest. El préstec hipotecari té un límit màxim de concessió que depèn del valor del bé immoble així com dels ingressos del peticionari. Segons la llei del mercat hipotecari les entitats poden prestar com a màxim el 70-80% del valor de taxació del habitatge. A més, la quota mensual del préstec no ha d'excedir del 30-40% dels ingressos mensuals. Així mateix, perquè la hipoteca quedi constituïda haurà d'inscriure's en el registre de la propietat i liquidar-se l'impost d'actes jurídics documentats.

D'altra banda, a part dels citats, que són els més comuns, també existeixen altres tipus de préstecs. Els préstecs amb aval on existeix una tercera persona (avalador) que respon d'igual forma i mesura que els prestataris en cas d'incompliment de les quotes de devolució del préstec. Aquest tipus de préstec es dona quan la unitat econòmica sol·licitant no compleix els requisits per obtenir un préstec hipotecari. També existeix la pòlissa de crèdit, que és un crèdit flexible, en el qual l'entitat financera ens concedeix una línia de crèdit de la que podem fer-ne ús o no i ens cobrarà els interessos en funció del capital prestat. Aquesta modalitat està pensada per aquells moments en que les empreses puguin arribar a tenir una tresoreria negativa.

D'altra banda, cal indicar que existeixen diferents sistemes per amortitzar el deute; el més conegut és el sistema d'amortització francès o de quotes constants, que és l'utilitzat en la gran part de l'Estat espanyol i consisteix en que al principi es paguen més interessos i s'amortitza menys capital, és a dir els interessos s'amortitzaran de forma decreixent; també trobem el sistema alemany, en el qual el sistema d'amortització és amb quotes d'amortització constants i per tant els interessos es comportaran també de forma decreixent; per últim trobaríem el sistema americà, que està basat en el pagament exclusiu d'interessos a través de les quotes de cada període, mentre que el capital es amortitza una sola vegada amb la última quota, és a dir, quan finalitza el crèdit.

Així mateix, el tipus d'interès vindrà determinat pel mercat, per la confluència entre l'oferta i la demanda existent de recursos financers. Com ja hem comentat

anteriorment, existeixen dues modalitats, de tipus fix, o sigui el tipus d'interès no canvia durant el transcurs de la vida del préstec, o de tipus variable, és a dir, el tipus d'interès varia cada cert període de temps. Al principi s'acorda un tipus inicial i un cop transcorregut un termini curt, el tipus d'interès variarà en funció de l'evolució d'un índex de referència, normalment sol ser l'Euribor, que representa el tipus d'interès mig interbancari per dipòsits en euros a un any.

Cal fer esment que també existeixen altres despeses com són les comissions d'obertura, l'estudi per amortització del capital parcial i/o total o per canvi de condicions en el préstec, i altres despeses addicionals com les despeses de notari.

En canvi, un emprèstit és un deute resultant de la concessió de préstecs reemborsables a termini que participen, en concurrència amb els capitals adequats, en la cobertura de necessitats duradores de finançament de l'empresa.

És possible distingir dos tipus d'emprèstits, un emprèstit indivís efectuat amb un únic prestador, generalment una entitat financera, i un emprèstit amb varis prestadors, que neix de l'emissió de les obligacions financeres repartides entre diversos prestadors. Aquest últim està reservat a grans empreses.

L'emprèstit permet el finançament preservant el dret de propietat del qui fa l'emprèstit. Hi ha sempre una capacitat d'endeutament màxima que depèn sobretot de la renda, de l'estructura jurídica, de les garanties ofertes, però també de l'empresa, de la rendibilitat i del valor del capital propi. En funció dels països la llei limita la taxa d'endeutament màxim, susceptible de generar fortes rendibilitats, com per exemple la *subprime*, per tal de limitar les situacions de sobre-endeutament, generant una pèrdua de confiança en el mercat i un augment del risc col·lectiu.

Segons el moment en el qual vencin els interessos distingim les modalitats següents: pagaments d'interessos al final de l'operació (títol cupó zero) i pagament d'interessos periòdics, és a dir, interessos vençuts, interessos anticipats o pèrdua de l'últim cupó.

Els emprèstits també es poden classificar segons modalitat d'operació, amortització dels títols, característiques comercials o conversió dels títols; en el primer cas podem distingir, emprèstits de títols americans, on el subscriptor rep els interessos per vençut periòdicament i durant tota la vida del títol, emprèstits de títols simples o cupó zero, on el subscriptor rep els interessos d'un sol cop en el moment de l'amortització del títol, i emprèstits de títol d'amortització progressiva o per reducció del nominal, on el subscriptor rep els interessos periòdicament i durant tota la vida del títol.

Tots els títols d'un mateix emprèstít tindran la mateixa data de venciment, la qual vindrà fixada per les condicions de l'emissió; per tant, l'operació que es realitza amb l'adquisició d'un títol serà exactament la mateixa sigui quin sigui el títol que hagi estat adquirit. D'altra banda, podem dir que l'operació que realitza l'emissor és equivalent a considerar n vegades l'operació que realitza un obligacionista.

A més de les alternatives vistes fins ara, també tenim altres formes d'endeutament pur, possiblement més minoritàries o amb menys importància quantitativa, que passem a comentar breument

Una altra opció de finançament són els proveïdors d'immobilitzat, sempre que aquests financin directament una operació. Fins i tot, els interessos poden incorporar-se en el preu del bé sempre que hagin estat meritats abans de la posada en funcionament del mateix i hagin estat girats pel propi proveïdor. Aquesta font de finançament és actualment poc utilitzada pels acords dels fabricants d'aquest tipus de béns amb les entitats financeres atès que volen que siguin aquestes les que corrin el risc derivat d'aquest tipus d'operacions.

D'altra banda, la fórmula del *leasing* consisteix en un contracte d'arrendament financer amb opció de compra mitjançant el qual l'arrendatari adquireix un bé en règim de lloguer, podent adquirir-lo en propietat sempre que s'exerceixi l'opció de compra al finalitzar el contracte. L'opció de compra sol ser una última quota que si s'abonés al final del contracte, suposaria l'adquisició immediata de la propietat del bé. Les quotes íntegres del *leasing* són, normalment, fiscalment deduïbles. La despesa del *leasing* la formen el valor del bé, les despeses inherents a l'operació i els interessos d'ajornament.

Així mateix, la possibilitat de finançar-se mitjançant el *renting* consisteix en una operació de lloguer de béns en la qual s'inclouen més serveis que en les operacions de *leasing*. En aquest cas, en la quota s'hi poden incloure, a més del preu del bé i els interessos del capital, l'assegurança, el manteniment, les reparacions, la substitució, etc. És l'opció més cara però l'empresa garanteix el bon funcionament del bé i, a més, les despeses també són, normalment, íntegrament deduïbles a nivell fiscal

2.5.2 – Crèdits de funcionament

Els crèdits de funcionament solen estar vinculats al desenvolupament corrent de l'activitat empresarial i solen pal·liar les tensions de tresoreria derivades bàsicament per la diferència en el temps entre els fluxos de cobrament dels ingressos i els de pagament de les despeses. Aquest finançament procedeix, habitualment, d'unitats econòmiques no financeres.

En el cas dels proveïdors de materials es fa referència a una persona o una empresa que abasteix a altres empreses amb existències, les quals seran transformades directament per ser venudes posteriorment o directament es compraran per a la seva posterior venda. En el moment en què les empreses es relacionen amb tercers per dur a terme tant les compres com les vendes, es produeixen drets i obligacions de pagament. En les transaccions empresarials el

pagament ajornat és una de les possibilitats més habituals, com pot ser un pagament a 30 ó a 60 dies, depenent del producte de què es tracti.

D'altra banda, els creditors amb les administracions públiques s'originen a partir de crèdits concedits per les administracions públiques que s'hauran de gestionar com un passiu més. Els més importants son les quotes de la Seguretat Social que s'ingressen un mes després de la meritació, pel que es disposa d'un crèdit gratuït de 30 dies d'un import aproximat del 30% de la nòmina de la empresa; també tenim, però, altres impostos com poden ser l'IVA (de forma trimestral, excepte per a grans empreses que és mensual) o el IRPF (igual que l'anterior) i per últim l'Impost de Societats (liquidació definitiva quasi 7 mesos després del tancament del exercici, però amb pagaments a compte realitzats durant l'any).

Finalment, dins l'apartat d'altres creditors tenim, en primer lloc, els deutes produïts pels descoberts en el compte corrent, situació que es dona quan no es disposa de fons suficients i una entitat financera fa front a l'esmentada regularització de la tresoreria negativa; cal tenir present que el tipus d'interès del descobert és el més alt dels que sol aplicar el sector bancari. En segon lloc, trobem el crèdit comercial, fonamentat en el descompte d'una operació financera mitjançant la qual els efectes comercials a càrrec dels clients de l'empresa és cedeixen a una entitat financera, la qual avança l'import mitjançant el cobrament d'uns interessos i comissions que s'acaben descomptant de l'import dels efectes comercials, fent entrega del líquid restant. Així mateix, dins del crèdit comercial podríem trobar el *factoring*, fórmula contractual per la qual s'encarrega el cobrament de les factures i efectes comercials dels clients de l'empresa a una altra, la qual corre amb el risc dels cobraments i dels seus possibles impagaments; sol ser una fórmula cara però que aporta avantatges sobre la gestió del negoci; el client està obligat a pagar les despeses del servei consistent en un tipus d'interès per l'avançament de fons i per la comissió de gestió, que sol ser un percentatge sobre el nominal.

També trobaríem, dins del crèdit comercial, la cessió de pagaments a proveïdors; aquest és un tipus de servei financer que consisteix en gestionar els pagaments d'una empresa als seus proveïdors, oferint-los la possibilitat de cobrar factures amb anterioritat a la data de venciment, previ descompte dels costos financers, i eliminant completament el risc per impagats.

CAPÍTOL 3 - L'ENDEUTAMENT A LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES LOCALS

3.1 - Introducció

Un cop vistes les diferents possibilitats de finançament de les organitzacions econòmiques, per poder entendre les diferències entre l'endeutament d'una empresa privada i d'una administració pública local, primer de tot, hauríem de tenir clar per a quina finalitat s'endeuta cadascuna de les citades organitzacions.

En referència a l'empresa privada, tenim dues línies clarament diferenciades; en primer lloc, per millorar els mitjans productius a través de noves inversions, amb la finalitat de reduir costos i, en segon lloc, per finançar el desenvolupament perquè augmenti el volum de fabricació, i així obrir noves línies de mercat o millorar la rendibilitat de l'empresa.

Per poder entendre l'endeutament d'una empresa privada, haurem de tenir clar si aquesta disposa dels fons propis necessaris per continuar amb la seva activitat, és a dir, els fons propis haurien de donar cobertura a una part de l'immobilitzat i d'una altra banda, haurien d'assegurar un fons suficient tenint present les condicions de producció, venda, rotació i resultats; per tant, una part dels fons propis haurien de donar cobertura al risc que origina la seva activitat empresarial.

El problema dels fons propis és que no tenen una solució de caràcter general, sinó que depenen del tipus d'activitat, de la dimensió del negoci i d'altres factors; tot i així, existeixen empreses que acaben tenint èxit, inclús disposant de pocs mitjans de partida, mitjançant empresaris emprenedors que han aconseguit posar a punt un producte nou, atractiu, competitiu i innovador, en resposta a una necessitat real del mercat.

Així doncs, una direcció prudent integrarà en els plans financers els increments dels anys futurs, referents a costos de materials, personal, efectes dels reglaments en els projectes i el conjunt del seu programa d'inversions. D'aquesta manera podrà preveure amb menys error les necessitats de tresoreria i només

haurà de recórrer a l'endeutament en el casos que la direcció ho consideri necessari; ara bé, la mateixa empresa dirigida sense les directrius mencionades i sense un pla de tresoreria, no s'adonarà fins a l'últim moment de les necessitats bancàries i s'enfrontarà a un endeutament completament involuntari que, normalment, augmentarà el cost de finançament.

Cal tenir present que en un context com el que tenim actualment, en el que els efectes de la crisi encara s'han de tenir en consideració, la gran majoria de les empreses no es troben en una situació de poder disposar dels fons propis necessaris, generant un creixement de l'endeutament privat, en molts casos de manera involuntària, imposat per circumstàncies externes.

En una empresa dirigida de manera racional, l'endeutament a curt i llarg termini no representarà cap tipus de risc, sempre i quan es respectin els calendaris de pagament de les despeses financeres i dels reemborsaments. Tampoc existiran problemes per accedir al crèdit a curt termini, com poden ser les pòlisses de crèdit per tal de poder fer front a les tensions de tresoreria originades pel decalatge entre els cobraments i els pagaments.

Per tant, l'empresari haurà de seguir molt detingudament el nivell d'endeutament i la variació de la relació entre endeutament i fons propis. L'empresari ha de ser conscient de la importància de les seves relacions bancàries i de l'interès en finançar-se a través de diverses entitats, de la mateixa manera que ho fa amb diferents proveïdors, a l'hora de diversificar riscos.

Moltes vegades la dinàmica de l'emprenedor fa que no sigui coneixedor del import de les despeses d'establiment, del temps necessari per aconseguir un mínim de clients i d'assegurar l'equilibri de la producció, i en molts de casos es fa tard per poder adreçar el rumb de l'empresa; d'altra banda, i per tal de poder accedir al capital extern, tampoc són del tot conscients que les entitats creditores solen exigir que es disposi d'un mínim de fons propis per tal que aquestes acabin prestant-li el capital.

L'empresari ha de ser conscient que l'accés al crèdit a través d'entitats bancàries durant els dos primers anys, serà una tasca difícil; per aquest motiu ha d'aconseguir utilitzar formules financeres que evitin la immobilització de fons (*leasing, factoring, ...*), portant l'empresa amb austeritat i acumulant pocs costos fixos, sobretot de personal, fins al moment de tenir un teixit de proveïdors i clients ben consolidats.

Cal tenir present que es tan inoportú crear una empresa amb un capital insuficient com amb un capital excessiu. El capital insuficient obligarà a recórrer als préstecs fins al límit del potencial del crèdit, on es posarà de manifest una gran vulnerabilitat en front de les incidències de la conjuntura o d'una mala gestió, generant-se un obstacle pel correcte desenvolupament de l'empresa; en canvi, el capital excessiu, deixarà sense optimitzar importants disponibilitats amb interessos poc interessants on se'n derivarà un rendiment per acció netament insuficient.

Cal indicar que un dels mètodes que utilitza el banc per avaluar el crèdit de l'empresa és l'anàlisi de ràtios relacionades amb l'endeutament brut, la solvència, o la liquiditat, entre d'altres; aquestes ràtios vindrien a ser la imatge de l'endeutament, però no són suficients per articular adequadament els compromisos en harmonia amb els recursos, atès que no tenen en compte la dinàmica de l'empresa ni els elements subjectius en la valoració final de la capacitat del crèdit i, en conseqüència, s'han de complementar amb la taxa de creixement en volum i valor, rotació del capital, rotació de l'estoc, ràtios de despeses financers en relació a les vendes i ràtio de marge brut d'autofinançament en relació a les xifres de vendes i en relació també amb els fons propis, entre d'altres.

Des de fa temps existeix una controvèrsia entre els qui defensen ser partidaris de no haver-se d'endeutar i el que sí; els primers, fonamenten el seu criteri en els risc que comporta la possible no renovació de crèdits, en la pèrdua d'autonomia financera, de solvència, competitivitat i en l'increment de la vulnerabilitat; en canvi els partidaris de l'endeutament, o sigui de recórrer-hi

sistemàticament, fonamenten el seu criteri en que l'endeutament ajuda a millorar el creixement de l'empresa i els seus resultats, basats sobretot en l'efecte palanquejament, o sigui l'interès del capital més competitiu ofert per una entitat bancària, que pot impactar positivament en el creixement de l'empresa a partir d'un efecte multiplicador.

Cal tenir en compte que no existeix un límit en l'endeutament privat, o sigui, que qualsevol empresa podrà sol·licitar els préstecs que vulgui i amb qui vulgui, és a dir, la limitació vindrà definida per la iniciativa del prestador. També podria ser que l'empresa, abans d'endeutar-se, preferís d'una banda recórrer al proveïdors per demanar-los un ajornament (que en cap cas és il·limitat) en el termini de pagament i, d'una altra, intentar reduir el termini de cobrament dels clients, acció que pot arribar a originar un problema si totes les empreses del sector actuen de la mateixa manera; si les tensions de tresoreria segueixen existint, es podria recórrer a l'endeutament a curt termini. Una alternativa per contenir l'endeutament, seria poder-lo programar, és a dir, fer-li el seguiment mitjançant tècniques de previsió, suposant que cap imprevist o element aleatori ens falsejarà la previsió.

Per acabar amb aquest apartat, és molt important tenir present que no existeix una gestió eficaç de l'endeutament si no existeix un mètode per valorar la gestió financera, ja sigui a través de ràtios o mitjançant una gestió de la previsió pressupostària i del pla financer; aquest últim s'hauria d'implantar des del moment en que l'endeutament per inversions s'expandís a un termini superior a dos anys.

Tot i així, moltes de les reflexions realitzades per a l'empresa privada no són vàlides per a l'administració pública, principalment perquè l'estructura financera és diferent. És cert que la part del passiu referida als fons aliens té una semblança entre sector públic i privat, però la part referida als fons propis té un significat en les administracions públiques que no ens permet fer els mateixos raonaments que a l'empresa privada. Seguidament ho passem a exposar.

En primer lloc, el sector privat té un capital social que en l'administració pública és anomenat normalment patrimoni aportat. En aquest cas, com que en una administració pública no existeixen accionistes, aquest patrimoni aportat s'entén com un valor inicial de l'entitat obtingut per la diferència entre actius i obligacions, o bé per aportacions posteriors per l'adscripció de béns.

En segon lloc, el sector privat té unes reserves, enteses com l'acumulació de beneficis no repartits als accionistes, que en l'administració pública es consideren dins un apartat del patrimoni generat. En aquest cas, com que no existeixen accionistes a qui repartir dividendes tots els resultats acumulats es podrien considerar reserves, però aquestes no augmenten el valor comptable de les accions com sí succeeix en el sector privat.

En tercer lloc, el sector privat té uns resultats de l'exercici, entesos com el benefici net obtingut de la seva activitat, una part dels quals pot servir per remunerar als accionistes pel risc de les seves inversions. En aquest cas, les administracions públiques consideren el resultat periòdic com un estalvi més que com un benefici i, per tant, el sentit que li donen com a font de finançament és molt diferent.

Per tant, com que hem comprovat que el significat de l'estructura dels fons propis de les administracions públiques té moltes diferències amb la del sector privat, a més de tenir en compte les teories estudiades en el capítol 2, haurem de revisar algunes teories de la hisenda pública i la seva relació amb l'endeutament i el dèficit públic.

En primer lloc, Gobernado i Baza (2007) exposen que cal tenir present que l'Estat espanyol s'hauria de fonamentar en la teoria del federalisme fiscal, la qual contempla l'existència d'una determinada estructura fiscal descentralitzada, tenint en compte les dimensions territorials de cada nivell de govern i les seves limitacions legals constitucionals, amb l'assignació o repartiment de les diferents competències o funcions d'intervenció pública en l'economia als diferents nivells d'administració existents. Per dur a terme aquest procés d'atribució de funcions

es molt comú fonamentar-se en dos instruments clàssics de la hisenda pública i l'economia del benestar, respectivament, com són, la divisió tripartida realitzada per Musgrave (1957) de les funcions del sector públic i el criteri d'eficiència de Pareto (1916).

El primer d'aquest instruments permet classificar totes les activitats públiques en tres branques o funcions d'acord amb les seves finalitats; es distingeix, per tant, la funció d'assignació, que permet obtenir una assignació eficient dels recursos, la funció de distribució, que busca la redistribució de la renda i la riquesa entre els ciutadans i, per últim, la funció d'estabilització, que té per objectiu aconseguir un creixement econòmic equilibrat.

Des de la perspectiva del federalisme fiscal, la divisió de les activitats públiques en les tres funcions indicades permet fraccionar i, per tant, simplificar, el problema del repartiment de les tasques públiques entre els nivells d'administració existents en un Estat, reduint-lo a l'elecció de les funcions més apropiades per a cadascun dels esmentats nivells.

Pel que fa referència al criteri d'eficiència de Pareto, cal indicar que l'enfoc adquirit per la teoria federalista és altament normatiu i, en aquest sentit, la conveniència de la descentralització de cada funció es sol mesurar en funció de la major o menor capacitat relativa dels diferents nivells de govern per aconseguir, mitjançant les seves intervencions econòmiques, assignacions superiors a l'obtinguda per l'Estat central. Així doncs, s'adapta per a l'avaluació de l'adequació de la descentralització del sector públic, el mateix criteri d'eficiència fonamentat en les preferències dels consumidors, que és el model utilitzat pel mercat descentralitzat privat.

Així mateix, les teories del federalisme fiscal (Sorribas-Navarro, 2008) consideren l'establiment de límits de l'endeutament com un dels mecanismes de control jeràrquics més utilitzats per garantir la disciplina pressupostària dels governs subcentrals.

Altrament, Folgado (2010) indica que l'endeutament de les entitats locals i els límits màxims fixats en la legislació d'estabilitat pressupostària es un tema de transcendència pel funcionament de l'economia perquè es tracta de l'administració més propera al ciutadà. El seu tractament, no obstant, adquireix ple sentit si s'emmarca en el conjunt del endeutament de les administracions públiques.

Així mateix, en el cas de les administracions públiques, les necessitats d'endeutament serien per les causes següents: en primer lloc, per pal·liar les tensions de tresoreria provocades pel decalatge entre la data dels cobraments i la data dels pagaments; cal tenir en compte que els pagaments més importants seran els referents al capítol 1 i 2 del pressupost de despeses que fan referència a personal i compres de béns i serveis, que tenen una dinàmica de pagament mensual; d'altra banda, els ingressos corrents i no corrents, tenen un comportament molt menys lineal; en segon lloc, per a la realització de noves inversions, aspecte que veurem en apartats posteriors.

L'administració pública local, a l'hora de finançar-se, haurà de trobar aquell equilibri entre recursos propis i aliens. Cal tenir present que el resultat positiu pot ser una molt bona alternativa a l'endeutament per tal de realitzar les inversions necessàries.

Tampoc es pot obviar que l'actual situació d'incertesa en els mercats financers ha derivat en una major dificultat per tenir accés al crèdit extern a través d'entitats bancàries, endurint-se les condicions de finançament i les exigències d'aval i garanties. La clau per tenir un bon endeutament serà aquell que guardi un molt bon equilibri entre fons propis i aliens, de tal manera que l'ens local acabi disposant de molta autonomia financera per poder finançar externament els seus futurs projectes. Des del punt de vista de les entitats creditors aquestes valoraran, principalment, el nivell d'endeutament del qual disposa l'ens municipal, l'efectiu que es generarà a mitjà i llarg termini, i la capacitat d'afrontar el pagament dels interessos del deute.

D'altra banda, l'actual marc d'estabilitat pressupostària, obligarà als ajuntaments, o bé a limitar el seu esforç inversor (relació positiva entre deute i inversió), o bé a incrementar la seva pressió fiscal (relació entre deute i tributs recaptats), o bé a reduir recursos assignats a altres capítols pressupostaris.

Finalment, existrien també altres casos més puntuals que provocarien que l'administració pública generés una necessitat d'endeutament, com podria ser per exemple, els casos excepcionals previstos en els articles 177.5 (préstecs per despeses necessàries i urgents) i 193.2 (romanents negatius de tresoreria) del TRHL.

3.2 - Els recursos de les administracions públiques locals

Segons el Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la LRHL, els recursos de les administracions públiques poden ser ingressos públics o ingressos privats.

D'una banda, els ingressos públics estan formats per ingressos propis i externs. Els primers es classifiquen en ingressos tributaris, on hi podem trobar els impostos, les taxes i les contribucions especials, i en ingressos no tributaris, on s'hi inclouran els preus públics. Els segons es divideixen en participacions en els tributs de l'Estat i de les comunitats autònomes, en subvencions i en operacions de crèdit. D'altra banda, els ingressos privats estan formats per l'alienació dels béns no destinats a l'ús general i pels rendiments de béns propis.

Per a la recaptació dels tributs, i de les quantitats que com a ingressos de dret públic, com a ara prestacions patrimonials de caràcter públic no tributàries, preus públics, i multes i sancions pecuniàries, la hisenda de les entitats locals ha d'actuar conforme als procediments administratius corresponents.

En referència als ingressos de dret privat, aquests fan referència als rendiments o productes de qualsevol naturalesa derivats del seu patrimoni, això com les adquisicions a títol d'herència, llegat o donació. A aquests efectes es considera patrimoni de les entitats locals el constituït pels béns de la seva propietat, així

com pels drets reals o personals de què siguin titulars, susceptibles de valoració econòmica, sempre que els uns i els altres no estiguin afectats a l'ús o servei públic; en cap cas no tenen la consideració d'ingressos de dret privat els que, per qualsevol concepte, procedeixin dels béns de domini públic local; finalment, també tindran la consideració d'ingressos de dret privat els imports obtinguts en l'alienació de béns integrants del patrimoni de les entitats locals com a conseqüència de la seva desafectació com a béns de domini públic i venda posterior, encara que fins aleshores estiguin subjectes a concessió administrativa.

3.2.1 - Impostos municipals

Durán (2003) explica que el model de finançament municipal espanyol presenta els elements propis de l'anomenat model llatí, com són l'existència d'una cistella impositiva integrada per diversos impostos, cinc en el nostre cas, amb un poder recaptatori en general no gaire elevat, i unes subvencions que tenen un paper important dins de les finances locals.

La principal característica dels impostos és que el seu ingrés no es vincula a cap despesa o servei determinat. Els impostos municipals estan formats, en la normativa espanyola, per l'impost de bens immobles (IBI), l'impost d'activitat econòmiques (IAE), l'impost de vehicles de tracció mecànica (IVTM), l'impost de construccions, instal·lacions i obres (ICIO) i l'impost del valor dels terrenys de naturalesa urbana (IIVTNU). Tots aquest cinc impostos solen representar una part important dels ingressos municipals.

L'IBI és un impost directe que grava la propietat dels béns immobles, tant de naturalesa rústica com urbana. La base de l'impost és el valor del bé, que inclou el del sòl més el de les construccions o edificacions, i que es determina mitjançant el cadastre, registre administratiu dependent del Ministeri d'Hisenda en el qual es descriuen els bens immobles rústics, urbans i de característiques especials; aquest registre està regulat sota el text refós de la llei del cadastre

immobiliari, en funció d'indicadors que donen un valor que normalment està força per sota del preu de mercat.

Així doncs, les lleis estatals fixen el tipus impositiu mitjà que cal aplicar a la base determinada pel cadastre. Amb les seves ordenances fiscals, i amb un marge d'autonomia que varia segona la seva població, els ajuntaments poden incrementar fins a gairebé el doble, o reduir fins a la meitat, el tipus mitjà fixat per l'Estat. Per tant, disposen d'una capacitat considerable per establir la pressió fiscal de l'IBI.

La gestió i l'actualització del cadastre de l'IBI que li serveix de base, es manté centralitzada en l'administració de l'Estat, amb l'argument que el cadastre també serveix per a altres finalitats que afecten impostos estatals.

Durán (2013) ja va fer èmfasi en que l'IBI és, amb molta diferència, l'impost municipal més important en termes recaptatoris, tal i com va demostrar en el seu estudi d'anàlisi i proposta de millora dels impostos municipals. De fet és l'impost local per excel·lència en tots els sistemes fiscals, perquè grava una base immòbil fàcilment coneguda que és present en tots els municipis i que permet obtenir d'una manera senzilla una recaptació elevada i estable.

L'IAE és un impost directe que grava l'exercici d'activitats econòmiques en el terme municipal. Fins l'any 2002, gravava tot tipus d'activitats empresarials, professionals o artístiques, i a partir d'aleshores només s'aplica a les grans empreses. L'impost es basa en les quotes mínimes que se s'aproven per reial decret legislatiu del govern estatal; les lleis de Pressupostos Generals de l'Estat podran modificar les tarifes de l'impost, així com la instrucció per a la seva aplicació i actualització de quotes. En referència a les quotes municipals fixades en les tarifes de l'impost s'aplicarà, en tot cas, un coeficient de ponderació, determinat en funció de l'import net de la xifra de negocis del subjecte passiu.

L'IAE sovint ha estat un impost polèmic, en part perquè el sistema de tarifes és massa abstracte i té poc a veure amb el valor i amb els beneficis reals de les

activitats gravades. Aquests dubtes possiblement varen pesar a l'hora d'impulsar la reforma que l'ha limitat a les grans empreses.

L'IVTM és un impost directe que grava la propietat dels vehicles aptes per a la circulació per les vies públiques, com ara cotxes, motos, camions o autocars. Es basa en unes tarifes que fixen una quota en funció de la potència i de la classe o tipus de vehicle. Els ajuntaments poden aprovar coeficients sobre aquestes quotes i, segons la grandària del municipi, poden arribar a multiplicar-les per dos o reduir-les a la meitat. L'impost sobre vehicles de tracció mecànica té una gestió molt senzilla, en part gràcies a la col·laboració de les autoritats de trànsit, atès que exigeixen el seu pagament com a requisit previ per a la matriculació, la transmissió o la baixa del vehicle.

Els altres dos impostos que analitzarem tot seguit són potestatus, és a dir, cada ajuntament pot decidir si els aplica o no. A la pràctica, la majoria d'ajuntaments, i en tot cas els mitjans i els grans, els apliquen ja que d'altra manera difícilment podrien arribar a una situació de suficiència financera. No obstant això, la seva aplicació ha de respectar les respectives regulacions legals.

L'impost sobre l'increment del valor dels terrenys (IIVTNU), és un impost directe de naturalesa urbana que s'aplica en el moment de la transmissió dels immobles i dels terrenys i grava l'augment del valor cadastral d'aquell sòl (no el de la construcció) des del moment de la seva compra fins al de la seva venda, amb un màxim de vint anys.

En relació a l'IIVTNU, el Tribunal Constitucional, el passat mes d'octubre de 2021, va declarar la inconstitucionalitat i nul·litat dels articles 107.1 segon paràgraf, 107.2 a) i 107.4 del Text Refòs de la LRHL. Així doncs, es rebutja la manera com es calcula la base imposable del tribut perquè es dona per fet que el valor del terreny sempre puja, però això no sempre és així. De fet, en alguns casos el mètode de càlcul donava lloc a situacions com haver de pagar l'impost encara que un terreny es vengués més barat del que es va comprar perquè havia

perdut valor, una paradoxa que el Tribunal Constitucional ja havia tombat l'any 2017.

L'ICIO és un impost indirecte que grava la realització d'aquelles activitats que requereixen llicència urbanística. La quota mínima es determina amb l'aplicació d'un 2% al pressupost de l'obra. Els ajuntaments, en funció de la seva grandària, poden incrementar-ne la quota mínima fins a quatre vegades. La seva gestió és molt senzilla, ja que se'n pot exigir el pagament com a requisit previ per a l'obtenció de la llicència. L'ICIO és independent de la taxa de la llicència urbanística, que es manté, i que ha donat una rendibilitat més que notable en aquells municipis que han viscut períodes intensos de construcció immobiliària. L'altra cara de la moneda és que la seva recaptació cau progressivament quan no hi ha un mercat immobiliari dinàmic i en expansió, com es va produir entre els anys 2007 i fins a l'actualitat. Per tant, és un impost molt sensible a l'activitat de la construcció i, actualment, irrellevant en la majoria de poblacions.

Cal apuntar, finalment, que els ajuntaments són competents per gestionar els seus impostos i recaptar-los, i també per fixar-ne el procediment i els terminis de cobrament, per aplicar procediments de recaptació forçosa i per imposar sancions per infraccions als seus tributs. El règim que s'aplica a aquestes activitats de gestió tributària és el que estableixen la legislació d'hisendes locals i les ordenances municipals. La gestió i recaptació dels tributs, especialment si cal recórrer a la recaptació executiva, és una tasca complexa i que requereix funcionaris amb una certa especialització o de la col·laboració d'ens supramunicipals.

3.2.2 - Ingressos per prestacions de serveis

Els ingressos per prestacions de serveis són aquells que es deriven de transaccions en les quals l'entitat rep actius o serveis, o cancel·la obligacions, i dona a canvi un producte, un servei o un ús d'actius per un valor aproximadament igual.

A diferència dels impostos municipals, definits en l'apartat anterior i el rendiment dels quals no està vinculat a cap servei o despesa determinats, les taxes, els preus públics i les contribucions especials estableixen una relació directa entre un aprofitament concret de l'actuació de l'administració, mentre que en el cas dels impostos no és possible determinar la utilització concreta que es donarà a l'aportació individual d'una persona.

Els ajuntaments poden establir taxes per l'ús privatiu o especial de la via pública o un altre bé de domini públic municipal, per la prestació de serveis o per la realització d'activitats administratives. Per poder posar una taxa cal que l'actuació municipal que la justifica afecti o beneficiï particularment el subjecte a qui liquida la taxa, s'ha de tractar d'un servei o d'una activitat administrativa que no sigui de sol·licitud o de recepció voluntària per a la ciutadania, i ha de ser un servei o una activitat administrativa exclosa de la iniciativa privada. Les taxes municipals més típiques són les de la recollida de residus sòlids urbans, abastament d'aigua potable, les de tramitació de llicències, les certificacions o altres actuacions administratives, i les d'utilització privativa del subsòl o del vol de la via pública per part de les empreses de serveis en xarxa. La quantia de les taxes i els aspectes de la seva gestió són determinats per les ordenances fiscals, tenint molt present que l'import de la taxa serà com a màxim el cost del servei prestat.

D'altra banda, els preus públics són ingressos que es basen en un benefici o servei de recepció voluntària que la persona obligada a pagar-los obté de l'ajuntament. De fet, s'apliquen a supòsits similars als de les taxes (aprofitament de béns municipals o serveis, o activitats de l'ajuntament dels quals es beneficia de forma individualitzada el perceptor), en els quals, a diferència del que passa amb les taxes, no hi concorren els requisits de tractar-se de serveis o activitats de recepció obligada o exclosos de l'activitat privada. Tot el contrari, la característica dels preus públics és que les activitats o els serveis a què s'apliquen són concurrents amb els privats i que la seva recepció no és obligatòria per a la ciutadania. Els preus públics són fixats per l'ajuntament a

través de les ordenances fiscals i, com a principi general, han de cobrir com a mínim el cost del servei o de l'activitat que els justifica; fins i tot, l'ajuntament pot aspirar a obtenir beneficis dels preus públics. Poden ser exemples de preus públics l'entrada a la piscina municipal, la cessió d'un espai públic local per fer-hi diferents activitats o el preu per alumne d'una escola de música.

En aquest sentit, Lago, Montes, Vaquero i Rego (2012), després d'analitzar els capítols pressupostaris que contenen ingressos per taxes i preus públics dels municipis gallecs, conclouen que, si es volen seguir les recomanacions de la Unió Europea i tenir en compte les tendències internacionals de reformes fiscals, és urgent revisar profundament el volum i les formes d'utilitzar el crèdit en el capítol 3 d'ingressos, atesa la gran abstinència fiscal detectada en el seu estudi.

Finalment, les contribucions especials es poden utilitzar per finançar obres públiques o per establir o ampliar serveis públics, sempre que comportin un benefici particular o un increment del valor de béns particulars, i poden cobrir com a màxim el 90% del cost de la inversió. L'objectiu més habitual de les contribucions especials és el finançament d'obres d'urbanització per part dels residents en el sector afectat.

3.2.3 - Les transferències i les subvencions

Segons la normativa vigent, les transferències de l'Estat i de la Generalitat formen part de l'estructura normativa bàsica dels ingressos municipals. Parlem, per tant, de les transferències o de les subvencions incondicionades, anomenades també participacions locals en els ingressos de l'Estat o de la Generalitat, que els ajuntaments reben d'aquestes administracions, i que poden destinar amb autonomia a cobrir totes les seves despeses.

Les transferències o subvencions incondicionades obeeixen a una doble justificació: d'una banda, expressen solidaritat i la coresponsabilitat fiscal entre els diversos nivells de govern i administració, i de l'altra asseguren a tots els municipis un mínim d'ingressos que no estan en funció de la riquesa local, de manera que també fan una funció d'equilibri i solidaritat entre comunitats.

Les transferències de l'Estat als ajuntaments, establertes per la llei d'hisendes locals, són de dos tipus molt diferents, segons si es tracta d'ajuntaments grans o no. Per als ajuntaments de més de 75.000 habitants o que siguin capital de província o de comunitat autònoma, la seva participació en els ingressos de l'estat s'instrumenta en qualitat de cessió de recaptació d'impostos estatals, i es configura realment com una participació municipal en l'impost de la renda de les persones físiques, l'impost sobre el valor afegit i els impostos especials generats al seu territori. La cessió es concreta en un percentatge dels rendiments d'aquests impostos que no hagin estat cedits a les comunitats autònomes; en la resta de municipis, l'import d'aquesta participació es determina pels criteris establerts per la mateixa legislació d'hisendes locals, que també preveu un mecanisme d'actualització en funció del creixement dels ingressos de l'Estat, i que cada any es concreta per la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat (LPGE).

L'administració autonòmica també té una línia de transferències incondicionades als ajuntaments; és el que s'anomena, en el cas de Catalunya, el fons de cooperació local. No obstant això, es tracta de recursos quantitativament molt més limitats que els provinents de l'Estat (no arriben ni al 10% d'aquests). Els criteris de distribució que fixen els pressupostos de la Generalitat per aquestes participacions són de caràcter objectiu, en funció de determinats indicadors de despesa. Com que es garanteix a cada municipi una participació mínima de més de 20.000 euros, la distribució d'aquest fons beneficia principalment els municipis petits.

D'altra banda, les subvencions tenen caràcter condicionat o finalista i s'obtenen en funció de criteris o de programes determinats, i els seus beneficiaris les hauran de destinar a la finalitat concreta per a la qual els ha estat atorgada; un exemple seria el Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya (PUOSC).

Pel que respecte a les subvencions, Paredes i Hidalgo (2019), un cop analitzat el volum de subvencions que varen ser concedides l'any 2017 a la mostra representativa dels ajuntaments espanyols, varen observar, entre d'altres

aspectes, que a més quantitat d'endeutament existeix menys volum de subvencions.

3.2.4 – Els ingressos patrimonials

Els ingressos patrimonials són els provinents de l'explotació del patrimoni de l'ajuntament, com per exemple, els interessos de dipòsits, rendes de béns immobles, aprofitaments especials, entre d'altres casos. Des d'un punt de vista jurídic, analitzant el codi civil, veurem que els béns locals es divideixen en béns d'ús públic i béns patrimonials.

Els primers són els camins, les places, els carrers, les fonts, els passeigs i les obres públiques de servei general, costejades pels mateixos municipis o altres administracions locals. Tots els altres béns posseïts per aquestes organitzacions seran patrimonials, i es regiran per les disposicions del codi civil, excepte el que estigui disposat en lleis especials.

Així mateix, la LBRL exposa que el patrimoni de les entitats locals està constituït pel conjunt de béns, drets i accions que els pertanyen i que els béns de les entitats locals són de domini públic o patrimonials. També especifica que són béns de domini públic els destinats a un ús o servei públic i que tenen la consideració de comunals aquells l'aprofitament dels quals correspon al comú dels veïns.

La mateixa normativa concreta que els béns comunals i altres béns de domini públic són inalienables, inembargables i imprescriptibles, i no estan subjectes a cap tribut; en canvi els béns patrimonials es regeixen per la seva legislació específica i per les normes de dret privat.

Finalment en la LRHL s'exposa que constitueixen ingressos de dret privat de les entitats locals els rendiments o productes de qualsevol naturalesa derivats del seu patrimoni, així com les adquisicions a títol d'herència, llegat o donació.

En aquest sentit, es considera patrimoni de les entitats locals el constituït pels béns de la seva propietat, així com pels drets reals o personals, de què siguin

titulars, susceptibles de valoració econòmica, sempre que uns i altres no es trobin afectats a l'ús o al servei públic, i en cap cas, tindran la consideració d'ingressos de dret privat els que, per qualsevol concepte, es considerin béns de domini públic local.

Així mateix, tenen la consideració d'ingressos de dret privat els imports obtinguts en l'alienació de béns integrants del patrimoni de les entitats locals com a conseqüència de la seva desafectació com a béns de domini públic i posterior venda, encara que fins llavors estiguessin subjectes a concessió administrativa.

Velasco et al.(2017) han estudiat el comportament dels ingressos patrimonials en les comunitats autònomes i les entitats locals de l'Estat Espanyol, afirmant que, tot i que poden semblar poc importants, quan s'analitza amb profunditat s'observa que tenen una importància rellevant, en particular, pel suport que suposen a l'hora de fer front a les inversions, sobretot en temps de fortes restriccions a l'endeutament i la caiguda dels ingressos tributaris i de les transferències de capital rebudes.

Per concloure els aspectes del model de finançament municipal, a continuació s'inclou una taula amb dades actuals de la liquidació dels diferents capítols d'ingressos, per tal de poder observar la importància de les diferents fonts d'ingressos i quin grau d'autonomia tenen els ajuntaments per prendre decisions sobre cadascuna d'elles.

Ingressos	Liquidació 2020	Liquidació 2021	Liquidació ingressos 2021vs2020	Liquidació 2022	Liquidació ingressos 2022vs2021
	MEUR	MEUR	%	MEUR	%
1.- Impostos directes	4.579.839	4.590.481	0,23	4.680.301	1,92
2.- Impostos indirectes	442.415	408.081	-8,41	495.193	17,59
3.- Taxes i altres ingressos	2.248.659	2.186.294	-2,85	2.261.280	3,32
4.- Transferències corrents	4.313.485	4.546.114	5,12	4.934.946	7,88
5.- Ingressos patrimonials	177.634	159.229	-11,56	164.073	2,95
Total ingressos corrents	11.762.031	11.890.199	1,08	12.535.793	5,15
6.- Alienació d'inversions reals	60.488	35.184	-71,92	77.994	54,89
7.- Transferències de capital	230.690	392.194	41,18	454.347	13,68
Total ingressos de capital	291.179	427.378	31,87	532.341	19,72
8.- Actius financers	223.499	235.271	5,00	220.445	-6,73
9.- Passius financers	666.449	954.870	30,21	985.059	3,06
Total ingressos per operacions financeres	889.948	1.190.141	25,22	1.205.504	1,27
Ingressos exercici corrent	12.943.157	13.507.718	4,18	14.273.638	5,37

Taula 3.1. Liquidacions pressupost ingressos Ajuntaments catalans 2020,2021 i 2022 FONT: (Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas, www.minhafp.gob.es)

Tal i com es pot observar en la taula anterior, els ingressos corrents son l'eix central dels ingressos d'un ajuntament, i són els que ajuden a poder prendre decisions estratègiques en inversions i millores del servei amb un grau d'autonomia força gran.

3.3 - Característiques específiques de l'endeutament a les administracions locals

3.3.1 - Principis normatius en l'endeutament de l'administració local

El Reglament (CE) núm. 479/2009 del Consell, de 25 de maig de 2009, relatiu a l'aplicació del protocol sobre el procediment aplicable en el cas de dèficit excessiu, estableix que per deute públic s'entendrà el valor nominal total de les obligacions brutes del sector de les administracions públiques, pendents a final d'any, a excepció de les obligacions representades per actius financers que estiguin en mans del sector administracions públiques. Així mateix, el deute públic estarà constituït per les obligacions de les administracions públiques en les categories següents: efectiu i dipòsits, títols de deute i préstecs, d'acord amb les definicions del SEC 2010.

Si analitzem la informació publicada en el Ministerio de Hacienda remesa pel Banc d'Espanya, podem observar que l'endeutament de les administracions públiques locals s'ha rebaixat en un 32,5% des del 31/12/2016 fins al 31/12/2020, fet que mostra que la solvència financera dels ajuntaments es va consolidant a mesura que passen el anys.

En aquest sentit, s'exposa (Arroyes, 2016) que, en relació a l'endeutament de l'estat Espanyol, entre el qual s'inclouen les administracions públiques locals, la Constitució Espanyola reserva matèries determinades per ser reglades per la llei d'una manera completa; aquesta acció s'anomena com a principi de reserva de llei, i es considera una garantia constitucionalment prevista que s'encarrega de protegir que algunes matèries siguin reglades per les Corts Generals o, com a mínim, per normes que posseeixen el mateix rang i força que la llei parlamentaria.

D'altra banda, cal tenir present que la normativa estatal promou la viabilitat financera municipal a través d'uns determinats indicadors de suficiència financera per a les entitats públiques locals. El punt de partida es va realitzar mitjançant l'aprovació de l'IRPF el 1978, dotant la hisenda pública d'uns tributs propis; l'evolució del sistema de finançament dels ajuntaments des de llavors ha experimentat un canvi de creixements reflectits en diferents normatives sectorials.

La constitució espanyola, en el seu títol VIII (art.137), només assenyala els principis generals del funcionament local, reconeixent l'autonomia dels municipis i províncies per a la gestió dels seus respectius interessos. En l'article 140 es va més enllà respecte als municipis, al garantir l'esmentada autonomia; i també en el l'article 142, a través del reconeixement a favor de les hisendes locals dels mitjans suficients per complir les funcions que la llei els atribueix. Així mateix, cal tenir en compte que el finançament està lligat al nivell de competències.

El desenvolupament de la norma constitucional es va realitzar a través de la Llei Reguladora de les Bases del Règim Local (LRBRL), de 2 d'abril de 1985. Els

critèris que marcava l'esmentada llei pels municipis es concentraven en considerar l'administració local com una administració de serveis; d'altra banda, també es reconeixia el dret a promoure tota classe d'activitats, inclús les pròpies d'altres administracions públiques com podien ser educació, habitatge, sanitat, cultura, etc., i a prestar tots els serveis públics que fossin necessaris per a contribuir a la satisfacció de les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal.

La llei indicada en el paràgraf anterior també establí un llistat de matèries que operava com un mínim, no com una llista tancada, i que es sotmetia a la legislació de l'Estat i de les comunitats autònomes; d'altra banda també obligava a prestar una sèrie de serveis, graduats segons trams de població, amb la finalitat de recollir la diversitat de municipis, tot i que tan sols fos des del punt de vista de la dimensió.

A totes aquestes competències establides mitjançant la LRBRL, també cal incorporar les atribucions fixades en les lleis que, al regularitzar cada sector d'activitat, han anat incorporant tant l'Estat com les comunitats autònomes.

En el marc competencial que per a les províncies establí la LRBRL es fixaven com a principis generals garantir la solidaritat i l'equilibri intermunicipal en el marc de la política econòmica i social. Per aconseguir el seu compliment, les províncies obtenien unes competències pròpies, però eren bastant generals i, per tant, quedaven totalment obertes al que determinessin per a cada sector les lleis de l'Estat i de les comunitats autònomes, tal i com queda recollit en l'article 36 de la LRBRL.

També cal tenir en compte que les províncies poden rebre competències per delegació tant per part de l'Estat com de les comunitats autònomes, sempre amb les limitacions marcades per l'article 37 de la LRBRL; així mateix, les comunitats autònomes poden encomanar a les diputacions i comarques la gestió ordinària dels seus serveis propis en funció del que indiquin els seus estatuts d'autonomia.

Per tant, resulta difícil determinar quines són les funcions efectives a desenvolupar pels governs locals. Aquesta dificultat es deu, en primer lloc, a que

moltes de les competències haurien de ser exercides de forma compartida amb les comunitats autònomes o l'Estat.

Això dificulta conèixer quines activitats relacionades amb la prestació d'un servei públic realitza cada administració i, a la vegada, arribar a determinar la connexió entre aquestes i els resultats obtinguts per tal d'analitzar l'eficiència i l'eficàcia de cada administració.

Seguint amb la línia de les competències assignades a la hisenda pública local, una manera eficient de funcionament seria que aquestes anessin lligades a l'esquema de distribució de funcions dins el sector públic entre els diferents nivells de govern, és a dir, a partir d'una descentralització desitjada amb l'objectiu de gestionar-ho de la forma més operativa possible; tot i que actualment no existeix una normativa clara de distribució de competències entre les diferents administracions públiques, en el cas de Catalunya, s'ha intentat a través de diversos projectes de llei de divisió territorial.

D'una banda, la funció d'estabilització és una de les funcions econòmiques assignades a l'administració central. Té per objectiu aconseguir un elevat nivell de treball, aconseguir una estabilitat de preus acceptables, una taxa positiva de creixement econòmic i un equilibri raonable en la balança de pagament, tots aquests derivats de l'existència de cicles econòmics i, per tant, de la incapacitat dels mercats en aconseguir un equilibri automàtic. A més, la lliure mobilitat interna de persones i béns no permet la cessió de la capacitat estabilitzadora als ens locals al possibilitar, si s'apliqués, la translació cap a d'altres zones, interferint unes polítiques amb unes altres i provocant el seu fracàs.

D'altra banda, la funció d'assignació és aquella en que l'Estat intervé en el procés d'assignació de recursos amb l'objecte de corregir les ineficiències que originen els mercats de capitals, com podrien ser l'existència de situacions de competència perfecta.

Així mateix, la funció econòmica de l'Estat en matèria de política pressupostària es considera, amb consens general, com la més adequada per estar compartida

entre els diferents nivells d'administració, en funció del grau d'oferta conjunta que tinguin els béns públics que es subministraran; és a dir, es tracta de que cada administració, central, autonòmica o local, gestioni els serveis públics que es reben estrictament per aquell ciutadans que resideixen en la seva jurisdicció.

Les raons a favor de la descentralització d'aquests serveis són, en primer lloc, d'eficiència, per tal de minimitzar costos en la pressa de decisions al estar més a prop del ciutadà i, en segon lloc, d'equitat i subsidiarietat.

Altrament i en relació a l'estabilitat pressupostària, regulada també en la Constitució Espanyola, es considera la base per impulsar el creixement de l'economia i la creació de treball, garantia per complir els objectius proposats i aconseguir una confiança clau per a l'economia espanyola (Arroyes, 2016).

Així mateix, el principi d'estabilitat pressupostària és un dels principis imposats per la Unió Europea als països membres provocant, per exemple, la modificació de l'article 135 de la Constitució on es varen introduir límits a l'emissió de deute públic per part de l'Estat.

3.3.2 - Raons de l'endeutament en l'administració local

Cal tenir en compte que l'estat d'ingressos d'un ens local és el fonament, al menys quantitativament, de l'estat de les despeses, atès que el sostre dels recursos que es pretengui obtenir és el que fixarà la quantitat màxima a gastar, al no poder-se aprovar més despesa que ingressos, perquè aquesta situació provocaria un dèficit inicial, el qual queda prohibit per l'article 165 del TRLHL.

Pel que fa referència a les possibles tensions de tresoreria, com ja s'ha dit anteriorment, cal tenir en compte que solen fonamentar-se en el decalatge que es produeix entre la data dels cobraments i els pagaments; aquests últims son constants durant tot l'any i estan fonamentats bàsicament en les despeses de béns corrents i serveis, i en les remuneracions de personal, mentre que els cobraments solen tenir una periodicitat molt menys constant.

Altrament, i també relacionat amb la problemàtica de possibles tensions de tresoreria, cal indicar que un dels problemes més grans als que han de fer front els ajuntaments són el gran nombre de notificacions de cobrament que han de realitzar, fet que fa aflorar que encara queda un llarg recorregut dins l'eficiència i eficàcia en la gestió dels ingressos. Sol existir un percentatge pendent de cobrament que es concentra en els resultats d'exercicis tancats, posant de manifest que el problema es va arrossegant exercici rere exercici. D'altra banda, les transferències de capital són les que major percentatge de pendents de cobrament presenten un cop han estat tancats els exercicis comptables, tot i que representen un percentatge petit en el conjunt dels ingressos; en el cas dels ingressos corrents passa totalment el contrari, el percentatge de pendents de cobrament és petit però al ser aquest la font principal d'ingressos d'un ens públic local provoca que aquest petit percentatge acabi sent una quantitat considerable en valor absolut; per tant, en un percentatge o altre, caldrà dotar una provisió per a insolvències per poder fer front a les possibles situacions d'impagats.

Pel que respecte a les noves inversions, aquestes han de ser despeses per la realització d'infraestructures i per l'adquisició de béns patrimonials. En tot cas, les característiques principals seran que tinguin una durada superior a l'exercici pressupostari, que es puguin incloure en l'inventari i que, previsiblement, no siguin reiteratius. Els exemples més comuns d'inversions podrien ser els espais públics urbans, els edificis municipals, la protecció del medi ambient, les millores d'infraestructures o la supressió de barreres arquitectòniques.

Finalment, cal dir que l'endeutament a llarg i a curt termini, ha experimentat un important creixement en els últims anys, fet que posa de manifest, en el primer cas, la necessitat constant de realitzar inversions i en el segon cas, l'evidència sobre problemes de tresoreria fonamentats en els saldos pendents de cobrament.

3.3.3 - Formes d'endeutament de les administracions públiques locals

La Carta Europea d'Autonomia Local, redactada a Estrasburg el 1985 indica que, amb la finalitat de finançar les seves despeses d'inversió, les entitats locals han de poder tenir accés de conformitat amb la llei al mercat nacional de capitals (Grajal, 2014). Aquesta previsió es va desenvolupar a l'Estat espanyol mitjançant l'article 2.1.f del Text Refós de la LRHL en els articles 48 a 55, que parlen de les operacions de crèdit.

Així doncs, les entitats locals, els seus organismes autònoms i els ens i societats mercantils dependents podran concertar operacions de crèdit en totes les seves modalitats, tant a curt com a llarg termini, així com operacions financeres de cobertura i gestió del risc del tipus d'interès i del tipus de canvi.

Pel que respecte el finançament de les seves inversions, així com per a la substitució total o parcial d'operacions existents, les entitats locals, els seus organismes autònoms o els ens i societats mercantils dependents, que prestin serveis o produeixin béns que no siguin finançats majoritàriament amb ingressos públics, podran acollir-se al crèdit públic i privat, a llarg termini, en qualsevol de les seves modalitats.

L'esmentat crèdit es podrà instrumentalitzar mitjançant l'emissió pública de deute, contractació de préstecs o crèdits, o qualsevol altra apel·lació al crèdit públic o privat, inclosa la conversió i substitució total o parcial d'operacions preexistents; el LRHL contempla també casos excepcionals (Art 177.5 i 193.2) on el crèdit només es podrà instrumentalitzar mitjançant operacions formalitzades amb entitats financeres.

Excepcionalment, i per acords adoptats per majoria absoluta, es consideraran recursos efectivament disponibles per finançar noves o majors despeses, per operacions corrents, que expressament siguin declarades necessàries i urgents, les procedents d'operacions de crèdit en que es donin conjuntament les següent condicions: que el seu import total anual no superi el 5% dels recursos per operacions corrents del pressupost de l'entitat, que la càrrega financera total de

l'entitat, inclosa la derivada de les operacions projectades, no superi el 25% dels expressats recursos, o que les operacions quedin cancel·lades abans de que es procedeixi a la renovació de la corporació que les concerta.

Així mateix, es regula la possibilitat de concertar una operació financera per sanejar el romanent de tresoreria negatiu; en aquest sentit, el precepte assenyalat indica que en cas de liquidació del pressupost amb romanent de tresoreria negatiu, el ple de la corporació o l'òrgan competent de l'organisme autònom, segons correspongui, hauran de realitzar, en la primera sessió que celebrin, la reducció de la despesa del nou pressupost per quantia igual al dèficit produït. L'expressada reducció només es podrà revocar per acord del ple, a proposta del president, i previ informe de l'interventor, quan el desenvolupament normal del pressupost i la situació de tresoreria ho permetin. Si la reducció de la despesa no resultés possible, es podrà acollir al concert d'operació de crèdit pel seu import, sempre que es donin les condicions assenyalades en l'article 177.5 descrit anteriorment.

Pel que fa referència a les garanties possibles, cal indicar que el pagament de les obligacions derivades de les operacions de crèdit a llarg termini podrà ser garantit en les modalitats següents: amb la constitució de garantia real sobre el bé patrimonial, amb les operacions de préstec o crèdit concertades per organismes autònoms i societats mercantils dependents, amb avals concedits per la corporació corresponent, i amb l'afectació d'ingressos procedents de contribucions especials, taxes i preus públics, sempre que existeixi una relació directa entre els esmentats recursos i la despesa a finançar amb l'operació de crèdit. D'altra banda, quan es tracti d'inversions cofinançades amb fons procedents de la Unió Europea o amb aportacions de qualsevol administració pública, amb la pròpia subvenció de capital, sempre que hi hagi una relació directa d'aquesta amb la despesa finançada per l'operació de crèdit.

El TRLHL obliga a que les operacions financeres estiguin incloses en el pressupost aprovat per l'entitat local. Amb caràcter general, la concertació de qualsevol de les modalitats de crèdit previstes en la llei, a curt o a llarg termini,

excepte determinades operacions de tresoreria de les diputacions provincials per anticipar la recaptació en els ajuntaments, requerirà que la corporació o entitat corresponent disposi del pressupost aprovat per l'exercici en curs, fet que haurà de ser justificat en el moment de subscriure el corresponent contracte, pòlissa o document mercantil en el que es porti a terme l'operació, en front de l'entitat financera corresponent i davant del fedatari públic que intervingui o formalitzi el document.

No obstant això, excepcionalment, quan es produeixi la situació de pròrroga del pressupost, es podran concertar les següents modalitats d'operacions de crèdit: operacions de tresoreria, dins del límits fixats pel TRLHL, i operacions de crèdit a llarg termini pel finançament d'inversions vinculades directament a crèdits extraordinaris i suplementos de crèdit.

Per poder donar servei a les necessitats transitòries de tresoreria, les entitats locals podran concertar operacions de crèdit a curt termini, és a dir que no excedeixin d'un any, sempre i quan en el seu conjunt no superin el 30% dels seus ingressos liquidats per operacions corrents en l'exercici anterior, a no ser que les operacions s'hagin de realitzar en el primer semestre de l'any i que no s'hagi produït la liquidació del pressupost del citat exercici; en aquest cas es prendrà en consideració la liquidació de l'exercici anterior.

Tindran consideració d'operacions de crèdit a curt termini, en primer lloc, les bestretes que es percebin de les entitats financeres, amb o sense intermediació dels òrgans de gestió recaptatòria, a compte dels productes recaptatoris dels impostos meritats en cada exercici econòmic i liquidats a través d'un padró o matrícula; el pagament de les obligacions derivades d'aquest tipus de bestretes podrà ser garantit mitjançant l'afectació dels recursos tributaris objecte de la bestreta, meritats en l'exercici econòmic, fins al límit màxim de la bestreta concedida. Així mateix, també s'hi consideraran els préstecs i crèdits concedits per entitats financeres per cobrir tensions de tresoreria i les emissions de deute per un termini no superior a un any. El pagament de les obligacions derivades de

totes les operacions a curt termini podrà ser garantida amb l'afectació d'ingressos procedents de contribucions especials, taxes i preus públics.

D'altra banda, correspon al President de la Corporació la concertació de les operacions d'endeutament a curt termini, sempre que el seu import acumulat de les operacions d'aquesta naturalesa inclosa la nova operació no superi el 15% dels recursos corrents liquidats l'any anterior (Grajal, 2014). Un cop superat aquest límit, correspondrà al Ple de la Corporació. Quan l'import de la operació superi el 10% dels recursos ordinaris del Pressupost, l'acord a adoptar per l'òrgan plenari requerirà majoria absoluta.

A partir de l'1 de gener de 2013 va quedar sense efecte en virtut de la disposició addicional nº73 de la LPGE 2013 l'apartat tres de l'article 14 del Reial Decret-Llei 8/2010 de 20 de maig que obligava a que aquest tipus d'operacions quedessin cancel·lades abans del 31 de desembre de cada any. L'única limitació existent per la mateixa és que la seva duració no pot excedir d'un any.

D'altra banda, el TRLHL regula també els tràmits per concertar operacions financeres de la manera que passem a comentar. En la concertació o modificació de tota classe d'operacions de crèdit que estiguin previstes en el pressupost serà d'aplicació el previst en l'article 4.1 lletra l del Reial Decret Legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, pel que s'aprova el Text Refós de la Llei de Contractes del Sector Públic (TRLCSP). Cal tenir present, que la legislació de contractació administrativa defineix els contractes amb les entitats financeres com a privats (article 20 del TRLCSP). En aquest sentit, haurem de tenir en compte que els esmentats contractes es regiran en la seva aprovació i adjudicació per la normativa del sector públic, però en canvi el desenvolupament i extinció es regiran per la normativa del sector privat, a excepció de les modificacions contractuals que també es regiran per la normativa pública.

D'altra banda, la concertació o modificació de qualsevol operació s'haurà d'acordar, previ informe d'intervenció, en el que s'analitzarà, especialment, la

capacitat de l'entitat pública per poder fer front en el temps a les obligacions que se'n derivin de la futura operació contractual.

Per tant, caldrà tenir en compte que l'informe d'intervenció sobre l'expedient de concertació d'una operació financera no s'haurà de limitar només a avaluar o calcular les ràtios que permetin determinar si els mateixos superen els límits legals, sinó que, a més, s'hauran de pronunciar sobre, si sota el seu judici, la corporació local podrà fer front a la devolució del capital principal i dels seus interessos.

Fins ara hem parlat de les operacions a curt termini, però el TRLHL també estableix el règim general d'autorització a que estan subjectes les operacions financeres de llarg termini i que passem a analitzar a continuació.

En primer lloc, no es podran concertar noves operacions de crèdit a llarg termini, ni concedir avals, ni substituir operacions de crèdit concertades amb anterioritat per part de les entitats locals, els seus organismes autònoms i els ens i societats mercantils dependents, sense prèvia autorització dels òrgans competents del Ministeri d'Hisenda, quan dels resultats dels estats financers que reflecteixin la liquidació dels pressupostos, els resultats corrents, i els resultats de l'activitat ordinària de l'últim exercici, es dedueixi un estalvi net negatiu.

D'altra banda, la concertació de qualsevol de les modalitats de crèdit, a excepció de les operacions de tresoreria que concertin les diputacions per anticipar la recaptació en els ajuntaments, requerirà que la corporació disposi del pressupost aprovat per l'exercici en curs.

Excepcionalment, quan es produeixi la situació de pròrroga del pressupost, es podran concertar determinades operacions de crèdit, com operacions de tresoreria i operacions de crèdit a llarg termini pel finançament d'inversions vinculades directament a modificacions de crèdit. La concertació o modificació de qualsevol operació s'haurà d'acordar previ informe de l'àrea d'intervenció en el qual s'analitzarà especialment la capacitat de l'entitat local per afrontar les obligacions que se'n derivin.

Així mateix, en l'estalvi net no es podran incloure les obligacions reconegudes, derivades de modificacions de crèdit, que hagin estat finançades amb romanent líquid de tresoreria. Quan l'estalvi net sigui de signe negatiu, el ple de la respectiva corporació haurà d'aprovar un pla de sanejament financer a realitzar en un termini no superior a 3 anys, en el que s'adoptaran mesures de gestió, tributàries, financeres i pressupostàries que permetin com a mínim ajustar a zero l'estalvi net negatiu de l'entitat, organisme autònom o societat mercantil.

D'altra banda, quan una administració pública tingui la necessitat d'endeutar-se, no n'hi haurà prou únicament en justificar la seva solvència financera davant de les entitats creditors, com succeeix en l'empresa privada, sinó que hi haurà d'haver una anàlisi per part de l'àrea d'intervenció de l'ens local, basada en el compliment dels requisits legals existents; en cas de donar compliment a tots els requisits legals, a continuació s'haurà de justificar la capacitat de devolució en el temps de la futura operació de crèdit, l'anàlisi de mercat sobre quin producte financer es el millor per tal d'obtenir la millor solució per l'ens i, per últim, procedir a la contractació del corresponent producte financer.

Això voldrà dir que si s'aconsegueix superar l'anàlisi del compliment del concepte de sostenibilitat financera (endeutament i dèficit), de la regla de la despesa i de la relació del capital viu de les operacions de crèdit vers els ingressos corrents liquidats, l'entitat local podrà procedir al seu endeutament; en cas contrari, s'entraria en una espiral d'autoritacions i plans de sanejament, que en el millor dels casos, només retardarien l'operació, i en el pitjor dels casos farien inviable l'operació financera d'endeutament.

3.4 – Raons per a la limitació de l'endeutament en les administracions locals

En aquest apartat s'indicaran els motius per limitar l'endeutament i s'estudiarà el comportament de la gestió pressupostària en relació a l'endeutament, mentre que deixarem per a un altre apartat posterior l'evolució històrica dels límits legals de l'endeutament.

3.4.1 - Motius per limitar l'endeutament

En primer lloc, el Pacte d'Estabilitat i Creixement (PEC) va ser un acord polític configurat per dos Reglaments i una resolució, pactat en el Consell Europeu d'Amsterdam, al juny de 1997, amb l'objectiu de prevenir l'aparició del dèficit públic excessiu i de garantir la convergència econòmica sostinguda dels estat membres de la Unió Europea (Dasi, 2011).

S'establia així un marc de disciplina pressupostària que buscava garantir una gestió pressupostària sanejada en l'Eurozona i, d'aquesta forma, evitar que una relaxació de la política fiscal d'un o diferents estats membres pogués arribar a penalitzar als altres estats participants en l'euro, pressionant a l'autoritat monetària, es a dir, al Banc Central Europeu, a haver d'augmentar el tipus d'interès i reduint, en definitiva, la confiança en la nostra moneda.

El PEC va fixar un doble objectiu: un en el curt termini, segons el qual els estats membres havien de limitar el seu dèficit públic al 3% del PIB, i un altre en el mitjà i llarg termini, que forçava als països a trobar un equilibri o superàvit pressupostari, tenint com a objectius fonamentals, assegurar l'estabilitat econòmica i evitar l'aparició de dèficits excessius en els estats membres de la Unió Econòmica i Monetària.

La preocupació pel dèficit públic i el control de la despesa ha generat nombrosos estudis que han tingut per objecte la repercussió de l'endeutament de les administracions públiques locals en les administracions d'àmbit superior.

Així doncs, conèixer les raons per les que es generen aquest dèficit, la forma en que són finançats i les possibles solucions per afrontar-los són de vital importància, no només pel necessari sanejament de les administracions locals, sinó per les repercussions, en tots els aspectes, que podrien tenir sobre l'estabilitat econòmica.

Es important fer èmfasi que, fins a l'actualitat, l'administració estatal s'ha caracteritzat per tenir uns nivells de dèficit preocupants; l'actual marc normatiu enfocat a la reducció del dèficit públic no hauria de fer baixar la guàrdia sobre el control de la despesa, que segueix sent fonamental també en les administracions territorials.

En principi, el dèficit sol guardar una relació proporcional amb el nivell d'administració amb la que es correspon; així, l'administració central és la que major percentatge de dèficit presenta, sempre mesurat com la necessitat de finançament respecte el PIB; d'altra banda, l'administració local és la que té menor percentatge de dèficit.

Cal tenir present que el dèficit públic es un dels indicadors econòmics de major rellevància, exercint un paper clau, per la presa de decisions polítiques a nivell comunitari (Dasi, 2011). La seva incidència és notable en la determinació dels criteris de convergència, en el desenvolupament del protocol sobre el procediment del dèficit excessius (PDE) i en els acords del pacte d'estabilitat i creixement (PEC). Aquest fet ha contribuït a impulsar l'elaboració dels comptes públics conforme al sistema SEC-95 en tots els estats membres, desplaçant altres definicions de dèficit menys pertinents a efectes d'anàlisi econòmica i no harmonitzades entre els països membres.

En un estat democràtic, l'administració pública ha de sotmetre a examen la seva gestió i el grau d'acompliment de les obligacions que té encomanades. Per això, els estats es doten d'elements jurídic-comptables que permeten realitzar aquesta verificació i faciliten informació sobre els resultats de l'activitat administrativa.

La intervenció de l'Estat en la vida econòmica dels països ha portat com a conseqüència que el volum de la despesa pública adquireixi proporcions considerables i que el seu creixement, en termes absoluts, sembli imparable. Aquest fet ha suscitat la preocupació de les autoritats públiques que han introduït retalls en la despesa per mantenir els mateixos serveis amb menys diners, en termes reals.

Aquesta reducció en els recursos disponibles ha obligat als responsables dels diferents ens públics a perfeccionar les seves tècniques d'anàlisi financera per dirigir-les cap a una millora de l'eficiència i de l'aprofitament del capital.

Ens trobem, per tant, en un període de modernització de les tècniques comptables i administratives de les entitats públiques, en què s'ha desvetllat l'interès de la majoria d'experts i professionals, així com el de les pròpies institucions del sector.

Ara bé, totes aquestes tècniques que permeten una assignació més eficaç dels recursos disponibles han de considerar el control de la despesa pública com una de les activitats essencials de l'Estat. I no tan sols en el seu aspecte quantitatiu (volum i creixement elevat), sinó també en la seva perspectiva qualitativa, degut a l'impacte que el fenomen de la despesa pública té sobre l'economia nacional i sobre les realitats socials, polítiques i humanes dels països.

Juntament amb la creixent sensibilització del sector públic cal assenyalar les següents causes com a justificació d'un primer control de l'endeutament, vist sota una perspectiva més general. En primer lloc, la separació que existeix en molts casos entre els òrgans o administradors que executen les despeses i l'òrgan que controla aquesta execució; el Parlament vota les lleis que autoritzen les despeses i la recaptació d'ingressos, encarrega al govern que ordeni la seva execució i s'assegura el bon ús dels fons públics. D'altra banda, la necessitat d'avaluar els resultats de la política realitzada i de les mesures aplicades, i la d'oferir la possibilitat de modificar i orientar les preferències de futur. Així mateix, l'obligació d'oferir al ciutadà informació sobre els resultats de l'activitat

administrativa. Finalment, la valoració de la racionalitat econòmica de la política financera.

En aquest sentit, el control del sector públic consisteix en la vigilància, l'examen i la intervenció de l'activitat financera de les diferents administracions. La funció de control ha de consistir en la vigilància per a la fidel execució de les obligacions de les administracions públiques en relació amb els serveis i recursos, per tal de poder atendre les necessitats dels ens públics, i amb la finalitat d'obtenir, conforme als principis d'una correcta gestió financera, una adequada i legal administració dels fons públics.

Cal tenir present que el control no s'ha de limitar únicament i exclusivament a verificar si l'activitat econòmica i financera de les institucions del sector públic s'ajusta a les disposicions legals que la regulen, sinó que ha de valorar la racionalitat econòmica de l'assignació dels recursos. Es per aquest últim motiu que a continuació comencem a fer una prospecció del perquè les administracions públiques locals han de posar elements de contenció de l'endeutament. Primerament, cal determinar el volum adequat de despesa pública i fixar-ne els límits per tal d'evitar-ne un creixement irracional provocat sovint per una presa de decisions pressupostàries de forma aïllada, que no té en compte una estratègia de referència o el model econòmic del país. Posteriorment, optimitzar la composició de la despesa pública d'acord amb la importància relativa de les polítiques; l'assignació dels recursos entre els diversos sectors, funcions o polítiques de la despesa ha de sorgir d'un procés integrat de repartiment dels recursos; el disseny de la seva estructura ha de permetre avaluar les despeses, tot considerant les diferents alternatives, i orientar-les segons una taula de prioritats i, finalment, ha de dibuixar un marc dins el qual tinguin cabuda totes les decisions que després es prenguin. Per tant, cal garantir que la dotació de recursos a cada funció permeti oferir un nivell mínim de serveis públics. També és necessari optimitzar la quantitat i qualitat dels serveis oferts amb els recursos assignats a cada funció. És en aquest nivell de distribució intrafuncional de la despesa on es poden aplicar amb més efectivitat els criteris d'eficiència i

economia. Així mateix, cal garantir la realització efectiva dels serveis i la seguretat en la gestió dels fons públics, és a dir, verificar la legalitat de les despeses públiques. Finalment, s'ha de possibilitar un finançament adequat, fonamentalment a través del sistema fiscal i a través d'un endeutament tolerable, tot mantenint el dèficit pressupostari dins uns límits acceptables.

D'altra banda, els governs locals espanyols han estat tradicionalment subjectes a regles fixades des del govern central, amb la finalitat de limitar el seu endeutament de cara a garantir la seva solvència i sostenibilitat financera.

Cal tenir en compte que les teories del federalisme fiscal avalen el recurs d'endeutament per raons d'eficiència econòmica i equitat, al permetre que els préstecs necessaris per finançar un programa d'inversions sigui amortitzable durant la vida útil de l'actiu obtingut, de manera que la càrrega del servei i amortització del deute es comparteixin entre tots els beneficiaris del projecte.

En la gran majoria de les vegades, la despesa d'inversió real destinada a la construcció de poliesportius, biblioteques, piscines o grans infraestructures, impliquen uns costos molt alts que s'hauran d'obtenir en períodes de temps molt curts, pel que resultarà difícil finançar aquests programes només amb ingressos corrents. Cal tenir en compte també, que de la gestió de la recepció de les esmentades construccions se'n derivarà un increment de la despesa corrent que acabarà repercutint també en un increment en la despesa corrent futura.

D'altra banda, cal fer esment que el pes del deute local en el conjunt de les administracions públiques es més aviat marginal, no representant la seva quantia una greu amenaça per als comptes macroeconòmics del país, tot i tenir molt present la gran davallada que han patit els ingressos extraordinaris provinents de l'urbanisme, juntament amb la disminució de les transferències del govern central per participació en els tributs de l'Estat; tot plegat implica una càrrega prou pesada que ha generat una autèntica crisi financera en molts ajuntaments.

Per tant, la finalitat de les operacions de crèdit ha de ser el finançament d'inversions, perquè darrera d'aquest objectiu es troba el principi d'equitat

intergeneracional; és a dir, si pel que fa la despesa corrent existeixen raons d'equitat intertemporal per defensar el seu finançament amb tributs, atès que generalment els beneficis de la despesa estan limitats al moment en que es generen, quan realitzem una despesa mitjançant endeutament, adquirirem actius, els beneficis dels quals s'espera que flueixin durant diversos anys. Per tant, obtindrem l'equitat intertemporal si la generació actual aconsegueix suportar el finançament de la despesa corrent, i les generacions presents i futures que es beneficiaran dels projectes comparteixen la càrrega de finançar la despesa de capital.

Ara bé, existeix la possibilitat de que els governs locals recorrin a l'endeutament d'una quantitat superior a l'òptima, considerant la mateixa com aquella en que els guanys marginals dels préstecs per a la ciutadania s'igualen als costos marginals. Tot i que és una situació anòmala, normalment el recurs a l'endeutament sol estar fonamentat, per un costat, amb finalitats d'inversió per millora de l'eficiència energètica o optimització de recursos, o per un altre costat, amb la finalitat de l'increment qualitatiu o quantitatiu dels serveis.

Si tenim en compte les indicacions dels paràgrafs anteriors, cal posar de manifest dues conseqüències negatives que podrien sorgir si no s'establissin limitacions a l'endeutament de les hisendes públiques locals. En primer lloc, es podrien utilitzar les operacions de crèdit per traslladar part de la càrrega del finançament dels serveis que beneficien a la ciutadania actual a les generacions futures (seria cobrir part de la despesa corrent amb endeutament a llarg termini), provocant d'aquesta forma una falta d'equitat intergeneracional. En segon lloc, es podria arribar a obtenir una falta d'equitat intrageneracional si el deute es fa servir per traslladar part dels costos dels beneficis gaudits en un període de temps a la ciutadania d'anys posteriors, en els que ja s'hagués extingit els beneficis del bé capital implicat, conseqüència que comportaria com a resultat un volum excessiu d'endeutament.

A les anteriors raons per establir límits legals per tal de contractar operacions de crèdit, podríem afegir-ne algunes més pel que respecte al cas de les hisendes

locals. D'una part, la repercussió que el dèficit pot arribar a tenir a nivell macroeconòmic, atès que l'objectiu d'equilibri o superàvit pressupostari derivat del Pacte d'Estabilitat i Creixement de la Unió Europea, per un país fortament descentralitzat com és l'Estat espanyol, seria inútil si no fos realitzat de forma coordinada per totes les administracions públiques.

Tot i així, tal com indica Dasí (2011), uns nivells d'endeutament persistentment elevats representen una amenaça més greu per la sostenibilitat de les finances públiques que uns dèficits elevats de manera ocasional, i per aquest motiu la Comissió Europea va presentar una proposta per modificar l'actual procediment de dèficit excessiu, que entre d'altres qüestions, incorporarà un major èmfasi en el criteri de l'endeutament públic.

D'altra banda, existeix la necessitat d'obligar als municipis a mantenir unes hisendes públiques sanejades i a responsabilitzar-se en front dels seus ciutadans de la recaptació dels tributs que siguin precisos per fer front al pagament de la càrrega financera. I per últim, i enllaçat amb el darrer motiu, cal garantir el marge de maniobra futur dels diferents governs locals al llarg del temps, perquè no quedin fortament limitades la seva capacitat de prendre decisions sobre l'orientació de la despesa i la política tributària.

3.4.2- Gestió pressupostària en relació a l'endeutament

La Constitució Espanyola de 1978, trencant amb el centralisme financer i tributari de les etapes franquistes (Belmonte, 2013), contempla expressament els principis d'autonomia i suficiència financera dels municipis (articles 137 i 142), recollint que les Hisendes Locals, s'hauran de nodrir fonamentalment dels tributs propis i de la participació en els de l'Estat i de les comunitats autònomes.

El principi d'autonomia de les entitats locals, en referència als ingressos locals, entén que aquestes entitats tenen plena capacitat per decidir el volum i la estructura dels seus ingressos financers, atès que el reconeixement legislatiu de potestats normatives locals sobre les seves figures impositives permet a les entitats locals establir i aplicar tipus de gravamen en el territori de la demarcació.

En quant al principi de suficiència, és responsabilitat de les corporacions locals la quantitat d'ingressos pressupostaris que obtindran per mitjà dels seus propis impostos, de manera que la disposició dels seus mitjans financers per cobrir les seves despeses no serà només responsabilitat de l'Estat i les comunitats autònomes, sinó que serà compartida.

És important tenir en compte que l'estat comptable en el què es basa l'activitat econòmica i financera de les entitats del sector públic és el pressupost. A diferència d'un pressupost del sector privat, el pressupost públic és normatiu, atès que estableix els límits de la despesa de l'entitat, tot condicionant el seu nivell d'activitat. Tanmateix, és una eina indispensable per a controlar les finances de les administracions públiques i, per tant, s'ha d'emmarcar en unes línies bàsiques que el facin útil per aquesta funció.

Per tant, podríem considerar l'estructura del pressupost com una eina intrínseca que també contribueix a ser un element de contenció de l'endeutament perquè enumera de forma clara els objectius que es volen aconseguir i que el pressupost ha de reflectir amb previsió. Per això cal una planificació a mig termini de les finalitats i dels mitjans amb què es compta per aconseguir-les.

D'altra banda, la gestió pressupostària defineix una tècnica adequada que permet dissenyar les partides pressupostàries on s'emmarcaran financerament els objectius proposats, i incorpora la necessitat de comptar amb un pressupost àgil que faciliti la consecució dels objectius assenyalats. Les normes pressupostàries han de permetre aquesta agilitat, més que no pas limitar la flexibilitat en l'aplicació del pressupost, acollint-se al principi de legalitat. Cal controlar la bona administració dels fons públics, però sense que això perjudiqui l'assoliment de les finalitats plantejades ni es posi en risc l'equitat intergeneracional.

A l'Estat espanyol, el règim jurídic de les restriccions a l'endeutament ha experimentat importants canvis i, si bé de manera permanent la finalitat principal del recurs al crèdit havia de ser el finançament d'inversions, les ràtios màximes

d'endeutament i els criteris de subjecció a la tutela de noves operacions han variat substancialment.

Els successius canvis legislatius han volgut reforçar la solvència financera de les entitats locals i generar una major disciplina pressupostària en les mateixes. És per aquest motiu que les autoritzacions i els límits d'endeutament han evolucionat sempre a un nivell més restrictiu, passant de la nul·la referència a l'estalvi net en la redacció original de la Llei 39/1988, fins a que el seu signe negatiu impedeix la contractació de noves operacions, tal i com disposa l'actual TRLRHL.

En aquest sentit, quan l'estalvi net sigui de signe negatiu, s'haurà de sol·licitar autorització a l'òrgan de tutela financera, al Ministeri d'Economia i Hisenda o a la comunitat autònoma que hagi assumit la competència, acompanyat d'un pla de sanejament financer aprovat pel ple, a realitzar en un termini no superior a tres anys, i que contindrà mesures de gestió tributària, financeres i pressupostàries que permetran com a mínim ajustar a zero l'estalvi negatiu. No obstant això, no s'haurà de precisar la presentació d'un pla en el cas de que la finalitat sigui la substitució d'operacions de crèdit a llarg termini concertades amb anterioritat, amb la finalitat de disminuir la càrrega financera.

Un altre exemple és la limitació provocada per la Llei General d'Estabilitat Pressupostària (LGEP) 18/2009; una de les conseqüències més importants va ser la limitació de l'endeutament públic, establint que les entitats locals havien d'ajustar els seus pressupostos al principi d'estabilitat pressupostària. S'entén com a principi d'estabilitat pressupostària la situació d'equilibri o superàvit computada en termes de capacitat de finançament d'acord amb la definició compresa en el Sistema Europeu de Comptes nacionals i regionals (SEC), fet que comportava que només podien concertar noves operacions de crèdit per la mateixa quantitat que es pretenia amortitzar.

Així mateix, cal tenir present que la Llei General de Pressupostos, pot limitar les possibilitats d'endeutament de les entitats locals, afectant seriosament la seva

capacitat inversora. Aquest possible efecte negatiu va quedar palès en la Llei 15/2006, de reforma de la Llei 18/2001, on es va introduir un règim diferenciat per als municipis capitals de província, o de comunitat autònoma, o que tinguessin una població de dret igual o superior als 75.000 habitants, als quals es permetia la instrumentació del principi d'estabilitat pressupostària associat al cicle econòmic, així com que poguessin presentar dèficit, quan aquest es destinés a finançar increments d'inversió en programes dirigits a atendre actuacions sostenibles.

Per tant, sembla clar que un bon control de la gestió pressupostària pot permetre incidir en la limitació de l'endeutament en les administracions locals, encara que no podem oblidar altres factors no pressupostaris que es reflectiran en la comptabilitat patrimonial i que analitzarem en els propers apartats.

3.5 - Evolució històrica de les limitacions legals en les diferents normatives

Prèviament a entrar en detall en l'evolució històrica de les limitacions legals en les diferents normatives del sector públic local, es realitza un breu preàmbul de la relació que existeix entre la hisenda de la Generalitat de Catalunya i la dels governs locals sobre l'aspecte de l'endeutament.

En primer lloc, les competències en matèria de tutela financera sobre les entitats locals, previstes al seu dia en l'article 48.1 de l'Estatut de 1979 i en l'article 218.5 de l'Estatut vigent, van ser assumides per la Generalitat mitjançant el Decret 328/1980, d'11 de desembre (Auset, 2013).

La llei municipal i de règim local de Catalunya recull en el títol XVIII, relatiu a les finances locals, el títol competencial de la Generalitat en matèria de tutela financera sobre els ens locals. Aquesta funció va ser assignada al Departament d'Economia i Finances mitjançant el Decret 369/1986, de 18 de desembre, relatiu a hisendes locals, que va assignar al Departament de Governació altres funcions, com la recepció i custòdia dels pressupostos i les liquidacions. Per tal

d'actualitzar les referències a altres normes, aquest text es va modificar mitjançant el Decret 94/1995, de 21 de febrer, que va derogar el Decret de 1986.

L'Ordre ECF/138/2007, de 27 d'abril, sobre procediments en matèria de tutela financera dels ens locals, és la darrera versió de la reglamentació catalana en aquesta matèria.

Aquesta normativa especifica el procediment de càlcul de les ràtios legals previstes a la Llei Reguladora de les Hisendes Locals i que determinen el règim d'autorització de les operacions de crèdit.

També s'estableixen unes ràtios financeres o indicadors de solvència, que són específiques del desplegament autonòmic, i que obliguen els ens locals, en determinades situacions, a presentar unes previsions d'ingressos i despeses per als exercicis futurs.

Es preveuen també el contingut i les característiques dels plans de sanejament financer que han d'aprovar els ens locals per a la recuperació de la capacitat de generar estalvi o per al sanejament de les situacions de dèficit o romanent de tresoreria de signe negatiu i la documentació a aportar en relació amb els procediments que estableix la normativa d'estabilitat pressupostària.

Adicionalment, s'estableix l'obligació d'informar anualment dels saldos de deute. També es regula el format i el contingut de la documentació que cal trametre en cadascun dels procediments de tutela financera i en preveu la tramitació telemàtica a l'extranet de les administracions catalanes.

A continuació ens endinsem en l'evolució històrica de la normativa de les limitacions legals en el sector públic local. Segons Álvarez (2017), la millora de la regulació normativa ha d'entendre's com una política pública de tall transversal i de caràcter indispensable que ha de funcionar com una premissa de desenvolupament de qualsevol intervenció pública per garantir la finalitat dels seus principals objectius al mínim cost.

A l'Estat espanyol han estat importants els esforços realitzats en les últimes dècades per implantar una cultura de la millora en la normativa i per recollir en l'ordenament jurídic els principals instruments i principis d'aplicació de la mateixa. No obstant això, encara existeixen reptes pendents que només podran ser enfocats d'una manera eficaç si es manté un elevat compromís polític al respecte.

Abans de sintetitzar la normativa que actualment està en vigor, és necessari tenir en compte que l'esmentada regulació s'ha modificat de forma reiterada mitjançant la llei d'acompanyament dels Pressupostos Generals de l'Estat; aquestes lleis d'acompanyament són modificacions de lleis actuals les quals s'aprofita la tramitació dels citats pressupostos per ser modificades amb alguna finalitat concreta.

D'altra banda, aquesta evolució s'ha produït en un marc econòmic concret del qual en podem diferenciar dues fases. Des de l'any 1996 fins l'any 2005 la situació econòmica arreu era expansiva i, per tant, els límits que introduïen els legisladors tenien un alt contingut tècnic sense massa referències macroeconòmiques. En canvi, des de l'any 2009 fins l'any 2018, enmig d'una profunda crisi econòmica, moltes de les limitacions introduïdes per la normativa tenien la premissa que l'administració local havia d'alinejar-se amb la resta d'administracions per complir els objectius de reducció de dèficit i deute establerts a nivell supraestatal.

En primer lloc, hem de citar la Llei 13/1996, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i d'ordre social, la qual va introduir una sèrie de disposicions orientades a obtenir uns resultats clars en el sanejament dels comptes municipals; aquest enfocament provocava unes modificacions en l'articulat de la LRHL fonamentada en els següents aspectes. En primer lloc, incorporava un nou càlcul de la càrrega financera; d'altra banda, establia noves restriccions a l'endeutament local, a través d'un règim d'autoritzacions prèvies vinculades al comportament de l'estalvi net, introduint també els plans de sanejament financers a un termini no superior a sis anys com a element previ per

poder obtenir una autorització; així mateix, es creava la possibilitat de consolidar les operacions de tresoreria en operacions de crèdit a mig i llarg termini; finalment, es creava una modificació dels límits per a l'aprovació d'operacions de tresoreria

Posteriorment, la Llei 66/1997 va incorporar mesures relatives al control i informació per part del Ministeri d'Hisenda, juntament amb altres aspectes de menor importància. Pel que respecte a les mesures principals que incorporava aquesta llei, la més important va ser la d'implantar que la Secretaria d'Estat d'Hisenda mantingués unes centrals d'informació de riscos les quals contemplaria la informació sobre les diferents operacions de crèdit realitzades per les entitats locals juntament amb la seva càrrega financera realitzada. Els bancs, caixes d'estalvis i altres entitats financeres, així com les diferents administracions públiques, havien de remetre la informació necessària i el Banc d'Espanya col·laborar amb tots els òrgans competents de la Secretaria d'Estat d'Hisenda.

Més endavant es va aprovar la Llei 50/1998 la qual va modificar tot el capítol IV de la Llei 66/1997, que feia referència a les operacions de crèdit de les entitats locals. A part de la modificació de l'esmentat capítol i incorporació d'alguns nous conceptes, la major part de la reforma va consistir en la reordenació de l'articulat de la llei, distribuint el seu contingut en un ordre diferent al que es trobava en la seva versió anterior, essent especialment rellevant el nou article 54, atès que incrementava la severitat en les condicions necessàries per a la contractació de noves operacions de crèdit a llarg termini. Concretament, la seva base estava fonamentada en que no es podien concertar noves operacions de crèdit a llarg termini incloent les operacions que modifiquessin les condicions inicials, ni concedir avals, ni substituir operacions de crèdit concertades amb anterioritat, sense prèvia autorització dels òrgans competents, en el cas de que es deduís un estalvi net negatiu dels estats financers que reflectien la liquidació dels pressupostos.

Continuant amb aquest increment de la severitat en les restriccions de l'endeutament local, La Llei 55/1999 va modificar diferents articles de la LBRL, relatius a les competències de gestió econòmica i contractació dels alcaldes, i dels presidents de les diputacions provincials, a fi de conciliar la seva redacció amb la que va ser la reforma de la LRHL. Així mateix, es va modificar l'article 54, incorporant-se un nou límit, atès que va establir també la necessitat d'autorització de les operacions de crèdit a llarg termini de qualsevol naturalesa, en tant en quant, el volum total del capital viu de les operacions de crèdit vigent a curt i llarg termini, en els termes que es definien reglamentàriament, excedissin del 110% dels ingressos corrents liquidats en l'exercici immediatament anterior o, en el seu defecte, en el precedent en aquest últim quan el còmput s'hagués de realitzar en el primer semestre de l'any i no s'hagués liquidat el pressupost corresponent en aquell, segons les xifres deduïdes dels estats comptables consolidats que integressin els pressupostos generals de la corporació.

Posteriorment, la Llei 14/2000 va modificar l'article 56 de la LRHL, eliminant la referència al Banc de Crèdit Local en l'esquema d'informació pública relatiu a l'endeutament local. Finalment, la Llei General 18/2001, d'Estabilitat Pressupostària, va introduir l'objectiu a llarg termini d'equilibri pressupostari en l'àmbit local. Més tard, les operacions de crèdit es varen regular mitjançant el Reial Decret Legislatiu 2/2004 de 5 de març, a través dels articles 48 a 55.

Cal tenir en compte que, amb l'esclat de la crisi econòmica cap a l'any 2008, es van veure afectats significativament els recursos corrents de les entitats locals, produint-se una baixada en els ingressos tributaris directament lligats a la construcció i transmissió de béns immobles, així com la participació en els tributs de l'Estat. Addicionalment, per part del govern de l'Estat, es varen establir diverses disposicions normatives, dins de l'àmbit de la política econòmica general o impulsant el sanejament financer dels ens locals, les quals afectaven a la regulació de l'endeutament.

Poc temps després, el Reial Decret Llei 5/2009, de mesures extraordinàries i urgents per facilitar als ens locals el sanejament de deutes pendents de

pagament a les empreses i autònoms, autoritzava a finançar amb operacions d'endeutament bancari a llarg termini l'import del romanent de tresoreria negatiu de la liquidació de l'any 2008 i les obligacions vençudes i exigibles pendents d'aplicar al pressupost del 2008.

Posteriorment, la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat de l'any 2010, indicava, en la disposició addicional 46ena, que es modificava el percentatge del capital viu de les operacions de crèdit sobre els recursos corrents, a partir de la qual l'entitat local havia de sol·licitar autorització per poder concertar les operacions de crèdit a llarg termini, i s'incrementava del 110% al 125%, indicant-se que la mesura tenia caràcter excepcional i que estaria vigent fins que s'aprovés la reforma de la Llei Reguladora de les Hisendes Públiques Locals.

El Reial Decret Llei 8/2010, pel que es varen aprovar mesures extraordinàries per a la reducció del dèficit públic, establí les següents bases. En primer lloc, per a l'any 2011 es prohibeix acudir al crèdit públic o privat a llarg termini per finançar les seves inversions. Igualment, durant l'any 2011 no es podien substituir total o parcialment les operacions de crèdit preexistents, a excepció d'aquelles que en termes de valor actual net resultessin beneficioses per a l'ens públic per tal de poder disminuir la càrrega financera, el termini d'amortitzacions o ambdós casos. Així mateix, les operacions de tresoreria destinades al finançament de necessitats transitòries de finançament hauran de quedar cancel·lades a 31 de desembre de cada any. En els anys 2010 i 2011 l'estalvi per la menor despesa de personal derivada de l'aplicació del Reial Decret Llei 8/2010, haurà de destinar-se, en primer lloc, a sanejar el romanent de tresoreria negatiu, posteriorment a disminuir el nivell de deute a llarg termini i, en cas que l'entitat no tingui deute a llarg termini, a finançar nova inversió.

En el mateix any, en la disposició addicional quarta de la Llei 15/2010, pel qual s'establien mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials, es va preveure per part del govern, en un termini de 30 dies, una línia de crèdit directa a través de l'Institut de Crèdit Oficial (ICO), en condicions preferents,

dirigida a les entitats locals per facilitar el pagament de deutes fermes i impagats a empreses i autònoms amb anterioritat al 30 d'abril de 2010.

Més tard, la disposició addicional 14ª del Reial Decret Llei 20/2011 de mesures urgents en matèria pressupostària, tributària i financera per a la correcció del dèficit públic, va ser dotada de vigència indefinida per la disposició final trigèsima primera de la Llei 12/2012, de 27 de desembre, de pressupostos generals de l'estat per l'any 2013. Amb efectes de l'entrada en vigor d'aquesta llei i vigència indefinida, la disposició addicional 14ª del Reial Decret-Llei 20/2011 va quedar redactada, en els seus aspectes més importants, de la manera que passem a resumir en els propers paràgrafs.

Les entitats locals i els seus ens dependents classificats en el sector de les administracions públiques, d'acord amb la definició i delimitació del SEC, que liquidin en l'exercici immediat anterior amb estalvi net positiu, calculat en la forma que estableix la LRHL, podran concertar noves operacions de crèdit a llarg termini pel finançament d'inversions, quan el volum total del capital viu no excedeixi el 75% dels ingressos corrents liquidats o meritats segons les xifres deduïdes dels estats comptables consolidats

Les entitats que presentin estalvi net negatiu o un volum d'endeutament viu superior al recollit en l'article 53 del TRLRHL, no podran concertar operacions de crèdit a llarg termini. Per a la determinació dels ingressos corrents a computar en el càlcul de l'estalvi net i del nivell d'endeutament, es deduirà de l'import dels ingressos afectats a operacions de capital qualsevol altre ingrés extraordinari aplicat als capítols 1 a 5 que, per la seva afectació legal i/o caràcter no recurrent, no tinguessin la consideració d'ingressos ordinaris. A efectes de càlcul de capital viu, es consideraran totes les operacions vigents de 31 de desembre de l'any anterior, inclòs el risc deduït d'aval, incrementant, en el seu cas, en els saldos d'operacions formalitzades no disposades i en l'import de les operacions projectades. En aquest import no s'inclouran els saldos que s'hagin de reintegrar en les entitats locals derivat de les liquidacions definitives de la participació en tributs de l'Estat.

En la nota informativa del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques sobre el règim legal aplicable de l'any 2012, a les operacions de crèdit a llarg termini a concertar per les entitats locals, s'indicava que per analitzar la capacitat de l'entitat local per fer front en el temps a les obligacions que se'n derivin de l'operació calia la justificació expressa de la forma en que es tractaria els venciments de la mateixa. La citada nota informativa assenyalava que aquests informes podien ser sol·licitats per les entitats financeres en garantia de la legalitat i capacitat de devolució de les operacions a concertar. Aquesta possibilitat es convertirà posteriorment en una obligació legal mitjançant la disposició final nº31 de la LPGE 2013, esmentant que les entitats locals hauran de posar a disposició de les entitats financeres que participin en els seus procediments per la concertació d'operacions de crèdit l'informe de l'àrea d'intervenció local.

D'altra banda, la LPGE 2013 assenyalava que aquest règim tindria una vigència indefinida i no aplicable únicament a l'any 2013. Així mateix, s'explica que l'informe d'intervenció havia d'incloure tots els càlculs que acreditessin el compliment dels límits relatius a l'estalvi net i al volum d'endeutament, i qualsevol dels altres conceptes que poguessin afectar a la mesura de la capacitat de pagament, així com al compliment, en els casos que resultés de l'aplicació, de l'autorització preceptiva referent a l'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.

L'any 2014 també va ser d'aplicació la disposició addicional 74^a de la LGP per al 2014, de re-finançament d'operacions de crèdit i règim d'endeutament aplicable a entitats dependents o vinculades a entitats locals. Aquesta establí que s'autoritzava la formalització d'operacions de re-finançament d'operacions de crèdit a llarg termini concertades amb anterioritat a l'entrada en vigor del Reial Decret Llei 4/2012.

En les anteriors operacions es podien incloure les formalitzades en aplicació del Reial Decret Llei 5/2009, de 24 d'abril, de mesures extraordinàries i urgents per facilitar a les entitats locals el sanejament de deutes pendents de pagament per

empreses i autònoms, però no es podia incloure, en l'esmentat re-finançament, les operacions formalitzades en aplicació dels articles 177 i 193 del TRLRHL .

Tot i així, cal tenir en compte que en el cas de que els entitats locals presentessin estalvi net negatiu o endeutament superior al 75% dels seus ingressos corrents liquidats en l'exercici immediat anterior en els termes definits en la disposició final 31^a de la Llei 17/2012, de 27 de desembre, de Pressupostos Generals de l'Estat per l'any 2013, aquestes corporacions locals, mitjançant un acord dels seus respectius plens, havien d'aprovar un pla de sanejament financer o de reducció del deute per corregir, en un termini màxim de cinc anys, el signe de l'estalvi net o el volum de l'endeutament, respectivament.

Posteriorment, el Reial Decret Llei 17/2014, de mesures de sostenibilitat financera de les comunitats autònomes i entitats locals i altres de caràcter econòmic, s'introdueix la creació d'un nou fons de finançament a les entitats locals, que integra a la vegada el fons de finançament de pagaments a proveïdors. L'esmentat RDL incorpora algunes novetats que afecten de forma significativa a la regulació de les hisendes locals, com l'aplicació general del principi de prudència financera a totes les operacions futures.

Respecte el Fons de Finançament a Entitats Locals (FFEE), aquest queda estructurat en tres compartiments: El fons d'ordenació, el fons d'impuls econòmic, i el fons de liquidació pel finançament dels pagaments a proveïdors. Així doncs, l'àmbit objectiu del fons d'ordenació estarà destinat a municipis en situació de risc financer, o sigui, aquells els quals el seu deute viu excedeixi del 110% a 31 de desembre de l'exercici anterior, que a més a més, presentin un estalvi net i romanent de tresoreria negatiu en els dos últims anys, que tinguin deutes amb proveïdors públics superiors al 30% dels ingressos no financers, i deutes per un import superior a un milió d'euros per préstec concertats, i no hagin complert amb les seves obligacions de pagament de les quotes trimestrals. També estarien dins d'aquest cas, les entitats públiques que els hi hagin concedit mesures extraordinàries previstes en el Reial Decret Llei 8/2013, de mesures contra la morositat.

Posteriorment, l'Ordre HAP/1287/2015, de 23 de juny, determina que totes les entitats incloses dins l'àmbit d'actuació de l'autoritat independent de responsabilitat fiscal hauran de prestar el seu suport, concurs, auxili i col·laboració sempre que li sigui precisada, facilitant la documentació necessària per l'adequat exercici de les seves funcions, en els termes previstos en la indicada ordre.

Més endavant, el Reial Decret 424/2017, de 28 d'abril, regula que les actuacions de control intern que es duguin a terme en les entitats locals que conformen el sector públic s'ajustaran als preceptes continguts en el text refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Públiques Locals, en el reglament objecte i en les normes reguladores aprovades per les entitats locals en desenvolupament de les anteriors disposicions.

Finalment, el Reial Decret 337/2018, de 25 de maig, contempla que les previsions macroeconòmiques i pressupostàries, així com les metodologies utilitzades per la seva elaboració, i els supòsits i paràmetres que sostinguin les esmentades previsions, es faran públiques a través de la central d'informació econòmica i financera de les administracions públiques creada pel Reial Decret 636/2014, de 25 de juliol.

A continuació es mostra una taula resum de la normativa indicada anteriorment, incorporant com a dada l'endeutament públic espanyol en l'any de publicació de la llei objecte, per tal d'analitzar si les mesures de contenció de l'endeutament local tenen relació amb la contenció de l'endeutament del país.

Legislació	Trets legals més importants de la legislació	Deute públic espanyol (%)
Llei 13/1996, 30 de desembre	Nou càlcul càrrega financera	65,6
	Introducció estalvi net = -2% i plans de sanejament < 6anys	
	Possibilitat de consolidació operacions de tresoreria en operacions de crèdit a mig i llarg termini	
	Modificació dels límits per l'aprovació d'operacions de tresoreria	
Llei 66/1997, de 30 de desembre	Creació centrals d'informació de riscos per controlar la informació sobre les diferents operacions de crèdit realitzades per les entitats locals	64,4
Llei 50/1998, de 30 de desembre	S'incrementa la severitat en les condicions necessàries per la contractació de noves operacions de crèdit a llarg termini	62,5
	S'introdueix que si l'estalvi net és negatiu, cal autortització per l'endeutament	
Llei 55/1999, de 29 de desembre	S'introdueix la necessitat d'autortització prèvia en aquelles entitats en les que el volum total de capital viu de les operacions de crèdit vigent a curt i llarg termini fos superior al 110% dels ingressos liquidats	60,9
Llei 14/2000, de 29 de desembre	S'elimina la referència al Banc d'Espanya de crèdit local en l'esquema d'informació pública relativa a l'endeutament local	58
Llei 18/2001, de 12 de desembre	Introdueix l'objectiu a llarg termini d'equilibri pressupostari en l'àmbit local	54,2
Decret legislatiu 2/2004, de 5 de març	Introdueix com a recurs de les hisendes locals, el producte de les operacions de crèdit	42,3
RDL 5/2009, de 24 d'abril	Autoritza a finançar amb operacions d'endeutament bancària a llarg termini l'import del romanent de tresoreria negatiu de la liquidació de l'any 2008 i les obligacions vençudes i exigibles pendents d'aplicar al pressupost 2008	52,7
RDL 8/2010, de 25 de maig	Va adoptar mesures extraordinàries per a la reducció del dèficit públic de cara l'any 2011 consistents en:	
	És prohibeix acudir al crèdit públic o privat a llarg termini per finançar les inversions	
	Només és podran substituir total o parcialment, aquelles operacions de crèdit preexistents, que serveixin per poder disminuir la càrrega financera, el termini d'amortitzacions o ambdós casos.	
	Les operacions de tresoreria destinades al finançament de necessitats transitòries de finançament hauran de quedar cancel·lades a 31 de desembre de 2011. L'estalvi derivat de la menor despesa aplicada els anys 2010 i 2011 hauran de destinar-se a disminuir el nivell de deute a llarg termini, en cas	
LPGE 2010	S'introdueix la necessitat d'autortització prèvia en aquelles entitats en les que el volum total de capital viu de les operacions de crèdit vigent a curt i llarg termini fos superior al 125% dels ingressos liquidats	60,1
Llei 15/2010, de 5 de juliol	fermes i impagades a empreses i autònoms amb anterioritat al 30 d'abril de 2010	
Dilei 20/2011, de 30 de març	S'introdueix que l'estalvi net ha de ser +	69,2
	S'introdueix la necessitat d'autortització prèvia en aquelles entitats en les que el volum total de capital viu de les operacions de crèdit vigent a curt i llarg termini fos superior al 75% dels ingressos liquidats	
Llei 17/2012, de 27 de febrer	Autoritzacions operacions de re-finançament d'operacions de crèdit a llarg termini sempre que tinguin com a finalitat la disminució de la càrrega financera, l'ampliació del període d'amortització o la disminució d'operacions derivades de pendent de venciment.	84,2
Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril	S'introdueix que les entitats financeres poden sol·licitar informe a les entitats locals en referència a la garantia de la legalitat i capacitat de devolució de les operacions a concertar	
Llei 22/2013, de 23 de desembre	Autoritzacions operacions de re-finançament d'operacions de crèdit a llarg termini sempre que tinguin com a finalitat la disminució de la càrrega financera, l'ampliació del període d'amortització o la disminució d'operacions derivades de pendent de venciment.	92,1
RDL 17/2014, de 26 de desembre	S'afecta de forma significativa a la regulació de les hisendes locals, introduint el principi de prudència financera a totes les operacions de crèdit	97,7
Ordre HAP/1287/2015, de 23 de juny	Accés general a la informació economicofinancera per part de l'autoritat independent de responsabilitat fiscal	99,3
Reial Decret 424/2017, de 28 d'abril	Es regula el règim jurídic de control intern en les entitats del sector local (RD 424/2017)	98,6
RD 337/2018, de 25 de maig	Publicació de les previsions macroeconòmiques i pressupostàries, així com les metodologies utilitzades per a la seva elaboració, i els supòsits i paràmetres que sostinguin aquestes previsions.	97,5

Taula 3.2. Evolució històrica limitacions legals a l'Estat Espanyol i del seu deute públic FONT: (Ministerio de Hacienda y Administraciones públicas, www.minhfp.gob.es)

D'altra banda, s'ha analitzat que l'Estat espanyol ha realitzat un important esforç des dels anys 90 en matèria d'adequació de la normativa estatal a les necessitats internacionals, i que aquest esforç ha estat reconegut per varies institucions internacionals amb competències específiques en la matèria (Álvarez, 2017); actualment, es pot indicar que tots els instruments de millora de la regulació recomanats a nivell internacional en els manuals de referència han estat teòricament recollits en l'ordenament jurídic.

No obstant això, encara existeix marge per donar més profunditat, tant des d'un punt de vista institucional com normatiu, de forma que la implementació pràctica de l'esmentada política pot encara desplegar tot el seu potencial en termes econòmics i de servei a la ciutadania. Però això només podrà ser possible si es manté o inclús es reforça el compromís polític que ha existit en les últimes dècades i es dota a la política pública dels recursos materials, normatius i humans necessaris per al seu efectiu desenvolupament tècnic.

3.6 – Situació actual dels límits legals de l'endeutament

L'enfocament per explicar la situació actual dels límits legals de l'endeutament serà, primer de tot, tenint en compte les principals estratègies de control de l'endeutament de l'estat, de les autonomies i posteriorment les estratègies de control de l'endeutament local.

Abans de profunditzar en l'anàlisi dels mecanismes específics de control que recauen sobre el deute local es precís establir les vies fonamentals a través de les quals es pot incidir i condicionar les polítiques d'endeutament de les autonomies, per tant, haurem de tenir en compte, tal i com indiquen els professor Vallés, Pascual i Cabasés (2003), la restricció pressupostària a la que ha de fer front qualsevol govern i que es mostra a continuació:

$$GC+GK+GF =IC+IK+IF$$

On:

La primera inicial significa Despeses (G) o Ingressos (I), i la segona inicial voldrà dir corrent (C), capital (K) o financera (F). Considerant que la GC pot estar formada per despesa per pagament d'interessos (GI) i despesa corrent primària (GCP), que els IF es poden desglossar en ingressos anuals per endeutament (D) i altres ingressos financers (OIF), que la GF es divideix en despeses per amortització de deute (AD) i altres despeses financeres (OGF), eliminant OGF i OIF, atès que són d'escassa rellevància, i operant en l'esmentada equació, obtenim que:

$$D =GI+AD+GCP-IC+GK-IK$$

Si agrupem els termes de l'equació anterior obtenim:

$$D=(DI+AD)-(IC-GCP)+(GK-IK)$$

I posteriorment dividim pel producte interior brut (PIB) a ambdós costats de l'equació, i acabem obtenint:

$$D= CD-AHCP+ECE$$

Aquesta última equació ens indica que la proporció del deute respecte al PIB es una funció de la càrrega del deute (CD), d'estalvi corrent primari (AHCP) i de l'esforç cofinançador de la inversió (ECE) que es veuen obligats a realitzar els governs de les autonomies. Per tant, podem indicar que les principals estratègies disponibles per posar fre a una política d'endeutament sense control són tres, que passem a comentar.

La primera, les polítiques que afectin a la càrrega del deute, sobre les quals es poden utilitzar dues classes d'estratègies. D'una banda, es pot fixar un lílindar màxim d'endeutament de tal forma que disminueixi la càrrega del deute en els

exercicis següents o, d'altra banda, es pot establir un límit a la quantia de la càrrega financera del deute.

La segona, les polítiques que incideixen en l'estalvi corrent primari. En aquest cas, també existeixen dues possibilitats a l'hora de controlar els nivells d'endeutament; d'una banda, es pot actuar sobre la despesa corrent, restringint l'ús del deute en algun tipus específic de finalitat o, d'altra banda, es pot actuar sobre els ingressos corrents, incrementant els nivells de responsabilitat fiscal dels governs subcentrals.

La tercera, les polítiques que influeixen en l'esforç cofinançat. De nou es pot optar entre dues alternatives, o augmentar els ingressos condicionats a finançar inversions, o disminuir la despesa de capital, establint un període màxim d'amortització i obligant a fixar un pla d'amortització i imposició.

Fet el preàmbul de les línies bàsiques d'estratègia per tal de contenir l'endeutament de les administracions públiques, explicarem els diferents mecanismes de control en l'àmbit de l'administració local.

3.6.1 – Compliment d'endeutament a curt i llarg termini

Fernández (2020), exposa que les entitats locals segueixen sent un agent clau pels objectius de desenvolupament sostenible. La seva situació de partida, almenys financerament parlant, venia sent molt adequada en l'última dècada per poder donar compliment al topall d'endeutament públic local, i així es venia donant compliment a l'esmentat repte fins al 2020, any que va aparèixer la pandèmia covid-19, la qual va alterar l'ordre de prioritats, provocant la necessitat d'adopció de mesures extraordinàries en detriment del compliment de certs elements de contenció del deute i dèficit públic local, tal i com es veurà en el present punt.

El primer mecanisme de control de l'endeutament està relacionat amb les operacions d'endeutament a curt termini que fan referència a les operacions de

tesoreria; és a dir, per atendre les necessitats transitòries de tesoreria les entitats locals podran concertar operacions de crèdit a curt termini, que no excedeixin d'un any, sempre que en el seu conjunt no superin el 30% dels seus ingressos liquidats per operacions corrents en l'exercici anterior, excepte que l'operació s'hagi de realitzar en el primer semestre de l'any sense que s'hagués produït la liquidació del pressupost de l'esmentat exercici; en aquest cas es tindria en consideració la liquidació de l'exercici anterior a aquest últim.

Dins aquest endeutament no caldrà tenir en compte ni les operacions de tesoreria que es realitzin per anticipar la recaptació als ajuntaments per part de les diputacions, ni el volum total d'operacions de crèdit a llarg termini. Aquestes operacions a curt termini no requereixen autorització, llevat que concorrin algun dels supòsits de l'article 53.5 del TRLRHL.

Correspondrà al president de la corporació la contractació d'aquestes operacions, sempre que l'import acumulat de les operacions vives d'aquesta naturalesa, inclosa la nova operació, no superi el 15% dels recursos corrents liquidats de l'exercici anterior. Un cop superat aquest límit, aquesta competència recaurà en el plenari. Quan l'import de l'operació superi el 10% dels recursos ordinaris del pressupost, l'acord a adoptar per l'òrgan plenari requerirà majoria absoluta.

A partir de l'1 de gener de 2013 va quedar sense efecte l'apartat que obligava que aquest tipus d'operacions fossin cancel·lades a 31 de desembre de cada any. L'única limitació temporal existent per a les mateixes, és que la seva duració no pot excedir d'un any.

D'altra banda, un altre mecanisme de control de les administracions locals serien les operacions d'endeutament a llarg termini, regulades en l'article 52 al 54 del TRLRHL i la disposició final nº31 LPGE 2013.

Cal tenir en compte que els gestors polítics podran concertar les operacions de crèdit a llarg termini previstes en el pressupost sempre i quan l'import acumulat

de cada exercici econòmic no superi el 110% dels recursos de caràcter ordinari previstos en l'esmentat pressupost. Un cop superat l'esmentat limita l'aprovació correspondrà al plenari per majoria absoluta del número legal de membres de la corporació. A continuació s'explicarà quan serà necessari l'obligatorietat d'autorització per part del ministeri corresponent o òrgans de tutela.

El primer cas correspondrà a les operacions de curt o llarg termini que es formalitzin a l'exterior o amb entitats financeres no residents a l'Estat espanyol. El segon cas correspondrà a les operacions de llarg termini en relació a la situació econòmica de l'entitat i dins d'aquest segon cas haurem de distingir entre el compliment de que el volum d'endeutament sigui superior al 75% i inferior al 110% i entre l'incompliment de l'objectiu d'estabilitat pressupostària o de deute públic.

Pel que fa referència al primer apartat, cal indicar que les operacions que es formalitzin en l'exterior o amb entitats financeres no residents a l'Estat espanyol així com les que s'instrumentin mitjançant emissions de deute o qualsevol altre forma d'apel·lació al crèdit públic, necessitaran autorització per part del ministeri corresponent.

Pel que respecte al segon apartat, i més en concret en referència al volum d'endeutament, caldrà tenir present que les entitats en que el seu volum d'endeutament superi el 75% i aquest sigui inferior al 110% podran concertar operacions d'endeutament prèvia autorització de l'òrgan que tingui atribuïda la tutela financera de les entitats locals.

La última premissa pel que fa referència a que el volum d'endeutament en relació als ingressos corrents liquidats s'hauria de situar per sota del 75%, és que cal tenir en compte que el càlcul d'aquest percentatge s'hauria d'efectuar de conformitat amb el que disposa l'article 53 del TRLRHL amb les indicacions de la disposició final núm. 31 de la LPGE 2013, de la forma següent:

% Endeutament = capital viu de les operacions de crèdit / ingressos corrents liquidats.

Així doncs, el capital viu de les operacions de crèdit serà el que contempli totes les operacions de crèdit vigents a 31 de desembre de l'any anterior, inclòs el risc deduït d'aval, incrementant, en el seu cas, amb els saldos d'operacions formalitzades no disposats i en l'import de la operació projectada.

S'inclouen així mateix, les operacions contractades a l'empara del mecanisme extraordinari de finançament reglat en el Reial Decret-Llei 4/2012, pel que es determinen obligacions d'informació i procediments necessaris per establir mecanismes de finançament pel pagament als proveïdors de les entitats locals.

En aquest sentit, la disposició addicional única de la Llei orgànica 4/2012, de 28 de setembre, en la qual es modifica la LOEPSF, assenyalava que l'increment del volum de deute que es pot produir en l'administració central, amb la finalitat de desenvolupar els mecanismes addicionals de finançament, es computarà respectivament en les comunitats autònomes i corporacions locals en la quantia equivalent a les quantitats rebudes per les esmentades administracions amb càrrec a aquells mecanismes.

Així mateix, s'estableix l'obligació d'incloure els saldos de les operacions formalitzades no disposats, acció que ens condueix al concepte de deute viu potencial, qüestió que té una certa lògica si tenim en compte que s'inclou, així mateix, l'import de l'operació projectada. Tot i així, això suposa una excepció a la valoració de les operacions amb els mateixos criteris utilitzats per la seva inclusió en el balanç.

La LPGE de 2013 va deixar clar, finalment, que en aquell import no s'inclourien els saldos que s'hagin de reintegrar a les entitats locals derivats de les liquidacions definitives de la participació en tributs de l'Estat. Fins aquell moment, existien diferents interpretacions respecte aquest tema, tot i que no hi havia dubte que els esmentats saldos no constituïen operacions de crèdit referenciades en

l'article 53 del TRLRHL, i que el seu efecte ja queda palès en la minoració dels drets corrents liquidats al reduir-se aquests en els imports de les devolucions que es vagin realitzant.

D'altra banda, els ingressos corrents liquidats han de correspondre necessàriament amb la liquidació de l'exercici immediatament anterior, i es consideren els drets nets reconeguts dels capítols 1 al 5 de l'estat d'ingressos. El càlcul s'efectuarà en termes consolidats i per a la interpretació dels ingressos corrents corresponents, tant a nivell d'endeutament com en l'estalvi net, es deduirà l'import dels ingressos afectats a operacions de capital i qualsevol altre ingrés extraordinari aplicat als capítols 1 al 5.

Aquesta previsió es va dotar d'una nova redacció a la disposició addicional 14ena del RD-Llei 20/2011 establint la necessitat de descomptar, en el càlcul de l'estalvi net i en el nivell d'endeutament, l'efecte que en ambdós casos pogués arribar a tenir l'import dels ingressos afectats.

En la LPGE 2012 no s'indicava si els esmentats ingressos afectats havien de ser corrents o de capital, per tant, en principi, feia referència a tots ells. No obstant això, en la nota informativa sobre el règim legal aplicable a l'any 2012 i que feia referència a les operacions de crèdit a llarg termini a contractar per les entitats locals, es feia èmfasi, almenys, dels ingressos afectats en operacions de capital que passem a enumerar.

D'una banda, ingressos per multes coercitives, o derivats de convenis urbanístics de planejament, o qualsevol altre que expressament hagi estat declarat com integrant del patrimoni públic del sòl, ingressos per actuacions d'urbanització, tals com el cànon d'urbanització, quotes d'urbanització o qualsevol altre d'aquest caràcter.

D'altra banda, també s'hi inclouen aprofitaments urbanístics, i altres ingressos per aprofitaments edificadors diferents als anteriors, alguns ingressos per multes d'infraaccions urbanístiques, contribucions especials afectades a operacions de

capital, o determinats ingressos pel cànon de millora del servei d'aigua o cànon de sanejament, entre d'altres.

Fernández (2020) va indicar en el seu treball que la situació financera local no queda exclosa dels aspectes econòmics globals, atès que la despesa pública local venia tenint un creixement molt sostingut des del 2012, condicionada bàsicament per la regla de la despesa, inclús amb la flexibilització de les inversions financerament sostenibles, però en el 2020, la despesa local va tornar a augmentar (un 2% respecte l'exercici anterior), agafant uns valors d'endeutament en referència al PIB del 6,79%.

Derivat de la crisi generada per la pandèmia, el consell de ministres en la seva sessió del 6 d'octubre de 2020 va adoptar un acord sol·licitant del congrés dels diputats la apreciació de la situació d'emergència extraordinària prevista en l'article 135.4 de la Constitució i en l'article 11.3 de la LOEPSF, amb la finalitat de suspendre les regles fiscals.

Finalment, el congrés dels diputats en sessió de 20 d'octubre va aprovar en conseqüència la suspensió de les regles fiscals de 2020 i de 2021, fet que implicava que no serien d'aplicació els límits sobre dèficit i deute, així com de la regla de la despesa. A dia d'avui segueixen vigents les esmentades mesures. El que també segueix vigent es el règim d'endeutament que es regula mitjançant el Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març.

3.6.2 – Estalvi net

Cal tenir en compte que els successius canvis legislatius han pretès reforçar la solvència financera de les entitats locals i generar una major disciplina pressupostària en aquestes (Vila, 2010). Els requisits d'autorització i límits a l'endeutament han pretès fer-se més restrictius en cada reforma, passant de la nul·la referència a l'estalvi net en la redacció original de la Llei 39/1988, a que a dia d'avui el seu signe negatiu impedeixi poder concertar noves operacions d'endeutament, tal i com disposa l'actual marc normatiu.

Es defineix l'estalvi net d'una entitat local com la diferència entre els drets liquidats de l'estat d'ingressos i les obligacions reconegudes dels estats de despeses, minorada en l'import d'una anualitat teòrica d'amortització dels préstecs pendents de reemborsament i dels que estiguin projectats.

Representa la mesura en que l'entitat local pot fer front a nous deutes, tenint en compte la seva estructura d'ingressos i despeses i els deutes concertats que té pendents.

D'altra banda, és un indicador de rellevància, tant per la informació que subministra com per les implicacions legals que pot tenir en quant a la obtenció de préstecs a llarg termini i la necessitat d'elaborar un pla de sanejament financer. La informació que proporciona reflexa la solvència de l'entitat local, això és, l'equilibri necessari entre ingressos i despeses corrents per no incórrer en romanents de tresoreria negatius que generin manca de liquiditat i retards dels pagaments de les obligacions concretes.

A més, permet determinar la capacitat futura d'endeutament de l'entitat local, atès que no es podran concertar noves operacions de crèdit a llarg termini quan de la liquidació pressupostària de l'últim exercici es dedueixi estalvi net negatiu; en cas contrari, el Ple de la Corporació haurà d'aprovar un pla de sanejament financer a realitzar en un termini no superior a tres anys, i que permetrà ajustar a zero l'esmentat saldo.

D'altra banda, Vila (2010) indicava que la utilització de l'estalvi net com a concepte de superàvit/dèficit en les operacions corrents, constitueix un element d'especial transcendència, atès que si l'endeutament es desvincula de les inversions per convertir-se en una font financera de la despesa corrent, trenca l'eficiència i l'equitat intergeneracional, al tenir que finançar les generacions futures el cost d'un consum públic que esgota els seu beneficis en el present.

Tant l'estalvi net com el romanent de tresoreria serviran per analitzar la solvència financera de l'entitat local, de la qual es poden deduir diferents escenaris que passem a comentar.

En primer lloc, podríem tenir una entitat amb un estalvi net positiu i un romanent de tresoreria positiu. En aquest cas les condicions de solvència financera de l'entitat local estan bastant garantides.

En segon lloc, pot existir una administració amb estalvi net negatiu i romanent de tresoreria negatiu. Aquest escenari constitueix una clara manifestació d'insolvència financera a curt termini, i no es garanteix l'equilibri financer a llarg termini.

En tercer lloc, ens podem trobar amb un ens local que tingui estalvi net negatiu i romanent de tresoreria positiu. Aquesta situació és inestable perquè falla la condició suficient d'equilibri financer a llarg termini. L'estalvi net negatiu hauria de reduir la part general del romanent de tresoreria del exercici i cal tenir cura de que la despesa corrent no sigui finançada amb deute.

Finalment, podríem tenir una entitat amb un estalvi net positiu i un romanent de tresoreria negatiu. En aquest cas ens trobem davant d'un altre escenari inestable que obligaria a reduir despeses, fet que comportaria que part o la totalitat de l'estalvi net del exercici es destinés a finançar el deute.

L'estalvi net positiu es calcularà com la diferència entre els drets liquidats pels capítols 1 a 5, ambdós inclosos, de l'estat d'ingressos i de les obligacions reconegudes pels capítols 1, 2 i 4 de l'estat de despeses, minorant en l'import d'una anualitat teòrica d'amortització de l'operació projectada i de cadascun dels préstecs i emprèstits propis i avalats a tercers pendents de reemborsament.

Caldrà tenir en compte, però, les següents precisions pel càlcul de l'estalvi net. L'import de l'anualitat teòrica d'amortització es determinarà en termes constants, no s'inclouran les obligacions reconegudes derivades de modificacions de crèdit

que hagin estat finançades amb romanent líquid de tresoreria, i no s'inclouran en el càlcul de les anualitats teòriques les operacions de crèdit garantides amb hipoteques sobre béns immobles, en proporció a la part del préstec afectat per l'esmentada garantia.

A continuació és mostra la fórmula per al càlcul de l'estalvi net:

Estalvi net: Σ Capítols 1 a 5 (pressupost ingressos) - Σ Capítols 1, 2 i 4 (pressupost de despeses) - Anualitat teòrica d'amortització

Altrament, pel que respecta a la premissa de que la finalitat de les operacions de crèdit a llarg termini han de consistir necessàriament en operacions d'inversions, la disposició final nº31 de la LPGE 2013, única disposició que regula el règim vigent sobre l'esmentada matèria, no fa cap referència al respecte. Assenyala les condicions en que es pot contractar operacions de crèdit a llarg termini per a les inversions, però no indica expressament que no poden contractar operacions de crèdit a llarg termini, a les que es refereixen els articles 177.5 del TRLRHL, que preveuen la possibilitat de contractar operacions de crèdit per finançar despeses corrents que expressament fossin declarades necessàries i urgents, i el 193.2 del TRLRHL en quant a la possibilitat de contractar una operació de crèdit a llarg termini en cas de romanent de tresoreria negatiu.

No obstant això, entenem que la interpretació ha de ser restrictiva, tenint en compte que la seguretat jurídica hauria d'haver clarificat aquest tema en la disposició núm. 31 de la LPGE 2013.

Tot i que no és estrictament un límit legal d'endeutament, també existeix la prohibició de realitzar noves inversions finançades amb endeutament per les entitats locals que haguessin concertat operacions de crèdit, quan les administracions haguessin liquidat amb romanent de tresoreria negatiu per despeses generals durant l'exercici anterior.

3.6.3 - Estabilitat pressupostària

En primer lloc, la Llei 18/2001 va sorgir amb la pretensió d'assentar les bases necessàries perquè l'estabilitat pressupostària fos l'escenari permanent de les finances públiques espanyoles i intentar arbitrar un model de política econòmica fonamentat en la contenció de la despesa pública, configurant-se el principi d'estabilitat pressupostària com una tècnica de sanejament de les finances públiques amb la finalitat de restringir el dèficit. (Maravillas, 2020)

Altrament, a dia d'avui i pel que respecta a l'incompliment de l'objectiu d'estabilitat pressupostària o de deute públic, l'article 20.2 de la LOEPSF assenyala que totes les operacions de llarg termini requeriran autorització de l'Estat, o en el seu cas de la comunitat autònoma que tingui atribuïda la tutela financera, en els supòsits d'incompliment de l'objectiu d'estabilitat pressupostària o de deute públic de les corporacions locals incloses en l'àmbit subjectiu definit en els articles 111 i 135 del TRLRHL.

Un altre punt molt important, de la normativa actual sobre el compliment dels límits, és com es realitza el re-finançament de les operacions de crèdit. Cal tenir present que s'autoritzarà la formalització d'operacions de re-finançament d'operacions de crèdit a llarg termini sempre que s'assoleixin els requisits següents: en primer lloc, que estiguin concertades amb anterioritat a l'entrada en vigor del Reial Decret Llei 4/2012 de 24 de febrer; en segon lloc que la seva finalitat sigui, o bé la disminució de la càrrega financera, o bé l'ampliació del període d'amortització; en tercer lloc, que siguin operacions formalitzades en aplicació del Reial Decret Llei 5/2009 de 24 d'abril, de mesures extraordinàries i urgents per facilitar a les entitats locals el sanejament de deutes pendents de pagament amb empreses i autònoms; en quart lloc, que no es podran incloure operacions formalitzades per finançar despeses corrents expressament declarades necessàries i urgents o per absorció del romanent líquid de tresoreria negatiu; en cinquè lloc, que per a la formalització d'aquestes operacions serà precís l'adopció d'un acord de l'òrgan competent de la corporació local;

finalment, que en el cas de que les entitats locals presentin un estalvi net negatiu o endeutament superior al 75% del seus ingressos corrents liquidats en l'exercici immediatament anterior, les corporacions locals mitjançant acord dels seus respectius plenaries hauran d'aprovar un pla de sanejament financer o de reducció de deute per corregir, en un termini màxim de 5 anys, el signe de l'estalvi net o el volum d'endeutament, respectivament.

D'altra banda, s'establí l'obligació de que l'interventor emetés informe anual del compliment d'aquests plans i de presentar-los al ple de la corporació local pel seu coneixement, i el corresponent a l'últim any d'aquells plans hauria, a més, de remetre'l a l'òrgan competent de l'administració pública que tingués atribuïda la tutela financera de les entitats locals.

No podem obviar que les connexions existents entre la normativa sobre estabilitat pressupostària i l'endeutament són nombroses i de gran importància. Com a primera indicació podríem assenyalar que la contractació d'operacions d'endeutament pel finançament d'inversions perjudica en ella mateixa a l'estabilitat pressupostària podent abocar a la corporació a la situació de dèficit o necessitat de finançament en termes del sistema europeu de comptes nacionals i regionals (SEC 2010). Així doncs, en la normativa vigent actual trobarem connexions entre endeutament i estabilitat pressupostària que comentem a continuació.

En primer lloc, l'autorització d'operacions d'endeutament; l'article 53.7 del TRLRHL indica que per l'autorització d'operacions que es refereixen en els apartats anteriors, l'òrgan autoritzant haurà de tenir en compte, amb caràcter preferent, el compliment del principi d'estabilitat pressupostària.

En aquest mateix sentit, l'article 13.5 de la LOEPSF indica que l'autorització de l'Estat, o en el seu cas de les comunitats autònomes a les corporacions locals per la realització d'operacions de crèdit i emissió de deute, tindrà en compte el compliment dels objectius d'estabilitat pressupostària i de deute públic, així com

el compliment dels principis i les obligacions que se'n derivin de l'aplicació de l'esmentada llei.

Així mateix, el reglament de desenvolupament de la Llei 18/2001 de 12 de desembre, d'estabilitat pressupostària, en la seva aplicació a les entitats locals indicava les següents premisses.

Primerament, els expedients de sol·licitud d'autorització d'endeutament hauran d'incorporar els informes d'avaluació sobre el compliment de l'objectiu d'estabilitat de la liquidació del pressupost de l'exercici anterior i del pressupost aprovat per l'exercici corrent. D'altra banda, l'avaluació del pressupost en vigor inclourà a més de les modificacions, en el seu cas ja aprovades, la incidència en el compliment de l'objectiu de les modificacions previsibles fins al final de l'exercici, no instrumentades fins a la data, amb especial referència a les incorporacions de crèdit dels exercicis anteriors. Sobre les modificacions al pressupost en vigor, no comunicades, que resultés precís efectuar amb posterioritat a la resolució del expedient d'autorització d'endeutament, per causes sobrevingudes o imprevisibles i que afectessin al compliment de l'objectiu d'estabilitat, s'haurà de donar compte, prèviament a la seva tramitació a l'òrgan competent, adjuntant el corresponent informe d'avaluació. L'incompliment de l'objectiu d'estabilitat en l'últim any de vigència del pla serà causa suficient de denegació de l'autorització d'endeutament.

En segon lloc, la prioritat absoluta del pagament del deute. Cal tenir en compte que l'article 14 de la LOEPSF indica que els crèdits pressupostaris per satisfer els interessos i el capital del deute públic de les administracions s'entendran sempre inclosos en l'estat de les despeses dels seus pressupostos i que no podran ser objectes de modificació mentre s'ajustin a les condicions de la llei d'emissió. El pagament dels interessos i el capital del deute públic de les administracions gaudirà de prioritat absoluta en front de qualsevol altre despesa.

Per altra part, s'assenyala l'obligació que les administracions públiques hagin de disposar de plans de tresoreria que expliquin quines partides del pressupost en curs es destinen per atendre el pagament dels venciments dels deutes financers amb especial previsió dels pagaments d'interessos i capital del deute públic.

L'article 13.1 de la LOEPSF, referent a la instrumentació del principi de sostenibilitat financera, fixa un objectiu de deute públic, assenyalant que el volum de deute públic, definit d'acord el que indica el protocol sobre procediments de dèficit excessius del conjunt de les administracions públiques, no podrà superar el 60% del producte interior brut nacional expressat en termes nominals, o el que s'estableixi per la normativa europea.

Maravillas (2020), considera que les mesures de racionalització imposades per l'Estat han determinat la reducció del nivell d'endeutament local a l'any 2020 amb estrictes estàndards com l'estabilitat pressupostària i la regla de la despesa, així com les exigències de la Llei Orgànica 2/2012, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera que dissenyen un conjunt de mesures coercitives, coactives i de control perquè les entitats locals compleixin les exigències establertes en la normativa, un cop es va elevar a rang constitucional el principi d'estabilitat pressupostària establert en l'article 135 de la Constitució, amb la intenció de sotmetre el funcionament i l'activitat municipal a un control més rigorós.

3.6.4 - Regla de la despesa

El Reial Decret-Llei 8/2011, d'1 de juliol, va modificar el derogat Text Refós de la Llei General d'Estabilitat Pressupostària (LEP), fent d'obligat compliment a les entitats locals l'aplicació de la regla de la despesa a la que està sotmesa l'Estat espanyol per part de la normativa europea.

Aquest text va regular per primera vegada la regla de la despesa com un instrument de disciplina pressupostària limitador del creixement de la despesa

pública responent a les exigències del pacte entre estats recollides pel Reglament de la Unió Europea.

A partir de l'exercici 2013, la regla de la despesa és concebuda per l'article 12 de la LOEPSF com la variació de la despesa computable de les diferents administracions públiques espanyoles, que no podrà superar la taxa de referència de creixement del PIB a mig termini de l'economia espanyola; a més, imposa una limitació al creixement anual de la despesa superior a l'exigida per l'estabilitat pressupostària i el deute públic quan les administracions s'aproximen a l'equilibri pressupostari.

En concret, el 21 de juliol de 2012, el Govern va elevar al Congrés l'aprovació dels objectius de dèficit públic (0%) i de deute públic (3,8% del PIB) pel període comprès entre el 2013 i el 2015; posteriorment el Congrés va aprovar la regla de la despesa pels pressupostos del 2017, 2018 i 2019, amb el sostre del 2,1%, 2,4% i 2,7% respectivament, fent incís que l'incompliment de la regla de la despesa comportaria l'obligació d'haver d'aprovar un pla econòmic financer.

Actualment l'aplicació de la regla de la despesa es troba suspesa tal i com es va acordar mitjançant el Consell de Ministres de 6 d'Octubre de 2020 que derivat de les conseqüències de la pandèmia covid-19 va acordar suspendre l'acord del Consell de Ministres de l'11 de febrer del mateix any.

Cal tenir present que s'entendrà com a despesa computable a efectes de la regla de la despesa, les despeses no financeres, exclosos els interessos del deute (capítol 3 del PD) i la part de la despesa finançada amb subvencions d'altres administracions públiques. Per tant, la regla de la despesa s'aplicarà al sumatori total dels capítols 1, 2, 4, 6 i 7 del pressupost de l'exercici anterior després dels corresponents ajustaments, minorant en tots ells, a la vegada, aquells crèdits pressupostaris (ja siguin per despesa corrent o inversió) que hagin estat finançats per subvencions.

Ara bé, quan l'entitat local disposi d'un pla econòmic financer en vigor, el creixement de la despesa pública de l'esmentada entitat, s'ajustarà a les regles establertes en el respectiu pla econòmic financer, i no en funció de la regla de la despesa que s'estableixi amb caràcter general.

A continuació és mostra la fórmula de càlcul de la regla de la despesa:

Despesa no financera (caps. 1 a 7)	XXXX€
Despesa no financera (Cap.3)(-)	XXXX€
Subtotal	XXXX€
Ajustament per inexecució (-)	XXXX€
Despesa no finançada amb subvencions (part cap.4 + cap 7 ingressos) (-)	XXXX€
Despesa computable exercici en curs (Saldo A)	XXXX€
Despesa computable previsió liquidació exercici n-1	XXXX€
Taxa de referència	XXXX€
Subtotal	XXXX€
Increment despesa per canvis normatius	XXXX€
Límit regla de la despesa (Saldo B)	XXXX€
Saldo A-B	XXXX€
Situació	Compleix/no compleix

Taula 3.3. Exemple càlcul regla de la despesa FONT: Pròpia i segons article 12 de la llei 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.

La taula anterior funciona de la següent manera: primer de tot s'ha de procedir al càlcul de despesa computable en l'exercici en curs (seria el saldo A), posteriorment s'ha de procedir al càlcul de la despesa computable de l'exercici anterior mitjançant la seva liquidació, aplicant-li la taxa de referència que s'aprova pel Congrés de conformitat amb l'article 30.2 de la Llei Orgànica d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, sumant el possible increment de despesa per canvis normatius; d'aquesta manera obtenim el saldo B; sempre que el saldo A sigui més petit que el saldo B, es complirà amb la regla de la despesa.

Per finalitzar el present apartat, és fa un resum de la situació actual dels límits legals i la norma que va servir de precedent:

Endeutament a curt termini	Art 51 TRLRHL i la DA nº73 de la LPGE 2013	Càlcul: Apartat 3.6.1
Endeutament a llarg termini	Dp 13ena Llei 17/2012, de 27 de desembre	Càlcul: Apartat 3.6.1
Estalvi net	Art 53 RDL2/2004, de 27 de desembre	Càlcul: Apartat 3.6.2
Compliment Ppi Estabilitat pressupostària	Art 3 Llei Orgànica 2/2012, de 27 d'abril	Càlcul: Apartat 3.6.3
Regla de la despesa	Art12 Llei Orgànica 2/2012, de 27 d'abril	Càlcul: Apartat 3.6.4

Taula 3.4. Límits legals actuals a l'endeutament i les normatives impulsores FONT: (Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas, www.minhfp.gob.es)

CAPÍTOL 4 – VALIDESA DELS LÍMITS LEGALS I PROPOSTA DE NOUS INDICADORS

4.1.–Validesa dels límits legals com a indicadors de l'endeutament

Abans d'entrar a valorar els límits legals de l'endeutament a l'Estat espanyol en els últims anys, es considera convenient, per tal d'entendre millor el perquè d'aquesta normativa, procedir a explicar quines són les principals variables que fan que els ajuntaments s'hagin d'endeutar.

4.1.1.- Principals variables de l'endeutament municipal

En primer lloc hauríem d'indicar que la situació òptima d'endeutament d'una administració local, en referència a un exercici pressupostari, seria la que fes que la despesa corrent estigués finançada amb els ingressos corrents (estalvi brut).

$$\text{Estalvi brut} = \frac{\text{Dret reconeguts nets (capítol 1 a 5)} - \text{Obligacions reconegudes netes (capítol 1 a 5)}}{\text{Drets reconeguts nets (capítol 1 a 5)}} * 100$$

Si la diferència entre els ingressos corrents i la despesa corrent fos positiu, podríem indicar de que l'esmentat ens públic ha generat estalvi, el qual es podria destinar majoritàriament a finançar les despeses de capital, principalment les inversions reals (capítol 6) i les transferències de capital (capítol 7).

En el cas que l'estalvi brut fos negatiu, el nivell de despeses de l'entitat estaria per sobre de les seves possibilitats, havent de reduir despeses, o bé trobar noves fonts d'ingressos o augmentar els existents; en cas de persistir amb aquesta situació, a l'entitat no li quedaria més remei que acudir a operacions d'endeutament.

Una variable a tenir en compte en l'anàlisi de l'endeutament és l'estalvi net. Tal com hem exposat en el capítol anterior, quan a l'estalvi brut primari li restem l'anualitat del deute, obtenim l'estalvi net, que vindria a ser la capacitat de l'entitat local per fer front a les despeses corrents mitjançant els ingressos corrents, inclosa la repercussió del finançament realitzat en el passat a través de préstecs. Si l'estalvi net és positiu, juntament amb l'alienació d'inversions reals i les transferències de capital, permetria finançar les despeses de capital sense

necessitat d'endeutament; d'altra banda, el seu import positiu seria el límit màxim de càrrega financera que podria incrementar l'entitat mantenint el mateix nivell d'ingressos i despeses.

A continuació és mostra una taula, on es pot observar l'equilibri financer entre ingressos i despeses:

Ingressos corrents (capítol 1 al 5 del pressupost d'ingressos)
-Contribucions especials i recursos urbanístics
-Altres ingressos corrents no habituals
= Ingressos corrents recurrents
-Despeses de funcionament (capítols 1, 2 i 4 del pressupost de despeses)
+ Despeses no habituals o procedents d'exercicis anteriors
=Estalvi brut primari
-Despeses financeres (capítol 3 del pressupost de despeses)
= Estalvi brut
-Amortització de préstecs (capítol 9 del pressupost de despeses)
= Estalvi net
+Ingressos de capital (capítols 6 i 7 del pressupost d'ingressos)
+Contribucions especials i recursos urbanístics
+ Altres ingressos corrents no habituals
-Despeses de capital (capítol 6 i 7 del pressupost de despeses)
-Altres despeses de capital
=Resultat pressupostari no financer (nomes es tenen en compte els capítols 1 a 7)

+Variació d'actius financers (capítol 8 del pressupost d'ingressos)
-Variació d'actius financers (capítol 8 del pressupost de despeses)
= Capacitat o necessitat de finançament de l'exercici

TAULA 4.1 – Font: Benito B. i Bastida FJ, 2005

Cal tenir en compte que en els últims anys ha existit a l'Estat espanyol i a la resta de països de la Unió Europea un interès creixent en limitar el recurs a l'endeutament per part de les administracions públiques, i especialment de les administracions regionals i locals. Les diferents raons que s'han utilitzat per limitar l'endeutament són l'equitat intergeneracional, per tal d'evitar que la població actual s'endeuti amb la finalitat de gaudir d'uns serveis i que la seva càrrega financera sigui traslladada als futurs contribuents, així com preservar l'equilibri financer, és a dir, que els ingressos s'igualin amb les despeses, tal com ja vam exposar en el capítol 3.

Per establir limitacions a l'endeutament es podrien aplicar diferents instruments que en la seva essència es fonamentarien entre escollir les alternatives extremes de confiar en els mecanismes de mercat o establir algun tipus de control intern en el sector públic. En aquesta segona opció, els instruments de control poden passar per l'establiment de regles que limitin l'endeutament, posada en funcionament de mecanismes de coordinació o controls directes del govern central.

Cal dir que, en el cas dels governs espanyols, aquests varen optar en el seu dia per fixar una sèrie de limitacions des del govern central, limitacions que varien segons si es tracta d'endeutament a curt o a llarg termini. A continuació s'indiquen en que estan fonamentades.

En primer lloc, les limitacions de l'endeutament a curt termini estan fonamentades en que han de tenir un termini de venciment no superior a un any, han de finançar solament necessitats transitòries de tresoreria i aquest no pot superar un determinat llindar dels ingressos corrents.

D'altra banda, les limitacions de l'endeutament a llarg termini estan fonamentades en que han de finançar inversions no financeres o substituir parcialment o totalment préstecs ja existents, l'estalvi net ha de ser positiu, i la càrrega financera i el deute a llarg termini no poden superar uns determinats percentatges dels ingressos corrents.

A més de les limitacions anteriors, el govern central va aprovar l'any 2001 la Llei General d'Estabilitat Pressupostària per donar resposta al Pacte d'Estabilitat i Creixement acordat en el Consell d'Amsterdam de juny del 1997, el qual limitava la utilització del dèficit públic com instrument de política econòmica en la Unió Econòmica i Monetària. D'acord amb aquesta llei, d'obligat compliment a partir de l'1 de gener de 2003, els ingressos no financers havien de ser com a mínim iguals a la despesa no financera. Això volia dir que no existia la impossibilitat d'endeutar-se, a no ser que estiguessin en situacions molt especials.

Un dels primers estudis sobre les limitacions el va realitzar Balaguer (2002), prenent en consideració la variació experimentada per l'endeutament cada any, a partir d'una regressió per mínims quadràtics ordinaris.

Més endavant, per aclarir la repercussió de l'endeutament, els professors Bastida i Benito (2005) varen analitzar una mostra d'ajuntaments de la Comunitat Autònoma de València durant un període de 7 anys (1994-2000), amb poblacions que oscil·laven entre els 2.000 i els 20.000 habitants, aplicant l'econometria de regressions de panell; la finalitat era trobar quines eren les principals variables que podien explicar el comportament de l'endeutament públic local. Les dades financeres varen ser extretes dels comptes generals dels ens locals valencians, publicats per la Sindicatura de Comptes de la Generalitat Valenciana.

Posteriorment es van realitzar estudis sobre quines variables explicarien el comportament de l'endeutament públic local, com per exemple, el de Brusca i Labrador (2008); aquests varen utilitzar, com a variable dependent, l'estoc de deute per càpita al final de cada exercici, i com a variables dependents el número

d'habitants, els ingressos anuals per habitant, la despesa anual per habitant, l'estalvi net, l'estalvi brut i el superàvit pressupostari per habitant, utilitzant per a l'anàlisi de dades, un model univariant i multivariant.

D'altra banda, a part de la normativa espanyola, passem a mencionar altres autors que varen realitzar estudis amb la mateixa finalitat i algunes conclusions que varen obtenir. En un primer moment, Mitchell (1967), va concloure que a major població i major despesa en sanitat, major nivell d'endeutament, i que, mentre els ingressos per càpita no afectaven significativament al nivell d'endeutament municipal, aquest sí que es veia influenciat per la dimensió de la població. Posteriorment, Brunch (1991), va contrastar, mitjançant tres regressions de tall transversal, que els governs estaven utilitzant entitats públiques que emetien deute no garantida; aquest autor, també va comprovar que la permanència d'un mateix partit en el poder durant anys, suposava una major creació d'entitats públiques que emetien deute afecte als ingressos per intentar esquivar les limitacions a l'endeutament. Així mateix, Metcalf (1991), va tractar de comprovar en quina mesura, les polítiques fiscals del govern federal afectaven a l'adquisició d'actius i passius financers pels ajuntaments nordamericans. La mostra va aplicar regressions de dades de panell, contrastant la correlació dels efectes individuals amb les variables, amb la conclusió que la política fiscal influïa en el nivell de deute dels ajuntaments. Uns anys més tard, Kiewiet i Szalaky (1996), varen aplicar una metodologia de dades de panell per diferents estats nord americans, formulant un model d'efectes aleatoris, estimat mitjançant mínims quadràtics generalitzats. Les conclusions d'aquell treball varen ser que la renda per càpita i el signe polític del govern (progressista o conservador) influïen positivament en el nivell d'endeutament. Seguidament, Badu i Daniels (1997), per la seva part, varen analitzar mitjançant una regressió, quins factors influïen en la qualificació atorgada per l'empresa Moody's al deute municipal en una mostra de l'estat de Virginia (EUA). Varen destacar que amb una gran significança la població i els ingressos municipals per habitant influïen en l'obtenció d'una millor qualificació del deute.

Així mateix, Folgado (2011) indicava que una de les principals causes del deute públic local eren les anomenades competències impròpies, o sigui competències que depenen de la comunitat autònoma corresponent però que son exercides impròpiament pel corresponent ens local; l'altra gran causa són les inversions municipals, atès que considera que a curt termini permeten realitzar infraestructures sense un cost aparent però que, a la llarga, poden derivar en una situació de més endeutament i per tant en un problema per a les futures generacions; per últim també atribueix a l'endeutament, aspectes relacionats amb el quadre tributari local, sobretot en la tolerància de decisió en l'Impost sobre Béns Immobles (IBI), en referència al pes de la taxa sobre el valor cadastral

D'altra banda, de l'estudi abans esmentat de Bastida i Benito (2005), és necessari fer algunes mencions a l'especificació del model utilitzat, atès que són de gran interès i ajuda, a l'hora d'entendre que hi ha uns ajuntaments que tenen uns condicionats diferents. Per exemple, els municipis costaners solen estar més endeutats perquè aquests han de fer front a majors despeses en infraestructures turístiques que els municipis d'interior; cal tenir present que no existeix un finançament estatal específic per ajudar aquest tipus de municipis. D'altra banda, el nivell econòmic mesurat per la renda familiar disponible, suposa una major demanda d'infraestructures al govern local. Així mateix, els ens locals amb una major població, suporten un major deute per càpita degut al major nivell d'infraestructures urbanes que es veuen obligats a executar i al major nivell de serveis que han de prestar; d'altra banda, els ens locals de petites dimensions, solen tenir més dificultat a l'accés de crèdit. També s'observa que, els governs progressistes, d'acord amb la teoria política, admeten una major laxitud en la disciplina financera governamental i solen ser partidaris d'un sector públic de major dimensió i àmbit de funcions, en front dels governs conservadors. Així mateix, el major esforç inversor dels municipis en despesa de capital precisarà de finançament amb ingressos de capital i endeutament, així com que la major autonomia dels municipis, mesurada pel percentatge que suposen els seus impostos directes i indirectes, implicarà una menor necessitat d'haver de recórrer a passius financers per finançar-se. Finalment, l'existència de superàvit

pressupostari no financer permet als municipis reduir els seus passius financers amb l'estalvi obtingut.

Així doncs, els resultats que varen obtenir els professors Bastida i Benito varen ser que, per una banda, les despeses de capital influïen positivament en la variació de l'estoc del deute, confirmant així, les conclusions que va arribar en el seu dia, la professora Balaguer (2002), la qual va trobar que les despeses de capital influïen positivament i significativament en l'endeutament, així com, que els ingressos de capital, des d'un punt de vista teòric, provocaven una menor apel·lació a l'endeutament financer.

Per tant, podríem definir que les variables que millor explicarien l'endeutament municipal són el resultat pressupostari no financer, les despeses de capital i els ingressos de capital. Segons els resultats obtinguts per Bastida i Benito, els municipis haurien de centrar els seus esforços en el resultat pressupostari no financer, atès que es va demostrar que és la variable amb major afectació a l'endeutament. En aquest sentit, podria ser interessant que els gestors municipals implementessin modernes tècniques procedents del sector privat, tals com el quadre comandament integral, de tal manera que es podria monitoritzar en temps real un conjunt de paràmetres (entre d'ells, el resultat no financer) indicatius de la situació financera local i es podrien adoptar mesures ràpides i eficaces. D'altra banda, no hauríem d'oblidar que el control del resultat no financer és essencial de cara al compliment de la Llei d'Estabilitat Pressupostaria. Finalment, cal indicar que aquest paràmetre és el que major correlació té amb els cicles electorals.

En referència a la variable de despeses de capital, es van confirmar les premisses establertes en la Llei Reguladora d'Hisendes Locals, que estableix que l'endeutament ha de finançar despeses de capital.

D'altra banda, cal exposar que, pel que fa referència a l'autonomia fiscal del municipi, s'arriba a la conclusió que els nivells de sobirania fiscal de que gaudeixen els ens locals espanyols actualment, no permeten tenir marge de

maniobra suficient per gestionar la seva autonomia fiscal. Pel que respecta a les variables de tipus turístic, nivell econòmic del municipi, dimensió o signe polític no varen tenir influències significatives a l'hora d'explicar l'endeutament.

Més endavant, Brusca i Olmo (2018), varen evidenciar les variables explicatives de la situació financera a curt termini dels ajuntaments, prenent com a referència el fons per el finançament del pla de pagament a proveïdors i el període mig de pagament dels ajuntaments. Els autors conclouen que una major execució de l'estalvi brut, efectuar una menor despesa corrent, presentar un menor període de cobrament i liquidar menys càrrega financera, contribuïa a una millor situació de tresoreria. A través de la regressió lineal, es va reiterar la influència que té l'execució de l'estalvi brut, el termini de cobrament i el període mig de pagament.

En aquest sentit, ambdues metodologies utilitzades pels autors (anàlisi discriminat i regressió lineal) varen evidenciar que accions com una major liquidació de l'estalvi brut (respecte al pressupostat), efectuar una menor proporció de la despesa corrent i rebre els cobraments en un termini menor, són les característiques principals dels municipis que tenen una situació de tresoreria més òptima i que per tant, poden fer front més puntualment als compromisos de pagament.

Si bé es cert que aquest estudi està més enfocat a la finalitat de poder fer front al deute comercial, no podem deixar de banda tampoc que els ajuntaments amb tensions de tresoreria acaben recorrent a l'endeutament a curt termini.

A continuació es mostra una taula resum dels diferents autors indicats anteriorment i de les seves principals conclusions, en referència a quines són les variables que explicarien l'endeutament local:

Autors	Principals conclusions
Mitchell (1967)	A major població i major despesa de sanitat, major endeutament i que a major població i riquesa, major era el deute estatal
Kiewet i Szalaky (1996)	La renda per càpita i el color polític inflüen positivament en el nivell d'endeutament
Brunch (1991)	La permamència d'un mateix govern durant any, suposava una major creació d'entitat públiques
Metcalf (1991)	a política fiscal influïa en el nivell de deute dels Ajuntament
Pogue (1996)	El creixement de la població suposava increments en l'endeutament local
Badu i Daniels (1997)	La població i els ingressos municipals per habitant, influïen en l'obtenció d'una millor qualificació del deute.
Balaguer (2002)	Les despeses de capital influïen positivament en la variació de l'estoc del deute i els ingressos de capital provocaven una menor apel·lació a l'endeutament financer
Bastida i Benito(2005)	Les variables financeres que millor expliquen el recurs a l'endeutament en els Ajuntaments, son el resultat pressupostari no financer, les despeses de capital i els ingressos de capital.
	Els nivells de sobirania fiscal de que gaudeixen els ens locals espanyols, no permeten tenir marge de maniobra suficient per gestionar la seva autonomia fiscal
Folgado J (2011)	3 variables relacionades amb l'endeutament públic local, competències impropies, inversions en infraestructures, gestió taxa impositiva de l'IBI
Brusca i Olmo J (2018)	Incrementar la liquidació de l'estalvi brut, efectuar menor proporció de despesa corrent, i rebre ingressos en un termini inferior, poden influir a l'hora de disminuir la necessitat d'endeutament a curt termini.

TAULA 4.2 – Títol: Autors i variables explicatives de l'endeutament local–Font: Elaboració pròpia

4.1.2. - Comportament de l'endeutament municipal amb la descentralització dels serveis

Seguint amb la idea d'explicar quines variables són les que produeixen que una administració local hagi de recórrer a l'endeutament per fer front a les inversions o la gestió de despeses recurrents per tal de donar un bon servei al ciutadà, no podem deixar de fer esment de l'impacte que causa en una administració pública local la descentralització de certs serveis, és a dir, de com influeix en l'endeutament local la modalitat de gestió d'un servei públic.

Així doncs, la creació d'ens dependents per part dels ens locals s'ha convertit en una forma de gestió directa bastant habitual en els ajuntaments de major dimensió, a la vegada que han anat adquirint força de manera progressiva diverses formes de gestió indirecta, arribant a tenir cabuda la prestació de serveis públics per part d'empreses privades a través dels contractes de col·laboració pública-privada, coneguts també com amb la terminologia anglesa public private partnership (PPP).

L'adopció de fórmules descentralitzadores de gestió ha format part de la filosofia de la nova gestió pública, on s'ha considerat que es poden gestionar millor administracions més reduïdes i que la creació d'empreses públiques podia permetre introduir criteris empresarials i de mercat en la gestió pública. En aquest sentit, es pot destacar el notable increment que va tenir lloc en el número d'ens locals dependents (organismes autònoms, entitats públiques i societats mercantils) en les últimes dècades en l'administració local espanyola, increment que és pot fixar en més del 23% per al període de 2010 a 2018 segons el cens del Ministeri d'Economia i Hisenda.

Cal tenir present que la descentralització de la gestió per part d'una administració pública respon a la suma d'un conjunt de factors culturals, polítics, econòmics i socials, però no podem deixar de banda, en quina mesura la situació econòmica financera de l'administració i particularment el seu nivell d'endeutament financer, podrien arribar a explicar el grau de descentralització adoptat per la mateixa.

Brusca, Montesinos i Mora (2008) utilitzaven informació dels comptes anuals, és a dir, del balanç, del compte de resultats i de l'estat de la liquidació del pressupost per analitzar la situació econòmica i financera de les entitats locals i en concret del seu nivell d'endeutament, fent especial èmfasi en el cas d'ens locals amb gestió descentralitzada.

Els resultats obtinguts varen permetre observar l'existència d'una relació positiva entre el nivell d'endeutament de les entitats locals i el nivell de descentralització de les mateixes, evidenciant que aquelles entitats que tenien un major nivell de

deute eren també les que havien utilitzat en major mesura la descentralització en la gestió de certs serveis.

Una de les principals implicacions dels resultats obtinguts era la necessitat de disposar d'informació financera consolidada del grup d'entitats, atès que els estats financers individuals elaborats per cadascuna de les entitats que formen el grup podien resultar ineficients per proporcionar la seva imatge fidel.

Una tendència que ha caracteritzat la reforma del sector públic, tant a nivell nacional com internacional, és la tendència a descentralitzar la prestació dels serveis públics, de manera que es vagin creant agències o ens públics dependents de l'entitat principal per prestar serveis públics que els ens locals tenen encomanats. Es tracta doncs de delegar en un tercer (empresa, organisme o ens públic) la prestació d'un servei competència de l'entitat pública local, i de fixar uns objectius i un control d'aquests.

En l'àmbit de l'administració local, les fórmules associatives com poden ser els consorcis i mancomunitats gaudeixen també d'una notable implementació, tal i com es pot constatar en el cens del Ministeri d'hisenda on es pot veure que es varen constituir 1.077 consorcis i 1.023 mancomunitats a principis de l'any 2017.

Cal tenir present que pel que fa referència a les fórmules de gestió directa i individual, les empreses públiques (amb capital íntegrament local o bé amb una participació municipal superior al 50%) representen l'opció majoritària, amb un total de 2.112 empreses l'any 2014.

L'explicació del creixement dels models descentralitzats de gestió en el sector públic està fonamentat en tres arguments: els relacionats amb l'èxit d'una major eficiència atribuïble a les fórmules descentralitzades, al desig d'introduir flexibilitat i evitar rigidesa del dret administratiu comú i per últim, arguments relacionats amb la situació econòmica i financera, amb especial referència al nivell d'endeutament, de tal forma que alts nivells d'endeutament estarien relacionats amb majors nivells de descentralització.

En relació al primer argument, l'èxit de major eficiència en models descentralitzats es defineix tant des de la teoria de l'organització estudiada per Milgrom i Roberts (1992) i per Tirole (1994), com des de la teoria de la nova gestió pública, la qual engloba unes altres teories com pot ser la d'agència o la d'economia de costos de transacció.

En l'àmbit de la teoria política, sol defensar-se un model d'organització més proper al ciutadà capaç de concretar de forma més eficaç les preferències d'aquest, entenent-se que la dimensió de l'administració sol ser un factor invers a la proximitat del ciutadà, segons Wunsch (1991) o Rodríguez-Pose i Bwire (2004). Hi ha estudis com el de Balaguer et al. (2010) en el qual s'evidencia que els processos descentralitzadors aportaven una gestió més eficient dels recursos; així mateix es profunditzava en els aspectes metodològics de l'anàlisi dels beneficis aportats per la descentralització, mesurant els esmentats beneficis a través de l'eficiència i adoptant una perspectiva d'anàlisi dinàmica.

Pel que respecte al segon argument, el que fa referència a introduir flexibilitat i evitar rigidesa del dret administratiu comú, no existeixen treballs que evidencin si aquests arguments es poden o no sustentar des del punt de vista empíric, tot i tenir present que la normativa ha tractat d'evitar que aquesta qüestió sigui realment un argument i el que pretén el legislador és ampliar l'aplicació de la legislació de contractes amb independència de la naturalesa d'aquestes entitats.

L'últim dels tres factors, el que relaciona el nivell de descentralització amb la situació econòmica i financera de l'administració, i en particular amb l'endeutament financer, és una estratègia de gestió per tal d'evitar els mecanismes de control de l'endeutament i escapar així dels seus límits normatius. Una raó de pes que pot portar a la decisió d'un ens públic local a la creació de societats dependents seria la de portar a terme algunes inversions o executar despesa que no apareguessin en el pressupost municipal. Vindria a ser una forma de traspasar deute de l'entitat principal cap a les entitats dependents i, per tant, la situació financera quedaria més dispersa; és el que de vegades s'anomena desplaçament del deute fora del pressupost.

D'altra banda, cal tenir en compte que a partir de l'enfocament de la teoria de la il·lusió fiscal, el recurs a l'endeutament provocaria que els ciutadans subestimessin el valor present de futurs pagaments d'impostos que implicaria el finançament mitjançant deute, i més tenint en compte que hi ha polítics que, amb l'objecte de maximitzar les possibilitat de ser reelegits, solen utilitzar l'esmentat recurs. Aquesta seria una altra de les raons per les quals s'ha de controlar l'endeutament local. Escudero i Prior (2003) varen concloure que partint de la teoria de la il·lusió fiscal, els ajuntaments catalans, en els anys pre-electoral, utilitzaven excessivament l'endeutament com a recurs per finançar la despesa, produint-se en els dos anys següents, electoral i postelectoral, el seu ajustament, és a dir, una reducció del mateix per compensar l'expansió anterior i així disposar de marge suficient per realitzar posteriorment noves expansions per quan s'aproximés un nou procés electoral.

La Llei d'Hisendes Locals i la Llei d'Estabilitat Pressupostària estableixen nombroses limitacions perquè les administracions locals puguin recórrer a l'endeutament com a font de finançament; tot i que en un primer moment es referien exclusivament a l'entitat local principal, en les últimes modificacions normatives també s'inclou el deute de les entitats dependents.

Fent incís en el paràgraf anterior, la citada llei indica que no es podran concertar noves operacions de crèdit a llarg termini per part de les entitats locals, els seus organismes autònoms i societats mercantils de capital íntegrament local, sense prèvia autorització dels òrgans competents, quan dels estats financers que reflecteixi la liquidació dels pressupostos, els resultats corrents i els resultats de l'activitat ordinària de l'últim exercici se'n dedueixi un estalvi net negatiu. No obstant això, no delimita si l'esmentat estalvi serà el consolidat o l'individual per a cada una de les entitats. Necessitaran, igualment autorització, les operacions de crèdit realitzades quan el volum total de capital viu de les operacions de crèdit vigents a curt i llarg termini, excedeixi del 110% dels ingressos corrents liquidats o meritats en l'exercici immediatament anterior, segons les quantitats deduïdes

dels estats comptables consolidats que integren els pressupostos generals de la corporació.

Segons la Llei d'Hisendes Locals, el pressupost general està integrat pel pressupost de la pròpia entitat, els dels seus organismes autònoms i els estats de previsió de despeses i ingressos de les societats mercantils en el que el seu capital social pertanyi íntegrament a l'entitat local, al que s'uniran com annexos els programes anuals d'actuació, inversions i finançament de les societats mercantils en les que el capital social, sigui l'entitat local, com a titular únic o com a soci majoritari.

D'altra banda, cal fer èmfasi en que la Llei d'Estabilitat Pressupostària, estableix que el deute és consolidable amb l'entitat principal, per entendre que es tracta igualment de sector públic, en aquells casos d'entitats que prestin serveis o produeixin béns que no estiguin finançats majoritàriament amb ingressos comercials.

En definitiva, aquesta línia de raonament utilitzada fins ara argumentaria que mitjançant aquestes entitats dependents, existeix una petita escletxa per escapar de la rigidesa establerta per la normativa per poder concertar operacions de deute. Això implicaria que la situació econòmica i financera de l'entitat podria explicar el recurs a la descentralització, de manera que a majors nivells de deute pot existir una major tendència a crear ens que permetessin portar a terme una gestió descentralitzada dels serveis.

Existeixen estudis realitzats dins l'àmbit de l'administració local, com podria ser el treball realitzat per Escudero (2002), en el que va constatar una relació entre el nivell de descentralització i el nivell d'endeutament, partint de la hipòtesi de que els nivells alts de descentralització de serveis, a través de societats mercantils, afectaven positivament al nivell d'endeutament a mig i llarg termini. Per altra banda, els autors Zafra, Rodríguez Bolívar i Muñoz (2013) varen realitzar un treball utilitzant la informació pressupostària de les entitats locals espanyoles i varen concloure que aquelles entitats que no havien portat a terme

processos de descentralització, mostraven millors resultats en referència a l'estabilitat pressupostària, mesurada aquesta com la relació entre despesa i ingressos pressupostaris no financers.

Així mateix, Brusca, Montesinos i Mora (2012) varen utilitzar unes variables financeres que estaven basades en els estats financers de les entitats locals analitzades, fet que els va permetre contrastar la relació amb les variables financeres habitualment utilitzades en l'anàlisi financera d'aquestes entitats, així com per les agències de qualificació de *rating* del deute emeses per les administracions públiques. El seu objectiu era determinar en quina mesura els factors financers podien motivar a les entitats locals la creació d'ens dependents per la prestació dels serveis públics, en lloc de ser prestats per la pròpia entitat principal. Els esmentats autors varen tenir en consideració dues hipòtesis principals per tal de determinar si la creació d'ens dependents tenia influència en el nivell d'endeutament, que ara passem a comentar.

En primer lloc, les entitats amb major nivell d'endeutament tenien més tendència a la creació d'ens descentralitzats per escapar dels límits legals d'endeutament; tot i que ja s'ha fet esment en paràgrafs anteriors que la normativa actual incloïa a les entitats dependents per controlar el nivell d'endeutament, la manca real de mecanisme de control en absència d'informació consolidada permetia que l'endeutament a través d'ens dependents dissimulés possibles dificultats financeres per elevats ràtios de deute.

En segon lloc, els ens que tenien menor relació entre l'estalvi net i els ingressos corrents, i que per tant disposaven de menor capacitat per endeutar-se, disposaven de majors nivells de descentralització. No obstant, eren conscients que, per la relació d'interdependència entre aquesta variable i la descentralització, podia comportar una major despesa corrent i per tant, un menor nivell d'estalvi.

D'altra banda, per explicar la incidència que pot arribar a tenir la descentralització de serveis en el nivell d'endeutament públic local, podem tenir en compte l'estudi

realitzat per Brusca, Montesinos i Mora (2012) que varen utilitzar una mostra de municipis de les comunitats autònomes de Catalunya i València. El seu model tenia en compte dues variables representatives: per un costat, els ens dependents de l'administració pública local, la participació de l'administració local en cada una de les empreses i organisme autònoms, i per un altre costat, la situació econòmica i financera de cadascun.

Els resultats que varen obtenir van ser que la variable endeutament es mostrava com a significativa en tots els models plantejats, fet que explicava que existia una relació positiva entre l'endeutament i els nivells de descentralització. Les entitats més endeutades tenien un nivell més gran de descentralització, fet que els hi verificava la hipòtesi de que les entitats locals amb major nivell d'endeutament tenien major tendència a la descentralització de serveis.

L'estalvi brut també va ser una dada significativa, atès que amb aquest es pot fer front als interessos de capital (capítol 3 del pressupost de despeses) i a les amortitzacions dels préstecs (capítol 9 del pressupost de despeses); per tant, es va evidenciar que els ens públics amb descentralització de serveis, al disposar de més despesa corrent, disposaven d'un potencial d'estalvi brut i net més petit que les entitats públiques sense descentralització.

4.1.3. - Els límits legals i la seva validesa

Un cop explicades les principals variables que generen la necessitat de l'endeutament en les administracions públiques locals i sobre si la descentralització dels serveis té incidència en el nivell de l'endeutament local, procedirem a l'anàlisi de la validesa dels límits legals com a indicadors de l'endeutament.

Les dificultats per corregir l'enorme dèficit i deute dels països europeus, sobretot en els països de la zona Euro a partir de l'any 2007, van portar a la gran majoria dels seus països a executar plans estratègics d'estabilitat liderats per la Unió Europea. Un dels pilars fonamentals d'aquests plans d'estabilitat varen ser els límits legals a tenir en compte, tant per al dèficit com per al deute; en el cas

específic de l'Estat espanyol, aquests límits legals havien de contemplar els diferents nivells de les administracions que el componen (central, autonòmic i local).

Si tenim present que prop del 50% de la despesa pública es gestionada per les comunitats autònomes, cal indicar que l'argument que capacita als governs autonòmics per fer ús de l'emissió de deute es fonamenta, principalment, en que la descentralització de la despesa no pot ser resolta independentment del problema de l'assignació dels ingressos, atès que una descentralització eficient de la despesa exigeix que la competència d'estabilització estigui assignada fonamentalment en poder del govern central; per tant, el deute de les comunitats no pot utilitzar-se per combatre les fluctuacions del cicle econòmic.

Musgrave (1959) argumentava que l'eficiència en la funció assignada exigia que es mantingués un equilibri econòmic, és a dir, s'havia de tractar millor l'assignació dels recursos productius, estabilitzar la conjuntura mitjançant l'eficiència dels ingressos i la despesa pública, i redistribuir la renda a favor dels grups més necessitats. Cal tenir en compte que aquest equilibri no impedeix el recurs a l'endeutament, atès que el cost dels béns i serveis que perduren per un temps mitjà o llarg s'han de finançar al llarg de la seva vida útil. Lane (1993) i Poterba (1997) es varen expressar en els mateixos termes, coincidint plenament amb el concepte d'equilibri al llarg del cicle econòmic.

Actualment, existeix un ampli consens en relació a que la càrrega financera derivada de la despesa corrent sigui suportada íntegrament per la generació present, i la despesa de capital sigui compartida per les generacions actuals i futures mitjançant la utilització de l'endeutament. La idea que la despesa de capital sigui compartida per les generacions actuals i futures ha estat basat en els següents principis, que passem a enumerar.

En primer lloc, el principi de pagament, en relació al temps d'utilització, és a dir, que l'endeutament permet distribuir el cost al llarg de la vida útil del bé i facilita la realització de projectes de cost molt elevat; així mateix, el principi d'equitat

intergeneracional, basat en que l'endeutament facilita la distribució del cost del bé entre diverses generacions en funció dels beneficis gaudits per cadascun d'ells; també s'aplica el principi de la reducció de la fricció impositiva, fonamentat en que es pot utilitzar l'endeutament per acomodar el ritme ordinari dels ingressos tributaris i, per últim, el principi dels projectes auto-liquidables, orientat a que l'endeutament es pot utilitzar, com en el cas anterior, per ajustar les despeses de capital als recursos corrents endògens que es generaran; tot i així, tal com indica Ruiz (2017) els superàvits que els darrers anys estan presentant les entitats locals, amb aplicació d'aquests a l'amortització anticipada de deute i a la gestió de les inversions financerament sostenibles, fa que resulti interessant analitzar el comportament del deute local en aquests darrers anys i situar-nos en la perspectiva del mitjà termini.

Cal fer èmfasi, en el cas dels ens públics municipals, en el principi d'equitat intergeneracional i de la fricció impositiva, atès que els esmentats ens s'han especialitzat en l'execució de despeses de capital relacionades amb infraestructures, dotacions residencials i allotjament per activitats econòmiques, sense disposar d'un ampli marge de maniobra degut al reduït marge d'autonomia fiscal i capacitat impositiva en relació al volum d'inversió realitzada. Així, en aquest cas, dins l'aplicació dels criteris de federalisme fiscal clàssic, algunes autores (Bosch, Vilalta i Lago, 2022) han exposat l'atribució eficient de les fonts d'ingressos entre nivells de govern que ha provocat una dependència financera dels governs municipals respecte al nivell central, fent dependre l'execució de projectes d'inversió a la prèvia obtenció d'ingressos addicionals, ja sigui a través de transferències de capital específiques o a través d'endeutament.

En definitiva, el paper del deute en l'àmbit dels ens locals, s'emmarca en la disjuntiva que es planteja a l'hora de finançar la despesa d'inversió, és a dir, si la seva cobertura es realitza a través d'ingressos de l'exercici o a través de l'endeutament. Els principals arguments a favor de la primera alternativa es basen en salvaguardar els interessos de les generacions futures, que no han pres part en la presa de decisions de la despesa actual; contràriament, els

defensors de l'endeutament fan èmfasi en els avantatges de simultaniejar càrregues i beneficis futurs, i en l'estalvi que representa la utilització per l'efecte de la inflació i el creixement de la renda futura causada, entre d'altres factors, per les pròpies inversions; tot i la disjuntiva plantejada, cal indicar que Cabasés Vallés i Pascual (2003) varen plantejar que la normativa del control de l'endeutament ja perseguia salvaguardar els interessos de generacions futures així com assegurar l'equilibri financer evitant riscos d'excés de deute i de càrregues financeres que consumeixin més recursos corrents que els efectivament disponibles. Amb aquestes conclusions introduïen el debat de si era millor endeutar-se amb recursos propis o aliens, exposant que, sense un escenari normatiu de control, no podia existir l'esmentat debat, atès que no existiria solvència suficient per a l'endeutament sense capital extern.

En referència a la restricció bàsica indicada en el capítol 3 caldria fer un incís en un aspecte important que solen tenir gairebé tots els municipis, i és l'efecte que sobre l'esforç de cofinançament representa l'activitat urbanística municipal. Per tenir en compte el comportament de l'endeutament amb aquesta variables seria necessari descomposar la variable IK en dos apartats, l'ingrés per transferències de capital (ITK) i l'ingrés de capital urbanístic (IKU). Mentre que el primer correspon als ingressos per transferència de capital decidits pel govern central, el segon prové de la conversió en valors líquids dels recursos adquirits pel municipi en el seu desenvolupament urbanístic, és a dir, el producte de l'alienació de drets urbanístics d'edificació i de la venda de terrenys edificables que han estat cedits. Sembla lògic pensar que el comportament d'aquest tipus d'ingressos depenen de l'activitat urbanística, per això mateix agafarà importància en aquells municipis que puguin trobar-se en fase de creixement i presentin alts preus de sol urbà, mentre que no afectaran als municipis menys dinàmics, de menor dimensió i caire rural.

Per tant, el cofinançament de les despeses de capital dependrà de les transferències de capital (ITK), que són decisions externes a la entitat, i de les decisions municipals de desenvolupament urbanístic; d'altra banda, els efectes

sobre el finançament municipal (IKU) dependran de la incidència de la legislació urbanística sobre la mateixa, el que podrà induir als municipis a encarrilar les seves decisions urbanístiques a la consecució de diversos objectius, i entre d'altres, el de trobar recursos financers addicionals.

Per tant, si tenim en compte l'activitat urbanística municipal, la fórmula del comportament de l'endeutament quedaria de la manera següent:

$$D = (DI + AD) - (IC - DCP) + (DK - ITK - IKU)$$

En aquest cas, el terme que fa referència a l'esforç en el cofinançament de la inversió que es veuen obligats a realitzar els governs supramunicipals, inclouria tant les transferències com els ingressos urbanístics.

El principal factor en que es basa el govern central a l'hora d'imposar restriccions en l'endeutament públic local, està fonamentat en els objectius macroeconòmics; és el que s'anomena coordinació vertical de l'endeutament. Existeixen altres factors com podrien ser el de la prevenció de situacions d'insolvència o risc financer, però el citat factor podria provar l'estimulació en la obtenció de majors transferències de capital o major suport econòmic del conjunt del país en benefici d'una certa hisenda local.

Cal tenir present que les restriccions utilitzades habitualment per resoldre els problemes d'ineficiència causats per l'excessiu endeutament es fonamenten en normes específiques de coordinació des del nivell central, establint límits màxims de terminis, càrrega financera, o deute viu, sistemes de cofinançament d'inversions condicionades a garanties de viabilitat financera, responsabilitat fiscal dels governs locals, o aplicació del criteri de control del propi mercat financer. Cabasés, Vallès i Pascual (2003), varen concloure que la normativa que busca resoldre els problemes d'ineficiència causats per l'excessiu endeutament pot tenir efectes greus sobre la política d'inversió i la prestació de béns i serveis públics municipals, atès que els ajuntaments han de seguir amb l'important esforç inversor i el recurs d'endeutament està justificat per raons d'interès intergeneracional.

Les normes enunciades en el paràgraf anterior tenen com a principis bàsics que els ingressos obtinguts mitjançant endeutament s'han de destinar exclusivament a la realització de despeses d'inversió, posant un sostre a la relació entre la càrrega financera que genera el deute i els ingressos corrents de l'exercici previ; també hem de tenir en compte que l'estalvi net ha de tenir valor positiu, posant un sostre a la relació entre el màxim volum de deute en relació als ingressos corrents.

Prèviament a l'anàlisi de la validesa dels límits legals com a indicadors de l'endeutament, es considera oportú fer esment de quins són actualment els indicadors bàsics, dels quals una administració local ha de ser coneixedora, per tal de poder analitzar amb profunditat la seva situació econòmica i financera

En primer lloc, la càrrega financera, entesa com la suma de les despeses financeres (capítol 3) i l'amortització de capital de les operacions de préstec a llarg termini vigents (capítol 9). El seu nivell d'importància, es relativitza en base als ingressos corrents (sumatori dels capítols 1 a 5).

$\% \text{ Càrrega financera} = (\text{Capítol 3} + \text{Capítol 9}) / \text{ingressos corrents liquidats any anterior} < 75\%$

En segon lloc, l'estalvi net, que és la diferència entre els drets liquidats pels capítols un a cinc, ambdós inclosos, de l'estat d'ingressos i de les obligacions reconegudes pels capítols un, dos i quatre de l'estat de despeses, minorada en l'import d'una anualitat teòrica d'amortització de la operació projectada i de cadascun dels préstecs i emprèstits propis, avalats a tercers, pendents de reemborsament.

En tercer lloc, el resultat pressupostari. El resultat pressupostari abans d'ajustaments és la diferència entre els drets pressupostaris nets liquidats i les obligacions pressupostàries netes reconegudes durant el mateix exercici; en canvi, el resultat pressupostari ajustat és el resultat de realitzar una sèrie de correccions al resultat pressupostari; concretament, les obligacions reconegudes per fer front a despeses generals, que hagin estat finançades amb romanent de

tresoreria s'hauran de sumar al resultat pressupostari, al tractar-se d'una despesa reconeguda en l'exercici en curs que es finançarà amb recursos d'exercicis anteriors. També caldrà sumar les desviacions de finançament negatives i restar les desviacions de finançament positives. Ho podem apreciar millor en la taula següent.

RESULTAT PRESSUPOSTARI A 31/12/XXXX	Drets reconeguts nets	Obligacions reconegudes netes	Ajustos	Resultat pressupostari
a. Operacions corrents				
b. Operacions de capital				
1. Total operacions no financeres (a+b)				
c. Actius financers				
d. Passius financers				
2. Total operacions financeres (c+d)				
I. RESULTAT PRESSUPOSTARI DE L'EXERCICI (I =1+2)				
Ajustos:				
3. Crèdits gastats finançats amb romanent de tresoreria				
Per a despeses generals				
4. Desviacions de finançament negatiu de l'exercici				
5. Desviacions de finançament positiu de l'exercici				
II. TOTAL AJUSTOS (II =3+4+5)				
RESULTAT PRESSUPOSTARI AJUSTAT (I+II)				

Taula 4.3: Ordre EHA/1037/2010, de 13 d'abril, per la qual s'aprova el Pla general de comptabilitat pública.

En quart lloc, el romanent de tresoreria. Està integrat pels drets pendents de cobrament, les obligacions pendents de pagament i els fons líquids, tots els referits a 31 de desembre del mateix exercici. El sobrant de romanent de tresoreria positiu serà un recurs disponible pel finançament de noves despeses.

En cinquè lloc, el deute viu consolidat. El concepte de deute o capital viu està format per les operacions de crèdit de l'entitat local, els seus organismes autònoms i societats mercantils dependents amb ingressos que no procedeixin, en la seva majoria, del mercat, així com els avals concedits per l'entitat local i les seves operacions projectades, tal com es pot veure en la taula següent.

Deute viu consolidat (en euros)
(+) Capital pendent d'amortitzar a curt i llarg termini per l'entitat local
(+) Avals concedits per l'entitat local
(+) Capital pendent d'amortitzar de societats dependents de l'ens públic, sempre i quan els seus ingressos no procedeixin de mercat
(+) Capital pendent d'organismes autònoms de l'entitat local
(+) Noves operacions concertades

Taula 4.4. El deute viu consolidat Font: Reglament (CE) n° 479/2009 del Consell, de 25 de maig de 2009

En sisè lloc, l'estabilitat pressupostària. La Llei d'Estabilitat pressupostària va ser reformada amb la Llei 15/2006 i refosa amb el text refós de la Llei General d'Estabilitat pressupostària (RD 2/2007 de 28 de desembre: TRLGEP). En un primer cas és aplicable als municipis que siguin capitals de província o de comunitat autònoma i municipis amb una població superior a 75.000 habitants. La instrumentació del principi d'estabilitat pressupostària per aquests ens locals estarà associat al cicle econòmic, podent presentar dèficit quan aquest sigui destinat a finançar increments d'inversió en programes destinats a actuacions productives. En un segon cas serà aplicable a un règim diferenciat per a la resta d'entitats locals que, en l'àmbit de les seves competències, ajustaran els seus pressupostos al principi d'estabilitat pressupostària, entès com la situació d'equilibri o de superàvit en termes de capacitat de finançament d'acord amb la definició compresa en el Sistema Europeu de Comptes nacionals i regionals (SEC).

Per tal d'explicar l'efectivitat de les restriccions a l'endeutament per part del govern central, hem seguit, entre d'altres, els treballs de Pascual, Cabasés i Ezcurra (2008) referents al finançament, restriccions institucionals i endeutament, i el treball que va realitzar el professor Vila (2010).

Pascual, Cabasés i Ezcurra varen crear un model explicatiu de l'endeutament que contemplava com a variables, l'endeutament municipal, l'equitat

intergeneracional, el nivell d'endeutament, la capacitat de cofinançament, l'evolució del sistema financer i la responsabilitat fiscal.

Al final els autors varen arribar a la conclusió de que el valor del deute per habitant no era, en ell mateix, un bon exponent de la situació financera d'un municipi, sinó que era necessari analitzar el context general de la seva activitat econòmica; aquest últim fet va ser el que va servir de base per analitzar l'efectivitat del compliment de les restriccions financeres.

En referència a la primera de les restriccions, la que fa referència a l'aplicació de l'endeutament al finançament de les despeses de capital, els resultats del model varen confirmar la intensa relació entre el volum de deute viu i inversió.

D'altra banda, el model realitzat per Vila indicava que una part important dels ens locals havien destinat part del seu recurs al crèdit a llarg termini a finançar despeses corrents, trencant amb el principi d'equitat intergeneracional que es promou en la majoria de teories de la hisenda pública.

Així mateix, els autors varen poder constatar que l'endeutament no era la font principal de finançament de les despeses de capital, sinó que varen ser les transferències i els ingressos urbanístics el que varen constituir l'eix principal de finançament de les inversions.

En referència a la segona de les restriccions, la que fa referència al sostre entre despesa financera per amortització i interessos i els ingressos corrents liquidats de l'any anterior, els autors varen poder observar que els municipis complien àmpliament amb el sostre normatiu.

En referència a la tercera de les restriccions, la que fa referència a disposar d'un estalvi net positiu, varen poder observar que existia un percentatge d'incompliment que afectava en major mesura a les entitats de menor dimensió.

D'altra banda, en l'estudi de Vila, es va poder observar que l'exigència a partir de l'any 1999, d'un estalvi net positiu, juntament amb la substitució de la càrrega financera per volum de deute viu com la variable de referència, i del percentatge

del 75% al 110% dels recursos corrents, va suposar un gran marge per recórrer a l'endeutament. Els resultats obtinguts varen aflorar que una mitjana del 81,80% dels ajuntaments que varen realitzar operacions de crèdit, incomplien algun dels dos criteris indicats en el present paràgraf.

Així mateix, els resultats que es varen obtenir establien que l'estalvi net cobria només una part de la despesa d'inversió, obtenint de mitjana el 30%, essent necessari, per tant, acudir a altres fonts de finançament.

En canvi, el professor Vila va concloure que el principi d'estabilitat pressupostària, que ja de per sí presentava un nivell de compliment escàs, empitjorava notablement com efecte del deteriorament de l'economia l'any 2008 i sobretot l'any 2009.

Pel que respecte a l'estalvi net, es va manifestar com un indicador decisiu de la capacitat municipal per portar a terme projectes d'inversió recurrent en menor mesura a l'endeutament.

D'altra banda, la principal conclusió de Vila va ser que els diferents límits establerts no arribaven a ser operatius a efectes de reduir el deute dels municipis; en primer lloc, perquè aquests s'incomplien sense que hi hagués conseqüències posteriors; en segon lloc, perquè estaven mal especificats o eren tan rígids que la seva exigència efectiva hagués portat a que molt pocs ajuntaments s'haguessin pogut endeutar fins l'any 1999, o bé perquè resultaven massa tolerants, facilitant en excés el recurs al deute a partir de l'esmentat any; i en tercer lloc, les administracions superiors no acabaven de funcionar correctament en la seva funció tutelar, bé per manca de mitjans, o bé per la dificultat a l'hora de sancionar els governs locals d'una forma que no fos política.

A continuació es mostra un resum de la validesa dels límits legals com a indicadors de l'endeutament realitzada pels dos estudis indicats en el present punt.

Límits legals a l'endeutament de les administracions públiques locals				
Autors	Inversions mitjançant endeutament	Càrrega financera no pot superar el 75% dels ingressos corrents	Estalvi net (+)	Deute total a llarg termini no pot superar el 110% dels ingressos corrents
Pascual P, Cabasés F i Ezcurra R	Els resultats van trobar una intensa relació entre el volum de deute viu i inversió, i que l'endeutament no era la font principal de finançament de les despeses de capital	Varen poder observar que els municipis complien àmpliament amb el sostre normatiu	Existia un percentatge d'incompliment dels municipis de fins a 5.000 habitants	L'estrat de municipis entre 3.000 i 5.000 habitants, i Pamplona, eren els dos grups amb menor estoc de deute respecte els ingressos corrents
Vila J	Va concloure que una part important dels ens locals havien destinat part del seu recurs al crèdit a llarg termini a finançar despeses corrents	Els resultats varen concloure un incompliment gairebé generalitzat	Els resultats obtinguts varen aflorar que de mitja, un 81,80% incomplien algun dels dos criteris (estalvi net o deute a llarg termini)	

Taula 4.5. Resum dels resultats dels límits legals Font: Pròpia o a partir dels estudis citats.

4.2 - Indicadors i variables d'endeutament utilitzats en la doctrina europea

Un cop analitzats els límits legals vigents de l'endeutament públic local de l'Estat espanyol, això com la seva validesa, caldrà tenir en compte, per un costat, la normativa europea d'obligat compliment derivada de formar part de la Comunitat Europea i, per un altre costat, les característiques intrínseques del propi Estat espanyol (territori, demografia, renda per càpita, evolució del deute públic, etc...); per això, en el present apartat analitzarem com gestionen internament alguns països d'Europa la contenció i control del deute públic local, per si ens pot servir d'element comparatiu.

Com ja sabem, la Unió Europea és la unió econòmica i política de 27 estats independents, creada sobre els fonaments de la preexistent Comunitat Econòmica Europea, i que es va enfortir a partir del Tractat de Maastricht de 1992, quan els estats van cedir importants parcel·les de sobirania en benefici de les institucions europees. L'últim tractat que va modificar la base constitucional de la Unió Europea va ser el Tractat de Lisboa, el 2009. Amb gairebé 500 milions d'habitants, la Unió Europea genera aproximadament el 30% del producte interior brut (PIB) mundial nominal.

El fet de formar part d'una Unió Econòmica i Monetària significa que existeix una coordinació de les polítiques econòmiques dels estats membres, una coordinació de les polítiques fiscals, especialment imposant límits màxims al deute i al dèficit públic, que existeix també una política independent aplicada pel Banc Central Europeu i, per últim, que es disposa d'una moneda única i d'una zona euro, encara que no tots els països membres participen d'aquestes dues característiques.

Per tant, i exposats els arguments anteriors, no podem deixar de tenir en compte quines són les polítiques de contenció de l'endeutament i del dèficit públic local dels nostres socis europeus, per poder veure i analitzar si aquests tenen mètodes més eficients i eficaços que els nostres; també ens ha de servir per veure si els límits màxims al deute i al dèficit públic als ens locals ens vindran marcats d'una manera general a tots els estats membres de la Unió Europea.

D'altra banda, cal tenir present que Europa està format per 50 països, dels quals 19 són els estats que actualment formen la zona euro i que 8 estats més s'han compromès a la seva incorporació d'una manera progressiva, en funció de l'evolució econòmica i política de cada país i de la pròpia zona euro.

Encara que la divisió per zones és complicada, analitzant la revisió de literatura, s'ha dividit el continent en zona Central, Est, Sud, Nòrdica i Anglosaxona. En la zona central, s'hi inclourien països del centre d'Europa que no estan influïts ni per la tradició anglosaxona, ni per la tradició romànica. En la zona est, s'hi inclourien els països que estaven sota la influència de l'antiga Unió Soviètica i que van tardar un temps en incorporar normativa de la Unió Europea. En la zona sud, tindríem els països on la comptabilitat pública està més encotillada per la normativa, seguint les influències franceses. En la zona nòrdica, s'hi inclourien els països escandinaus que, tot i que tenen influències anglosaxones, han seguit criteris més independents. En la zona anglosaxona, tindríem els països influenciats per la nova gestió pública impulsada des de països com Austràlia i Nova Zelanda.

Per no ser exhaustius en l'anàlisi hem escollit un país de cada zona. Així doncs, hem intentat englobar països molt diferents entre ells (a nivell d'història, cultura, territori, demografia, etc.), per tal de poder disposar d'un ventall de normatives internes de contenció del deute i del dèficit públic local, a partir de la tria següent:

- Central (Suïssa), Est (Romania), Sud (Portugal), Nòrdica (Suècia) i Anglosaxona (Gran Bretanya).

A continuació es mostra, en base al seguiment de diferents investigacions territorials, quines són les normes en matèria d'endeutament i dèficit local:

4.2.1. - Suïssa

Suïssa és un estat alpí sense accés al mar localitzat a Europa central, i amb una superfície de 41.285 km². Suïssa és una república federal integrada per 26 cantons. No forma part dels països de la Unió Europea i la seva moneda es el franc suís.

Segons l'Índex de Democràcia elaborat per The Economist durant l'any 2020, Suïssa és la dotzena democràcia més saludable del món, una dada que té la seva traducció en l'estructura de l'estat, ja que fins i tot les divisions administratives més petites disposen d'una àmplia autonomia. La independència dels governs locals també es fa palesa en la seva gestió financera, amb gestors locals que disposen d'una gran llibertat a l'hora de prendre decisions, però també d'una responsabilitat més gran, ja que els efectes d'una gestió financera deficient no només es noten a escala local, sinó també al nivell del govern central (Rodden, 2002).

La llei de l'administració local de Suïssa de 1980, pel que fa a l'equilibri pressupostari als governs locals era poc restrictiva. Aquesta llei va patir una transformació profunda arrel de que Leukebad, dins del districte suís de Leuk, i dins el cantó de Valais, acumulés un deute astronòmic. El cas especial de Leukebad va encendre els llums d'alarma entre els creditors, que a partir

d'aleshores van imposar més restriccions a l'hora d'oferir finançament als governs locals.

Al mateix temps, els legisladors també van reconèixer la necessitat de revisar les lleis en vigor per corregir-ne les deficiències. Una major centralització de l'estat podia haver estat una solució senzilla i evident per part dels estaments responsables de la presa de decisions, tot i que s'hauria traduït en un debilitament de l'autonomia dels governs locals. En canvi, la solució es va situar en l'extrem contrari: les autoritats locals van passar a assumir més responsabilitats i, al mateix temps, es van introduir noves eines legals. La nova llei de l'administració local de 2004 reforçava l'autonomia dels ajuntaments i, alhora, definia les disposicions legals relacionades amb la seva gestió financera, de les quals seguidament en fem un resum.

En primer lloc, l'estratègia comptable estandarditzada. La comptabilitat dels ajuntaments s'havia de definir d'acord amb una estratègia comptable comuna i, a partir d'aquí, els principis de gestió financera es determinaran en funció del grau d'intervenció del govern en la gestió financera dels ajuntaments. Amb aquest model comptable, les transaccions es registren seguint el mètode de meritació en comptes d'aplicar el mètode de caixa.

En segon lloc, la valoració dels actius financers. D'acord amb l'article 47 del decret sobre la gestió financera dels ajuntaments, els actius financers s'han de valorar a partir de criteris de mercat.

En tercer lloc, la valoració dels actius dels governs locals. La valoració tant dels béns immobles com de les participacions que configuren els actius de l'ajuntament s'havia de realitzar a partir de criteris de mercat. Els diferents actius s'hauran d'amortitzar fins a un màxim del 10% del valor capitalitzat. Cal destacar, a més, que no estan permeses les suspensions totals o parcials de les amortitzacions.

D'altra banda per aconseguir l'equilibri financer dels governs locals, en cas de dèficit en el balanç, l'autoritat local ha de formular un pla financer que inclogui

mesures de consolidació financera, que s'hauran de sotmetre a l'aprovació de les cambres municipal i cantonal. En paral·lel, durant l'elaboració del pressupost només es podran pressupostar despeses superiors als límits si es poden cobrir amb els actius nets de l'ajuntament. Finalment, si l'equilibri financer del municipi no està garantit a llarg termini, l'assemblea cantonal haurà de designar un assessor per a l'ajuntament i l'ajuntament n'haurà d'assumir el cost. L'assessor s'encarregarà d'elaborar un pla financer per a l'ajuntament i de proposar mesures de consolidació financera.

Així mateix, la nova llei de govern local de 2004 imposava més exigències a les organitzacions auditores i també va contribuir a augmentar el grau de professionalització de les tasques d'auditoria. Definint els índexs d'amortització dels actius de l'ajuntament i imposant l'obligació de mantenir l'equilibri financer, els nivells d'endeutament dels ajuntaments del cantó de Valais van començar a disminuir.

Més endavant, l'1 de gener de 2005, el cantó es va dotar d'un instrument molt esperat que incorpora a les legislacions un doble topall, pensat per reduir els nivells de despesa i d'endeutament. En virtut d'aquesta nova mesura, ni el pressupost ni la memòria anual poden presentar dèficits a partir d'aquest moment i el cantó té prohibit endeutar-se. El capital disponible del cantó es pot destinar a reestructurar el fons de pensions o a cobrir despeses extraordinàries.

Pel que fa al doble topall esmentat abans, la disposició sobre la reducció de la despesa i el deute també estableix algunes excepcions. En circumstàncies extraordinàries, la Gran Assemblea, un òrgan que assumeix competències legislatives del cantó, pot autoritzar una exempció d'aquesta obligació. Aquests casos extraordinaris poden ser conjuntures financeres complexes, desastres naturals, situacions extremadament greus o altres casos que puguin provocar una minva de recursos. Tanmateix, aquesta exempció no és un xec en blanc, ja que no permet relaxar la disciplina pressupostària, atès que la llei obliga els cantons a corregir els dèficits derivats d'aquests casos extraordinaris en un termini de cinc anys, que es poden prorrogar fins a dos anys més, si la situació

és extraordinàriament greu. Així mateix, el doble topall és una disposició legal extremadament estricta, que obliga tant al cantó com al parlament a ajustar les despeses als ingressos.

D'altra banda, a Suïssa la major part dels cantons aplica disposicions legals per aconseguir l'equilibri pressupostari, una situació que també es trasllada a nivell federal, un estrat administratiu que des de l'any 2003 aplica disposicions per reduir l'endeutament. La necessitat d'assolir un equilibri pressupostari també es recull a la constitució i, per tant, té uns efectes directes en el conjunt de la gestió financera de la confederació suïssa. L'objectiu és, d'una banda, impedir la cronificació del dèficit pressupostari i, de l'altra, evitar traslladar despeses del present a les generacions del futur. Fins ara, el cantó de Valais és l'únic cantó suís que ha introduït el doble topall esmentat.

Ja fa més de vint anys que la nova llei de l'administració local està en vigor i podem concloure que la doble imposició legal relacionada amb els límits d'amortització i l'equilibri financer ha demostrat una notable eficàcia pràctica. Tot i que una amortització mínima del 10% dels actius municipals pugui semblar exagerada, aquesta mesura ha contribuït significativament a la recuperació de la situació financera dels ajuntaments.

4.2.2. – Romania

Romania és un estat del sud-est de l'Europa central. Fa frontera amb Ucraïna al nord i al nord-est, amb la República de Moldàvia a l'est, amb Bulgària al sud, amb Sèrbia al sud-oest i amb Hongria a l'oest. A l'est és banyat pel Mar Negre. Des de l'1 de gener de 2007 forma part de la Unió Europea, on va entrar juntament amb Bulgària. La seva moneda és l'Euro.

Des d'una visió global, la capacitat d'endeutament dels governs locals de Romania reflecteix l'estat general de la conjuntura econòmica i social del país. Malgrat les successives reformes del finançament públic local, orientades a satisfer les demandes constants dels representants de les comunitats locals i

també les recomanacions de les institucions internacionals per augmentar el volum d'ingressos propis dels governs locals, en correspondència amb el nivell de despesa que tenen assignat, la situació no ha avançat significativament. De fet, la concessió de noves vies d'ingressos als governs locals i les diferents transferències d'un major volum de recursos, principalment en forma de subvencions i percentatges d'impostos compartits, del pressupost estatal als pressupostos locals s'ha vist sempre sobrepassada per l'augment de la despesa local, a causa de la cessió de noves competències dels governs centrals als governs locals.

Amb aquesta situació, sumada a la impossibilitat de predir correctament els ingressos locals i, darrerament, al deteriorament de la situació econòmica global, el gruix dels ingressos s'ha destinat a la despesa corrent, i no pas a la de capital. En aquest context, la pèrdua de pes de les inversions ha permès als governs locals conservar en certa manera la capacitat d'endeutament, una capacitat que ha minvat al llarg del període analitzat, però no tant com es podria haver esperat d'un entorn local amb unes necessitats de reparació de capitals i d'infraestructures més que evidents.

A Romania, el marc legal que regula la capacitat d'endeutament dels governs locals està definit sobretot per la llei número 273/2006 sobre les finances públiques locals, que permet als governs locals aprovar la contractació o l'aval de préstecs per a inversions públiques locals, així com el re-finançament del deute dels governs locals, d'acord amb un seguit de condicions. Per tant, en virtut de les disposicions legals en vigor entre 2007 i 2009, l'import total dels pagaments anuals de deute corresponents al capital principal de préstecs contractats i/o avalats, interessos i altres costos relacionats, incloent-hi els relacionats amb el préstec que es volia contractar i/o avalar (però exclouent-ne, d'acord amb l'objectiu de millorar l'absorció de fons europeus, els préstecs contractats o avalats per governs locals per assegurar el pre-finançament o el cofinançament de projectes que reben ajuda financera d'Europa), no podia superar el 30% dels ingressos propis dels pressupostos locals.

Tenint en compte aquesta exigència legal, podem presentar la capacitat legal (potencial) d'endeutament com la diferència entre el límit del 30% de la ponderació de la càrrega del deute públic local en els ingressos propis dels governs locals i el nivell real d'aquest indicador en l'any de referència.

Des de l'any 2010, d'acord amb l'ordenança d'emergència del govern número 63/2010, els límits per autoritzar els governs locals a contreure préstecs s'han re-calculat utilitzant les mitjanes dels darrers tres anys i excloent els ingressos locals obtinguts de la venda de béns. Ara, per tant, per valorar el compliment d'aquest límit s'empra la fórmula següent:

$$Cc + Cn \leq 30\% * \frac{\sum_{i=1}^3 [Vp(t-i) - Vc(t-i)]}{3}$$

On:

Cc/Cn = principal + interessos + altres despeses vinculades a préstecs antics/nous

Vp = ingressos propis dels governs locals

Vc = ingressos derivats de la venda de béns

t = any de referència

Bilan i Florin (2011) varen explicar en la seva anàlisi que els governs locals de Romania tenen una capacitat d'endeutament legal elevada, tot i que segurament podrien recórrer en major mesura al deute, tenint en compte les necessitats de desenvolupament específiques.

Aquesta situació es va poder explicar per la magnitud del deute local, per la inestabilitat del context econòmic i legal, i també per un excés de precaució i per les circumstàncies socioeconòmiques. En aquest sentit, les restriccions imposades a l'endeutament local de Romania (amb un límit del 30% calculat a partir dels ingressos propis dels governs locals, excloent-ne els ingressos de capital) segurament poden ser contraproductes a curt termini, tot i que són

explicables des del punt de vista econòmic i financer. Possiblement s'arribi a una situació poc desitjable en què els governs locals tinguin menys accés al deute i en què el govern central, al seu torn, no pugui avalar-los els préstecs, un pas sovint imprescindible per finançar nous projectes d'inversió. També varen fer èmfasi en la idea que el paper més important el tenen els responsables de prendre les decisions financeres, que haurien d'afrontar d'una manera proactiva la tasca d'identificar noves vies d'ingressos o d'aprofitar millor les que ja tenen, per tal d'obtenir uns recursos propis més sòlids.

4.2.3. - Portugal

Portugal és un estat europeu situat al sud-oest d'Europa, en la regió occidental de la península ibèrica i inclou arxipèlags de l'oceà atlàntic nord. Té una àrea total de 92.391 km² i és el país més occidental del continent europeu. El territori portuguès limita al nord i a l'est amb l'Estat espanyol, i al sud i a l'oest, amb l'oceà atlàntic, i inclou els arxipèlags de les Açores i de Madeira. Forma part de la Unió Europea i la seva moneda és l'Euro.

Actualment, els municipis tenen competències en les àrees d'equipaments rurals i urbans, energia, transports i comunicacions, educació, patrimoni, cultura i ciència, lleure i esport, salut, benestar social, habitatge, protecció civil, medi ambient i sanejament, protecció del consumidor, promoció econòmica, planificació territorial i urbanística, policia municipal i cooperació exterior.

A causa de l'acumulació de deute públic i privat, Portugal va patir intensament els estralls de la crisi econòmica i financera internacional i, entre maig de 2011 i maig de 2014, va haver d'acollir-se a un programa de rescat econòmic i financer negociat entre les autoritats portugueses i funcionaris de la Comissió Europea (CE), el Banc Central Europeu (BCE) i el Fons Monetari Internacional (FMI). Entre les reformes pactades amb les autoritats externes, una de les més importants era la reorganització de l'administració de govern local per tal de reduir el nombre d'entitats locals i agilitzar la prestació de serveis, millorar l'eficiència i reduir costos.

Tot i que en conjunt el deute públic municipal només representa aproximadament un 5% del PIB, els professors Veiga i Gonçalves (2014) varen observar una variació considerable en el comportament dels governs locals, alguns dels quals presentaven un endeutament molt important. En els últims anys s'han adoptat diferents mesures i el setembre de 2013 es va aprovar una nova llei de finançament local per corregir i evitar situacions no sostenibles. En virtut d'aquesta nova llei, es considera que el deute d'un municipi és excessiu quan el deute brut supera el 150% de la mitjana dels ingressos corrents durant els darrers tres anys. El 2012, 95 municipis de 308 van superar aquest límit i fins a 51 tenien un nivell de deute superior al 225% dels ingressos corrents. La crisi del deute sobirà va plantejar uns reptes inèdits als governs locals de Portugal, que ja anteriorment havien tingut molts problemes per obtenir finançament. Per tant, es va considerar que calia informació més detallada sobre els processos de presa de decisions relacionades amb les finances públiques dels governs locals per evitar que aquestes crisis es repeteixin en un futur.

Tal i com s'indica en el citat article, tres lleis de finançament local (la Llei 1/79, la Llei 42/98 i la Llei 2/2007) han regulat el sistema financer dels municipis durant el període analitzat (1979-2011).

Les primeres disposicions vinculades a la capacitat d'endeutament dels municipis les trobem al decret llei 258/79. Des d'aleshores, s'han produït diversos canvis. Les lleis anteriors han estat objecte de les crítiques de molts autors, com ara Cabo (2009) i Lobo (2013), en desacord amb l'aplicació dels límits únicament a l'import i la finalitat dels crèdits a curt termini i a les despeses per hipoteques i interessos de crèdits de mitjà i llarg termini. Per tant, les disposicions legals no tenien en compte els altres tipus d'endeutament ni el deute acumulat. A més a més, els límits es van dissenyar pensant en la inversió i les transferències del govern central, sense tenir en compte la capacitat neta o la necessitat de finançament del municipi, i això té una sèrie d'inconvenients. En primer lloc, la reducció del tipus d'interès de mercat o l'augment del termini de pagament del crèdit augmenta els límits d'endeutament legal, sense aportar cap benefici a la

situació econòmica del municipi. En segon lloc, la reducció de les transferències del govern central als municipis pot traduir-se en un endeutament excessiu, encara que el municipi no subscrigui nous crèdits. En tercer lloc, els deutes amb proveïdors o els contractes d'arrendament no es tenen en compte i, finalment, com més alta és la inversió, més alt és també el límit del deute.

La signatura del Pacte per a l'Estabilitat i el Creixement i la necessitat de situar el dèficit públic nacional per sota del 3% i el deute per sota del 60% van fer aflorar les preocupacions sobre els comptes fiscals i l'endeutament dels governs locals. Tanmateix, l'any 2001 l'endeutament dels governs locals, analitzat des de l'òptica del procediment de control dels excessos de dèficit, representava l'1,5% del PIB, un percentatge que no va deixar d'augmentar fins al 2007 (3,2%) i que va arribar a un màxim del 3,5% el 2010. El 2012 encara representava el 3,3% del PIB, i des de llavors l'endeutament dels governs locals no ha parat de créixer tot i que de manera molt sostinguda i sempre ha aconseguit mantenir-se per sota del 4% del PIB, percentatge en el qual es troba actualment.

4.2.4. - Suècia

Suècia és un país nòrdic de la península escandinava a l'Europa septentrional. Suècia té fronteres terrestres amb Noruega a l'oest i amb Finlàndia al nord-est i està connectat amb Dinamarca pel Pont d'Öresund al sud.

Amb 450 mil quilòmetres quadrats, Suècia és el tercer país més gran de la Unió Europea en superfície. Té una població total de 10,2 milions d'habitants (2019). Té una densitat de població de 20 habitants per quilòmetre quadrat, però eixa densitat és molt superior a la meitat meridional del país. La seva moneda es la corona sueca.

Aquest país es caracteritza per una gran estabilitat financera i un baix nivell d'endeutament públic. Suècia és una monarquia constitucional amb un sistema parlamentari i una economia avançada. El país figura en les primeres posicions a l'Índex de Democràcia de The Economist i al tercer lloc a l'Índex de Desenvolupament de les Nacions Unides de 2020.

Suècia ha endegat tres grans reformes nacionals de l'estructura municipal, una el 1863, una altra el 1952 i la darrera el 1971. Actualment, hi ha 290 municipis i 20 consells provincials, que inclouen les regions de Skåne, Gotland, Halland i Västra Götaland. La mitjana de població dels municipis de Suècia és de 30.000 habitants. La mitjana de població de les províncies/regions és de 472.000 habitants. Menys del 60% de la població sueca viu en municipis amb més de 50.000 habitants.

La tradició d'autogovern local de Suècia ve de lluny, tan lluny com el segle XIX, i des de 1974 està recollida també a la constitució sueca. L'autogovern local implica per als governs locals una autonomia i una llibertat de decisió gairebé total, dins dels límits imposats per l'Estat. Aquesta llibertat de decisió l'exerceixen les assemblees de càrrecs electes. Un aspecte important en el context de l'autogovern local és que els governs locals tenen la capacitat de fixar impostos per finançar les seves activitats.

La llei de govern local sueca regeix el funcionament de tots els governs locals, tant ajuntaments com consells provincials, i regula des de la divisió en districtes administratius fins a les pautes de treball en comitès i consells de govern. Segons aquesta llei, els governs locals poden gestionar temes d'interès públic que afectin a la seva zona geogràfica o la seva població. A més a més, la llei també defineix les normes de caire organitzatiu i operatiu, i també els principis de gestió financera i auditoria.

Una legislació especial regula les tasques que poden dur a terme els governs locals i també la seva autonomia a l'hora de fixar impostos per finançar les seves activitats. Per exemple, una sèrie de lleis concretes regula l'assistència mèdica i sanitària, els serveis socials o l'educació. En molts casos, es tracta de lleis que es poden complementar amb ordenances detallades aprovades pel govern o amb normatives aprovades per les autoritats estatals. L'Estat desenvolupa tasques d'inspecció i control de les activitats dels governs locals, a través de diferents organismes.

El gruix dels serveis del sector públic, com ara l'educació, l'assistència mèdica i l'assistència a la gent gran, el presten els governs locals. La despesa dels governs locals, sense incloure-hi les seves empreses, representa el 70% de la despesa pública total i correspon al 20% del PIB. El sector públic local incloent-hi les seves empreses, dóna feina a més d'1,1 milions de treballadors, xifra que representa el 26% de tota la població laboral de Suècia.

L'educació, els serveis socials i l'assistència medicosanitària són els àmbits amb més pes en el capítol de la despesa, ja que representen el 74% del conjunt de les despeses dels ajuntaments i els consells provincials. Es tracta d'activitats que reclamen plantilles importants i les despeses salarials i de contractació pública representen dos terços del conjunt de les despeses.

La constitució reconeix als governs locals de Suècia el dret d'aplicar impostos per finançar les seves activitats. Els ingressos impositius representen el 68% del conjunt del finançament i cada govern local estableix el seu propi tipus. La base impositiva es basa en la renda dels ciutadans i la llei no imposa límits pel que fa a la fixació de la base impositiva.

Per tal de garantir que tots els governs locals, independentment de la seva base impositiva i les seves condicions estructurals, estiguin en les mateixes condicions bàsiques per prestar els serveis als seus ciutadans, Suècia disposa d'uns mecanismes per equilibrar els ingressos i les despeses, coneguts com a sistemes d'igualtat financera dels governs locals. Aquests sistemes, un per als ajuntaments i un per als consells provincials, es fonamenten en dos elements: la igualació dels ingressos i la igualació de les despeses. La igualtat financera vol dir que els ingressos equilibren la base impositiva dels governs locals i s'apliquen amb finançament principalment estatal.

Un dels aspectes bàsics en la interacció entre l'Estat i els governs locals és el que es coneix com a principi de finançament dels governs locals. Aquest principi dicta que si l'Estat aprova mesures que afecten directament les activitats dels

governos locals, els efectes financers d'aquesta decisió s'han de compensar modificant l'abast de la transferència estatal.

La llei de govern local (2004) regula l'organització i les competències dels governos locals. En virtut d'aquesta llei, els governos locals s'han d'imposar una gestió financera prudent i un pressupost equilibrat, unes obligacions que exigeixen una gestió responsable de les finances.

L'objectiu de la gestió financera dels governos locals és regir-se per uns criteris de prudència, un objectiu que exigeix un ús eficient dels recursos a curt i a llarg termini. Cada govern local s'ha de fixar fites i unes pautes d'actuació en la línia d'aquesta gestió financera prudent. I aquestes fites es poden vehicular a través d'objectius financers i d'objectius operatius. Les fites i les pautes d'actuació tenen una importància decisiva en la gestió financera. L'informe financer anual ha d'avaluar si s'han assolit els objectius i els auditors han d'avaluar el grau d'assoliment de les fites de manera autònoma.

Una de les fites que comparteixen tots els governos locals és aconseguir un superàvit equivalent a un 2% dels ingressos obtinguts per la recaptació d'impostos i les transferències estatals. Per assolir una gestió financera equilibrada, també cal tenir en compte factors com les obligacions vinculades a pensions o les necessitats de reinversió.

Cada any els governos locals han d'elaborar un pressupost i un pla financer a tres anys vista (incloent-hi l'exercici pressupostat). L'equilibri pressupostari és una obligació per llei des de l'any 2000 i, per tant, normalment això implica elaborar uns pressupostos en què els ingressos igualin o superin les despeses. Si el consistori decideix introduir noves partides durant l'exercici en curs, la mesura ha d'anar acompanyada d'informació sobre com es pensa finançar la despesa afegida. Si es registra un dèficit en un exercici concret, la regla general dicta que el consistori, després d'analitzar el balanç, adopti un pla d'actuació per compensar el dèficit en un termini màxim de tres anys. En aquest punt, cal diferenciar entre una gestió financera prudent i la imposició de l'equilibri

pressupostari. Per tal d'assolir l'objectiu d'una gestió financera prudent, cal que els nivells de superàvit contribueixin a enfortir les finances.

D'altra banda, els municipis suecs tenen una gran llibertat en la presa de decisions i en el seu finançament gràcies a l'autonomia municipal que és un dret constitucional. Tot i així també estan obligats a adherir-se al marc normatiu formulat per l'Acta del Govern Local Suec de l'any 2017.

Una qüestió important del marc normatiu són les regles i les restriccions pressupostàries. Per això es crea un sistema que intenta mantenir l'equitat entre totes les administracions locals per tal de crear les mateixes condicions econòmiques i proveir als habitants de serveis que siguin equivalents.

Algunes d'aquestes normatives ha implicat que les administracions locals sueques principalment s'endeuten per realitzar inversions de capital, a través de bons i préstecs.

4.2.5. - Gran Bretanya

Gran Bretanya, és l'illa més gran de les Illes Britàniques. Està composta per Anglaterra, País de Gal·les i Escòcia que conformen, conjuntament amb Irlanda del Nord, el Regne Unit. L'1 de febrer de 2020 va sortir de la Unió Europea, i la seva moneda es la lliura esterlina.

A Gran Bretanya les autoritats locals han de diferenciar a les seves comptabilitats entre les despeses de capital i les fonts generadores d'ingressos. En aquest context, la despesa de capital es defineix a la llei de govern local de 2003 com la despesa d'una autoritat que es pot capitalitzar d'acord amb les pràctiques en vigor.

L'objectiu del règim de despesa de capital actual, introduït amb la llei de 2003, era unificar les operacions de les autoritats locals amb les pràctiques comptables generalment acceptades (GAAP).

La despesa en noves carreteres, escoles, biblioteques o habitatges és un exemple del que considerem despesa de capital. En aquest cas, l'objecte de la despesa té una vida útil llarga i és, per tant, un actiu. Normalment es tracta d'actius molt cars, que impliquen una important despesa inicial, i per això normalment s'han de finançar a través de l'endeutament a llarg termini.

D'altra banda, el govern central compta amb una reserva anual de fons de capital, a més de les transferències anuals previstes al sistema de finançament dels governs locals. A més, quan les autoritats locals venen actius de capital, han de dipositar els ingressos obtinguts als seus comptes de capital.

Pel volum de despesa vinculat als projectes de capital, el gruix del finançament de capital de les administracions locals s'obté a través de l'endeutament. Tanmateix, les entitats també poden finançar aquest tipus de projectes amb les seves pròpies reserves o a través de diferents formes de col·laboració amb actors del sector privat.

En virtut de la llei de govern local de 2003, una autoritat local es pot endeutar per a qualsevol finalitat que entri dins de les seves atribucions o bé per a una gestió prudent dels seus assumptes financers. L'import total que una autoritat local pot sol·licitar a crèdit està regulat pel codi de pràctiques prudents en el finançament de capital de les autoritats locals i per la normativa sobre autoritats locals. Cada autoritat s'ha d'imposar un límit d'endeutament, d'acord amb els principis del codi de pràctiques prudents. Aquest límit s'ha de fixar prenent com a referència les vies d'ingressos a disposició de l'autoritat local que serviran per retornar el deute. Les administracions tenen prohibit per llei fer servir els seus béns propis com a aval per als préstecs.

Els principals objectius del codi de pràctiques prudents desenvolupat pel Chartered Institute of Public Finances and Accounting (CIPFA) són garantir que els plans d'inversió de capital de les autoritats locals són viables, prudents i assumibles. Des d'aquest marc, el codi de pràctiques prudents estableix els factors que cal tenir en compte i que passem a comentar: la despesa de capital,

la necessitat de finançament de capital (indicació que justifiqui la necessitat d'endeutament de l'autoritat), el deute extern (endeutament brut i altres obligacions a llarg termini), el límit operatiu del deute extern (calculat partint de l'escenari més probable, un escenari prudent però no de mínims), i el límit d'endeutament extern autoritzat (límit absolut previst que el consistori ha de fixar).

Cada autoritat local té un cert marge a l'hora de fixar aquests límits. El codi de pràctiques prudents no estableix unes fórmules concretes que permetin calcular amb exactitud uns límits prudents, sinó que deixa la decisió a criteri del director de finances de cada autoritat, prenent sempre com a referència les pràctiques comptables generalment acceptades.

El codi exigeix a totes les autoritats locals l'aprovació de plans triennals en matèria de despeses de capital. Aquests plans cobreixen totes les despeses de capital, llevat de les vinculades a habitatge, a diferència del que establia el sistema anterior, segons el qual el govern central, a través de les diferents direccions polítiques havia d'autoritzar individualment cada crèdit. Amb la introducció del codi l'any 2003, el percentatge d'endeutament prudent de les autoritats locals angleses en el conjunt de l'endeutament va augmentar, ja que va passar del 13% de finançament de capital de l'exercici 2005-2006 a aproximadament un 23% el 2009-2010.

D'altra banda, les autoritats locals poden obtenir crèdit fent ús de diferents recursos, com ara l'accés als mercats, la Institució de Crèdit per a Obres Públiques o els bons municipals. Tanmateix, no poden superar els límits globals d'endeutament fixats pel règim del codi de pràctiques prudents.

Segons les pràctiques comptables generalment acceptades, els recursos de capital només es poden destinar a despesa de capital. Les autoritats locals poden transferir diners inicialment reservats per a despeses generadores d'ingressos al seu compte de capital, però no poden transferir diners del seu compte de capital al compte d'ingressos sense l'autorització del govern central.

La transferència de diners del compte de capital al d'ingressos és el que es coneix com a capitalització.

El finançament via increment d'impostos (TIF) permet a les autoritats locals endeutar-se per a projectes d'infraestructures a compte de l'augment previst en els ingressos fiscals derivat de la nova infraestructura. Després de les eleccions generals de 2010, el govern va confirmar el seu compromís amb la introducció del finançament via increment d'impostos en el llibre blanc anomenat "local growth: realising every place's potential".

Fins ara, els sistemes de finançament via increment d'impostos a la Gran Bretanya s'han basat en els ingressos vinculats a l'impost sobre les empreses, que és l'únic impost local que es pot veure afectat directament per projectes d'infraestructura. El document de consulta de la DCLG², publicat el 18 de juliol de 2011, parlava també dels plans del govern pel que fa al TIF. La guia simplificada de les propostes esmentava que el TIF permetrà als ajuntaments finançar futurs projectes d'infraestructura endeutant-se a compte de l'augment previst de la recaptació. Actualment, els ajuntaments no estan autoritzats a retenir els impostos recaptats i, per tant, no es poden endeutar a compte d'aquests impostos. La retenció dels impostos eliminaria aquest obstacle. Es proposen dues opcions: d'una banda una estructura oberta que permeti als ajuntaments invertir i assumir els riscos en exclusiva, o bé una estructura amb uns controls més rígids per part del govern central que avaluï els ingressos i que no tingui en compte els processos de taxació o reajustament. A dia d'avui encara no hi ha un posicionament clar de l'administració britànica, perquè és un aspecte que vol discutir-se a partir de la nova realitat econòmica que se'n deriva de la sortida de la Unió Europea.

---

² Local government resource review: proposals for business rates retention

4.2.6 - Anàlisi dels topalls d'endeutament dels diferents països europeus tractats

En el present capítol hem analitzat diferents països europeus en relació al seu endeutament públic local; en aquest sentit, una variable molt important a tenir a compte és el topall màxim de les fórmules desenvolupades.

Dintre d'aquest apartat farem un resum dels diferents conceptes de nivell d'endeutament trobats en la doctrina europea per tal d'analitzar si la fórmula emprada per la norma espanyola és la més adient a l'hora de posar un sostre al nivell d'endeutament local.

Si fem l'anàlisi del nivell legal d'endeutament a Suïssa, d'entrada el que podem afirmar és que el topall a l'endeutament utilitza una via totalment diferent a la contemplada per la norma espanyola; semblaria que volen aconseguir un equilibri entre l'actiu immobilitzat net (valor de compra o producció de l'immobilitzat – amortització acumulada) i l'endeutament pendent de retornar, és a dir, que hi hagi una garantia real (actiu immobilitzat net) per cobrir l'endeutament financer. Ara bé, si l'esperit de la norma suïssa és aquest, seria difícil justificar que per exemple un pavelló poliesportiu municipal pot ser una garantia en cas de no poder tornar el préstec.

Pel que respecte a Romania, podríem indicar que l'esperit de la fórmula s'assimila molt a l'existent en la norma espanyola, atès que per una banda relaciona l'endeutament viu bancari amb els ingressos, encara que en el cas de Romania ho fa en referència als ingressos totals i resta els ingressos derivats de la venda de béns, i en el cas de l'Estat espanyol només es tenen en compte els ingressos corrents; l'aspecte més diferencial entre els dos models seria el topall a l'endeutament, perquè a Espanya estaria en el 75% i a Romania estaria en el 30%.

D'altra banda, Portugal utilitza una fórmula que també s'assimila molt a l'existent en la norma espanyola, atès que relaciona l'endeutament viu bancari amb els ingressos corrents; ara bé, l'aspecte més diferenciat seria el topall a

l'endeutament, perquè a l'Estat espanyol estaria en el 75% i a Portugal estaria en el 150%, i es podria indicar que si amb aquest topall tan alt aconseguïen contenir l'endeutament públic local a nivell global, certament tindrien més marge d'endeutament que l'administració espanyola.

En referència a Suècia, cal tenir em compte que, d'una banda, dins els serveis públics locals suecs estan contemplats l'educació, l'assistència mèdica i l'assistència a la gent gran, fet diferencial i molt rellevant en referència a les competències de l'Estat espanyol; d'altra banda, la constitució sueca reconeix als governs locals de Suècia el dret d'aplicar impostos per finançar les seves activitats. La base impositiva es basa en la renda dels ciutadans i la llei no imposa límits pel que fa a la fixació de la base impositiva. L'altre gran diferència amb l'Estat espanyol és que no disposen de cap límit pel que al volum d'endeutament perquè aquest queda regulat d'una manera indirecte a través de l'equilibri pressupostari. Està clar que el model de gestió de les competències locals, són transferides directament de l'Estat suec als ens públics locals, sense cap filtre com podria ser en el cas espanyol a través de governs intermedis.

Finalment, en relació a la Gran Bretanya, trobem un element clarament diferenciador amb el límit al nivell del volum d'endeutament públic local, perquè en el cas dels britànics aquest límit no existeix per regla general sinó que aquest límit és deixa en mans de cada autoritat. Aquest fet, el qual comparteixen amb Suècia, sembla plausible sempre i quan l'equip gestor de cada ajuntament demostrï capacitat suficientment com per portar el pes de l'autonomia financera i d'endeutament local.

País	Fonaments deute i dèficit públic local
Suïssa	Llei de govern local 2004 defineix els índexs d'amortització dels actius dels Ajuntaments imposant l'obligació de mantenir l'equilibri financer (mesures de consolidació financera)
Romania	Basada en una fórmula que contempla que l'import total dels pagaments anuals de deute no pot superar el 30% dels ingressos propis dels pressupostos locals. Des de l'any 2010, el topall són les mitjanes dels darrers 3 anys i excloent els ingressos locals obtinguts.

Portugal	La normativa sectorial considera que el deute d'un municipi és excessiu quan el deute brut supera el 150% de la mitjana dels ingressos corrents durant els darrers tres anys.
Suècia	De manera indirecte, l'endeutament està limitat pel fet que tots els costos associats al deute s'han de tenir en compte de cara a l'equilibri pressupostari. Tanmateix, els governs locals no tenen cap límit directe pel que fa el volum de l'endeutament.
Gran Bretanya	El límit d'endeutament s'ha de fixar prenent com a referència les vies d'ingressos a disposició de l'autoritat local, que serviran per tornar el deute, i cada Ajuntament es pot imposar el seu propi límit d'acord amb els principis del codi de pràctiques prudentes.

Taula 4.6: Fonament dels límits del deute públic local en alguns països europeus. Font pròpia

4.3 - Anàlisi dels actuals indicadors de contenció de l'endeutament i el dèficit públic i propostes de revisió

El procés de consolidació fiscal i reducció del deute públic va permetre l'entrada de l'Estat espanyol en la Unió Econòmica i Monetària, però la gran crisi viscuda a partir de l'any 2007 va provocar un fort deteriorament de les finances públiques i va posar de manifest la insuficiència dels mecanismes de disciplina de l'anterior Llei d'Estabilitat Pressupostària, obligant a practicar unes severes polítiques fiscals per tal de tornar a recuperar el camí cap a l'equilibri pressupostari i poder complir amb els compromisos adoptats amb la Unió Europea.

Paral·lelament, les tensions financeres desencadenades en els mercats europeus van posar en evidència la fragilitat de l'entramat institucional de la Unió Europea i la necessitat d'avançar en el procés d'integració econòmica, amb la premissa d'aconseguir més coordinació i responsabilitat fiscal i pressupostària dels estats membres. Tuñon i Carral (2017) varen indicar que tres esdeveniments havien provocat un punt d'inflexió en la Unió Europea per tal de reactivar la recuperació econòmica i financera; el primer, els atemptats de Brussel·les del 22 de març de 2017; el segon, el resultat del referèndum en el Regne Unit que

havien optat per la sortida d'aquests de la UE; i el tercer, que Donald Trump guanyés les eleccions presidencials del Estats Units del 8 de novembre de 2016.

La situació que es va viure i que actualment, en part, continua està fonamentada en l'aplicació d'una política econòmica conservadora basada en dos eixos complementaris que es reforcen un amb l'altre; el primer és la consolidació fiscal, és a dir, l'eliminació del dèficit públic estructural i la reducció del deute públic, i el segon les reformes estructurals.

No podem obviar que la garantia d'estabilitat pressupostària és una de les claus de la política econòmica que contribuirà a reforçar la confiança en l'economia espanyola, facilitarà la captació de finançament en millors condicions i, amb això, permetrà recuperar el camí del creixement econòmic i la creació d'ocupació. Aquesta convenciment va portar a reformar el setembre de 2011, l'article 135 de la Constitució Espanyola, introduint al màxim nivell normatiu d'aquest ordenament jurídic, una regla fiscal que limita el dèficit públic de caràcter estructural del país i limita el deute públic al valor de referència del Tractat de Funcionament de la Unió Europea.

A continuació analitzarem els indicadors referents a la sostenibilitat financera i d'endeutament que actualment estan en vigor en l'Estat espanyol amb la idea d'introduir algunes modificacions que els facin més efectius, de manera que s'aconsegueixi una major eficiència a l'hora de gestionar la contenció del dèficit i del deute públic local; així mateix, introduïrem un nou indicador no referenciat en cap normativa, però que podrà ser totalment complementari als indicadors existents, atès que busca posar de manifest la qualitat creditícia dels ens locals per mostrar la seva solvència financera a l'hora de poder fer front a l'endeutament amb entitats financeres. No obstant això, dels límits sobre l'endeutament que estan vigents actualment, només es proposen canvis per a la regla de la despesa, els nivells d'endeutament i l'estalvi net, perquè considerem que el límit referent a l'estabilitat pressupostària ja compleix la seva funció tant en la filosofia del límit com en la fórmula de càlcul.

4.3.1 - Endeutament a curt i a llarg termini

El Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, que aprova el TRLRHL estableix la regulació de les operacions de crèdit. Les entitats locals podran concertar qualsevol modalitat d'operacions de crèdit, tant a curt com a llarg termini, així com d'altres operacions de cobertura i gestió del risc del tipus d'interès i del tipus de canvi. D'altra banda, totes les operacions financeres que subscriuguin les corporacions locals estan subjectes al principi de prudència financera. Així mateix, la concertació de qualsevol modalitat d'operació haurà d'estar prevista al pressupost aprovat.

Des del punt de vista comptable, l'endeutament es pot classificar segons el venciment. Les operacions de crèdit a llarg termini són operacions que es formalitzen per un període superior a dotze mesos i sempre tindran un tractament pressupostari. Les operacions de crèdit a curt termini són operacions formalitzades per un període inferior a dotze mesos i poden tenir un tractament pressupostari o no pressupostari.

En relació a les operacions de crèdit a llarg termini, seran les destinades al finançament de despeses d'inversió o subvencions de capital, mentre que les operacions de crèdit a curt termini es destinaran a cobrir les mancances temporals de liquiditat de la tresoreria.

Es poden concertar operacions de crèdit de termini no superior a 1 any, encara que no coincideixi amb l'any natural, per atendre necessitats transitòries de tresoreria, en els termes previstos a l'article 51 del text refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals i a l'article 5 de l'Ordre ECF/138/2007. La ràtio legal de tresoreria no pot superar el 30% dels ingressos corrents liquidats.

En relació a l'endeutament a llarg termini, en desenvolupament del principi de sostenibilitat financera, el nivell de deute és una relació percentual on el

numerador és el volum de deute viu a una determinada data i el denominador són els ingressos corrents previstos o liquidats ajustats en l'exercici corresponent. Constitueix un mecanisme de control del volum de deute a partir del qual se'n deriven possibles restriccions en la concertació de noves operacions de crèdit, la normativa que li es d'aplicació es la disposició 13ena de la Llei 17/2012, de 27 de desembre, on indica que la relació anterior esmentada, no pot superar el 110%, i a partir del 75% es necessita autorització prèvia.

Tal i com s'ha fet esment en apartats anteriors, la fórmula pel càlcul del volum d'endeutament públic local a llarg termini es la següent:

% Endeutament: Endeutament viu bancari/Ingressos corrents liquidats any anterior (capítol 1 a 5) < 75%

En la Llei Orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera, l'estabilitat pressupostària té com a finalitat garantir la sostenibilitat financera de totes les administracions públiques, enfortir la confiança en l'estabilitat de l'economia espanyola i reforçar el compromís de l'Estat amb la Unió Europea en matèria d'estabilitat pressupostària. Aquesta llei, consagrada constitucionalment, és la base per a impulsar el creixement i la creació en l'economia espanyola, per a garantir el benestar dels ciutadans, crear oportunitats als emprenedors i oferir una perspectiva de futur més pròspera, justa i solidària.

La salvaguarda de l'estabilitat pressupostària és un instrument indispensable per a aconseguir aquest objectiu, tant per a garantir el finançament adequat del sector públic i dels serveis públics de qualitat sobre els quals descansa el sistema del benestar, com per a oferir seguretat als inversors respecte a la capacitat de l'economia espanyola.

Altrament, com que la principal directriu del sostre màxim d'endeutament local d'un país, ve imposat per una directriu superior i d'obligat compliment (UE), considerem necessari tenir molt present que la legislació de règim local fa una llista dels serveis mínims que han de prestar obligatòriament tots els municipis

de l'Estat Espanyol; és una llista ordenada per trams de població, de manera que les obligacions dels ajuntaments són més grans a mesura que creix la seva població.

A tots els municipis: enllumenat, cementiri, residus, neteja viària, abastament d'aigua, clavegueres, accés als nuclis de població, vies públiques i control d'aliments i begudes.

Als municipis > 5000 habitants: a més dels anteriors: parcs públics, biblioteques, mercats i tractament de residus.

Als municipis > 20.000 habitants: a més dels anteriors: protecció civil, serveis socials, prevenció i extinció d'incendis, i instal·lacions esportives.

Als municipis > 50.000 habitants: a més dels anteriors: transport col·lectiu urbà de viatgers, servei de transport adaptat i protecció del medi ambient

Cal tenir present que dins aquest llistat de serveis mínims a prestar segons el rang d'habitants que indica la legislació de règim local, s'han de contemplar tres grans blocs: el contractual, perquè qualsevol dels serveis indicats anteriorment, en molts dels casos necessitarà d'una gestió indirecta per poder ser executat degut a la manca de recurs humans especialitats en plantilla i a les infraestructures i maquinaries necessàries per dur a terme correctament el servei i això només es pot aconseguir a través de l'actual marc de la llei de contractes del sector públic; el pressupostari, perquè sense disposar de crèdit no es podria produir la despesa que sol portar incorporada la gestió d'un servei; i l'urbanístic, perquè gairebé tots els serveis indicats estaran ubicats en sòl urbà. En aquest últim apartat és on més volem incidir atès que és un dels punts bàsics en el qual fonamentarem la nostra proposta de nou nivell d'endeutament.

Cal tenir present que el Text Refós de la Llei d'Urbanisme (TRLLU) classifica els sòls d'un municipi en sòl urbà, sòl urbanitzable i sòl no urbanitzable. Així mateix indica que el sòl urbà és aquell que disposa de tots els serveis bàsics, entenent com a tals, aquells en els quals la xarxa viària tingui un nivell de consolidació

suficient per a permetre la connectivitat amb la trama viària, i que existeixin xarxes d'abastament d'aigua i de sanejament, així com el subministrament d'energia elèctrica.

D'altra banda, també defineix els solars com aquells terrenys classificats com a sòl urbà que siguin aptes per a l'edificació, segons llur qualificació urbanística, i que compleixin els requisits següents: que estiguin urbanitzats o en tot cas, que disposin dels serveis urbanístics bàsics i afrontin amb una via que compti amb enllumenat públic i estigui íntegrament pavimentada, que tinguin assenyalades alineacions i rasants, si el planejament urbanístic les defineix, i que siguin susceptibles de llicència immediata perquè no han estat inclosos en un Pla de Millora Urbanística (PMU) o en un Pla d'Actuació Urbanística (PAU) pendents de desenvolupar i que, per a edificar-los, no s'hagin de cedir terrenys per a destinar-los a carrers o vies, per a regularitzar alineacions o per a complementar la xarxa viària.

Si ara fem l'exercici de solapar els serveis mínims que han de prestar obligatòriament els ajuntaments amb els articles de la Llei d'Urbanisme que hem vist en els paràgrafs anteriors, podem observar que la gran majoria dels serveis estarien dins del sòl urbà i dins els espais públics.

És a dir, tot i que la legislació de règim local remet bona part de la determinació de les competències municipals a les lleis sectorials reguladores de dels diversos àmbits d'activitat administrativa (urbanisme, serveis socials, seguretat, sanitat, transport de viatgers, aigua, medi ambient, etc.) podem intuir, segons els serveis mínims indicats i les característiques del sòl urbà, que gran part dels serveis i, per tant, la despesa d'una administració local es genera en aquest tipus de sòl dels municipis.

Per tant, el que proposem és relacionar el compliment de l'endeutament a la superfície de sol urbà que tingui cada municipi, entenent que aquest factor serà determinant a l'hora d'establir els límits de l'endeutament.

4.3.2 - L'estalvi net

Tal com vam explicar anteriorment, es defineix com estalvi net d'una entitat local la diferència entre els drets liquidats del pressupost d'ingressos i les obligacions reconegudes del pressupost de despeses, minorada l'import d'una anualitat teòrica d'amortització dels préstecs pendents de reemborsament i dels que estiguin projectats.

Representa la mesura en que l'entitat local pot fer front als nous deutes, tenint present la seva estructura d'ingressos, despeses i deutes pendents. És un indicador de rellevància, tant pel que fa a la informació que subministra com per les implicacions legals que pot tenir en quant a l'obtenció de préstec a llarg termini i la necessitat d'elaborar un pla de sanejament financer.

La informació que proporciona reflexa la solvència de l'entitat local, és a dir, l'equilibri necessari entre ingressos i despeses corrents per no incórrer en romanents de tresoreria negatius que generin manca de liquiditat i retards en els pagaments en el compliment de les seves obligacions. A més, permet determinar la capacitat futura d'endeutament de l'entitat local.

Tal i com s'ha fet esment en apartats anteriors, la fórmula de l'estalvi net es la següent:

Estalvi net = $\sum$ Cap 1, 2, 3, 4 i 5 del pressupost d'ingressos - $\sum$ Cap 1, 2 i 3 del pressupost de despeses - Anualitat teòrica d'amortització

Fent una mirada a la part de la fórmula referent als ingressos comprovem que engloba la totalitat dels ingressos corrents i, d'altra banda, aquests ingressos solen representar més del 75% dels ingressos totals. Per tant, sembla bastant raonable que la fórmula contempli uns ingressos que són fruit principalment de la política fiscal de cada municipi i, per tant, no es depèn tant de la política d'altres entitats públiques.

Pel que fa referència al sumatori de despeses corresponents al capítol 1, 2 i 3, considerem que reflecteix la realitat del funcionament d'un ajuntament durant la

seva activitat ordinària, és a dir, reflecteix les despeses necessàries per tal de desenvolupar els serveis que un ajuntament, per llei, ha de prestar a la ciutadania, així com els costos financers per al seu funcionament.

Per tant, considerem que l'obligatorietat d'haver de disposar d'un estalvi net positiu, reflexa en una sola fórmula, el directament necessari pel correcte funcionament de les despeses operatives d'un ajuntament, i el seu crèdit positiu, pot ser la font principal per la creació d'un fons de contingència (Cap 5 pressupost despeses) o per poder fer front a inversions sense necessitat d'endeutament extern; així doncs, considerem que aquesta fórmula també caldria modificar-la en l'aspecte de que el seu càlcul no és fet en base a la liquidació de l'exercici anterior, sinó en base a les dades econòmiques del pressupost que s'estigui elaborant; cal tenir present que quan es calcula l'estalvi net és quan s'està elaborant el pressupost municipal, que sol ser l'últim trimestre de cada any fiscal.

4.3.3 - Regla de la despesa

D'una banda podem acceptar que la regla de la despesa realitza una funció de contenció del creixement de la despesa d'un any a l'altre, però el seu càlcul es podria matisar mitjançant els canvis següents.

En primer lloc, es proposa eliminar l'article 12.5 de la Llei Orgànica 2/2012 de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, que exposa que els ingressos que s'obtinguin per sobre del previst, es destinaran íntegrament a reduir el nivell d'endeutament públic. Cal indicar que el Consell de Ministres en sessió del 6 d'octubre de 2020 va adoptar la suspensió de certes regles fiscals argumentant la situació d'emergència extraordinària derivada de la pandèmia mundial, fent incís en que els objectius d'estabilitat i deute públic, i la regla de la despesa, aprovats per l'executiu l'11 de febrer de 2020, eren inaplicables al haver-se aprovat la seva suspensió. Aquestes mesures ja donaven viabilitat a la proposta d'eliminació de l'article 12.5 de la Llei Orgànica 2/2012 de 27 d'abril.

En segon lloc, es recomana més tolerància i autonomia per part dels ens públic a l'hora d'aplicar la taxa de referència de creixement del PIB de mitja termini de l'economia espanyola, sempre i quan el resultat pressupostari sigui positiu.

En tercer lloc, es proposa que el càlcul de la regla es realitzi en base al pressupost de l'exercici anterior i no de la seva liquidació o estimació d'aquesta quan encara no s'ha produït el tancament de l'exercici fiscal.

El que es busca amb dels dos primers punts de la fórmula de la regla de la despesa és no limitar el potencial de generar inversió, perquè en les economies avançades (Shah, 2006) un augment de la inversió en infraestructures es pot convertir en un necessari estímul a la demanda i és un dels pocs mecanismes polítics que encara es poden aplicar per impulsar el creixement en la conjuntura actual, marcada per una política monetària acomodativa.

Així mateix, l'augment de la inversió pública incrementa la producció, tant a curt termini, a causa dels efectes sobre la demanda, com a llarg termini, pels efectes sobre l'oferta. Tanmateix, aquests efectes varien en funció de factors com ara el grau d'estancament econòmic i d'acomodació monetària, l'eficiència de la inversió pública, i el finançament de la inversió pública.

A més, les observacions fetes en economies avançades indiquen que l'augment d'una inversió pública finançada amb deute pot tenir més efectes en la producció que no pas un augment sense impacte en el pressupost, tot i que totes dues opcions es tradueixen en una reducció similar en la proporció entre deute públic i PIB. Tanmateix, no es pot interpretar aquesta reflexió com una recomanació general a favor d'un augment de la inversió pública finançada amb deute en totes les economies avançades, ja que les reaccions negatives dels mercats, que es poden produir en alguns països amb una proporció ja elevada entre deute i PIB o amb un retorn de la inversió dubtós, poden provocar un augment dels costos de finançament i un increment de la pressió del deute.

Altrament, caldria tenir present també, que augmentar la qualitat de les inversions en infraestructures millorant el procés d'inversió pública, hauria de ser

una missió que podria implicar, entre d'altres reformes, una millora de l'anàlisi i la selecció dels projectes. Per tant, és fonamental que els països apliquin el màxim grau de transparència fiscal quan recorrin a fórmules de col·laboració entre el sector públic i empreses privades a l'hora d'executar projectes d'infraestructures. Aquest tipus de col·laboració constitueix un conjunt de solucions de licitació mitjançant la qual l'administració pública delega en socis privats la provisió d'infraestructures i, eventualment, el seu finançament amb la finalitat d'obtenir una major eficiència i una disponibilitat anticipada d'aquestes.

D'altra banda, en aquest mateix estudi, s'indica que un augment no previst d'un punt percentual del PIB en la despesa en inversió es tradueix en un augment del nivell de producció d'aproximadament un 0,4% el mateix any i d'un 1,5% quatre anys després.

Així mateix, durant els períodes de menys creixement, una actuació inversora pública augmenta el nivell de producció en aproximadament un 1,5% el mateix any i un 3% a mitjà termini, però durant els períodes de creixement important l'efecte a llarg termini és pràcticament nul en termes estadístics.

En el cas de les economies amb unes necessitats infraestructurals clarament identificades i uns processos d'inversió pública eficients, i on s'observi un estancament econòmic i una acomodació monetària, pot ser molt interessant augmentar la inversió pública en infraestructures.

D'altra banda, el que es busca amb el canvi de que el càlcul de la regla de la despesa sigui en funció del pressupost de l'exercici en curs, i no de la seva liquidació, són dues finalitats: la primera és la de tenir la dada comptable més actualitzada on aplicar la taxa de referència de creixement del PIB de mitjà termini de l'economia espanyola aprovada per acord de Consell de Ministres, doncs cal tenir present que el càlcul de la regla de la despesa és realitza quan s'està elaborant el pressupost municipal de l'exercici següent, i per contra, la taxa de referència de la regla de la despesa no s'aplica sobre la base d'aquest pressupost sinó sobre la base del pressupost liquidat de l'exercici anterior; per

reforçar aquest enfocament podem esmentar que el mes d'agost de 2020 es va publicar el RDL 27/2020 en el que s'indicava que els ajuntaments disposaven ja d'una situació financera sanejada, al generar estalvis i superàvits successius des del 2012. Aquest fet posa de manifest que si la regla de la despesa s'apliqués en el pressupost i no en la liquidació d'aquest, el disseny del pressupost podria plantejar escenaris de més creixement tant en la despesa corrent com en la inversió. Per tant, aquesta segona finalitat, es fonamenta en l'eficiència i l'eficàcia de la gestió del pressupost liquidat, és a dir, si l'execució del pressupost de l'exercici anterior no ha tingut una gestió adequada, el següent exercici comptable es pot trobar afectat fins al punt d'haver de limitar les seves inversions i creixement de despesa corrent, tot i que en l'exercici en curs sí que hi podria fer front.

Per tant, en la nostra proposta, la regla de la despesa quedaria de la forma següent:

Taxa de variació de la despesa computable (%) = $((\text{despesa computable any } n / \text{despesa computables any } n-1) - 1) * 100$.

On:

Despesa computable: $\sum$ Cap 1, 2, 4 i 7 del pressupost de despeses.

Cal tenir present, que l'actualització del programa d'Estabilitat 2021-2024, publicat en la web del Ministerio de Economía y Hacienda, en l'apartat corresponent a les entitats locals, ja indica que aquestes han obtingut un resultat fiscal de superàvit des del 2012. Partint d'un dèficit del -0,4% en el 2011 i obtenint posicions molt sanejades en tots els anys següents, actualment el govern central preveu pel 2021 i 2022 dèficit del 0,0% i superàvit del 0,3% pels anys 2023 i 2024, emfatitzant que la regla de la despesa ha estat una mesura preventiva que ha aconseguit restablir l'equilibri en els comptes locals. L'augment dels ingressos unit a un control de la despesa ha permès, fins i tot, superar les expectatives de reducció del dèficit. Els esmentats resultats reforçarien encara més la teoria de

que la regla de la despesa és actualment un fre potencial en el creixement de les inversions municipals.

A continuació es fa un resum de la normativa actual en referència a la regla de la despesa, i a la proposta de nova regla de la despesa juntament amb la definició dels canvis introduïts:

Indicador Sostenibilitat Financera	Fòrmula sg LO 2/2012, de 27 d'abril	Proposta nova Fòrmula	Canvi introduïts
Regla de la despesa			
Despesa computable: $\sum$ Cap I a VII, a excepció del capítol III, del pressupost de despeses			
Despesa computable: $\sum$ Cap I,II, IV i VII del pressupost de despeses	<p>Taxa de variació de la despesa computable (%) = $((\text{despesa computable}^* \text{ any } n / \text{despesa computables any } n-1) - 1) * 100$</p>	<p>Taxa de variació de la despesa computable (%) = $((\text{despesa computable}^{**} \text{ any } n / \text{despesa computables any } n-1) - 1) * 100$</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eliminar l'article 12.5* de la Llei Orgànica 2/2012 de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera. 2. Eliminar de la fórmula el capítol VI referent a inversions reals. 3. Més tolerància i autonomia per part dels ens públics alhora d'aplicar la taxa de referència de creixement del Producte Interior Brut de mitja termini de l'economia espanyola, sempre i quan el resultat pressupostari sigui positiu. 4. Que el càlcul de la regla és realitzat en base al pressupost de l'exercici anterior i no de la seva liquidació o estimació d'aquesta.

Taula 4.7. Regla de la despesa indicada en la, Ley Orgànica 2/2012, de 27 d'abril, de Estabilidad Presupuestaria y Sostenibilidad Financiera, i nova proposta de regla de la despesa. Font pròpia.

4.4 - Nou indicador a partir de la qualitat creditícia del deute local

Tal i com s'ha esmentat en el punt anterior, per entendre els actuals indicadors de contenció del dèficit i el deute, cal entendre que estem dins d'un sistema format per diferents països de la zona europea i que el tractament d'aquests indicadors es realitza d'una forma exhaustiva, primer perquè té en compte uns límits que afecten als diferents països de la Unió Europea, i en especial els de la zona euro, i segon perquè l'incompliment d'aquests comportaria una acció de la comissió europea en contra dels esmentats estats.

Els actuals elements de contenció del dèficit i de deute dels ens local, tenen el seu origen en la crisi financera mundial dels anys 2007 i 2008 que va néixer amb la caiguda del banc Lehman Brothers, en la crisi econòmica del 2009 de l'economia de la UE causada per una profunda recessió i en la crisi de deute sobirà que va tenir lloc entre els anys 2010 i 2012, en el que algunes de les

economies més exposades de la zona euro (Grècia, Irlanda, Espanya i Portugal) es varen veure en la incapacitat de fer front a la contenció del seu deute.

El professor Viver (2011), ja indicava que la magnitud de la crisi econòmica espanyola es va posar de manifest en aspectes tan cabdals com el descens important i sostingut del PIB (que va arribar a finals de 2009 a xifres de -3,6% i va provocar una recessió que va durar set trimestres); així mateix també es va produir una caiguda important de l'índex de preus de consum (IPC), la deflació que va durar vuit mesos i la molt severa reducció dels ingressos de tots els nivells de govern; així mateix es va generar un dèficit públic desbordat provocat per la crisi i per les mesures adoptades per fer-hi front, que va arribar a l'11,5% al final de 2009; també es va produir l'increment de l'endeutament públic i, sobretot, del privat; d'altra banda, va augmentar la taxa d'atur que al final de desembre de 2009 arribava al 18,8% i el juliol de 2010 al 20,3%, una de les més altes d'Europa, que té una mitjana del 9,5%; tot això va generar l'empobriment d'amplis sectors socials, amb un augment significatiu de la taxa de pobresa, l'augment perillós de l'economia submergida que podia arribar al 20% del PIB, i, finalment, la retallada pressupostària extraordinària, que va culminar en el projecte de llei de pressupost general de l'Estat per a l'any 2011 en què es va reduir la despesa pública un 11,5% respecte del pressupost de l'any 2010.

Ara bé, tenint present que actualment la solvència econòmica del ens públic locals ja es troba en un millor estat i que per tant, molts ajuntaments, ja tenen la capacitat de tornar-se a endeutar, cal generar un indicador de qualificació creditícia del deute local que transmeti, d'una banda, la probabilitat d'incompliment de les seves obligacions de pagament i d'altra, el rendiment que s'exigeix al deute públic local, o sigui, un referent dels costos de finançament del sector públic que, addicionalment, sigui un indicador complementari de la fortalesa dels actuals indicadors normatius.

Aquest indicador, que hauria de formar part d'un cicle de qualificacions periòdiques, per exemple anual, i basat en les dades de liquidació de l'any fiscal

anterior, sorgeix de la reflexió següent: si un ens local compleix tots els paràmetres legals de contenció del dèficit i deute, vol dir que legalment té la capacitat d'endeutar-se però això no vol dir que si sol·licita fons aliens l'entitat creditora li atorgarà tant sí com no. Cal indicar que, segons les reunions mantingudes amb algunes empreses del sector bancari, certament el compliment normatiu no és garantia d'atorgament de crèdit per part de les entitats creditors. Aquests realitzen una anàlisi basada en un *rating* amb la finalitat de qualificar el nivell de risc que transmet aquell ens local. D'aquestes informacions extraïem les ràtios següents, basades en les que utilitzen el sector bancari i fruit dels coneixements adquirits en la investigació, i els hi assignem un pes específic a cadascun; finalment modelitzem matemàticament aquestes ràtios, per acabar-les classificant.

Per tant, i d'una forma resumida, el plantejament de les hipòtesis del nou indicador de la qualitat creditícia del deute local estarà fonamentada en:

- Mostrar la probabilitat d'incompliments de les obligacions de pagament.
- Trobar un referent dels costos de finançament externs del sector públic local
- Crear un indicador de la fortalesa econòmica i financera dels ens públics municipals
- Crear el nou indicador, fruit de la complementarietat entre les anàlisis de riscos de les entitats bancàries i els actuals elements de contenció del deute i dèficit públic local.

Segons Cantalapiedra i López (2013), l'objectiu de les administracions públiques no és cap altre que el de finançar-se en les millors condicions possibles en un context certament volàtil i subjecte a la inestabilitat dels mercats. Per exercir aquest funció, més de 5.000 ajuntaments i mig centenar de diputacions, cabildos i consells insulars acudeixen al mercat o a les entitats financeres per intentar

negociar unes condicions favorables pel que fa al cost i que s'adeqüin al seu calendari de necessitats pressupostàries.

Són poques les corporacions que en algun moment van decidir fer el salt de la desintermediació a través d'emissions als mercats de capital. De fet, només una desena d'entitats locals han sol·licitat una qualificació creditícia d'alguna de les agències que els permetés presentar-se davant dels inversors internacionals. Actualment, els únics emissors actius de deute són els dos grans cabildos canaris. Es tracta d'operacions dirigides al mercat local que es beneficien, per la seva condició de regió ultraperifèrica, d'un tractament financer i fiscal molt atractiu per als inversors al seu territori.

Algunes agències de qualificació de risc, com per exemple Standard & Poor's (S&P), donen opinions sobre el risc creditici i la capacitat d'una empresa, estat o govern de cares a donar compliment en temps i forma amb les seves obligacions financeres, avaluant factors com la garantia i la subordinació. Aquests factors avaluen el risc d'incompliment en els pagaments i en alguns casos les possibilitats de la recuperació final en cas d'incompliment. Les variables principals que es tenen en compte són la possibilitat de pagament, naturalesa, disposicions i condicions de les obligacions, i la protecció en cas de fallida, reorganització o altres aspectes que puguin afectar als drets dels creditors.

Si analitzem els actuals elements de contenció del deute i dèficit local podem observar que no existeix un indicador de qualificació creditícia del deute local que transmeti, d'una banda, la probabilitat d'incompliment de les seves obligacions de pagament i d'una altra, el rendiment que s'exigeix al deute públic local, és a dir, un referent dels costos de finançament del sector públic que a més sigui un indicador complementari de la bona eficàcia dels actuals indicadors normatius.

L'indicador de qualitat creditícia està fonamentat en les dades de liquidació de l'any fiscal anterior, i la finalitat rau en la reflexió següent: si un ens local dona compliment a tots els paràmetres legals de contenció del dèficit i deute, vol dir

que legalment té la capacitat d'endeutar-se, però això no significa que si sol·licita capital extern, l'entitat creditora li atorgarà obligatòriament perquè els criteris de les empreses del sector bancari es basen en altres paràmetres. Aquestes realitzen una anàlisi basada en un *rating* amb la finalitat de qualificar el nivell de risc que transmet aquell ens local. De les reunions mantingudes amb diferents entitats financeres podem valorar una sèrie de ràtios utilitzades pel sector bancari, i n'hi podem afegir d'altres a partir dels coneixements adquirits en aquest treball, algunes de les quals tenen relació amb el compliment normatiu dels diferents paràmetres de contenció de l'endeutament i dèficit públic local; a partir d'aquí, una de les qüestions principals serà assignar-los un pes específic a cadascuna en funció de la importància que se'ls vulgui atribuir.

Així doncs, en primer lloc es justificaran els diferents pesos específics. Per fer-ho classificarem els 8 indicadors en tres categories: molt importants, importants i poc importants. Els primers tindran un pes específic igual o superior a un 20%, és a dir, en una escala decimal podran tenir un valor igual o superior a 2. Els segons tindran un pes específic igual o superior a un 10%, és a dir, en una escala decimal podran tenir un valor igual o superior a 1. Els tercers tindran un pes específic inferior a un 10%, és a dir, en una escala decimal podran tenir un valor inferior a 1.

- Índex de capacitat de retorn de l'endeutament: $(\text{deute bancari viu} / \text{ingressos corrents}) * 100$. Aquest índex és el que té un pes específic més alt (2,5 punts), atès que representa una solvència financera de l'ens públic, de la gestió eficient en els anys i d'un potencial de garanties de retorn del deute.
- Índex d'endeutament per càpita: $\text{deute viu bancari} / \text{habitants}$. Aquest és un índex representatiu de la solvència financera de l'ens públic, però que pot tenir un biaix atesa la població flotant dels municipis turístics, els quals generen molta despesa però pocs ingressos corrents, ja que alguns usuaris dels serveis no estan empadronats al municipi. Aquest biaix implica atorgar-li únicament la puntuació de 0,5 punts.

Índex del període mig de pagament: $(\text{operacions pagades} \cdot \text{import total pagaments realitzats}) + (\text{operacions pendents de pagaments} + \text{import total pagaments pendents a realitzar}) / (\text{import total pagaments realitzats} + \text{import total pagaments pendents})$. Aquest índex mostra la solvència en la gestió de la tresoreria d'un ens local, així com la garantia del pagaments a tercers, i per aquests motius s'ha valorat amb 1,5 punts.

- Índex de l'estalvi brut: $((\text{drets reconeguts del capítol 1 a 5} - \text{obligacions corrents del capítol 1 a 4}) / (\text{drets reconeguts del capítol 1 a 5})) \cdot 100$. Aquest índex, quan assoleix un saldo positiu, és un potencial per la realització d'inversions amb capital propi o endeutament segons l'anàlisi del cost d'oportunitat, i per tant, es tracta d'un indicador clau en la gestió pressupostària; per això s'ha atorgat una puntuació de 2,5 punts.
- Índex de risc financer: $(\text{endeutament viu bancari/estalvi net}) \cdot 100$. Aquest índex contempla els anys en el que previsiblement és podria amortitzar el deute; s'ha atorgat una puntuació de 0,5 punts perquè a l'hora d'analitzar el potencial de retorn del deute poden existir costos d'oportunitat d'altres inversions que facin que tot i que fos possible un període de retorn més curt, s'opti per un termini més llarg.
- Índex de despesa de personal: $(\text{capítol 1 PD} / \text{cap 1 a 5 del PD})$. Aquest índex relaciona la proporció de la despesa de personal en front de la despesa corrent, i es considera un indicador d'eficiència en la gestió del personal al qual s'ha atorgat una puntuació de 0,5 punts.
- Índex d'eficiència en els cobraments: $(\text{ingressos teòrics cap 1 a 5 del PI} / \text{ingressos liquidats cap 1 a 5 del PI})$. Aquest índex es considera un indicador d'eficiència a l'hora de recaptar els ingressos corrents d'un ens local; com que l'índex ja sol tenir per regla general, un alt nivell d'eficiència, s'ha atorgat únicament una puntuació de 0,5 punts.
- Índex del resultat pressupostari: $(\text{resultat pressupostari/liquidació PD})$. Aquest índex mostra la capacitat d'obtenir un resultat positiu des d'un punt

vista pressupostari, així com la solvència a l'hora de gestionar la part de contractes públics; per aquest motiu s'ha atorgat una puntuació de 1,5 punts.

A continuació s'indiquen els valors entre els quals poden estar les ràtios, anteriorment indicades, tenint en compte valors estàndards d'altres períodes o objectius d'eficiència i eficàcia que es volen aconseguir.

Índex de capacitat de retorn de l'endeutament: El pes d'aquest índex serà de 2,5 punts de forma proporcional al que tingui un índex d'endeutament: $40\% \leq IEN < 70\%$. Com que la normativa preveu un topall d'endeutament del 75% s'ha contemplat repartir 2,5 punts de forma proporcional entre els que es trobin amb un índex d'endeutament del 40% i el 70%; per sota del 40% sempre s'obtidria la millor puntuació, per sobre del 70% no s'obtidria puntuació.

Índex endeutament per càpita: Aquest índex contempla l'endeutament per habitant d'un municipi. Com més petit sigui el valor d'aquest índex, menor seria el risc financer. El pes d'aquest índex serà de 0,5 punts de forma proporcional al que tingui un índex d'endeutament: $400 \leq IEPC < 600 \text{ €/hab}$. La mitjana del deute viu per habitant dels últims anys és aproximadament de 500 €/habitant, per tant, s'ha estipulat repartir un punt de forma proporcional entre l'índex que aconsegueixi estar entre 400 i 600.

Índex període mig de pagament: Com més petit sigui aquest valor, menor serà el risc financer. El pes d'aquest índex serà de 1,5 punts de forma proporcional al que tingui un índex de període mig de pagament de: $20 \leq IPMP < 30$ dies. Com a referència s'han agafat el període mig de pagament estipulat per llei, fent que es pugui adquirir 1,5 punts de forma proporcional a mesura que ens apropem als 20 dies.

Índex de l'estalvi brut: Aquest índex suposa l'estalvi per operacions corrents, és a dir, serien els recursos propis disponibles pel finançament d'inversions i el retorn del deute; com més gran sigui l'índex major capacitat d'estalvi presentarà l'ens local. El pes d'aquest índex serà de 2,5 punts de forma proporcional al que

tingui un índex d'estalvi brut: $10\% < IEB < 25\%$. Com que en els últims anys la mitjana de l'estalvi brut està entre el 15% i el 20%, s'ha estipulat repartir 2,5 punts de forma proporcional en l'índex que es trobi entre el 10% i el 25%.

Índex de risc financer: Aquest índex contempla els anys en el que previsiblement es podria amortitzar el deute. Aquest índex hauria de tenir un valor de: $0 < IRF < 7$ anys. Com és petit sigui el valor d'aquest índex, menor seria el risc financer. El pes d'aquest índex serà de 0,5 punts de forma proporcional al que tingui un índex de risc financer: $2 < IRF < 4$ anys. S'ha pres com a referència el període de retorn de 5 anys, que es un període molt acceptat tant a nivell públic com privat, a l'hora de calcular el retorn d'una inversió. Per tant, s'han repartit 0,5 punts de forma proporcional entre aquells índex que estiguin entre 2 i 4 anys.

Índex despesa de personal: El pes d'aquest índex serà de 0,5 punts de forma proporcional al que tingui un índex de despesa de personal: $25\% < IDP < 35\%$. La mitjana de despesa de capital dels darrers anys, ha estat del 31%, per tant, s'han repartit 0,5 punts de forma proporcional entre aquells índexs que estiguin entre el 25% i el 35%.

Índex eficiència en els cobraments: El pes d'aquest índex serà de 0,5 punts de forma proporcional al que tingui un índex d'eficiència en els cobraments de: $90\% < IEC < 100\%$. Revisades les mitjanes dels últims anys, un índex real d'eficiència en els cobraments seria aquell que superés el 90%, per tant, s'han repartit de forma proporcional 0,5 punts entre aquells índexs que vagin des del 90% fins arribar al 100%.

Índex resultat pressupostari: El pes d'aquest índex serà de 1,5 punts de forma proporcional al que tingui un índex de resultat pressupostari de: $1\% < IRP < 10\%$. La mitjana del resultat pressupostari dels últims anys està entre el 5% i el 7%, per tant, s'han repartit 1,5 punts de forma proporcional els índexs entre valors de 1% i 10%.

A continuació és mostra la modelització matemàtica amb múltiples variants: Aquesta modelització matemàtica ha premiat en puntuació aquells índex que

incideixen més directament amb el potencial de retorn d'un endeutament amb capital extern o intern; així mateix, s'ha intentat aconseguir que una equació pugui constar de vuit variables amb un pes específic cadascuna de manera que el resultat de l'equació no pot superar mai la puntuació màxima de 10. A continuació es mostra l'equació obtinguda:

$$QCDL = 33/4 - CR/12 - EPC/400 - 3 * PMP/20 + EB/6 - RF/4 - DP/20 + EC/20 + RP/6$$

On:

QCDL= Qualificació creditícia del deute local.

CR: Índex de capacitat de retorn de l'endeutament.

EPC: Índex endeutament per càpita.

PMP: Índex període mig de pagament.

EB: Índex de l'estalvi brut.

RF: Índex de risc financer.

DP: Índex despesa de personal.

EC: Índex eficiència en els cobraments.

RP: Índex resultat pressupostari.

Classificació de la qualitat del risc financer segons el resultat:

QCDL = [10,9] = A+=Qualificació creditícia màxima, comportarien l'expectativa de risc més baixa. S'assignarien en els casos on existís una capacitat excepcionalment forta per fer front a la devolució del principal i interessos de les obligacions financeres de manera puntual.

QCDL = [9,8] = A- = Qualificació creditícia molt elevada, comportarien una expectativa de risc molt reduïda. La capacitat per a la devolució del principal i interessos de les obligacions financeres és considera molt forta.

QCDL = [8,7] = B+ = Qualificació creditícia elevada, comportarien una expectativa de risc molt reduïda. La capacitat per a la devolució del principal i interessos de les obligacions financeres és considera forta.

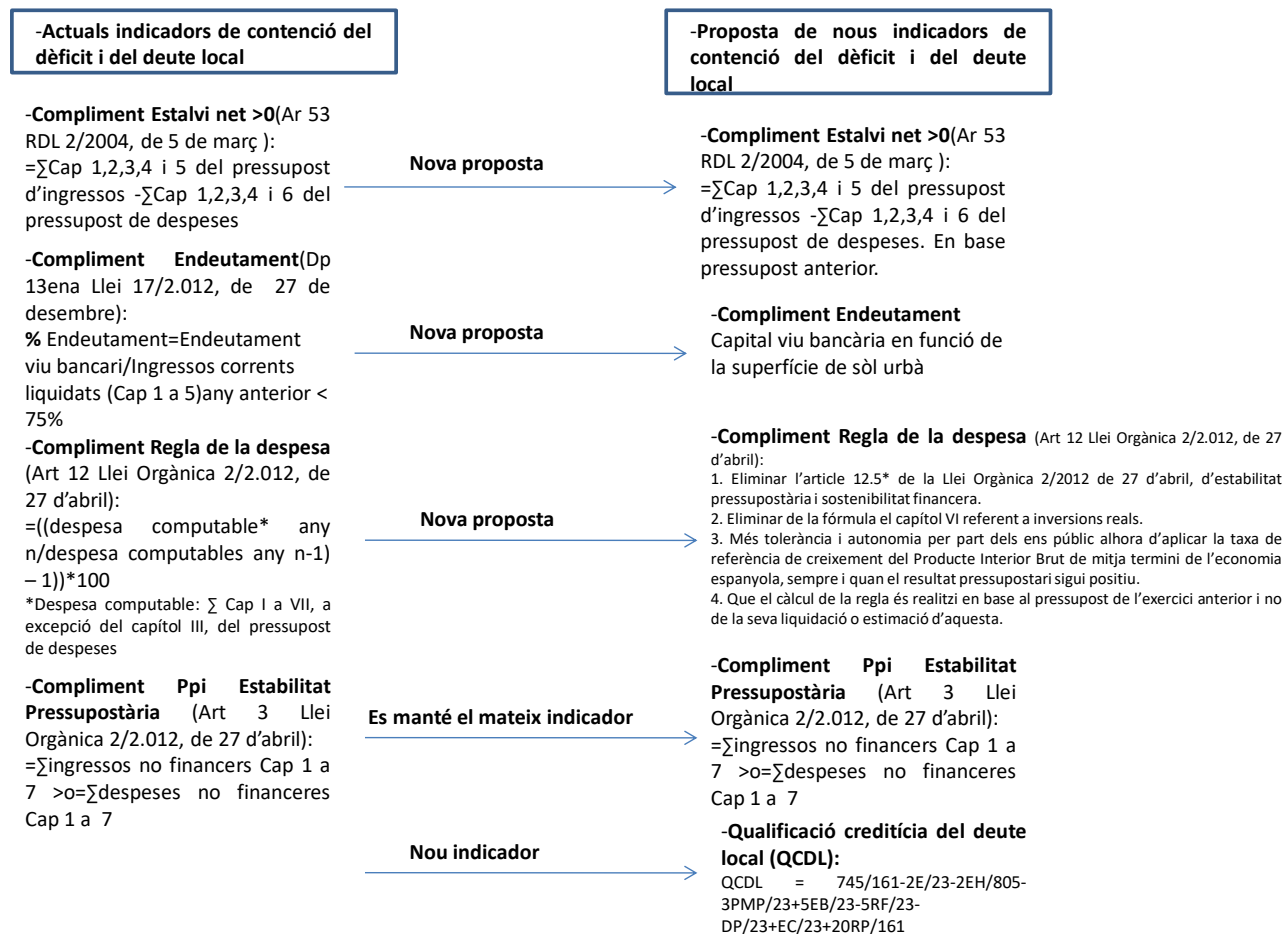
QCDL = [7,6] = B- = Qualificació creditícia bona. Existeix una expectativa de risc de crèdit baixa. La capacitat per a la devolució del principal i interessos de manera puntual és adequada, encara que canvis adversos en circumstancies i en condicions econòmiques podrien afectar aquesta capacitat.

QCDL = [6,5] = C = Qualificació creditícia especulativa. Existeix la possibilitat de que sorgeixi risc de crèdit, principalment com a conseqüència d'un canvi advers en la situació econòmica. No obstant, les alternatives financeres o de negoci podrien permetre que es donés compliment amb les obligacions financeres.

QCDL = [5<] = D = Qualificació creditícia d'alt risc d'impagament. L'impagament és una possibilitat real. La capacitat per complir amb les obligacions financeres es basa exclusivament en una capacitat de negoci i un desenvolupament econòmic favorable sostingut.

Per tant, el valor referent a la qualitat del risc financer, seria un valor molt complementari al compliment normatiu d'obligat compliment, que mostraria una musculatura financera de l'ens local que fins al moment, només era objecte d'anàlisi en el moment d'endeutament amb una entitat creditora; d'aquesta manera és produiria una total transparència en tots els aspectes relacionats amb el dèficit i el deute públic, tant del punt vista normatiu com del risc financer, generant-se a la vegada, un seguit de sinergies amb entre el sector públic i el sector del crèdit privat.

Taula 4.8. Actuals indicadors en base a la, Ley Orgánica 2/2012, de 27 d'abril i resum de les noves propostes. FONT: Pròpia

CAPÍTOL 5 – ANÀLISI EMPÍRICA DE L'ENDEUTAMENT A LES ADMINISTRACIONS LOCALS CATALANES

5.1 – Dimensió de la mostra i temporalitat

Una vegada analitzats els límits legals de l'endeutament, d'haver analitzat les seves possibles modificacions, i haver proposat nous indicadors per a la millora de l'anàlisi de l'endeutament a les administracions locals, es proposa realitzar un estudi empíric per validar les hipòtesis plantejades al principi del treball.

Segons la web de l'estadística oficial de Catalunya (www.idescat.cat), Catalunya està composta per 947 municipis, repartits en 42 comarques i 4 províncies. Cal tenir en compte que la població d'aquests municipis és molt heterogènia i oscil·la entre els 26 habitants de Sant Jaume de Frontanyà i els 1.604.555 habitants de Barcelona, amb un total de poc més de 7,7 milions d'habitants, amb dades de l'any 2022.

Com que la finalitat de la mostra és que aquesta sigui el més representativa possible a l'hora d'estudiar el comportament dels diferents elements de contenció de l'endeutament vigents segons la normativa estudiada en el present treball, s'han desestimat tots aquells municipis amb una població inferior a 300 habitants, que en total en són 332, i representen el 35% del nombre del municipis de Catalunya, però només signifiquen el 0,5% de l'endeutament absolut que generen tots els municipis catalans; d'altra banda, de la mostra han estat eliminats 135 municipis, de rang de població dispars, degut a la manca d'informació en algunes de les fonts de l'estudi; per tant, la mostra final de l'estudi en l'exercici 2008, està composta per 480 municipis que representen el 98,54% de l'endeutament total català i el 97,82% de la població catalana, mentre que la mostra final de l'exercici 2017 també està composta per 480 municipis que representen el 98,81% de l'endeutament total català i el 97,95 % de la població catalana.

Pel que fa referència a la temporalitat en l'anàlisi de la mostra, s'ha optat per valorar un rang d'anys que abastés el període de crisi i post crisi econòmica

viscuda en l'última època i per això s'ha optat per l'anàlisi dels anys 2008 i 2017. En relació a l'any 2008, s'ha optat per escollir-lo atès que molts dels elements a tenir en compte han d'estar, segons normativa, en dades liquidades de l'any anterior, és a dir l'any 2007, quan podríem dir que va esclatar la crisi; a més, en relació a la publicació de bases de dades pressupostàries i relatives al deute viu bancari dels ajuntaments, l'any 2008 és el primer que es pot consultar amb bases de dades digitals; l'altre any a analitzar és l'any 2017, atès que es considera que en aquest període ja han transcorregut uns anys on ha existit una recuperació econòmica moderada i, per tant, una sortida relativa de la crisi econòmica. Així mateix, un salt temporal de nou anys entre les dues sèries pot arribar a ser suficientment significatiu de com ha evolucionat les finances públiques locals catalanes en l'última dècada.

Cal exposar que dins de la dimensió de la mostra s'ha realitzat una estratificació per tal de poder analitzar i entendre millor, la realitat de l'endeutament públic català; també cal indicar que aquesta estratificació està fonamentada en la divisió dels serveis mínims que els municipis han de prestar segons la normativa vigent.

Estrat de municipis
300-5.000
5.000-20.000
20.000-50.000
>50.000

Taula V.1. Elements de contenció del deute i dèficit públic local a tenir en compte en la mostra representativa dels municipis catalans. Font: Elaboració pròpia

En referència a l'any 2008, es fa esment que els paràmetres vigents en relació a l'endeutament i dèficit de les administracions públiques locals i que seran objecte d'anàlisi ens els pròxims apartats, eren els següents:

1. Nivell màxim d'endeutament.
2. Estalvi net.

3. Estabilitat pressupostària.

Altrament, i en referència a l'any 2017, els paràmetres que eren vigents en relació a l'endeutament i dèficit públic local, i que seran objecte d'anàlisi ens els pròxims capítols, son els següents:

1. Nivell màxim d'endeutament.
2. Estalvi net.
3. Estabilitat pressupostària.
4. Regla de la despesa

5.2 – Estudi empíric dels elements de contenció del deute

5.2.1. – Nivell màxim d'endeutament

A continuació es mostren els nivells d'endeutament i el seu compliment durant l'exercici fiscal 2008.

Anàlisi Endeutament exercici 2008								
Estrats de municipis	Nº de municipis	%sobre la mostra	Nº de Municipis que compleixen amb el nivell d'endeutament	Nº de Municipis que incompleixen amb el nivell d'endeutament	% de Municipis que compleixen amb el nivell d'endeutament	% de Municipis que incompleixen amb el nivell d'endeutament	Endeutament amb valor absolut (euros)	% d'Endeutament real en relació a l'absolut de tots els municipis
300-5000	297,00	59,28	260,00	37,00	87,54	12,46	243.483.000,00	6,10
5001-20000	141,00	28,14	104,00	37,00	73,76	26,24	813.717.000,00	20,39
20001-50000	40,00	7,98	27,00	13,00	67,50	32,50	801.887.000,00	20,09
>50001	23,00	4,59	17,00	6,00	73,91	26,09	2.111.937.000,00	52,92
Mitjana total					81,44			

Taula V.2. Anàlisi endeutament exercici 2008 – Font pròpia

En la taula anterior podem observar que l'estrat de municipis entre 300 i 5.000 habitants és on es va generar menys endeutament; pel que respecte al compliment del topall màxim d'endeutament, també és l'estrat on més municipis varen complir amb un endeutament per sota del 75%. L'endeutament que varen generar els estrats de població de 5.000 a 20.000 habitants i de 20.000 a 50.000 habitants, va ser molt similar, però el nombre de municipis que formen els estrats

és molt diferent; mentre que en el rang poblacional de 5.000 a 20.000 habitants hi trobem el 27% dels municipis, en el de 20.000 a 50.000 habitants n'hi trobem únicament el 8,3%. Per últim, els municipis amb una població superior a 50.000 habitants varen generar el 52,92% de l'endeutament total dels municipis catalans, tot i està format solament per 23 municipis; cal destacar en aquest apartat la ciutat de Barcelona, que va generar el 36% de l'endeutament, però en canvi és una de les ciutats catalanes que disposava d'una ràtio més baixa d'endeutament.

Cal indicar, però, que l'any 2008 no hi havia diferenciació entre l'endeutament a curt i llarg termini, és a dir, el topall vigent en aquell moment era del 110% en referència als ingressos corrents liquidats de l'any anterior, i englobava els dos conceptes d'endeutament; tal i com veurem en l'anàlisi del 2017, més endavant la normativa va diferenciar endeutament i va reduir del 110% al 75%, però per poder comparar amb la normativa vigent a l'any 2017 s'ha utilitzat el topall del 75%. Per tant, l'any 2008 només els ajuntaments més petits refermen la hipòtesi de que més del 80% de les corporacions locals compleixen amb el límit d'endeutament legal proposat per l'administració.

A continuació es mostren els nivells d'endeutament i el seu compliment de l'exercici fiscal 2017.

Anàlisi Endeutament exercici 2017								
Estrats de municipis	Nº de municipis	%sobre la mostra	Nº de Municipis que compleixen amb el nivell d'endeutament	Nº de Municipis que incompleixen amb el nivell d'endeutament	% de Municipis que compleixen amb el nivell d'endeutament	% de Municipis que incompleixen amb el nivell d'endeutament	Endeutament amb valor absolut (euros)	% d'Endeutament real en relació a l'absolut de tots els municipis
300-5000	297,00	59,28	248,00	34,00	83,50	16,50	190.875.487,00	5,11
5001-20000	141,00	28,14	121,00	32,00	85,82	14,18	561.524.220,00	15,04
20001-50000	40,00	7,98	33,00	13,00	82,50	17,50	600.167.000,00	16,07
>50001	23,00	4,59	14,00	6,00	60,87	39,13	2.379.186.000,00	63,71
Mitjana total					83,63			

Taula V.3. Anàlisi endeutament exercici 2017 – Font pròpia

En la taula anterior podem observar que en relació a l'estrat de població de fins a 5.000 habitants, seguim tenint el major número de municipis amb el menor grau d'endeutament, igual que en l'exercici 2008, i que l'endeutament que varen

generar els estrats de població de 5.000 a 20.000 habitants i de 20.000 a 50.000 habitants va ser molt similar, tot i que el nombre de municipis que formen els estrats és molt diferent; en l'últim dels estrats podem observar que és on es concentra el major grau d'endeutament comprimit solament en 23 municipis, representant el 63,71% del total de l'endeutament generat en la mostra objecte d'estudi.

En aquest cas, però, la primera hipòtesi plantejada de que més del 80% dels ajuntaments compliran la ràtio d'endeutament es referma en tota la tipologia d'endeutaments, excepte en els majors de 50.000 habitants.

D'altra banda, si comparem l'endeutament entre els exercicis 2008 i 2017, el primer que podem observar és que, en valor absolut, l'endeutament s'aconsegueix disminuir, passant de 3.991 milions € en el primer període a 3.734 milions € en el segon; en els estrats de població de fins a 50.000 habitants, s'aconsegueix reduir entre un i cinc punts percentuals el nivell d'endeutament, però en les poblacions de més de 50.000 habitants, l'endeutament s'incrementa en més d'un 10%. Per tant, podem dir que la segona hipòtesi plantejada sobre la reducció de l'endeutament de les administracions locals degut a les restriccions imposades no es compleix.

5.2.2. – Estalvi net

A continuació es mostren els resultat obtinguts sobre el compliment de l'estalvi net en l'exercici 2008, tenint present que partim de dades liquidades de l'exercici anterior.

Anàlisi Estalvi net exercici 2008							
Estrats de municipis	Nº de municipis	% sobre la mostra	Nº Municipis amb Estalvi net (+)	Nº de Municipis amb Estalvi net (-)	% de Municipis amb Estalvi net (+)	% de Municipis amb Estalvi net (-)	Resultat Estalvi net (en euros)
300-5000	297,00	59,28	251	46,00	84,51	15,49	111.032.800,43
5001-20000	141,00	28,14	123	18,00	87,23	12,77	171.501.240,54
20001-50000	40,00	7,98	35	5,00	87,50	12,50	69.388.552,33
>50001	23,00	4,59	23	0,00	100,00	0,00	905.798.641,80
Mitjana total					86,20		

Taula V.4. Anàlisi estalvi net exercici 2.008 Font: Elaboració pròpia

Tal i com podem observar en la taula V.4, el compliment d'un estalvi net positiu era molt ampli l'any 2008, perquè en qualsevol dels estrats de població el compliment de l'estalvi net estava per sobre del 85%, arribant a ser del 100% en municipis amb població superior als 50.000 habitants. Aquests resultats impliquen que, en aquest indicador, es compleix la hipòtesi primera plantejada en el treball.

D'altra banda, és interessant remarcar que els 480 municipis estudiats, varen generar un estalvi net de 150,71 €/habitant que és podien destinar durant l'any 2008 a la realització d'inversions o a la disminució del nivell d'endeutament.

A continuació es mostra els resultat obtinguts sobre el compliment de l'estalvi net en l'exercici fiscal del 2017, tenint present que partim de dades liquidades de l'exercici anterior.

Anàlisi Estalvi net exercici 2017							
Estrats de municipis	Nº de municipis	% sobre la mostra	Nº Municipis amb Estalvi net (+)	amb Estalvi net (-)	amb Estalvi net (+)	amb Estalvi net (-)	Resultat Estalvi net (en euros)
300-5000	297,00	59,28	275	22,00	92,59	7,41	83.032.606,42
5001-20000	141,00	28,14	126	15,00	89,36	10,64	155.939.540,71
20001-50000	40,00	7,98	35	5,00	87,50	12,50	137.600.349,94
>50001	23,00	4,59	20	3,00	86,96	13,04	509.848.881,80
Mitjana total					90,61		

Taula V.5. Anàlisi estalvi net exercici 2017 Font: Elaboració pròpia

Tal i com podem observar en la taula V.5, el compliment d'un estalvi net positiu era una mica millor l'any 2017 perquè en qualsevol dels estrats de població el compliment de l'estalvi net estava per sobre del 90%. Per tant, en aquest període es torna a complir la primera hipòtesi plantejada referida a aquest indicador.

Així mateix, en valors relatius, els 490 municipis estudiats varen generar un estalvi net de 128,40 €/habitant que és podien destinar durant l'any 2017 a la realització d'inversions o a la disminució del nivell d'endeutament.

5.2.3. – Estabilitat pressupostària

A continuació es mostren els resultats obtinguts del compliment d'estabilitat pressupostària de l'exercici 2008.

Anàlisi Estabilitat Pressupostària exercici 2008							
Estrats de municipis	Nº de municipis	% sobre la mostra	Nº Municipis que compleixen amb l'Estabilitat Pressupostària	Nº Municipis que incompleixen amb l'Estabilitat Pressupostària	% Municipis que compleixen amb l'Estabilitat Pressupostària	% Municipis que incompleixen amb l'Estabilitat Pressupostària	Import tota compliment Estabilitat Pressupostària
300-5000	297,00	59,28	134	163,00	45,12	54,88	11.673.122,34
5001-20000	141,00	28,14	56	85,00	39,72	60,28	15.325.147,44
20001-50000	40,00	7,98	14	26,00	35,00	65,00	2.336.958,33
>50001	23,00	4,59	12	11,00	52,17	47,83	43.636.275,74
Mitjana total					43,11		

Taula V.6. Anàlisi estabilitat pressupostària exercici 2008 – Font pròpia

En la taula anterior podem observar que els estrats de municipis que engloben poblacions entre 300 i 50.000 habitants, són les que tenen un % més alt d'incompliment en el principi d'estabilitat pressupostària amb valors que oscil·len entre el 47% i el 55%; els municipis amb poblacions superiors a 50.000 habitants són els que menor grau d'incompliment tenen amb un 26,09% i és l'únic estrat de població on, en valor absolut, l'estabilitat pressupostària passa a tenir valor positiu. Tot i així, en cap dels casos es compleix la primera hipòtesi plantejada en referència a aquest indicador.

A continuació es mostren els resultats obtinguts del compliment d'estabilitat pressupostària de l'exercici 2017.

Anàlisi Estabilitat Pressupostària exercici 2017							
Estrats de municipis	Nº de municipis	% sobre la mostra	Nº Municipis que compleixen amb l'Estabilitat Pressupostària	Nº Municipis que incompleixen amb l'Estabilitat Pressupostària	% Municipis que compleixen amb l'Estabilitat Pressupostària	% Municipis que incompleixen amb l'Estabilitat Pressupostària	Import tota compliment Estabilitat Pressupostària
300-5000	297,00	59,28	255	42,00	85,86	14,14	30.651.230,93
5001-20000	141,00	28,14	105	36,00	74,47	25,53	58.908.050,88
20001-50000	40,00	7,98	29	11,00	72,50	27,50	55.875.052,42
>50001	23,00	4,59	19	4,00	82,61	17,39	99.530.739,34
Mitjana total					81,44		

Taula V.7. Anàlisi estabilitat pressupostària exercici 2017 – Font pròpia

Tal i com es pot observar en la taula anterior, el compliment de l'estabilitat pressupostària en l'exercici 2017 era bastant alt en tots els estrats de població de la mostra, aconseguint-se valors per sobre del 70% en els estrats de població entre 5.000 i 50.000 habitants i per sobre del 80% entre els estrats corresponents als 300 i 5000 habitants i superiors a 50.000 habitants. Per tant, la primera hipòtesi plantejada només es compleix en alguns estrats de la població, però es visualitza una millora respecte al període 2007.

5.2.4. – Regla de la despesa

En l'acord del Consell de Ministres de data 10 de juliol de 2015, es va fixar que la variació de la despesa computable de l'administració central, de les comunitats autònomes i de les corporacions locals, no podria superar la taxa de referència de creixement del PIB de mitjà termini de l'economia espanyola, i que per les administracions locals era del 1,8% per a l'any 2016, del 2,2% per a l'any 2017, del 2,6% per a l'any 2018, i el Consell de Ministres de l'11 de febrer de 2020 va aprovar les següents taxes de referència: 2,9% el 2020 i 3,00% el 2021.

Cal indicar que l'any 2017 no s'han pogut tenir en compte els ajustaments per inexecució ni la part referent a la despesa finançada amb subvencions dels capítols 4 i 7 d'ingressos; tampoc s'ha pogut tenir en compte, en la liquidació de l'exercici 2016 els increments per despesa de canvis normatius, en els dos casos per causa de manca d'informació al respecte. Aquesta hipòtesis de partida pot desvirtuar els resultats obtinguts, atès que no s'ajusta a la totalitat de la realitat, però amb les hipòtesis d'analitzar la despesa no financera de l'exercici en curs i liquidada de l'exercici anterior, i tenint present la taxa de referència, s'ha considerat que és podia obtenir informació representativa de la tendència en els resultats del compliment de la regla de la despesa.

A continuació es mostren els resultats obtinguts de l'anàlisi de la regla de la despesa en l'exercici fiscal 2017:

Anàlisi Regla de la Despesa 2017						
Estrats de municipis	Nº de municipis	% sobre la mostra	Nº Municipis que compleixen amb la regla de la despesa	Nº Municipis que incompleixen amb la regla de la despesa	% Municipis que compleixen amb l'Estabilitat Pressupostària	% Municipis que incompleixen amb la regla de la despesa
300-5000	297,00	59,28	93	204,00	31,31	68,69
5001-20000	141,00	28,14	30	111,00	21,28	78,72
20001-50000	40,00	7,98	12	28,00	30,00	70,00
>50001	23,00	4,59	4	19,00	17,39	82,61
Mitjana total					31,54	

Taula V.8. Anàlisi regla de la despesa 2017 – Font pròpia

Tal i com es pot observar en la taula anterior, l'incompliment en la regla de la despesa és bastant generalitzat en qualsevol dels estrats de la població, obtenint-se el major grau d'incompliment en l'estrat de població superior a 50.000 habitants. Com que aquesta regla no estava vigent en l'exercici fiscal 2008, no s'ha pogut fer la comparativa de l'evolució d'aquest paràmetre, però les conclusions que podem extreure de l'exercici 2017 és que actua com un element de contenció que no es compleix habitualment, en qualsevol dels municipis de la mostra. Per tant, la tercera hipòtesi plantejada es ratifica en tots els estrats de la població, així com en la seva mitjana.

5.3 – Anàlisi de la correlació entre l'eficàcia dels límits legals i algunes variables dependents

Per tal d'obtenir les dades de la correlació objecte s'ha utilitzat la funció matemàtica de l'excel de coeficient de correlació que determina la relació entre dues variables; a continuació s'indica la fórmula matemàtica utilitzada:

$$Correl(X, Y) = \frac{\sum (x - \bar{x})(y - \bar{y})}{\sqrt{\sum (x - \bar{x})^2 \sum (y - \bar{y})^2}}$$

On:

X i Y: son els valors de les variables

$\bar{x}$ and $\bar{y}$: són les mitjanes de les mostres de les variables X i Y

Si aquest resultat té un valor proper a 1 significa que si els valors d'una variable augmenten els valors de l'altra també; si s'apropa a -1 significa que si els valors d'una variable augmenten els valors de l'altra disminueixen; si s'apropa a zero vol dir que no hi ha relació entre les variables.

Les variables dependents utilitzades a l'hora d'analitzar la correlació han estat: la població, perquè en altres estudis anteriors ja esmentats s'ha visualitzat com una variable important; la superfície urbana, perquè la major part dels serveis prestats pels ajuntaments es realitzen sobre aquest espai; i la característica de municipi turístic, perquè en investigacions anteriors s'ha vist que la població flotant d'aquest tipus de municipis pot influir en l'esforç financer que l'ajuntament ha de realitzar.

5.3.1 – Correlació amb la variable població

L'any 2008, els resultats del càlcul del coeficient de correlació entre les variables població i ràtio d'endeutament generen una correlació de 0,03. L'esmentat valor s'obté d'aplicar la fórmula de correlació indicada en el punt anterior en cadascun dels municipis de la mostra, especificats com a variable X, i el seu nivell d'endeutament, definit com a variable Y. Això comporta que no existeix cap relació entre les variables població i compliment de la ràtio d'endeutament. Per tant, en aquest indicador concret no es compleix la quarta hipòtesi plantejada.

L'any 2017, els resultats del càlcul del coeficient de correlació entre les variables població i ràtio d'endeutament ens surt una correlació de -0,24, utilitzant els mateixos paràmetres que en el cas anterior. Això comporta que no existeix una relació forta en sentit negatiu de variables entre la població i el compliment del rati d'endeutament. Per tant, en aquest període tampoc es compleix la quarta hipòtesi.

Posteriorment, procedirem a l'anàlisi de la correlació i relació lineal entre la variable del nombre d'habitants fraccionat segons els rangs poblacionals indicats i la variable de l'estalvi net en l'exercici fiscal 2008.

Els resultats del càlcul del coeficient de correlació entre les variables població i estalvi net ha donat un valor de 0,95 fet que confirma que a més població més estalvi net, tal i com mostra la taula V.3.

També es mostra l'anàlisi de la correlació i relació lineal entre la variable del nombre d'habitants fraccionat segons els rangs poblacionals indicats i la variable de l'estalvi net en l'exercici fiscal 2017.

Els resultats del càlcul del coeficient de correlació entre les variables població i estalvi net ha donat un valor de 0,94 fet que confirma que a més població més estalvi net.

Per tant, en aquest indicador concret, estalvi net, no es compleix la quarta hipòtesi, en qualsevol dels dos període analitzats dins l'estudi, perquè la correlació hauria de ser negativa i no positiva.

A continuació calculem els resultats del càlcul del coeficient de correlació entre les variables població i estabilitat pressupostària; en aquest cas, ha donat un valor de 0,43 fet que confirma que existeix una dèbil relació entre les variables objectes tal i com mostra la taula V.5.

Així mateix, els resultats del càlcul del coeficient de correlació entre les variables població i estabilitat pressupostària ha donat un valor de -0,69 fet que confirma que existeix una dèbil relació en sentit negatiu entre les variables, es a dir, a mes població menys municipis complirien l'estabilitat pressupostària, tal i com mostra la taula V.6.

Per tant, en aquest indicador concret, estabilitat pressupostària, no es compleix la quarta hipòtesi, en qualsevol dels dos període analitzats dins l'estudi, perquè només l'any 2017 hi ha una correlació negativa, però és feble.

Durant l'any 2017, els resultats del càlcul del coeficient de correlació entre les variables població i regla de la despesa ens ha donat un valor de -0,70 fet que confirmaria que existeix una relació relativament forta en sentit negatiu entre la variables objecte. En aquest cas podem observar que no existeix correlació en cap dels estrats de població i, per tant, tampoc es compleix la quarta hipòtesi.

A continuació es mostra un resum de l'anàlisi de les correlacions entre les variables analitzades:

2008	Endeutamen	Anàlisi correlacions
població	Correlació =0,03	No existeix relació entre variants, i no es compleix amb la quarta hipòtesi.
2017	Endeutamen	
població	Correlació =-0,24	No existeix relació forta entre variables en sentit negatiu, i no es compleix amb la quarta hipòtesi.
2008	Estalvi net	
població	Correlació =0,95	Relació forta i positiva entre variables, i no es compleix amb la quarta hipòtesi.
2017	Estalvi net	
població	Correlació =0,94	Relació forta i positiva entre variables, i no es compleix amb la quarta hipòtesi.
2008	Estabilitat pressupostària	
població	Correlació =0,43	Dèbil relació entre les variables, i no es compleix amb la quarta hipòtesi.
2017	Estabilitat pressupostària	
població	Correlació =-0,69	Relació dèbil en sentit negatiu entre les variables, i no es compleix amb la quarta hipòtesi.
2017	Regla de la despesa	
població	Correlació =-0,70	Relació forta en sentit negatiu entre les variables, i no es compleix amb la quarta hipòtesi.

Taula 5.9. Resum anàlisi correlacions entre variables – Font pròpia

5.3.2 – Correlació amb la variable superfície urbana

D'altra banda, per poder contrastar el que s'ha vingut explicant en l'apartat 4.3.2, és a dir, que existeix una correlació positiva entre la superfície de sòl urbà i l'endeutament, el que farem és modelitzar l'endeutament en base a la superfície de sòl urbà de cada municipi de la mostra.

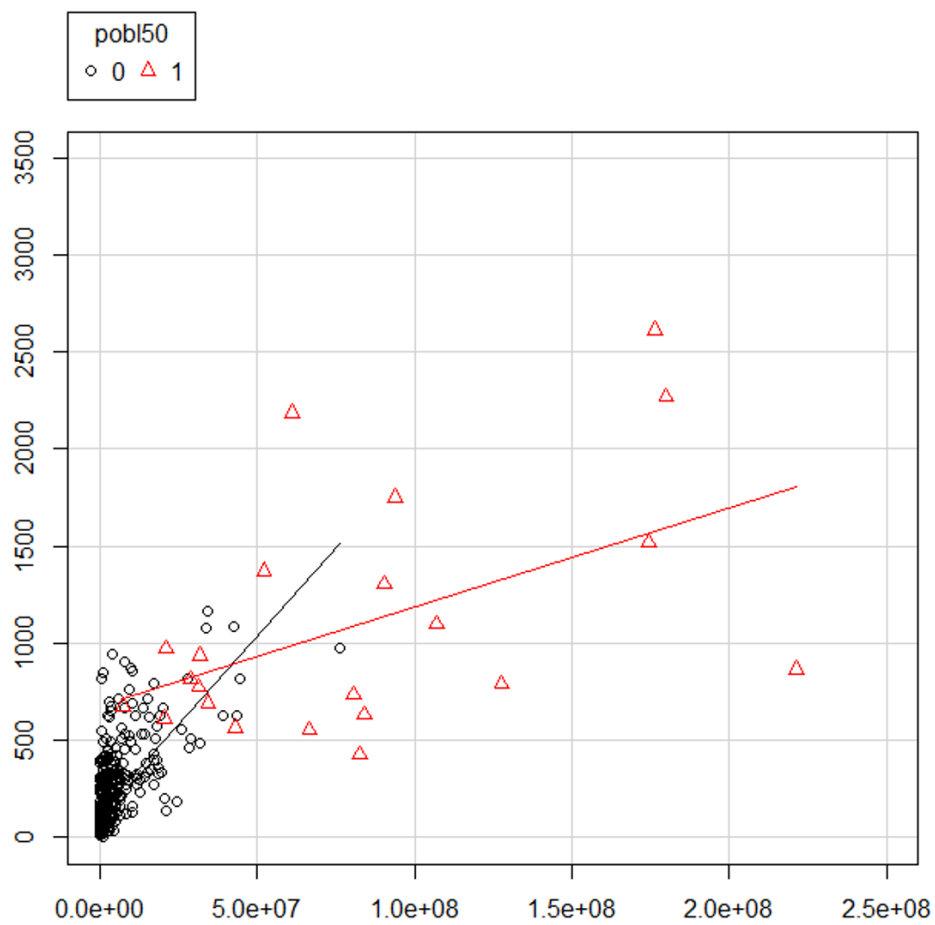
Cal tenir present que la ciutat de Barcelona és una dada molt influent en el pes que té tant a nivell d'endeutament com a de superfície de sòl urbà; per aquest motiu, la primera gràfica mostra la relació indicada sense que es vegi la dada corresponent a la ciutat de Barcelona (no es veu però si que és té en compte) i la segona figura és mostra la totalitat del gràfic atès que en aquest cas si que es pot observar la dada corresponent a Barcelona.

Eix X : Deute viu bancari de l'any 2017 d'una mostra representativa de 479 municipis de Catalunya

Eix Y: Superfície de sòl urbà a l'any 2017 d'una mostra representativa de 479 municipis de Catalunya.

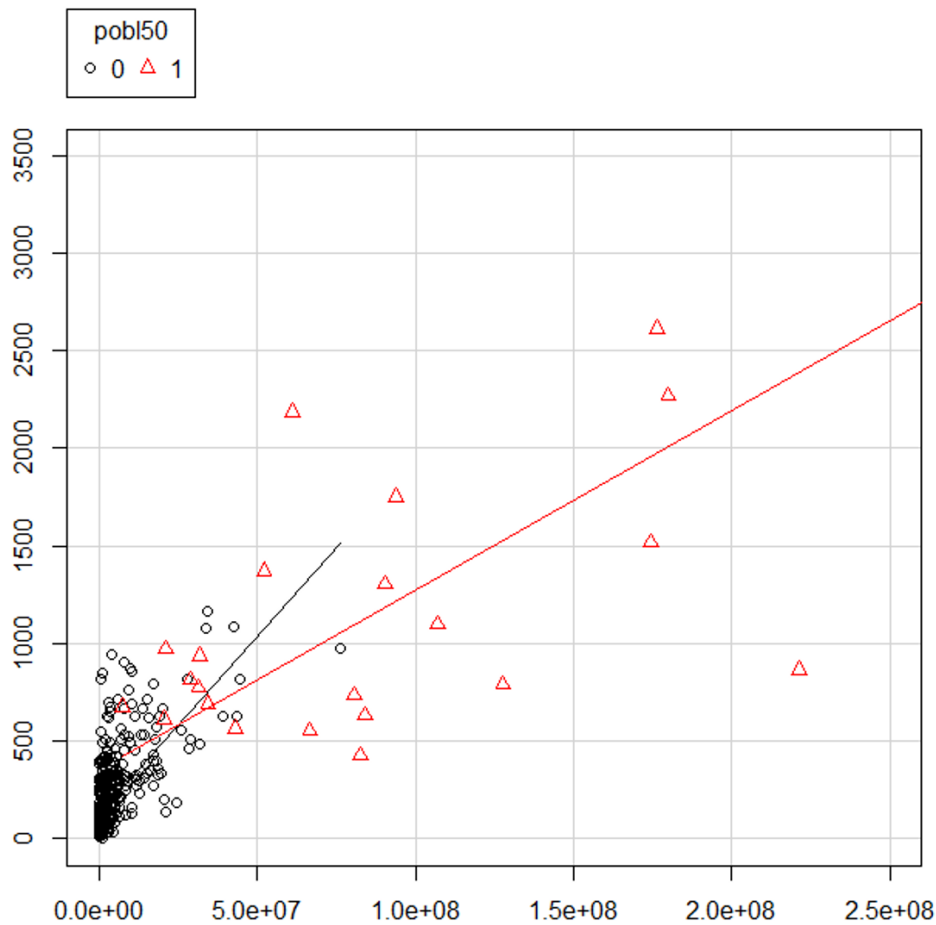
Recte de color negre: municipis de menys de 50.000 habitants.

Recte de color vermell; municipis de més de 50.000 habitants.

Gràfic 1. Relació Deute viu bancari vs. Sòl urbà, sense BCN. Font: Software de matemàtiques CRAN (comprehensive R archive network). eix Y: superfície sòl urbà en hectàrees, eix X: deute viu bancari a 31.12.2017

Gràfic 2. Relació Deute viu bancari vs. Sòl urbà, sense que es vegi la dada BCN.
 Font: Software de matemàtiques CRAN (comprehensive R archive network), eix Y: superfície sòl urbà en hectàrees, eix X: deute viu bancari a 31.12.2017

Els resultat matemàtics obtinguts al respecte ha estat:

- Municipis > de 50.000 habitants:

```

Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-62929790 -41832125  -4835370  21863708 147845540

coefficients:
            Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept) 6.558e+07  1.163e+07   5.639 1.35e-05 ***
Sol_quadrat 1.078e+01  7.656e-01  14.078 3.63e-12 ***
---
signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 53130000 on 21 degrees of freedom
Multiple R-squared:  0.9042,    Adjusted R-squared:  0.8996
F-statistic: 198.2 on 1 and 21 DF,  p-value: 3.633e-12

```

Dels resultats obtinguts en la formulació, la dada més interessant a analitzar és la $R^2 = 0.9042$ la qual ens mostra que certament hi ha una forta correlació entre el deute viu bancari i el sòl urbà en municipis de més de 50.000 habitants.

- Municipis < de 50.000 habitants:

```
Residuals:
      Min       1Q   Median       3Q      Max
-21198838 -1393129  -494171   373065  50334921

Coefficients:
            Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept)  3.116e+05  4.669e+05   0.668  0.504786
Sòl.urbà..ha.  1.175e+04  3.422e+03   3.434  0.000651 ***
Sol_quadrat   1.527e+01  4.126e+00   3.701  0.000242 ***
---
signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1

Residual standard error: 5577000 on 448 degrees of freedom
Multiple R-squared:  0.4417,    Adjusted R-squared:  0.4392
F-statistic: 177.2 on 2 and 448 DF,  p-value: < 2.2e-16
```

En aquest cas la R^2 ha donat un valor de 0.4417 i per tant no mostra una correlació tan forta com l'anterior, però segueix demostrant que existeix una relació que caldria tenir en compte.

Una vegada analitzats aquests resultats, podem dir que la cinquena hipòtesi es compleix clarament en els municipis de més de 50.000 habitants, però en canvi es compleix d'una forma més atenuada en el municipis de menys de 50.000 habitants.

5.3.3 – Correlació amb la variable municipi turístic

A Catalunya existeixen una quantitat important de municipis que tenen alts índexs de població flotant; la població flotant inclou els que resideixen permanentment en un municipi sense estar empadronats, els que es troben de vacances en un municipi, els que estan en transit cap a altres localitats, jornalers i treballadors de temporada, els immigrants en situació administrativa irregular, així com els professionals, tècnics i operaris vinguts des d'altres llocs, per millorar les condicions laborals. En aquest cas, per l'alta importància del turisme a Catalunya, aquest tipus de població tindrà un pes considerable.

Una anàlisi interessant, a nivell estatal, sobre la profunditat de l'impacte econòmic que pot arribar a tenir el concepte de població flotant indicat en el paràgraf anterior, seria que el va realitzar el professor Llopis (2017) centrat en el turisme residencial, tot indicant que la província d'Alacant es la segona província, després de Madrid, amb major nombre de ciutadans procedents de la Unió Europea i amb major percentatge d'habitatges estrangers entre la seva població. L'estudi exposa que existeixen sis principals activitats on recau el gran impacte econòmic de la població flotant: restauració i alimentació, activitats turístiques, transport internacional, manteniment dels habitatges, construcció de nous habitatges i els impostos vinculats directament a la propietat de béns immobles, fent èmfasi també d'un segon impacte generat amb la creació de treball relacionat amb les sis activitats indicades anteriorment.

El fenomen de la població flotant sol tenir lloc en localitats turístiques d'hivern (estacions d'esquí) o d'estiu (zona costanera), fent que els cens d'empadronament dels esmentats municipis es vegi substancialment augment en certs mesos de l'any; aquest fenomen provoca que aquests municipis hagin de disposar d'una infraestructura i serveis d'acord amb el pic màxim de població flotant; per contra, el dimensionament dels recursos humans de l'ajuntament i del pressupost municipal, si bé és cert que sempre tindran una dimensió més gran que si el municipi en qüestió no tingués població flotant, no és menys cert que sempre serà bastant més baix que els recursos humans i pressupost d'un municipi amb el qual el pic màxim de població flotant fos constant durant tot l'any, sobretot degut a les no transferències de capital provinents de l'Estat i de la corresponent comunitat autònoma, que van en funció del nombre d'empadronaments, és a dir, a major nombre d'empadronats major seria la quantitat transferida per l'Estat i la comunitat autònoma.

El que es planteja és la manera com un municipi arriba al topall màxim d'endeutament marcat per les institucions europees, és a dir, es vol donar més equitat al numerador de la fórmula que està format pel deute bancari; en primer lloc perquè, tal i com s'ha comentat, l'Estat espanyol té zones amb alta població

flotant i la norma ha de saber diferenciar aquesta variable respecte els altres municipis que no tenen població flotant ;en segon lloc, perquè ha de ser equitativa amb la relació de superfícies de sòls de cada municipi; en definitiva, la norma que regula el topall d'endeutament hauria de ser més justa a l'hora d'etiquetar el nivell d'endeutament d'un municipi tenint present les peculiaritats de cada país.

Si tenim en compte alguns estudis estratègics, com el del Ministerio de Política Territorial y Función Pública (2018), podem observar que l'Estat espanyol en general, i moltes de les seves comunitats autònomes en particular, són objecte d'un gran impacte del turisme i a la vegada de l'anomenada població flotant, entesa com aquelles persones, que tot i no estar oficialment inscrites en el cens de població, resideixen temporal o permanentment en un àmbit geogràfic comunitari, o sigui amb un municipi.

Segons l'esmentada diagnosi, el turisme internacional a l'Estat ha augmentat un 70,4% des de l'any 2001, passant de 48,6 milions de turistes a 82,8 milions en l'any 2018. Els residents a l'Estat varen realitzar 193,7 milions de viatges durant l'any 2017 dintre de l'Estat Espanyol, i Catalunya en va rebre el 13%. El total de pernoctacions en allotjaments reglats a Catalunya va ser de 82.056.558 durant l'any 2018, essent només superada per les Canàries. A Catalunya els treballadors temporals varen representar el 14,5% del total del sector durant el 2018. També es va produir un increment de la població flotant durant tot el 2018 del 2,2%, i entre els mesos de maig i octubre del 5,2%. El percentatge de població vinculada no resident (no empadronada) va representar el 25,1% a Catalunya durant el 2018 i finalment, el percentatge de població màxima estacional va ser a les províncies de Girona i Tarragona, on varen produir-se els increments més substancials.

Tenint en compte que geogràficament Catalunya és podria dividir en municipis turístics i no turístics, i que dins la pagina web de territori i sostenibilitat (www.territori.gencat.cat) ja es fa una explicació de les franges esmentades,

aprofitarem aquesta informació per analitzar el comportament de la modificació de la ràtio d'endeutament exposada anteriorment, a partir de la classificació següent:

- Municipis turístics formada per les següents comarques: Alt Empordà, Baix Empordà, La Selva, Maresme, El Barcelonès, El Baix Llobregat, El Garraf, El Baix Penedès, El Tarragonès, El Baix Camp, El Baix Ebre, el Montsià, Ripollès, Berguedà, Vall d'Aran, Alta Ribagorça, Pallars Sobirà, Pallars Jussà, Alt Urgell, Solsonès i Cerdanya.
- Municipis no turístics formada per les següents comarques: Osona, Bages, Anoia, Segarra, Noguera, Segrià, Pla d'Urgell, Urgell, Garrigues, Conca de Barberà, Terra Alta, Ribera d'Ebre, Priorat, Pla de l'Estany, Gironès, Vallès Oriental, Vallès Occidental, Alt Penedès, Alt Camp i Garrotxa.

A continuació es mostren els resultats obtinguts aplicant la ràtio d'endeutament en els municipis ubicats en la franja turística segons la separació indicada anteriorment:

Zonificació	Nº de municipis	%sobre la mostra	Deute en funció del rati actual d'endeutament	Deute en funció de la supeficie de sòl urbà
Municipi turístic	210	42	2.941.652.000,00 €	2.760.627.198,00 €

Taula V.10. Comparativa actual ràtio endeutament amb nova ràtio modificada en zona municipis turístics – Font pròpia

Si observem la taula V.10 podem veure que existiria una disminució en valor absolut del endeutament global si féssim servir la fórmula de posar el topall de l'endeutament en relació al topall existent que fa en funció del capital viu bancari en relació al ingressos corrents liquidats del any anterior, tot i que si anem a l'annex de càlcul podem observar que molts de municipis turístics veurien incrementat el seu potencial d'endeutament; ara bé, el tenir la variable del

municipi de Barcelona dins aquesta zonificació produeix que el seu valor absolut disminueixi.

A continuació es mostren els resultats obtinguts aplicant la nova ràtio d'endeutament en els municipis ubicats en municipis no turístics segons la separació indicada anteriorment:

Zonificació	Nº de municipis	%sobre la mostra	Deute en funció del rati actual d'endeutament	Deute en funció de la supeficie de sòl urbà
Municipi NO turístic	290	58	1.394.792.000,00 €	1.580.607.928,00 €

Taula V.11. Comparativa actual ràtio endeutament amb nova ràtio modificada en zona municipis no turístics – Font pròpia

Si observem la taula V.11 podem veure si anem a l'annex de càlcul, que la gran majoria de municipis veurien incrementat el seu sostre d'endeutament, així com el pes en valor absolut que representaria l'endeutament en els municipis de la franja no turística.

Per tant, i dins de l'apartat d'estudi de com impactaria la nova ràtio d'endeutament en base a la superfície de sòl urbà, a continuació és mostra un resum per zones de municipis turístics i no turístics, on es pots observar el pes en habitants, quin seria el pes amb l'actual ràtio d'endeutament en el futur, i quin és el pes en hectàrees de sòl urbà de cada franja:

Zonificació	% població	% mostra	% Endeutament segons rati actual	% Endeutament segons superfície de sòl urbà	% sòl urbà
Municipi turístic	66,3	42	67,84	63,66	57,07
Municipi no turístic	33,7	58	32,16	36,45	42,93

Taula V.12. resum dels resultats obtinguts en les franges – Font pròpia

Si analitzem la tercera columna corresponent al pes de l'endeutament de cada tipologia amb l'actual ràtio normativa, podem observar que l'endeutament públic local està clarament repartit cap als municipis turístics atès que aquests engloben

el 63,66% del pes del endeutament total, en front del 36,45% del municipis no turístics.

Si comparem el comportament de l'endeutament de l'apartat anterior en relació al comportament amb la nova ràtio proposada, podem observar que en la zona de municipis turístics el seu valor absolut d'endeutament es veuria una mica reduït si l'analitzem en funció de sòl urbà; per contra en els municipis no turístics seria a la inversa i amb un nivell similar d'ordre de magnitud.

Si analitzem la primera columna, corresponent a la població, podem observar que la població es reparteix majoritàriament en la franja de municipis turístics amb el 66,3% en front del 33,6% del municipis no turístics, tot i representar aquests el 58% de la mostra en relació al nombre de municipis totals.

En relació al pes de la superfície de sòl urbà, podem observar que els municipis turístics contempen el 57,07% i els municipis no turístics el 42,93%.

A continuació i mitjançant l'anàlisi de la varianza amb un factor, analitzarem si existeix estadísticament, diferències significatives entre l'endeutament dels municipis turístics i no turístics, i quina es la mitjana d'endeutament públic local dels dos grups d'anàlisi.

L'anàlisi de la varianza permet contrastar la hipòtesi nul·la de que l'anàlisi de dues o més variables són iguals, en front a la hipòtesi alternativa de que almenys una de les variables difereix de l'altre o altres en quant al seu valor esperat. Aquest contrast es fonamental en l'anàlisi de resultats experimentals, en els que interessa comparar els resultats de les variables.

A continuació es mostra les equacions per al càlcul dels elements que intervenen en l'anàlisi de la varianza amb un factor.

Mitjana global:

$$\bar{X} = \frac{\sum_{j=1}^K \sum_{i=1}^{n_j} x_{ij}}{n}$$

Variació total:

$$SCT = \sum_{j=1}^K \sum_{i=1}^{n_j} (x_{ij} - \bar{X})^2$$

Essent X_{ij} el valor de la mostra; n_j la dimensió de la mostra i $\bar{X}_j$ la seva mitjana

A continuació es mostra els resultats obtinguts d'analitzar l'endeutament públic local tan en la franja de municipis turístic com no turístics:

Estrat de municipis	Promig Deute públic local en milers d'euros	Variança	F	Probabilitat	Valor crític per a F
Turístics	15.146,13	4.311.120.744,13	3,27	0,07	3,87
No turístics	6.219,16	313.025.325,87			

Taula V.13. Anàlisi variança en les franges – Font pròpia

En la taula anterior podem observar que els municipis turístics de mitjana estan endeutats un 58,9% més que els no turístics; si analitzem la probabilitat com l'element estadístic que justificaria si existeixen diferències significatives entre les mitjanes de les dues franges podem concloure que sí que existeixen diferències entre els valors de les mitjanes de les dues mostres, però estan en el llindar de que aquestes siguin significatius atès que el barem seria que el valor fos inferior a 0,05.

En l'annex IV es pot observar la taula V.14 i V.15 que fa referència a l'endeutament per habitant, en la franja dels municipis turístics i no turístics.

De les esmentades taules (V.14 i V.15 incloses en l'annex IV) es pot concloure que la mitjana d'endeutament per habitant va ser:

- Municipis turístics: 634,20 €/habitant.
- Municipis no turístics: 592,53 €/habitant.

Després de l'anàlisi realitzada podem afirmar que la hipòtesi 6 no s'acaba de complir perquè encara que la mitjana de l'endeutament per habitant dels municipis turístics és lleugerament superior a la dels municipis no turístics, no ho és de manera suficient per corroborar la hipòtesi.

5.4 - Anàlisi de la incorporació de l'indicador Qualitat Creditícia del Deute Local (QC DL)

A continuació mostrarem els resultats del nou índex de qualitat creditícia del deute local en l'exercici fiscal 2017 repartit per rangs de poblacions i repartit segons les franges territorials indicades anteriorment.

Estrat de municipis	Nº de municipis	% de la mostra	% Municipis amb QC DL = A+	% Municipis amb QC DL = A-	% Municipis amb QC DL = B+	% Municipis amb QC DL = B-	% Municipis amb QC DL = C	% Municipis amb QC DL = D
300-5.000	291	58,55	5,2	9,2	21,2	18	11,2	35,2
5.000-20.000	142	28,57	0	5,97	13,43	17,91	18,66	44,03
20.000-50.000	41	8,25	2,70	0,00	10,81	10,81	10,81	64,86
>50.000	23	4,63	0,00	0	8,70	17,39	4,35	69,57

Taula V.16. Nou indicador qualitat creditícia del deute local repartit segons rangs poblacionals – Font pròpia

Si analitzem la taula V.16 podem observar que el patró de comportament dels municipis amb una qualificació d'alt risc d'impagament, o sigui resultat amb lletra D, s'incrementa a mesura que s'incrementa el volum de població; els municipis amb una indicador de qualitat creditícia especulativa, és a dir, valorats amb la lletra C, no tenen un comportament en funció del volum de població i el seu rang oscil·la entre el 4,35% i el 18,66%, comportament similar tant per l'indicador de qualitat creditícia bona i elevada (B- i B+); en el cas de la qualitat creditícia molt elevada (A-), podem observar que no en tenim cap a partir de 20.000 habitants i que el major pes es dona en els municipis de fins a 5.000 habitants; finalment,

en relació a la qualitat creditícia màxima tant sols es manifesta en els municipis de fins a 5.000 habitants, i entre 20.000 i 50.000 habitants.

A continuació es mostren els paràmetres que més han sobrepassat els rangs estipulats dins la fórmula pel càlcul de la qualitat creditícia del deute:

Municipi	Incompliment índex	Incompliment índex	Incompliment índex	Incompliment índex	Incompliment índex	Incompliment índex	Incompliment índex	Incompliment índex
	Endeutament (%)	Endeutament per habitant (eu/ha b)	Període mig de pagament (en dies)	Índex Estalvi Brut (%)	Índex risc financer (anys)	Índex despesa personal (Eu/ha b)	Índex Eficàcia cobraments (%)	Índex resultat pressupostari (%)
300-5.000	13,75	19,59	47,08	6,87	27,84	52,23	16,49	18,56
5.000-20.000	17,61	28,17	63,12	7,04	40,14	84,51	17,61	18,31
20.000-50.000	26,83	43,90	82,93	2,44	46,34	82,93	19,51	21,95
>50.000	43,48	47,83	78,26	8,70	60,87	95,65	26,09	13,04

Taula V.17. % d'incompliment dels paràmetres que formen part del nou indicador qualitat creditícia del deute local repartit segons rangs poblacionals – Font pròpia

Tal i com es pot observar en la taula anterior, els dos incompliments més grans que es donen dins de qualsevol estrat de població són el període mig de pagament i l'índex de despesa de personal. En municipis inferiors a 5.000 habitants es pot observar que 5 dels paràmetres estan per sota del 20% d'incompliment, comportament molt similar als rangs poblacionals entre 5.000 i 20.000 habitants; d'altra banda, en els municipis superiors a 20.000 habitants els incompliments dels índex comencen a adquirir valors bastant més alts.

Estrat de municipis	% de la mostra	D(%)	C(%)	B (-)(%)	B (+)(%)	A (-)(%)	A (+)(%)
Turístics	47,3	44,29	13,33	8,57	18,1	7,14	3,81
No turístics	52,7	40,17	12,82	20,94	16,67	6,84	2,56

Taula V.18. Nou indicador qualitat creditícia del deute local repartit segons zonificació turística i no turística – Font pròpia

Si analitzem la taula V.18 podem observar que amb un pes de la mostra bastant similar, el comportament del nou indicador de qualitat creditícia del deute local es comportaria molt similar en totes les notes, a excepció de la B(-) on en els municipis no turístics adquireix major rellevància.

Estrat de municipis	% incompliment Índex endeutament	% incompliment Índex endeutament habitant	% incompliment índex estalvi brut	% incompliment Índex risc financer	% incompliment Índex despesa personal	% incompliment Índex eficiència en els cobraments	% incompliment Índex resultat pressupostari
300-5.000	10,00	13,85	86,54	78,46	83,85	38,08	28,08
5.000-20.000	12,68	16,90	88,03	89,44	95,77	30,99	16,20
20.000-50.000	24,39	26,83	95,12	90,24	95,35	39,02	12,20
>50.000	43,48	47,83	100,00	95,65	100,00	26,09	17,39

Taula V.19. Anàlisi compliment paràmetre Nou indicador qualitat creditícia del deute local repartit segons rangs poblacionals – Font pròpia

La taula V.19 ens mostra que el gruix d'incompliment recau en l'índex de l'estalvi brut, el risc financer i en la despesa de personal, independentment de l'estrat d'anàlisi; si analitzem l'índex d'endeutament podem observar que aquest va creixent de forma lineal des dels municipis amb poblacions entre 300 i 5.000 habitants fins als municipis de més de 50.000 habitants, passant del 10% d'incompliment al 43,48%; podríem observar que el comportament de l'índex d'endeutament per habitant pateix el mateix comportament, en canvi en relació a l'índex d'eficiència en el cobraments i en el resultat pressupostari, el comportament seria a la inversa, és dir, a mesura que els municipis van tenint més població aquests índex van obtenint un major compliment.

Zonificació	% incompliment índex endeutament	% incompliment índex endeutament per habitant	% Període mig de pagament	% Incompliment estalvi brut	% Incompliment índex risc financer	% incompliment índex despesa personal	% incompliment índex Eficiència en els cobraments	% incompliment índex resultat pressupostari
Municipi turístic	19,05	35,71	64,76	7,14	41,90	96,19	24,29	18,10
Municipi no turístic	17,95	22,22	15,38	8,12	35,90	73,08	15,81	23,08

Taula V.20. Anàlisi compliment paràmetre Nou indicador qualitat creditícia del deute local repartit segons municipis turístics i no turístics – Font pròpia

La taula V.20 ens mostra que, en els municipis turístics, la variable despesa de personal i període mig de pagament, són els índexs que més s'incompleixen; d'altra banda, l'estalvi brut és l'índex que més es compleix; en canvi, en els municipis no turístics es la variable despesa de personal la que s'incompleix clarament, i en l'altre vessant, seria l'estalvi brut l'índex que més es compleix.

En la taula V.21 que es troba ubicada en l'annex IV es poden observar els 369 municipis de la mostra que complien amb la premissa de disposar d'un estalvi

net i una estabilitat pressupostària positiva, així com d'un nivell d'endeutament inferior al 75%.

De la taula V.21 emplaçada en l'annex IV, podem deduir que el 58,29% dels municipis obtenia una nota superior a 5, repartint-se amb les següent proporcions:

- A+: 2,99%
- A- = 7,6%
- B+ = 18,43%
- B- = 16,80%
- C = 12,47%

Per tant, podem afirmar que la setena hipòtesi no es compleix, perquè menys dels 70% dels municipis estudiats no aconsegueixen una puntuació mínima dins el nou índex de qualitat creditícia.

En la taula V.22, V.23 i V.24 ubicada en l'annex IV, es mostra el primer quartil de municipis amb menor endeutament (V.22), major estabilitat pressupostària (V.23) i major estalvi net (V.24), referenciats segons quina posició ocupen en el rànquing en el indicador de la qualitat creditícia del deute local (QCDL).

Tal i com es pot observar en la taula V.22 (ubicada en l'annex IV), disposar d'un endeutament molt baix, no garanteix tenir una alta qualificació en el indicador de la qualitat creditícia del deute local.

A continuació es realitza el mateix exercici amb l'estabilitat pressupostària, taula V.23, i podem tornar a observar que disposar d'un valor positiu d'estabilitat pressupostària no garanteix una nota alta en el indicador de qualitat creditícia del deute local.

Finalment farem el mateix exercici per l'element de contenció del deute, estalvi net (V.24), i es pot seguir observant que disposar d'un gran estalvi net no garanteix una bona qualificació amb l'indicador de qualitat creditícia del deute local.

Per tant, i com a conclusions de les tres taules anteriors, podem indicar que els municipis de la mostra objecte de l'any 2017 que menys endeutament tenien, més estabilitat pressupostaria i estalvi net disposaven, no els garantia una bona nota dins el nou element de contenció del deute públic local. I, per tant, la hipòtesi 8 sí es compleix.

CONCLUSIONS

Tot seguit s'enumeren les principals aportacions de cadascun dels apartats de la investigació, a partir de les aplicacions empíriques, que poden millorar la presa de decisions en les corporacions locals en referència al control de l'endeutament i del dèficit públic. Les aportacions tenen relació amb els objectius conjunts i individuals enumerats anteriorment.

Primera

En referència a l'estalvi net, podem indicar que aquest paràmetre de contenció del deute públic local ja tenia un alt percentatge de compliment en període de crisi econòmica i gairebé una dècada mes tard, segueix millorant el seu compliment.

Segona

En referència a la liquidació del pressupost, podem indicar que aquest paràmetre de contenció del deute públic local ha experimentat una evolució positiva en els períodes estudiats.

Tercera

En referència a l'estabilitat pressupostària, podem indicar que aquest paràmetre de contenció del deute públic local va patir una evolució positiva entre els dos períodes estudiats, incrementant el seu compliment de manera substancial en qualsevol dels estrats de la població i assolint nivells molt acceptables en qualsevol dels estrats estudiats.

Quarta

En referència a la regla de la despesa, el seu incompliment va ser bastant generalitzat en qualsevol dels estrats de la població, obtenint-se el major grau d'incompliment en l'estrat de població dels municipis grans. Aquest pot haver

estat un dels arguments pels quals l'Estat n'ha permès l'exempció temporal en èpoques de crisi.

Cinquena

A Europa no existeix una única fórmula de càlcul per contenir el deute públic local, perquè la gestió del seu topall d'endeutament varia segons les competències delegades als municipis de cada país. Seria recomanable una major homogeneïtzació, almenys entre països que tinguin competències semblants.

Sisena

Existeix una alta correlació entre el nivell d'endeutament bancari i la superfície de sòl urbà en els municipis amb major població i una correlació mitjana-alta en els municipis amb menor població.

Setena

Cal reflexionar sobre el fet que els límits d'endeutament de les administracions locals siguin els mateixos en els diferents rangs de població. Caldria definir els citats límits tenint en compte la diferència entre els municipis petits i els municipis grans.

Vuitena

La gran correlació entre les variables població i estalvi net implica que l'eficiència respecte a aquest indicador és més gran en els ajuntaments grans que en els ajuntaments petits, encara que no existeix un argument clar per justificar la citada major eficiència, que caldria ser valorada amb noves anàlisis en futures investigacions.

Novena

Confirmada una correlació altament forta entre superfície de sòl urbà i endeutament públic local de les ciutats amb població superior a 50.000 habitants, s'obre un possible canvi substancial a l'hora de calcular el topall d'endeutament públic local, amb una fórmula capaç de ser equitativa amb cadascú d'aquests, independentment dels serveis obligatoris a realitzar.

Desena

Per reforçar el resultat d'algunes de les conclusions, es podria utilitzar una tècnica de regressió amb les dades de tots els anys dins un període concret, i no només amb les dades de dos punts concrets del període com s'ha fet en aquest treball, per poder analitzar el pes explicatiu de cada variable independent en el resultat final.

Onzena

Per a propers estudis on s'analitzi la correlació entre l'endeutament i determinades variables dependents, s'hi podrien incloure variables com el grau d'autonomia financera, els ingressos municipals per càpita o la ideologia política dels governs municipals, entre d'altres, per augmentar la robustesa de l'anàlisi i arribar a uns resultats més acurats.

Dotzena

Com que disposar d'excel·lents valors en els elements de contenció del deute públic local, no garanteix disposar de bones qualificacions del deute públic local, les entitats financeres podrien utilitzar indicadors com el de QCDL per analitzar les quantitats de finançament que poden subministrar a les administracions locals.

Tretzena

Caldria seguir fent un treball de col·laboració amb el sector bancari per tal d'acabar consensuant un indicador transparent, tant des del punt de vista del sector públic com des del privat per tal d'aprofundir en arguments tècnics a l'hora de realitzar anàlisis de riscos i necessitats de finançament.

Catorzena

Caldria buscar noves variables per establir correlacions amb l'endeutament local, ja que els estudis realitzats fins ara no donen resultats prou concloents com per establir un patró adequat.

Quinzena

Seria necessari buscar un consens per alinear la població censada i la població flotant, per tal d'obtenir una nova variable que servís per establir límits per a l'endeutament local, sense necessitat d'haver d'abordar-les de forma separada.

BIBLIOGRAFIA

Aczél Á., Homolaya D. (2012) "Risk of the indebtedness of the Hungarian local government sector from a financial stability point of view". *MPRA. Paper 40345, University Library of Munich, Germany.*

Acedo M.A., Alutiz A., Ruiz F.J. (2012) "Factores determinantes de las estructuras de capital de las empresas españolas" *Revista tribuna de Economía, nº 888.*

Alloza M., Burriel P. (2019): "La mejora de la situación de las finanzas públicas de las corporaciones locales en la última dècada" *Butlletí econòmic, Banc d'Espanya nº 1915.*

Alloza M. et alter. (2019): "La evolución de la deuda pública en España 2018" *Butlletí econòmic, Banc d'Espanya, Issue SEP, pàg. 1-25.*

Altman E.I. (1984) "A Further Empirical Investigation of the Bankruptcy Cost Question" *Journal of Finance*, pp. 1067-1089.

Álvarez M. (2017) "La mejora de la regulación en España como política pública: análisis y evolución" *Ministerio de Economía, Industria y Competitividad.*

Amat O. et alter (2017) "Com fer recerca" *Profit Editorial.*

Ang J.S. (1991). "Small Business Uniqueness and the Theory of Financial Management" *The Journal of Small Business Finance*. Vol. 1. nº 1. pp. 1-13.

Arroyes F.J. (2016). "La deuda pública en el marco del principio de estabilidad presupostaria". Trabajo Fin de Grado, Universidad de Jaén, Facultad de Ciencias Sociales y Jurídicas.

Ashworth J., Geys B., Heyndels B. (2005) "Government weakness and local public debt development in flemish municipalities" *International tax and public finance* nº 12, pp. 395-422.

Auset R. (2013). "La tutela financera dels ens locals en el marc de la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera". *Nota d'Economia* nº 111, Generalitat de Catalunya, Departament d'Economia i Coneixement.

Bailan I., Florin O. (2011): "The legal indebtiness capacity of romanian local governments theoretical and empirical evidences".

<https://ideas.repec.org/a/ora/journal/v1y2011i2p316-322.html>.

Balaguer T., Prior D., Tortosa E. (2010): "Devolution dynamics of Spanish local government". *Documents de Treball*, Universitat Autònoma de Barcelona, Departament d'Economia de l'Empresa.

Balaguer T., Prior D., Tortosa E. (2016) "On the determinants of local government debt: does one size fit all?" *International Public Management Journal*, nº 19:4 pp. 513-542.

Bastida F., Benito B. (2005) "Análisis del endeudamiento en los ayuntamientos: un estudio empírico". *Revista española de financiación y contabilidad*, nº26, pp 613-635.

Bastida F., Benito B. y Muñoz M.J. (2010): "Factores explicativos de la presión fiscal municipal". *Revista de contabilidad*, Vol. 3 nº 2. pp.239-284.

Bastida et alter. (2011): "Evaluación de la deuda pública local en España". *Revista española de financiación y contabilidad*, Vol. 40, nº 150. pp. 251-285.

Bastida F., Beyaert A., Benito, B. (2013): “Electoral cycles and local government debt management”, *Local Government Studies*, vol. 39, n° 1, pp. 107-132.

Bastida et alter. (2015): “Determinants of urban political corruption in local governments”. *Crime Law Soc Change* n° 63, pp. 191–210.

Bastida F., Guillamón M.D., Benito B., Ríos A.M. (2019): “Corruption premium on municipal borrowing cost: the case of Spanish Mayors”, *Journal of Public Budgeting, Accounting and Financial Management*, vol. 31, n° 3, pp. 392-409.

Bastida F., Guillamón M.D., Benito, B. (2014): “Explaining Interest Rates in Local Government Borrowing”, *International Public Management Journal*, vol. 17, n° 1, pp. 45-73.

Bastida F., Guillamón M.D., Benito, B. (2017): “Fiscal transparency and the cost of sovereign debt”, *International Review of Administrative Sciences*, vol. 83, n° 1, pp. 106-128.

Belmonte, I. (2013): “La gestión tributaria local en España: algunas propuestas solidarias del estado del bienestar ante la crisis global” *Revista Castellano-Manchega de Ciencias Sociales*, n° 15, pp. 39-53.

Benito B., Vicente C., Bastida F. (2015) “The impact of the housing bubble on the growth of municipal debt: evidence from Spain”, *Local Government Studies*, vol. 41, n° 6, pp. 997-1016.

Benito B., Guillamón M.D., Bastida, F. (2015): “Debt limits non-fulfillment in Spanish municipalities”, *Fiscal Studies*, vol. 36, n° 1, pp. 75-98.

Benito, B. (2018): “*Financial Sustainability and Intergenerational Equity in Local Governments*”. Ed. IGI Global, Pennsylvania, USA.

Benglsson A., Wagner M. (2013): “A theoretical and empirical study of how capital structure influences the performance and enterprise value - A study of the Norwegian shipping industry”. *Bachelor Thesis*.

Bosch N., Vilalta M., Lago I. (2022) “Escenarios para la reforma del sistema de financiación de las comunidades autónomas en España: entre los principios técnicos y las preferencias políticas”. *Revista de Estudios Políticos* nº 197, pp 233-259.

Bradley M., Jarrell, G., Kim E. (1984): “On the existence of an optimal capital structure: theory and evidence”. *Papers and Proceedings, Forty-Second Annual Meeting, American Finance Association*, vol. 39, nº 3, pp. 857-878.

Brun M., Márquez L., Prior D. (2019) “Local government efficiency: determinants and spatial interdependence” *Applied Economics*, nº 51 (14) pp. 1478-1494.

Brusca I., Labrador M. (1998): “Análisis del endeudamiento en las Corporaciones Locales”. *Revista de Hacienda Local*, vol. XXVII, nº 84, pp. 581-597.

Brusca I., Montesinos V., Mora L. (2012) “El endeudamiento como factor explicativo de la descentralización de servicios en los ayuntamientos españoles”. *Revista española de financiación y contabilidad*, vol. XII, nº153, pp 143-162.

Cabasés F., Vallés J., Pascual P. (2003) “Endeudamiento local y restricciones institucionales de la Ley Reguladora de Haciendas Locales a la estabilidad presupuestaria”, *Instituto de Estudios Fiscales*.

Cantalapiedra C., López C. (2013): “El deute de les corporacions locals: situació i perspectives”. *Nota d'Economia* nº 101 del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.

Dasí González R. M. (2011) “El Pacto de Estabilidad y Crecimiento ante la crisis. Determinación y seguimiento del déficit público de los Estados miembros de la Unión Europea”. *Revista Española de Control Externo*, vol. 13, núm. 39, pp. 65-104.

Donaldson G. (1961). "Corporate Debt Capacity: A study of corporate debt policy and the determination of corporate debt capacity". *Harvard Graduate School of Business Administration*.

Durán J.M. (2003) "Els impostos municipals: anàlisi i proposta de millora". *Nota economia* nº 10, Departament d'Economia i Coneixement, Generalitat de Catalunya.

Escudero P., Prior D. (2002): "Endeudamiento y ciclos políticos presupuestarios: el caso de los ayuntamientos catalanes". *Document de treball 2002/10. Departament d'economia de l'empresa, Universitat Autònoma de Barcelona*.

Fama E., French K. (2002) "Testing trade-off and pecking order predictions about dividends and debt". *The Review of Financial Studies*. nº 15, 1 pp. 1-33.

Fernández R. et al (2004) "Factores determinantes del endeudamiento de los entes locales" *XI Encuentro de economía pública*, Barcelona.

Fernández R. (2021) "El sector público local: urgència y pendencies" *Economistas*, nº 172-173, pp. 126-131.

Fischer E., Heinkel R., Zechner J. (1989): "Dynamic capital structure choice: theory and tests". *The Journal of Finance*, vol. 44 nº1 pp.19-40.

Folgado J (2010) "Endeudamiento de las entidades locales y estabilidad presupuestaria". *Revista Española de Control Externo*. Vol. 13, nº 38 pp. 79-96.

Frank M., Goyal V. (2003): "Testing the pecking order theory of capital structure". *The Journal of Finance*, Vol. 67, nº 2, pp. 217-224.

García J.M. (2011) “Sobre el papel del saldo presupuestario en las decisiones del Banco Central Europeo”. *Investigación económica*, vol. LXX, nº 275 pp. 39-61.

Garrido J.C., Pérez G., Zafra J.L., Prior D. (2017): “Estimación de la eficiencia a largo plazo en servicios públicos locales mediante fronteras robustas con datos de panel”. *Hacienda Pública Española* nº 226, pp. 11-36.

Gobernado J.I., Baza J. (2007): “Los efectos redistributivos del presupuesto municipal en un Estado descentralizado”. *Revista de investigación económica y social de Castilla y León* nº 10.

Graham J.R. (2000) “How big are the taxes benefits of debt?”. *The Journal of Finance*. vol 55, nº 5, pp. 1901-1941.

Grajal I. (2014) “El endeutamiento de las corporacions locales a partir del 1 de enero de 2013: regiment jurídico e implicacions con la estabilidad presupostaria y la sostenibilidad financiera”. *Auditoría Pública* nº 59, pp. 87-100.

Guillamón M.D., Benito B., Bastida F. (2011): “Evaluación de la deuda pública local en España”, *Spanish Journal of Finance and Accounting / Revista Española de Financiación y Contabilidad*, vol. XL, nº 150, pp. 251-285.

Guillamón M.D., Cifuentes J., Faura U., Benito B. (2021): “Effect of political corruption on municipal tax revenues”, *Revista de Contabilidad - Spanish Accounting Review* nº24 pp.231-240.

Grajal I. (2013) “El endeudamiento de las corporaciones locales a partir del 1 de enero de 2013: régimen jurídico e implicaciones con la estabilidad presupuestaria y la sostenibilidad financiera”. *Auditoría Pública* nº 59 pp. 87 – 100.

Grajal I. (2017) "Parámetros y condicionantes del endeudamiento de las entidades locales en 2017". *Revista de Estudios Locales* nº 203, p.p. 34-57.

Holmes S., Kent P. (1991) "An Empirical Analysis of the Financial Structure of Small and Large Australian Manufacturing Enterprises" *Journal of Small Business Finance* Vol. 1 p.p. 141-154

Hovakimian A., Opler T., Titman S. (2001) "The Debt-Equity Choice". *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, Vol. 36, nº 1, pp. 1-24.

Índex de democràcia – The Economist (2014) "Democracy Index 2020: In sickness and in health?". <https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2020/>.

International Monetary Fund (2014) "Controlling Capital: The International Monetary Fund and Transformative Incremental Change from Within International Organisations". *New political economy*, vol 19, nº 3. pp. 445-469.

Jaime A., Soler A. (2009): "¿Distintos o desiguales? Los presupuestos de los municipios turísticos de la Comunidad Valenciana". XVI Encuentro de Economía Pública. Granada.

Jensen M.C., Meckling W. (1986): "Analysis of alternative standing doctrines". *International Review of Law and Economics*, Vol. 6, nº 2, p.p. 205-216.

Kopanska A. (2011) "Factors influencing local government debt policy in Poland in 1999-2009" in *Local Government Finance in times of crisis* pp.114-131.

La Porta R. et al (1997): "Legal determinants of external finance". *Journal of Finance* nº 52, pp. 1131-1150.

Lago S., Montes V., Vaquero A., Rego G. (2012) "Tasas y precios públicos en los ayuntamientos gallegos: una panorámica". *IV jornadas AGEESP*.

Leland E., Pyle H. (1977) "Informational asymmetries, financial structure, and financial intermediation". *The Journal of Finance* Vol. 32, nº 2, pp.371-387.

Mackie-Mason J.K. (1990) "Do taxes affect corporate financing decisions?". *Journal of Finance*, vol. 45 nº 5 pp. 1471-1493.

Maravillas I. (2020) "Endeudamiento local y estabilidad presupostaria: Especial referencia a las alternativa al endeudamiento". *Tesis doctoral*. Universidad Católica de Murcia.

Mas D., Vilalta M. (2008) "La despesa municipal de caràcter discrecional i el seu finançament". *Col·leció Estudis 6*. Diputació de Barcelona.

Melly C. (2012) "Local government indebtedness and debt management in Switzerland. Causes and consequences". *Public Finance Quarterly, State Audit Office of Hungary*, vol. 57(2), pp. 164-172.

Merton R. (2009) "Preface to the Annual Review of Financial Economics". *Annual Review of Financial Economics* pp. 1-17.

Milena S, Acuña G. (2013): "Theory of the Pecking Order versus theory of the Trade Off for the company Coservicios S.A. E.S.P.*". *Apuntes del CENES* Vol. 32 nº 56 pp. 205-236.

Miller M. (1977): "Debt and Taxes", *The Journal of Finance*, Vol.32, pp 261-217.

Miller M. (2009) "Las proposiciones de Modigliani y Miller pasados 30 años" *Revista Asturiana de Economía* nº 43. pp.7-35.

Modigliani F., Miller M. (1958) “The Cost of Capital, Corporation Finance and the Theory of Investment”, *a: American Economic Review*, vol. 48, nº 3.

Modigliani, F., Miller, M. (1963) “Corporate Income Taxes and the Cost of Capital: A Correction”. *The American Economic Review*. pp. 433-443.

Myers S. (1977) “Determinants of Corporate Borrowing.” *Journal of Financial Economics*. vol. 5 nº2, pp.147–75.

Myers S. (1984) “The Capital Structure Puzzle.” *Journal of Finance*. vol.39 nº 3, pp. 575–592.

Myers S., Majluf N. (1984) “Corporate financing and investment decisions when firms have information that investors do not have.” *Journal of Financial Economics*. Vol. 13 nº 2, pp. 187-221.

Oprea I., Bilum F. (2016) “Local government expenditure and economic growth: the evidence of Romanian counties”. *Transformations in Business & Economics* . Vol. 15 nº 3C, pp. 352-375.

Pascual P., Cabasés F., Ezcurra R. (2008) “Financiación, restricciones institucionales y endeudamiento: un análisis con microdatos de los municipios de Navarra”. *XV Encuentro de Economía Pública: políticas públicas y migración, Salamanca*.

Paredes J.D., Hidalgo J. (2019) “La transparencia en las subvenciones municipales: factores determinantes”. *Trabajo Fin de Master Uned y Universitat Jaume I*.

Portillo M.J. (2009) “La situación presupuestaria de los municipios españoles a través de sus indicadores (1992-2008)”. *Presupuesto y Gasto Público nº 57*, pp. 117-134.

Prior D., De Martin I., Pérez G., Zafra J.L. (2019) “Cost efficiency and financial situation of local governments in the Canary Isles during the recession”. *Revista de Contabilidad Spanish Accounting Review* nº 22 (2) pp. 129-144.

Rajan G., Zingales L. (1995) “What do we know about capital structure? Some evidence from international data”. *The Journal of Finance*, Vol. 50, nº5, pp. 1421-1460.

Riberio N., Jorge S. (2014) “An exploratory of municipalities determinants of indebtedness in local government: an exploratory study of municipalities in Northern Portugal”. *Innovar Journal* Vol. 24 nº 51 pp. 61-78.

Rivera J. (2002) “Teoría sobre la estructura de capital”, en: *Estudios gerenciales, Universidad ICESI, nº. 84, recuperado el 5 de abril de 2010 del sitio web: <http://redalyc.uaemex.mx/pdf/212/21208402.pdf>*.

Rodden J. (2002) “The dilemma of fiscal federalism: grant and fiscal performance around the world”. *American Journal of Political Science* nº 46 pp. 670-687.

Ross S. (1977) “The determination of financial structure: The incentive signalling approach,” *Bell Journal of Economics*, nº 8, pp.23–40.

Ruiz J.M. (2017) “El endeudamiento local a debate”. *Estudios Fiscales. Serie economía, nº 4, pp. 5-56*.

Saá J. (1996) “Financing decisions: lessons from the Spanish experience”. *Financial Management, Vol. 25, nº 3, pp. 44-56*.

Saura J.J. (2013) “Manual de estabilidad presupuestaria, endeudamiento financiero y morosidad en las entidades locales” *Editorial Fundación Asesores Locales*.

Sorribas-Navarro P. (2008) “Descentralización fiscal y disciplina presupuestaria: lecciones para España de la experiencia comparada”. *Instituto de Estudios Fiscales* nº 26.

Shyam-Sander L., Myers S.C. (1999) “Testing static tradeoff against pecking order models of capital structure”. *Journal of Financial Economics*, Vol. 51, nº 2. pp. 219-244.

Shah A. (2006) “Local governance in industrial countries”. *Ed. World Bank Books*.

Titman S., Wessels R. (1988): “The determinants of capital structure choice”. *Journal of Finance*, Vol. 43 nº 1 pp. 1-19.

Titman S., Tsyplakov S. (2007) “A dynamic model of optimal capital structure”. *Review of Finance*, Vol. 11, nº 3 pp. 401-451.

Tuñon J., Carral U. (2017) “Crónica de la Unión Europea”, *Revista Electrónica de Estudios Internacionales* 2017. <http://www.reei.org/lareei/> .

Van Horne J., Wachowicz J. (1998) “Fundamental of financial management”. *Ed. Pearson*.

Veiga F.J., Gonçalves L. (2014) “Determinants of Portuguese local governments indebtedness”. <https://ideas.repec.org/p/nip/nipewp/16-2014.html>.

Velasco G. et alter (2017) “La hipoteca en el desarrollo del modelo economico”. *Ed. Aranzadi*.

Velázquez F. (2004) “Elementos explicativos del endeudamiento de las empresas” *Revista Análisis Económico* Vol 19. nº1 pp.214-244.

Vendrell A. (2008) "La dinámica de la estructura de capital. Evidencia para las empresas industriales españolas". *Tesis doctoral*.

Vicente C., Benito B., Bastida F. (2013) "Transparency and Political Budget Cycles at municipal level", *Swiss Political Science Review*, vol. 19, nº 2, pp. 139-156.

Vila J. (2010) "¿Son eficaces las limitaciones legales al endeudamiento local: una aproximación empírica?". *XVIII Encuentro de economía pública*.

Vilalta M. (2008) "Los problemas actuales de la financiación autonómica", en *La Financiación del Estado de las Autonomías: Perspectivas de futuro*, Lago S. (Dir.). *Instituto de Estudios Fiscales*.

Vilalta M. (2009): "Estatutos de Autonomía y financiación local". Anuario Gobierno Local 2008, *Institut de Dret Públic / Fundación Democracia y Gobierno Local*.

Vilalta M. (2018) "La hisenda local a Catalunya: evolució recent, situació actual i principals reptes". *Revista catalana de Dret Públic*. nº 57. pp. 97-112.

Warner J. (1977) "Bankruptcy Costs: Some Evidence." *Journal of Finance* nº 32: pp. 337–347.

Watson R., Wilson N. (2002) "Small and medium size enterprise financing: A note on some of the empirical implications of a pecking order". *Journal of Business Finance and Accounting*, Vol. 29 nº 3-4, pp. 557-578.

Williamson J. (1988) "Economic development and income distribution: a cross-national analysis". *The American Journal of Economics and Sociology*, Vol. 47 nº 3, pp. 277-297.

Zafra J.L., Rodríguez Bolívar P., Muñoz L. (2013) “Contrasting New Public Management (NPM) Versus Post-NPM through financial performance: a cross-sectional analysis of Spanish Local Governments” *Administration & Society* Vol. 45 nº 6 pp. 710-747.

Zambrano S., Acuña G. (2011): “Estructura de capital. Evolución teórica” *Criterio Libre* nº 15 pp. 81-102

NORMATIVA

- **Decreto de 17 de junio de 1955** por el que se aprueba el Reglamento de Servicios de las Corporaciones locales.
- **Decret legislatiu 1/2010, de 3 d'agost**, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'Urbanisme.
- **Ley 7/1985, de 2 de abril**, Reguladora de las bases del regimen local.
- **Real Decreto 2568/1986, de 28 de noviembre**, por el que se aprueba el Reglamento de organización, funcionamiento y régimen jurídico de las entidades locales.
- **Llei 13/1996, de 30 de desembre**, de mesures fiscals, administratives i d'ordre social.
- **Llei 66/1997, de 30 de desembre**, de mesures fiscals, administratives i d'ordre social.
- **Llei 50/1998, de 30 de desembre**, de mesures fiscals, administratives i d'ordre social.
- **Llei 55/1999 de 29 de desembre**, de mesures fiscals, administratives i d'ordre social.
- **Llei 14/2000 de 29 de desembre**, de mesures fiscals, administratives i d'ordre social.
- **Llei General 18/2001 de 12 de desembre**, d'Estabilitat pressupostària.
- **Llei de Pressupostos Generals de l'Estat de l'any 2.010.**
- **Llei 15/2010, de 5 de juliol**, de modificació de la Llei 3/2004, de 29 de desembre, pel qual s'establien mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials.
- **Llei 17/2.012 de 27 de desembre**, de Pressupostos Generals de l'Estat per l'any 2.013.
- **Llei 3/2012, de 22 de febrer**, de modificació del text refós de la Llei d'Urbanisme.
- **Llei 9/2017, de 8 de novembre**, de contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014.

- **Orden EHA/4040/2004, de 23 de novembre**, por la que se aprueba la instrucción del modelo normal de contabilidad
- **Orden HAP/1781/2013, de 20 de septiembre**, por la que se aprueba el modelo normal de contabilidad local.
- **Reial Decret Llei 5/2009, de 24 d'abril**, de mesures extraordinàries i urgents per facilitar als ens locals el sanejament de deutes pendents de pagament a les empreses i autònoms.
- **Reial Decret Llei 8/2010, de 20 de maig**, pel que es varen aprovar mesures extraordinàries per a la reducció del dèficit públic.
- **Reial Decret Llei 17/2014, de 26 de desembre**, de mesures de sostenibilitat financera de les comunitats autònomes i entitats locals i altres de caràcter econòmic.
- **Text Refós** de la Llei Reguladora de les hisendes públiques locals, aprovades per **Reial Decret legislatiu 2/2005 de 5 de març**.

Annexos de Càlcul

Annex 1: Elements de contenció del dèficit i deute públic local any 2008

Municipi	Nivell endeutament	Compliment principi Estabilitat pressupostària	Estalvi net
Abrera	42,21	-803.964,32	1.181.702,84
Alella	9,24	161,00	1.101.045,23
Ametlla del Vallès (L')	18,96	-208.722,00	2.537.268,68
Arenys de Mar	43,96	-809.925,00	2.833.217,04
Arenys de Munt	71,63	-1.095.390,61	-17.974,13
Argentona	82,94	0,00	421.334,32
Artés	21,71	81.810,00	494.089,21
Avià	27,32	-381.848,60	178.175,94
Aiguafreda	68,43	-158.904,45	258.860,97
Badalona	57,62	17.084.799,31	3.778.686,15
Bagà	17,62	-99.198,00	803.658,80
Balenyà	36,56	0,00	118.975,52
Balsareny	57,55	-446.000,00	435.777,34
Barcelona	32,67	17.745.433,30	700.664.662,24
Begues	5,97	-656.347,50	2.942.200,26
Berga	86,51	-661.037,70	117.089,19
Bigues i Riells	85,77	3.000,00	-504.572,17
Borredà	18,63	114.649,94	146.850,97
Cabrera d'Anoia	3,12	-33.660,00	250.555,75
Cabrera de Mar	55,09	-129.000,00	1.579.421,86
Cabrils	29,16	-161.095,58	615.997,78
Calaf	35,39	-117.761,76	117.043,91
Caldes d'Estrac	28,85	0,00	35.747,73
Caldes de Montbui	61,84	389.892,08	2.146.037,58
Calella	67,13	5.675,00	2.046.983,88
Calldetenes	66,26	-742.077,00	-31.997,12
Callús	37,09	103.117,00	280.978,55
Canet de Mar	68,83	659.170,00	553.914,92
Canovelles	69,54	-1.948.978,10	949.043,79
Canyelles	15,12	-1.402.330,36	720.634,69
Capellades	53,00	-79.565,05	967.534,96
Cardona	64,74	10.175,00	77.761,64
Casserres	29,01	27.088,00	103.038,42
Castellar del Vallès	84,88	10,00	-1.356.833,98
Castellbell i el Vilar	32,25	-890.257,16	372.619,27
Castellbisbal	18,38	-8.517.968,00	7.069.348,10
Castelldefels	77,33	235.510,00	8.974.210,06
Castellet i la Gornal	23,98	110.600,27	409.313,83
Castellgalí	8,18	-73.262,26	478.491,75
Castellnou de Bages	4,98	9.771,52	1.521.631,49
Castellterçol	71,46	-316.395,50	-303.751,13
Castellví de la Marca	1,32	-35.462,06	904.721,60
Castellví de Rosanes	33,35	-408.160,00	-162.258,50
Centelles	2,32	-1.472.964,93	1.574.184,11
Cervelló	26,80	0,00	807.630,14
Collbató	49,28	269.857,68	1.154.352,50
Corbera de Llobregat	79,69	-723.509,21	8.074.746,34
Cornellà de Llobregat	12,64	0,00	15.705.773,92

Municipi	Nivell endeutament	Compliment principi Estabilitat pressupostària	Estalvi net
Cubelles	15,42	-2.065.496,31	921.434,54
Dosrius	25,50	-316.296,00	135.327,79
Esparreguera	87,41	-4.874.581,85	6.938,02
Esplugues de Llobregat	51,00	13.085,00	3.395.247,12
Fogars de la Selva	96,33	-477.458,62	-83.828,09
Folgueroles	13,96	-310.383,00	143.085,56
Fonollosa	3,56	-310.451,21	5.355.381,22
Franqueses del Vallès (Les)	64,35	11.919,00	3.123.808,50
Garriga (La)	60,74	997.696,52	488.834,94
Gavà	71,85	-1.637.520,00	2.857.503,15
Gelida	69,56	691,00	686.039,93
Gironella	39,38	31.090,00	-51.943,16
Granollers	48,46	-1.397.865,80	7.989.726,62
Gualba	14,74	12.100,00	495.819,47
Sant Salvador de Guardiola	40,31	208.199,79	-51.270,42
Guardiola de Berguedà	60,41	122.000,00	-22.412,82
Hospitalet de Llobregat (L')	38,00	800.000,00	11.704.571,29
Igualada	98,81	-4.151.767,55	696.261,08
Jorba	38,79	-270.220,93	179.594,94
Llacuna (La)	72,59	2.377,30	55.869,38
Llagosta (La)	73,82	0,00	423.486,08
Llinars del Vallès	12,67	0,00	3.996.604,23
Lliçà d'Amunt	87,05	-1.948.867,30	2.753.223,18
Lliçà de Vall	48,92	20.000,00	3.629.369,08
Malgrat de Mar	16,33	-7.537.700,00	2.736.525,79
Manlleu	127,84	-1.025.517,59	1.114.474,00
Manresa	100,95	-4.978.266,00	9.013.009,16
Martorell	53,59	57.088,50	750.748,09
Martorelles	47,61	-107.100,00	419.081,42
Masies de Voltregà (Les)	8,04	-526.813,79	360.771,58
Masnou (El)	59,76	-1.701.885,00	1.696.323,45
Masquefa	91,75	-3.326.062,29	431.953,34
Matadepera	35,17	0,00	169.326,53
Mataró	81,91	-2.000.700,00	5.123.811,85
Mediona	43,22	206.188,00	-263.320,94
Molins de Rei	67,99	-2.757.331,04	202.074,52
Mollet del Vallès	66,66	1.504,78	4.249.224,47
Montcada i Reixac	35,21	-782.366,77	5.321.252,73
Monistrol de Montserrat	8,20	-55.533,50	-25.312,44
Monistrol de Calders	9,52	22.957,57	63.676,66
Montesquiu	14,22	24.000,00	-11.819,20
Figaró-Montmany	57,93	-25.000,00	-67.849,94
Montmeló	40,88	-912.560,00	337.902,88
Montornès del Vallès	50,37	-437.418,09	3.331.564,53
Moià	141,53	843.258,89	-839.421,40
Navarcles	43,35	-207.800,00	770.806,31
Navàs	7,63	102.896,89	226.007,36
Òdena	0,52	82.200,00	500.361,92
Olvan	2,01	68.377,65	182.837,87
Olèrdola	29,07	-151.461,22	1.251.440,67

Municipi	Nivell endeutament	Compliment principi Estabilitat pressupostària	Estalvi net
Olesa de Montserrat	26,87	-642.305,27	4.581.466,00
Olivella	32,12	0,00	-127.143,34
Òrrius	93,83	30.880,00	-56.664,04
Palafolls	25,52	403.650,00	2.400.326,54
Palau-solità i Plegamans	34,13	19.343,92	1.487.551,05
Pallejà	70,28	-295.000,00	588.951,73
Papiol (El)	24,66	105.336,00	909.057,64
Parets del Vallès	52,85	416,53	2.840.577,33
Piera	30,92	-2.135.238,73	3.364.222,26
Pineda de Mar	80,76	0,00	2.715.799,75
Pobla de Claramunt (La)	15,04	-1.899.000,00	217.401,71
Pobla de Lillet (La)	30,25	165.233,09	247.497,55
Polinyà	86,44	4.161.860,00	1.414.268,77
Prat de Llobregat (El)	33,26	-16.025.520,34	10.806.962,83
Prats de Lluçanès	51,95	734,97	188.327,77
Premià de Mar	48,31	584.372,58	1.557.580,19
Puig-Reig	30,12	67.380,00	49.083,48
Ripollet	40,81	-250.140,17	1.192.834,63
Roca del Vallès (La)	55,00	187.639,42	5.602.277,61
Pont de Vilomara i Rocafort (El)	20,33	-171.200,00	297.997,10
Roda de Ter	97,80	578.100,00	508.235,31
Rubí	54,33	0,00	16.336.685,42
Sabadell	48,31	0,00	9.725.907,98
Sallent	54,55	-1.024.608,00	1.172.988,55
Santpedor	50,12	231.982,83	688.788,31
Sant Adrià de Besòs	27,31	198.101,00	-965.163,96
Sant Andreu de la Barca	31,41	197.906,19	1.732.754,30
Sant Andreu de Llavaneres	47,67	-3.919.316,72	-660.437,61
Sant Antoni de Vilamajor	12,77	-71.836,00	759.023,81
Sant Bartomeu del Grau	11,86	-109.440,00	93.269,55
Sant Boi de Llobregat	73,76	60.942,00	6.105.425,79
Sant Boi de Lluçanès	50,07	44.886,93	-1.039,18
Sant Celoni	72,67	-2.087.145,53	616.913,24
Sant Cebrià de Vallalta	27,06	-220.891,93	203.143,00
Sant Climent de Llobregat	21,19	7.371,00	133.806,22
Sant Cugat del Vallès	67,38	28.240,07	12.557.778,72
Sant Esteve Sesrovires	45,22	388.526,00	-565.456,65
Sant Fost de Campsentelles	4,24	0,00	3.115.544,04
Sant Feliu de Codines	54,47	0,00	2.693,10
Sant Feliu de Llobregat	59,32	-1.283.093,00	-1.495.960,40
Sant Feliu Sasserra	5,59	0,00	23.559,86
Sant Fruitós de Bages	24,95	-881.262,03	5.176.380,17
Vilassar de Dalt	77,46	215.000,00	1.272.171,69
Sant Hipòlit de Voltregà	32,01	-791.642,00	54.149,00
Sant Joan Despí	26,10	-6.430.397,01	-1.395.654,27
Sant Joan de Vilatorrada	31,12	-75.349,80	813.219,91
Vilassar de Mar	64,69	-83.000,00	58.304,46
Sant Julià de Vilatorrada	23,42	83.697,65	171.518,43
Sant Just Desvern	31,60	471.149,37	2.557.694,70
Sant Llorenç d'Hortons	10,51	15.826,14	850.671,14

Municipi	Nivell endeutament	Compliment principi Estabilitat pressupostària	Estalvi net
Sant Llorenç Savall	35,46	-55.186,37	98.662,36
Sant Martí de Centelles	4,38	-274.441,05	524.490,61
Sant Martí de Tous	18,82	48.500,00	310.738,45
Sant Mateu de Bages	33,90	21.876,00	52.745,09
Premià de Dalt	43,30	0,00	-159.343,01
Sant Pere de Ribes	47,38	0,00	5.516.026,41
Sant Pere de Riudebitlles	8,45	-515.290,20	326.122,47
Sant Pere de Torelló	35,59	185.500,00	1.720.453,66
Sant Pere de Vilamajor	34,86	-505.140,00	-110.909,31
Sant Pol de Mar	43,33	46.000,00	88.831,05
Sant Quintí de Mediona	10,45	-96.329,70	152.623,79
Sant Quirze de Besora	45,56	-500.276,15	73.866,42
Sant Quirze del Vallès	53,57	0,01	211.473,67
Sant Sadurní d'Anoia	49,43	0,00	1.081.254,96
Santa Coloma de Cervelló	39,47	185.411,09	157.220,48
Santa Coloma de Gramenet	38,71	0,00	12.925.154,67
Santa Eugènia de Berga	11,04	89.648,56	429.200,27
Santa Eulàlia de Ronçana	81,25	-668.551,00	355.162,95
Santa Margarida de Montbui	18,58	-1.460.451,29	1.776.808,16
Santa Margarida i els Monjos	18,58	-1.524.243,92	1.936.517,89
Barberà del Vallès	40,28	-14.737.160,54	3.028.006,50
Santa Maria d'Oló	14,34	-213.340,85	157.171,99
Santa Maria de Palautordera	14,61	-268.500,00	1.191.158,89
Santa Perpètua de Mogoda	26,35	20.000,00	893.435,62
Santa Susanna	76,43	0,00	4.529.842,45
Sant Vicenç de Castellet	37,62	0,00	621.428,86
Sant Vicenç dels Horts	27,57	-455.290,00	730.967,43
Sant Vicenç de Montalt	54,85	177.417,21	-453.255,80
Sant Vicenç de Torelló	60,69	4.572,00	89.227,46
Cerdanyola del Vallès	53,99	4.357.929,30	3.812.502,48
Sentmenat	65,52	-1.420.025,00	-116.107,59
Seva	24,27	-1.044.468,00	890.008,32
Sitges	106,97	-2.140.693,64	1.011.407,78
Subirats	22,54	-992.661,87	344.446,66
Súria	51,74	158,50	745.892,14
Taradell	72,14	116.000,00	424.675,16
Terrassa	56,30	20.230,00	12.915.147,83
Teià	44,52	-249.500,00	-602.672,31
Tiana	97,82	-4.549.900,00	216.584,49
Tona	60,29	0,00	266.108,94
Tordera	35,60	4.386,92	-738.989,91
Torelló	36,47	20.000,00	832.825,15
Torre de Claramunt (La)	45,23	-71.626,52	180.327,04
Torrelles de Llobregat	26,64	-211.071,68	469.241,10
Ullastrell	26,50	27.000,00	-339.938,78
Vacarisses	5,71	90.813,64	2.455.736,98
Vallbona d'Anoia	22,52	75.530,00	91.067,61
Vallirana	75,62	-104.000,00	-298.787,11
Vallromanes	28,31	-173.900,00	-184.849,72
Vic	76,79	3.902.000,00	9.654.434,60

Municipi	Nivell endeutament	Compliment principi Estabilitat pressupostària	Estalvi net
Viladecavalls	88,67	0,00	305.508,45
Viladecans	38,70	-876.849,00	3.982.132,38
Vilanova del Camí	36,26	10,91	110.532,41
Vilobí del Penedès	23,48	69.300,00	8.402,96
Vilafranca del Penedès	45,31	602,00	7.035.116,72
Vilanova i la Geltrú	67,68	-2.884.673,00	4.504.472,79
Vilanova del Vallès	73,58	0,00	-10.067,77
Badia del Vallès	30,98	-200.592,20	314.898,85
Palma de Cervelló (La)	21,93	109.000,00	819.652,38
Agullana	88,12	-77.140,57	83.370,10
Albons	3,81	3.600,00	963,26
Alp	45,00	-644.900,00	166.307,66
Amer	79,32	0,00	98.200,45
Anglès	141,60	2.573,87	-198.941,52
Arbúcies	74,25	472,00	632.624,34
Armentera (L')	2,47	-117.546,61	42.397,41
Avinyonet de Puigventós	30,94	-194.861,35	496.622,73
Begur	15,82	-997.000,00	1.746.892,22
Banyoles	92,84	-917.101,57	1.570.842,71
Bàscara	35,22	36.845,58	-1.037.419,35
Besalú	132,15	-201.585,39	362.461,99
Bescanó	35,58	151.000,00	693.959,50
Bisbal d'Empordà (La)	51,10	-1.230.454,42	1.456.739,94
Blanes	69,65	-5.434.854,15	374.714,30
Bordils	108,83	-281.800,00	162.262,04
Breda	83,19	-102.860,00	230.028,21
Cabanes	47,89	-439.655,38	80.946,56
Cadaqués	44,58	456,48	139.478,81
Caldes de Malavella	26,72	-1.315.000,00	101.670,24
Calonge	95,80	-3.620.000,00	1.350.995,87
CampdevànoI	63,60	-186.481,00	20.849,49
Camprodon	68,56	-427.766,53	-86.065,90
Capmany	16,64	30.000,00	186.117,05
Cassà de la Selva	43,73	-33.777,00	502.170,90
Castellfollit de la Roca	58,68	69.649,47	-35.844,52
Castelló d'Empúries	79,25	0,00	11.180.192,29
Castell-Platja d'Aro	68,47	-1.368.784,01	5.482.297,34
Celrà	8,09	-830.567,00	1.329.381,67
Colera	23,59	-231.247,18	330.013,72
Cornellà del Terri	68,92	-328.483,05	213.125,06
Escala (L')	64,63	344.965,00	1.765.952,34
Figueres	78,35	-6.314.740,02	2.870.905,81
Fontcoberta	31,43	-136.940,80	84.066,67
Fortià	11,37	1.957,35	19.171,93
Garriguella	54,05	-20.537,73	8.446,37
Girona	50,01	382.370,00	7.858.179,13
Hostalric	59,04	-821.252,00	825.049,22
Jonquera (La)	57,73	-1.088.820,44	-17.142,70
Llagostera	30,48	-144.000,00	2.388.552,01
Llambilles	13,23	14.300,00	79.869,72

Municipi	Nivell endeutament	Compliment principi Estabilitat pressupostària	Estalvi net
Llanars	81,36	3.600,00	75.258,73
Llançà	80,47	-848.047,00	1.148.442,68
Llers	32,82	-133.108,14	280.309,03
Llívia	58,35	694.200,00	-362.193,54
Lloret de Mar	67,64	-3.744.510,00	1.526.409,98
Maçanet de la Selva	58,30	-316.000,00	386.785,31
Montagut i Oix	76,83	26.758,16	37.067,46
Navata	1,75	-77.694,00	130.704,27
Olot	94,44	-3.510.765,16	2.718.607,05
Palafrugell	30,47	0,00	4.491.392,48
Palamós	79,02	0,00	527.723,01
Palau-saverdera	83,94	-374.591,09	58.927,85
Pals	37,07	-726.000,00	565.382,13
Pau	65,56	5.875,50	61.184,63
Peralada	33,47	-295.170,00	182.895,89
Planes d'Hostoles (Les)	49,76	-375.027,48	73.038,56
Porqueres	44,35	-530.090,49	239.438,62
Portbou	42,65	-153.800,00	80.959,54
Port de la Selva (El)	58,24	579,05	25.879,35
Puigcerdà	86,85	-64.105,00	374.375,61
Quart	20,49	4.034,72	2.442.827,17
Ribes de Freser	113,58	-236.701,05	98.741,73
Riells i Viabrea	41,19	-897.208,32	-25.695,52
Ripoll	113,31	-125.035,00	694.591,54
Riudarenes	63,79	156.029,21	1.516.424,31
Riudellots de la Selva	55,35	-459.500,00	445.308,07
Roses	58,48	5.000,00	5.842.626,25
Salt	109,16	65.172,65	861.168,02
Sant Feliu de Guíxols	49,65	0,00	2.771.945,24
Sant Feliu de Pallerols	7,35	43.000,00	3.959.558,95
Sant Gregori	102,14	-364.885,13	275.910,71
Sant Hilari Sacalm	130,75	0,00	436.587,25
Sant Jaume de Llierca	23,87	9.113,51	99.680,89
Sant Jordi Desvalls	2,74	20.000,00	8.537,53
Sant Joan de les Abadesses	45,17	8.080,15	571.925,10
Sant Martí de Llémena	45,65	0,00	89.972,89
Sant Miquel de Fluvià	81,63	30.000,00	-260.065,37
Sant Pere Pescador	22,25	-734.827,34	382.730,42
Santa Coloma de Farners	63,76	-378.053,42	149.479,71
Santa Cristina d'Aro	57,13	-887.299,00	1.330.209,90
Sant Joan les Fonts	174,74	-256.002,30	326.356,26
Sarrià de Ter	49,67	86.188,24	-239.151,84
Saus, Camallera i Llampaiés	55,88	-23.150,00	89.244,59
Cellera de Ter (La)	27,16	-382.878,60	212.377,41
Serinyà	32,56	-110.473,00	131.298,47
Sils	50,10	-78.115,82	586.666,23
Torroella de Fluvià	81,81	-4.894,52	2.066,81
Torroella de Montgrí	65,20	-501.221,25	1.472.796,03
Tortellà	15,48	-105.187,77	80.030,94
Tossa de Mar	108,99	0,00	-604.233,34

Municipi	Nivell endeutament	Compliment principi Estabilitat pressupostària	Estalvi net
Ullà	36,19	25.200,00	234.388,47
Vall d'en Bas (La)	41,53	-602.467,41	718.841,45
Vall-llobrega	8,81	10.700,00	26.031,00
Ventalló	33,14	-664.998,18	401.893,01
Verges	14,50	-1.000,00	140.400,04
Vidreres	41,81	-3.432.163,94	632.627,02
Vilablareix	82,79	-992.140,34	258.110,48
Vilademuls	91,60	59.308,58	180.350,83
Viladrau	28,48	41.000,00	975.519,56
Vilafant	30,97	1.518,83	691.675,29
Vilajuïga	85,77	69.900,00	-6.995,27
Vila-sacra	141,88	55.819,47	-4.318,55
Vilobí d'Onyar	37,10	-621.000,00	288.456,53
Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura	52,73	-134.012,10	41.837,95
Forallac	59,87	175.970,00	240.878,47
Sant Julià del Llor i Bonmatí	52,07	43.390,34	166.467,23
Àger	28,90	11.000,00	67.396,74
Agramunt	82,94	-186.199,07	80.075,13
Alamús (Els)	102,69	27.885,00	-70.151,75
Albatàrrec	7,36	22.000,00	72.669,25
Albesa	35,24	13.062,00	181.322,99
Alcarràs	54,92	97.000,00	4.682.610,72
Alfarràs	18,04	0,00	375.746,29
Alguaire	59,56	-505.711,10	-18.387,56
Almacelles	64,09	6.000,00	139.113,51
Almenar	27,15	-504.821,63	1.087.852,81
Alpicat	61,42	225.000,00	1.894.512,95
Anglesola	20,95	1.200,00	43.258,72
Artesa de Lleida	15,33	-96.899,00	158.674,42
Artesa de Segre	28,27	0,00	878.373,95
La sentiu de Sió	29,96	-9.120,30	27.341,38
Aitona	3,48	-94.000,00	233.468,23
Balaguer	99,71	1.834,24	1.044.828,10
Barbens	26,46	34.759,28	133.900,40
Vall de Boí (La)	39,82	0,00	-244.223,06
Belianes	37,02	-29.053,00	43.988,12
Bellpuig	63,13	-46.000,00	420.269,89
Bellver de Cerdanya	6,91	39.000,00	1.010.489,55
Bellvís	35,90	-178.688,33	387.076,01
Benavent de Segrià	77,55	0,00	-76.054,67
Borges Blanques (Les)	90,12	280.000,00	776.747,37
Camarasa	100,20	-7.800,00	-44.926,09
Castelldans	36,74	-64.228,00	130.561,26
Castellnou de Seana	20,50	-49.310,00	112.818,45
Castelló de Farfanya	37,04	13.000,00	5.183,49
Castellserà	13,04	-301.100,00	159.771,28
Cervera	60,44	0,00	1.691.180,10
Cervià de les Garrigues	22,43	24.344,67	92.081,99
Coll de Nargó	16,09	0,00	-12.766,22
Corbins	240,26	87.400,00	153.719,23

Municipi	Nivell endeutament	Compliment principi Estabilitat pressupostària	Estalvi net
Fondarella	3,22	-100.105,00	987.868,47
Fuliola (La)	57,58	-2.362.990,28	85.569,13
Golmés	17,30	-167.697,00	177.851,75
Granja d'Escarp (La)	164,16	0,00	-5.818,28
Guissona	42,45	-585.654,00	846.728,17
Ivars d'Urgell	52,46	5.329,68	319.865,97
Isona i Conca Dellà	11,57	13.365,00	253.094,35
Juneda	18,55	-279.524,00	1.225.348,54
Lleida	80,31	238.623,98	14.425.118,53
Linyola	16,14	-322.600,00	254.849,60
Llardecans	8,24	-34.100,00	56.352,17
Maials	30,76	31.000,00	119.608,73
Miralcamp	8,72	-131.967,00	92.191,72
Mollerussa	111,46	75.760,00	-1.581.388,26
Montgai	20,00	12.000,00	10.570,48
Montellà i Martinet	17,45	0,00	224.785,54
Oliana	77,45	91.827,08	107.218,43
Organyà	14,07	13.381,64	94.289,50
Os de Balaguer	6,97	0,00	287.209,36
Palau d'Anglesola (EI)	0,97	10.960,00	6.086.698,45
Penelles	2,76	0,00	35.513,13
Pobla de Segur (La)	18,26	-569.135,19	453.735,39
Ponts	54,53	-278.182,12	313.809,49
Pont de Suert (EI)	39,74	-702.636,79	-1.437,76
Portella (La)	56,42	0,00	150.069,16
Preixens	34,96	9.089,85	61.105,51
Puigverd de Lleida	33,86	0,00	-123.430,04
Rialp	40,85	48.876,15	35.158,68
Rosselló	28,50	-410.104,83	654.527,24
Sant Guim de Freixenet	25,32	-225.892,00	917.142,36
Sant Ramon	13,02	-13.409,59	25.520,84
Seu d'Urgell (La)	131,09	35.840,01	498.045,49
Seròs	134,99	41.500,00	-104.202,09
Sidamon	18,05	11.200,00	78.809,85
Solsona	40,36	-1.108.872,00	82.037,54
Sort	74,58	0,00	501.572,41
Tàrraga	110,65	-1.195.100,00	1.035.630,40
Torà	2,13	-257.398,50	186.530,07
Tornabous	63,82	-292.683,84	-145.401,32
Torrefarrera	39,75	101.750,00	142.406,03
Torregrossa	41,15	88.010,00	267.193,26
Torrelameu	87,55	-259.440,00	15.146,33
Torres de Segre	85,87	-70.440,00	216.747,13
Tremp	92,39	-30.445,14	129.715,13
Vallfogona de Balaguer	13,43	-234.200,00	422.689,16
Verdú	81,42	31.100,00	104.614,73
Vielha e Mijaran	51,91	79.771,60	1.114.920,14
Vilanova de Bellpuig	48,21	0,00	6.831,69
Vilanova de Segrià	22,11	33.348,00	148.324,80
Vila-sana	15,66	-94.981,33	501.673,09

Municipi	Nivell endeutament	Compliment principi Estabilitat pressupostària	Estalvi net
Vilanova de la Barca	21,14	28.000,00	70.709,71
Sant Martí de Riucorb	38,59	14.636,00	31.611,10
Plans de Sió (Els)	59,53	2.000,00	-3.146,79
Aiguamúrcia	34,75	-108.525,52	77.050,77
Albinyana	66,33	298.477,11	1.796,82
Alcanar	24,50	-4.860.034,40	2.479.558,97
Alcover	29,11	-99.129,00	1.004.496,88
Aldover	25,42	14.466,00	93.854,58
Aleixar (L')	37,26	10.900,00	134.973,31
Alforja	21,89	22.500,00	48.244,92
Almoster	11,29	25.000,00	-49.509,94
Altafulla	37,73	256.000,00	-907.404,02
Ametlla de Mar (L')	34,59	161.361,00	34.842,08
Amposta	58,39	48.612,89	1.608.583,31
Arboç (L')	134,10	146.422,10	58.123,28
Banyeres del Penedès	15,82	39.347,00	1.948.339,74
Barberà de la Conca	21,40	0,00	88.151,77
Bellvei	15,38	73.000,00	364.249,33
Benifallet	45,48	21.464,72	-56.895,37
Benissanet	39,73	20.600,00	72.913,58
Bisbal del Penedès (La)	26,10	-9.700,00	107.236,63
Borges del Camp (Les)	14,46	-196.135,28	515.141,10
Botarell	16,76	14.000,00	135.890,71
Bràfim	46,44	11.000,00	76.601,37
Calafell	95,54	-2.134.639,95	3.805.179,80
Cambrils	111,73	671.621,80	-4.898.441,74
Catllar (El)	38,14	129.500,00	-200.168,22
Sènia (La)	65,16	0,00	450.630,96
Corbera d'Ebre	10,12	0,00	267.176,75
Cornudella de Montsant	45,58	16.200,00	170.484,37
Creixell	18,23	0,00	2.653.492,59
Cunit	109,02	-961.021,06	-1.682.764,27
Xerta	23,78	20.465,00	162.126,66
Espluga de Francolí (L')	40,33	-989.360,00	431.255,50
Falset	92,39	-903.430,00	258.614,43
Gandesa	39,19	1.840,00	422.371,24
Garcia	11,95	9.467,29	39.743,99
Ginestar	1,35	0,00	-103.838,84
Godall	56,79	11.837,57	85.914,14
Horta de Sant Joan	16,90	0,00	10.696,50
Llorenç del Penedès	14,39	30.600,00	252.995,26
Mas de Barberans	48,56	33.093,47	70.638,65
Masdenverge	36,50	-73.675,00	69.229,41
Masillorenç	64,54	-3.400,00	18.888,43
Maspujols	60,61	5.049,00	20.145,47
Masroig (El)	34,43	12.000,00	67.427,61
Miravet	8,73	-114.630,88	87.339,91
Montblanc	97,78	-696.347,33	53.466,08
Montbrió del Camp	23,03	32.800,00	334.624,76
Montmell (El)	12,24	33.333,00	4.350.971,04

Municipi	Nivell endeutament	Compliment principi Estabilitat pressupostària	Estalvi net
Mont-roig del Camp	26,28	1.322.485,00	2.100.666,29
Móra d'Ebre	158,34	-371.699,16	-64.162,31
Móra la Nova	8,17	0,00	508.721,53
Morell (EI)	26,48	270.750,00	379.982,92
Pallaresos (Els)	8,97	15.025,30	189.077,26
Paüls	36,63	-86.997,00	9.192,98
Perelló (EI)	46,15	100.000,00	431.397,59
Pinell de Brai (EI)	63,12	0,00	625,27
Pira	82,17	0,00	-22.881,18
Pla de Santa Maria (EI)	8,32	25.100,00	598.593,87
Pobla de Montornès (La)	12,27	640.803,73	111.808,07
Pont d'Armentera (EI)	49,96	21.450,00	77.055,04
Pratdip	4,41	0,00	460.972,72
Querol	58,16	0,00	18.790,27
Rasquera	52,84	0,00	95.005,30
Reus	124,34	0,00	5.037.973,68
Riba-roja d'Ebre	48,94	-181.650,00	39.080,48
Riera de Gaia (La)	42,18	26.200,00	117.346,92
Riudecols	29,29	27.965,00	16.898,59
Riudoms	69,52	60.000,00	877.900,45
Roda de Barà	110,18	654.000,00	2.129.912,00
Rodonyà	18,08	9.480,00	77.538,40
Roquetes	64,38	244.228,00	1.373.103,11
Sant Carles de la Ràpita	14,09	0,00	2.840.115,28
Sant Jaume dels Domenys	21,06	-1.185.396,61	-76.610,38
Santa Bàrbara	12,37	60.276,00	705.757,71
Santa Coloma de Queralt	47,84	-280.073,00	623.314,31
Santa Oliva	85,47	-1.153.000,00	1.455.306,44
Sarral	95,93	68.000,00	124.134,90
Secuita (La)	4,98	-394.300,00	441.470,34
Selva del Camp (La)	151,58	280.000,00	341.703,66
Tarragona	86,56	2.680.693,00	17.601.523,81
Tivissa	43,69	14.000,00	119.254,49
Torredembarra	98,87	-3.935.000,00	1.043.677,99
Tortosa	134,38	-945.960,75	2.588.240,75
Uldecona	67,89	48.567,46	24.394,11
Vallmoll	20,00	79.990,00	2.517.773,33
Valls	68,07	204.267,06	2.895.977,29
Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant	0,32	563.222,27	1.304.354,54
Vendrell (EI)	122,89	113.647,64	4.131.586,25
Vilabella	110,98	0,00	21.909,74
Vilanova d'Escornalbou	28,91	17.200,00	296.171,59
Vilaplana	43,92	16.254,89	125.251,33
Vila-rodona	16,85	22.000,00	457.023,35
Vila-seca	61,07	-4.125.000,00	2.761.374,45
Vimbodí i Poblet	50,98	-135.551,00	-1.016,71
Vinyols i els Arcs	69,75	-94.500,00	719.103,27
Deltebre	55,97	19.089,33	1.947.294,41
Sant Jaume d'Enveja	67,05	-1.801.095,92	986.422,52
Camarles	15,70	-1.092.836,20	420.191,63
Aldea (L')	6,09	100.000,00	1.704.990,29
Salou	49,19	162.471,02	2.039.361,33
Ampolla (L')	30,44	55.085,04	1.289.589,36

Annex 2: Elements de contenció del dèficit i deute públic local any 2017

Municipis	Estabilitat pressupostaria 2017	Compliment regla de la despesa 2017	Estalvi net 2017	Nivell endeutament
Abdera	0,00	-631.710,47	673.770,62	0
Alella	288.400,00	-126.509,59	2.393.674,09	24,75
Ametlla del Vallès (L')	302.392,92	771.643,36	53.000,00	9,45
Arenys de Mar	175.179,76	-448.735,83	207.175,39	15,93
Arenys de Munt	166.536,00	-234.288,34	583.905,99	21,89
Argentona	42.823,99	-682.090,46	424.693,66	21,79
Artés	-164.100,00	-175.269,90	619.420,00	0,65
Avià	88.228,78	-367.479,32	115.890,80	3,98
Aiguafreda	273.500,00	-78.460,80	224.300,00	21,65
Badalona	-987.983,22	-14.267.866,02	-946.235,59	26,46
Bagà	205.017,00	332.898,30	45.407,00	3,79
Balenyà	154.010,30	-87.401,38	42.500,00	3,39
Balsareny	69.000,00	-441.917,91	62.350,00	0,00
Barcelona	-55.153.118,23	-244.030.413,80	244.918.677,44	32,24
Begues	313.711,74	-790.453,01	208.211,90	12,45
Berga	742.369,61	-832.750,97	2.807.745,45	36,43
Bigues i Riells	297,99	936.812,88	909.649,20	11,73
Borredà	63.802,41	-254.949,17	28.962,96	23,75
Cabrera d'Anoia	178.002,75	71.535,27	15.825,49	20,87
Cabrera de Mar	800,00	-1.056.077,40	711.250,00	30,41
Cabrils	75.690,69	-589.896,40	352.868,23	15,19
Calaf	34.461,08	-1.144.702,15	69.323,22	29,94
Caldes d'Estrac	586.410,00	-320.274,10	94.800,00	68,41
Caldes de Montbui	-2.239.764,74	-1.900.772,57	78.607,00	41,98
Calella	0,00	-599.848,40	0,00	47,85
Calldetenes	202.200,00	-386.995,69	-86.053,00	88,74
Callús	31.400,00	-411.253,70	275.972,00	0,25
Canet de Mar	723.100,00	-396.977,14	771.091,86	36,73
Canovelles	-301.020,15	-598.091,97	628.944,99	25,90
Canyelles	270.037,00	-1.338.316,29	2.261.414,78	27,21
Capellades	397.000,00	-44.963,81	251.947,00	31,21
Cardona	208.406,14	-1.705.519,20	235.921,05	47,45
Casserres	101.251,43	-170.219,47	0,00	11,77
Castellar del Vallès	2.640.815,62	828.798,86	1.114.180,00	37,01
Castellbell i el Vilar	145.099,54	563.437,74	198.279,60	18,42
Castellbisbal	219.636,00	949.550,46	244.698,00	5,45
Castelldefels	5.335.185,00	569.718,91	422.738,00	43,48
Castellet i la Gornal	10.700,00	-815.875,48	939.379,02	12,70
Castellgalí	170.696,60	215.511,48	10.500,00	16,71
Castellnou de Bages	81.586,48	-143.047,99	154.969,72	0,00
Castellterçol	133.811,21	-95.469,38	72.896,27	0,54
Castellví de la Marca	36.874,77	-97.798,23	16.115,68	13,06
Castellví de Rosanes	109.000,00	-290.853,58	20.871,00	10,83
Centelles	52.663,22	-174.996,66	279.360,00	3,55
Cervelló	163.448,08	-622.116,52	181.689,98	23,13
Collbató	390.325,09	567.974,89	95.746,75	14,79
Corbera de Llobregat	541.218,93	-1.109.460,79	319.517,28	41,10
Cornellà de Llobregat	354.338,00	-3.282.143,41	2.365.194,00	54,34
Cubelles	-1.229.745,01	-3.270.126,03	420.532,62	26,67
Dosrius	160.546,00	-159.194,71	549.221,00	14,38

Municipis	Estabilitat pressupostaria 2017	Compliment regla de la despesa 2017	Estalvi net 2017	Nivell endeutament
Esparreguera	948.625,00	116.226,43	529.345,00	8,18
Esplugues de Llobregat	775.302,00	-3.525.020,45	791.062,00	31,81
Fogars de la Selva	23.944,14	532.486,74	50.998,07	15,29
Folgueroles	36.503,16	-234.209,00	186.070,00	0,50
Fonollosa	-259.386,31	-495.581,61	50.500,00	7,38
(Les)	-378.000,00	-4.847.472,54	519.990,00	40,79
Garriga (La)	-351.227,30	305.541,27	190.952,63	13,07
Gavà	2.686.020,00	1.478.736,79	655.110,00	56,91
Gelida	593.375,00	-426.895,94	41.319,00	28,38
Gironella	0,00	5.577.687,64	0,00	24,45
Granollers	-1.631.338,61	-2.117.391,25	1.489.447,94	34,79
Gualba	0,00	1.966.744,60	0,00	21,90
Guardiola de Berguedà	68.500,00	-12.765,60	50.219,00	9,76
(L')	8.486.000,00	-12.028.785,64	6.100.000,00	34,54
Igualada	1.493.470,28	-701.627,25	403.300,09	76,20
Jorba	-29.893,99	-432.522,12	118.295,61	1,05
Llacuna (La)	130.500,00	47.601,40	0,00	65,94
Llagosta (La)	78.287,00	-754.313,89	0,00	31,29
Llinars del Vallès	30.000,00	-245.793,85	899.734,00	10,82
Lliçà d'Amunt	-220.000,00	41.560,00	948.600,00	23,95
Lliçà de Vall	-1.710.000,00	-652.239,52	763.200,00	14,90
Malgrat de Mar	0,00	-1.032.223,15	1.407.750,00	11,85
Manlleu	2.001.120,94	-154.056,88	376.309,76	55,50
Manresa	7.908.174,00	-1.763.407,79	3.284.282,00	87,75
Martorell	0,00	-119.597,18	-644.932,76	41,06
Martorelles	-1.858.129,00	-2.623.311,74	148.054,00	34,28
Masies de Voltregà (Les)	120.660,45	-124.347,51	154.547,45	0,03
Masnou (El)	80.000,00	-306.471,00	492.000,00	30,44
Masquefa	-188.731,88	749.987,84	2.511.107,42	44,98
Matadepera	-150.507,18	-66.669,57	827.706,21	0,00
Mataró	1.901.793,18	-5.328.161,12	2.052.644,45	90,28
Mediona	-6.900,00	-2.001.364,10	168.142,10	42,35
Molins de Rei	106.227,36	-645.047,06	210.621,72	47,74
Mollet del Vallès	4.030.493,86	880.415,60	1.108.050,00	67,77
Montcada i Reixac	2.286.000,00	4.386.731,54	100.911,35	37,99
Monistrol de Montserrat	4.034,02	-169.848,48	75.000,00	4,18
Monistrol de Calders	-12.873,75	-215.303,26	3.300,00	2,78
Montesquiu	18.786,08	-29.601,15	10.000,00	18,37
Figaró-Montmany	35.375,00	-792.156,18	-12.000,00	58,96
Montmeló	959.500,00	224.860,41	349.150,00	41,75
Montornès del Vallès	1.662.275,53	1.818.630,05	0,00	29,02
Moià	1.413.334,05	117.231,16	313.994,90	135,28
Navarcles	0,00	-384.693,14	442.401,08	22,43
Navàs	332.863,36	-68.543,46	153.373,36	29,37
Òdena	-1.755.016,82	-1.838.680,93	92.830,42	13,03
Olvan	45.980,56	74.577,86	7.000,00	21,84
Olèrdola	120.000,00	-370.369,37	562.663,46	0,00
Olesa de Montserrat	0,00	-321.795,11	235.148,59	27,41
Olivella	1.651.111,59	1.505.863,36	1.483.101,59	12,33
Òrrius	100.800,00	-87.067,00	-83.392,10	22,36

Municipis	Estabilitat pressupostaria 2017	Compliment regla de la despesa 2017	Estalvi net 2017	Nivell endeutament
Palafolls	375.000,00	-1.054.834,71	466.013,37	11,48
Palau-solità i Plegamans	26.720,99	322.612,00	377.507,33	21,36
Pallejà	972.804,72	1.137.786,54	494.293,01	44,18
Papiol (El)	75.101,00	91.652,80	6.688,00	3,64
Parets del Vallès	2.120,00	-169.120,61	867.012,00	21,89
Piera	0,00	701.565,56	1.268.869,26	0,00
Pineda de Mar	1.955.521,29	285.191,85	157.312,96	37,06
Pobla de Claramunt (La)	0,00	3.613.452,71	0,00	5,82
Pobla de Lillet (La)	162.652,92	-290.642,38	62.000,00	42,59
Polinyà	571.770,00	376.616,16	160.540,00	25,33
Prat de Llobregat (El)	2.939.186,00	38.116,04	5.816.082,00	1,25
Prats de Lluçanès	-486.927,00	-709.187,06	82.100,00	11,09
Premià de Mar	-2.965.338,45	-3.375.455,93	117.925,61	13,63
Puig-Reig	270.000,00	-453.145,99	170.550,54	12,87
Ripollet	1.059.716,35	-316.484,40	631.653,28	8,02
Roca del Vallès (La)	1.207.207,58	-360.580,80	223.076,84	45,41
Rocafort (El)	31.000,00	-100.070,00	11.850,00	17,12
Roda de Ter	450.000,00	-161.125,31	12.035,00	15,06
Rubí	7.927.924,88	4.905.916,05	3.262.110,03	15,17
Sabadell	7.575.400,00	-10.911.179,70	5.425.182,86	45,28
Sallent	-4.850.695,00	-5.068.583,71	105.000,00	29,64
Santpedor	81.870,00	-454.461,23	467.283,00	8,65
Sant Adrià de Besòs	850.884,00	1.811.099,45	318.120,91	4,56
Sant Andreu de la Barca	49.998,51	2.012.234,23	0,00	20,74
Llanerres	937.895,57	-193.573,62	374.270,51	19,58
Sant Antoni de Vilamajor	100.000,00	-108.627,36	398.500,00	2,94
Sant Bartomeu del Grau	77.097,84	-17.465,93	7.366,59	8,68
Sant Boi de Llobregat	3.844.901,00	4.549.047,64	42.001,00	22,89
Sant Boi de Lluçanès	-85.950,00	-557.953,20	44.494,55	32,65
Sant Celoni	-1.065.423,11	-2.127.218,15	0,00	42,29
Sant Cebrià de Vallalta	-332.225,48	-144.522,45	75.466,29	14,09
Llobregat	181.200,00	-993.735,67	191.223,00	47,01
Sant Cugat del Vallès	-3.850.332,78	-903.208,54	159.776,97	52,96
Sant Esteve Sesrovires	1.419.825,78	-6.430.879,67	8.192.448,41	66,77
Campsentelles	982.525,00	-1.911.866,54	992.892,18	57,63
Sant Feliu de Codines	462.323,00	-237.819,18	61.540,00	50,91
Sant Feliu de Llobregat	-1.400.000,00	1.669.397,73	341.411,00	37,67
Sant Feliu Sasserra	48.867,00	43.694,89	30.867,00	6,19
Sant Fruitós de Bages	-707.210,71	67.179,26	447.087,13	11,79
Vilassar de Dalt	-421.295,00	-1.755.478,74	162.400,00	97,46
Sant Hipòlit de Voltregà	-477.981,75	-979.745,34	17.812,80	8,65
Sant Joan Despí	-514.800,00	-3.460.462,00	562.279,00	16,88
Sant Joan de Vilatorrada	64.641,00	-862.727,07	363.574,76	11,39
Vilassar de Mar	2.073.782,35	1.238.671,07	128.782,35	70,53
Sant Julià de Vilatorrada	101.670,53	56.862,74	281.981,51	1,91
Sant Just Desvern	415.200,00	-1.478.794,04	106.150,58	0,02
Sant Llorenç d'Hortons	97.999,00	102.608,83	138.596,00	0,90
Sant Llorenç Savall	26.853,00	-388.747,79	0,00	10,29
Sant Martí de Centelles	45.694,00	-82.887,23	111.509,97	3,70
Sant Martí de Tous	65.399,90	-1.093.467,35	446.602,63	2,94

Municipis	Estabilitat pressupostaria 2017	Compliment regla de la despesa 2017	Estalvi net 2017	Nivell endeutament
Sant Mateu de Bages	45.600,00	-252.211,53	8.716,00	19,44
Premià de Dalt	28.760,33	463.225,26	311.076,30	36,66
Sant Pere de Ribes	0,00	516.238,57	3.063.615,45	0,29
Sant Pere de Riudebitlles	46.205,00	-418.121,62	444.111,32	14,76
Sant Pere de Torelló	301.850,00	9.465,15	217.500,00	11,14
Sant Pere de Vilamajor	310.000,00	-596.499,91	80.046,09	24,23
Sant Pol de Mar	-485.881,93	-761.330,24	82.018,03	16,14
Sant Quintí de Mediona	-52.500,00	264.296,46	40.200,00	1,75
Sant Quirze de Besora	66.105,68	-452.315,64	83.614,00	4,28
Sant Quirze del Vallès	357.438,24	-35.770,52	675.400,00	16,43
Sant Sadurní d'Anoia	551.042,82	-178.132,82	295.098,08	15,49
Cervelló	4.580,00	-436.816,71	107.112,06	5,42
Gramenet	6.524.557,88	-2.077.819,76	3.325.799,30	46,44
Santa Eugènia de Berga	2.604,00	-308.296,03	278.024,39	3,25
Ronçana	682.481,23	-938.984,92	444.551,51	42,00
Montbui	354.000,00	258.016,84	642.923,26	18,57
Monjos	-334.319,26	239.888,58	559.768,19	0,78
Barberà del Vallès	2.484.808,22	-1.888.102,80	2.293.983,52	5,57
Santa Maria d'Oló	24.898,82	-128.707,38	4.080,27	0,25
Palautordera	-1.124.202,51	-1.178.632,49	242.900,00	5,94
Mogoda	1.916.178,20	609.042,47	308.529,15	15,76
Santa Susanna	1.676.500,00	-1.049.289,46	454.000,00	104,36
Sant Vicenç de Castellet	438.741,39	-251.859,22	390.450,58	22,05
Sant Vicenç dels Horts	0,00	-1.955.181,68	1.233.200,00	9,34
Sant Vicenç de Montalt	44.357,26	-472.153,73	173.090,17	10,50
Sant Vicenç de Torelló	100.000,00	355.589,67	10.718,00	2,01
Cerdanyola del Vallès	1.278.177,04	-6.644.569,77	100.430,00	16,62
Sentmenat	578.438,06	46.531,26	0,00	27,05
Seva	111.000,00	-336.363,91	532.317,29	0,04
Sitges	3.540.000,00	-535.613,35	2.924.599,86	22,09
Subirats	491,00	-94.442,56	144.693,00	0,00
Súria	351.007,45	-461.505,74	94.638,06	12,22
Taradell	365.507,10	-97.339,64	224.672,96	34,44
Terrassa	828.285,00	-3.548.024,01	4.133.174,00	79,39
Teià	335.000,00	-359.499,02	128.284,22	2,39
Tiana	221.951,00	-793.048,13	144.946,00	27,09
Tona	239.617,00	-235.318,89	97.693,00	33,84
Tordera	1.960.205,26	675.451,81	112.900,00	65,87
Torelló	-679.379,91	-943.760,66	947.197,14	12,13
Torre de Claramunt (La)	55.700,00	-574.395,89	386.955,00	34,34
Torrelles de Llobregat	106.543,18	-213.699,88	90.389,38	8,41
Ullastrell	102.225,00	-31.574,22	-14.611,00	9,29
Vacarisses	269.494,50	-38.365,98	0,00	16,94
Vallbona d'Anoia	12.015,00	-56.339,27	98.332,00	0,00
Vallirana	17.500,00	-2.507.167,00	1.449.502,90	40,66
Vallromanes	82.548,58	357.700,40	0,00	4,93
Vic	-1.041.984,50	-6.549.575,07	914.520,00	48,79
Viladecavalls	257.964,00	-543.990,43	0,00	24,50
Viladecans	417.599,00	829.571,39	692.287,00	62,23
Vilanova del Camí	-63,51	-486.162,05	34.999,99	33,05

Municipis	Estabilitat pressupostaria 2017	Compliment regla de la despesa 2017	Estalvi net 2017	Nivell endeutament
Vilobí del Penedès	44.000,00	-70.511,78	114.080,00	0,00
Vilafranca del Penedès	458.709,00	-877.343,58	219.382,00	39,41
Vilanova i la Geltrú	8.511.799,00	-1.133.458,01	230.000,00	97,22
Vilanova del Vallès	92.000,00	-729.634,20	0,00	53,28
Badia del Vallès	158.001,00	-129.711,14	77.645,13	0,89
Palma de Cervelló (La)	-57.527,88	-262.310,02	8.019,00	38,58
Agullana	162.871,75	177.151,97	35.271,75	20,22
Albons	29.610,00	66.934,58	16.000,00	9,90
Alp	0,00	119.604,17	197.100,00	0,00
Amer	30.949,94	-214.567,84	124.999,99	35,57
Anglès	716.177,20	-285.080,94	420.065,34	80,73
Arbúcies	633.996,05	-1.634.349,72	106.751,62	65,93
Armentera (L')	-147.800,00	-82.286,24	77.350,00	0,00
Avinyonet de Puigventós	28.274,56	17.969,95	22.031,00	1,76
Begur	217.534,00	584.333,58	1.780.000,00	13,82
Banyoles	0,00	1.099.912,90	723.900,00	45,60
Bàscara	37.038,00	-193.700,14	89.494,76	142,65
Besalú	343.819,71	223.488,55	100.287,58	123,21
Bescanó	230.000,00	-34.941,20	0,00	38,39
Bisbal d'Empordà (La)	-1.832.043,01	-2.082.327,45	69.000,00	50,90
Blanes	5.678.333,71	633.392,56	1.601.100,86	42,03
Bordils	69.560,00	44.679,83	149.939,00	25,76
Breda	297.000,00	225.028,40	117.587,25	31,19
Cabanes	28.000,00	8.063,93	14.817,78	19,79
Cadaqués	6.054,00	62.860,95	792.177,00	32,89
Caldes de Malavella	-636.838,48	-2.364.085,05	708.560,00	46,44
Calonge	1.424.500,00	-321.194,00	1.148.000,00	24,45
CampdevànoI	159.600,01	-269.611,51	-228.239,21	39,73
Camprodon	432.000,00	524.252,10	156.900,09	50,24
Capmany	0,00	175.986,72	59.502,21	0,00
Cassà de la Selva	550.000,00	-271.005,74	921.266,94	31,56
Castellfollit de la Roca	123.739,32	31.448,73	33.400,88	98,04
Castelló d'Empúries	0,00	-47.792,67	375.804,09	31,51
Castell-Platja d'Aro	1.640.000,00	8.986.795,28	41.207.859,80	68,19
Celrà	0,00	-433.952,45	365.900,00	8,37
Colera	92.000,00	-2.355,28	24.200,00	49,68
Cornellà del Terri	149.096,11	-73.887,34	155.432,10	27,14
Escala (L')	-265.449,00	-2.607.509,65	3.838.576,00	15,27
Figueres	-485.400,33	-1.487.799,70	1.251.073,85	46,74
Fontcoberta	241,95	-192.673,90	6.943,00	28,55
Fortià	12.430,00	2.753,69	53.025,00	0,00
Garriguella	112.770,00	-117.316,44	72.770,00	53,42
Girona	100.000,00	505.276,82	884.560,00	53,23
Hostalric	-388.854,00	-1.225.940,19	207.185,00	24,54
Jonquera (La)	368.052,40	46.311,00	686.386,83	7,62
Llagostera	-410.000,00	-1.881.376,27	818.564,00	27,66
Llambilles	10.290,20	-6.747,70	93.713,00	2,98
Llanars	21.100,00	-47.647,95	63.424,62	25,15
Llançà	739.000,00	769.586,00	74.000,00	27,11
Llers	0,00	-93.561,61	110.035,82	0,00

Municipis	Estabilitat pressupostaria 2017	Compliment regla de la despesa 2017	Estalvi net 2017	Nivell endeutament
Llívia	54.700,00	-78.701,66	226.183,00	13,50
Lloret de Mar	1.626.512,37	-110.573,92	1.183.947,00	48,19
Maçanet de la Selva	707.115,26	-139.295,45	288.721,50	27,71
Montagut i Oix	22.881,36	327.654,36	124.373,69	0,00
Navata	-40.800,00	-445.100,20	169.112,15	3,94
Olot	174.527,03	-652.663,40	488.021,00	69,96
Palafrugell	0,00	-1.761.568,96	1.573.409,00	35,69
Palamós	635.150,00	476.984,90	171.150,00	33,62
Palau-saverdera	106.593,49	142.343,99	81.449,15	66,40
Pals	-235.570,00	-286.034,72	504.810,00	1,97
Pau	34.941,65	-27.312,78	48.187,58	16,87
Peralada	206.098,32	-545.554,70	453.300,00	12,60
Planes d'Hostoles (Les)	56.000,00	-28.725,33	63.188,00	37,51
Porqueres	489,61	26.413,43	267.026,85	14,61
Portbou	133.000,00	35.423,84	146.663,06	160,55
Port de la Selva (El)	180.000,00	156.564,88	843.845,13	13,81
Puigcerdà	273.109,19	1.004.354,83	182.158,82	29,09
Quart	61.000,00	441.842,69	186.406,02	1,62
Ribes de Freser	154.878,54	7.620,93	96.424,48	35,43
Riells i Viabrea	278.301,32	-70.155,67	129.284,84	40,00
Ripoll	504.798,72	-223.344,53	411.928,82	60,52
Riudarenes	301.286,00	-51.652,81	54.000,00	73,89
Riudellots de la Selva	0,00	100.160,58	334.239,24	1,26
Roses	1.408.000,00	-317.494,00	3.392.910,00	25,88
Salt	2.657.922,98	499.180,39	377.234,15	65,08
Sant Feliu de Guíxols	656.934,00	-94.477,64	2.272.139,00	24,75
Sant Feliu de Pallerols	114.300,00	-431.740,62	30.439,23	36,50
Sant Gregori	176.625,87	336.714,36	230.120,98	35,18
Sant Hilari Sacalm	933.600,00	39.064,80	224.400,00	48,03
Sant Jaume de Llierca	7.203,08	-145.805,85	334.501,30	4,04
Sant Jordi Desvalls	22.000,00	27.178,36	52.855,00	54,74
Abadesses	139.690,33	-77.103,12	55.850,53	52,21
Sant Martí de Llémena	88.311,24	-24.267,30	2.197,45	80,68
Sant Miquel de Fluvià	0,00	-85.131,95	54.899,42	0,00
Sant Pere Pescador	18.701,00	78.214,26	188.301,00	6,29
Farners	88.824,64	274.245,51	477.519,76	50,65
Santa Cristina d'Aro	348.408,00	35.355,00	20.136,00	20,64
Sant Joan les Fonts	282.200,00	311.795,24	127.872,64	90,09
Sarrià de Ter	177.000,00	-136.178,75	36.000,00	31,22
Llampaies	129.000,00	95.909,08	-45.629,00	61,18
Cellera de Ter (La)	116.000,00	-69.893,81	135.415,48	23,25
Serinyà	791,03	-123.187,34	76.344,27	10,81
Sils	151.726,08	-91.785,40	376.666,31	16,60
Torroella de Fluvià	30.000,00	-12.336,43	25.037,02	4,46
Torroella de Montgrí	403.047,80	337.885,70	173.657,13	61,88
Tortellà	-94.000,00	-114.025,76	30.318,10	14,81
Tossa de Mar	1.088.000,00	242.503,80	557.500,00	29,24
Ullà	31.000,00	-828.236,49	56.500,00	13,13
Vall d'en Bas (La)	150.000,00	90.520,85	253.171,69	30,73
Vall-llobrega	8.200,00	-12.608,90	253.681,57	3,16

Municipis	Estabilitat pressupostaria 2017	Compliment regla de la despesa 2017	Estalvi net 2017	Nivell endeutament
Ventalló	18.750,00	54.736,29	67.000,00	8,49
Verges	18.350,00	1.807,00	63.800,00	22,13
Vidreres	-1.454.600,00	302.945,33	177.528,00	13,85
Vilablareix	289.721,39	-95.713,64	506.948,81	16,29
Vilademuls	48,20	-230.772,90	14.500,00	17,48
Viladrau	35.700,00	-392.206,45	209.010,00	11,11
Vilafant	-79.462,08	-111.532,90	199.947,92	36,11
Vilajuïga	177.000,00	40.186,60	9.000,00	73,35
Vila-sacra	52.745,01	-1.399,98	50.631,09	41,70
Vilobí d'Onyar	-189.956,31	-347.930,38	491.150,18	6,59
Sadurní de l'Heura	51.600,00	-31.387,84	80.000,00	29,63
Forallac	140.850,00	-51.201,70	384.770,00	0,00
Bonmatí	54.339,90	-104.600,36	115.242,16	0,00
Àger	8.668,53	-1.530.731,47	121.826,78	0,30
Agramunt	59.423,00	-3.971.435,51	306.400,00	31,87
Alamús (Els)	72.300,00	4.272.631,97	53.852,00	25,41
Albatàrrec	74.000,00	-1.021.925,40	145.200,00	47,60
Albesa	81.460,00	560.547,80	182.142,00	10,59
Alcarràs	-34.109,00	-7.626.500,83	467.657,68	45,98
Alfarràs	169.420,00	206.721,50	136.092,83	48,97
Alguaire	121.612,00	-1.555.856,02	168.760,00	33,65
Almacelles	563.437,03	-4.827.270,67	251.337,34	50,49
Almenar	63.505,02	-1.867.593,69	148.866,63	11,41
Alpicat	350.000,00	-4.090.382,87	106.000,00	10,17
Anglesola	105.205,00	-1.148.702,84	187.410,00	9,96
Artesa de Lleida	43.700,00	-1.132.776,00	75.550,00	14,55
Artesa de Segre	270.000,00	-1.967.465,57	11.461,17	44,58
Sentiu de Sió (La)	16.600,00	-404.623,85	3.611,00	11,26
Aitona	209.953,37	-1.391.345,82	62.969,48	23,79
Balaguer	672.300,00	-15.764.493,51	735.050,00	55,25
Barbens	19.729,04	14.420.257,58	44.480,49	12,41
Vall de Boí (La)	30.201,00	-1.340.611,30	12.356,87	17,52
Belianes	44.345,00	-471.764,14	41.540,00	7,86
Bellpuig	66.829,64	-3.387.396,16	297.249,64	50,14
Bellver de Cerdanya	0,00	-3.475.845,70	611.113,59	1,48
Bellví	66.000,00	-1.731.022,00	256.216,96	16,30
Benavent de Segrià	224.803,30	786.302,18	156.803,30	28,41
Borges Blanques (Les)	365.000,00	-5.871.660,41	221.024,08	46,34
Camarasa	166.535,00	-571.946,13	138.935,00	34,85
Castelldans	105.974,14	-636.171,06	31.763,02	35,93
Castellnou de Seana	23.160,00	36.493,23	7.500,00	33,31
Castelló de Farfanya	11.200,00	218.972,74	5.515,74	3,85
Castellsèr	63.700,00	-351.481,47	97.110,00	20,78
Cervera	112,56	-8.288.369,05	447.445,44	27,92
Cervià de les Garrigues	21.000,00	8.259.132,61	22.000,00	11,12
Coll de Nargó	60.000,00	-358.680,37	15.920,24	12,03
Corbins	338.000,00	-324.588,16	24.007,80	192,28
Fondarella	17.700,00	-665.034,61	40.430,00	5,33
Fuliola (La)	91.217,30	-553.652,51	103.537,30	56,81
Golmés	15.310,00	-1.285.999,79	267.600,00	1,78

Municipis	Estabilitat pressupostaria 2017	Compliment regla de la despesa 2017	Estalvi net 2017	Nivell endeutament
Granja d'Escarp (La)	49.543,76	438.002,96	56.284,37	48,59
Guissona	-1.737.700,00	-7.298.602,48	1.707.200,00	25,41
Ivars d'Urgell	41.720,22	-1.000.351,70	159.138,13	13,70
Isona i Conca Dellà	90.420,00	-1.085.515,60	356.773,45	0,00
Juneda	-51.040,00	-4.182.222,69	385.618,00	11,10
Lleida	9.566.234,73	-144.702.505,54	2.941.992,70	95,15
Linyola	-256.000,00	-1.403.287,93	46.500,00	1,43
Llardecans	7.970,00	-273.841,38	93.800,00	6,83
Maials	-2.674,79	-749.697,46	-93.607,32	54,90
Miralcamp	39.988,00	-442.693,99	15.496,22	10,73
Mollerussa	1.619.208,00	-11.258.386,34	450.980,00	78,03
Montgai	319,74	10.237.443,96	185.075,45	0,00
Montellà i Martinet	42.400,00	309.527,51	57.630,00	31,65
Oliana	130.382,00	-1.285.033,54	42.336,00	28,99
Organyà	-75.066,44	-887.101,43	50.908,90	0,00
Os de Balaguer	15.000,00	-798.589,71	174.200,00	0,00
Palau d'Anglesola (El)	160,00	-1.310.258,45	129.405,00	0,00
Penelles	21.529,24	98.138,16	26.182,05	24,03
Pobla de Segur (La)	50.510,00	-3.559.496,01	-12.130,19	21,11
Ponts	89.131,00	1.707.489,11	27.375,90	23,37
Pont de Suert (El)	106.200,00	342.309,93	169.008,68	131,64
Portella (La)	20.600,00	1.959.683,88	29.839,71	0,00
Preixens	45.752,43	188.018,98	27.418,21	40,33
Puigverd de Lleida	13.200,00	-437.896,40	46.275,00	0,00
Rialp	43.669,52	-136.742,42	85.701,13	35,40
Roselló	38.500,00	-2.060.843,64	24.150,00	10,51
Sant Guim de Freixenet	212.890,00	-236.392,28	83.000,00	130,17
Sant Ramon	4.009,00	325.834,57	21.486,76	0,00
Seu d'Urgell (La)	1.241.491,23	-10.188.315,96	30.500,00	82,68
Seròs	618.980,23	9.513.735,51	65.249,93	193,66
Sidamon	24.420,00	907.597,18	30.280,00	0,00
Solsona	278.110,00	-7.682.653,36	41.110,00	41,69
Sort	314.678,28	-2.027.249,68	21.222,51	10,84
Tàrrrega	2.280.780,00	-13.593.774,00	1.192.367,86	89,08
Torà	184.360,06	-899.148,84	102.612,23	50,81
Tornabous	167.708,78	-381.357,19	16.262,09	145,00
Torrefarrera	279.689,87	-3.788.296,20	300.896,37	56,83
Torregrossa	32.582,00	2.629.928,53	42.810,00	11,98
Torrelameu	35.600,00	-724.015,00	53.500,00	5,53
Torres de Segre	-85.700,00	-2.088.324,37	133.294,00	24,18
Tremp	266.581,34	-5.195.562,84	62.542,21	26,53
Vallfogona de Balaguer	15.000,00	-1.402.800,00	152.300,00	0,00
Verdú	63.100,00	648.667,20	14.200,00	35,02
Vielha e Mijaran	39.667,42	-4.910.388,33	23.700,00	0,53
Vilanova de Bellpuig	25.896,93	-1.387.294,14	200.165,06	15,89
Vilanova de Segrià	-142.000,00	-1.701.133,00	522.225,00	0,00
Vila-sana	22.216,28	430.949,96	-23.633,04	8,01
Vilanova de la Barca	11.000,00	-812.931,74	71.400,00	9,07
Sant Martí de Riucorb	45.193,00	-85.683,57	50.073,00	25,08
Plans de Sió (Els)	48.673,00	-715.781,75	47.268,05	0,00

Municipis	Estabilitat pressupostaria 2017	Compliment regla de la despesa 2017	Estalvi net 2017	Nivell endeutament
Aiguamúrcia	123.332,21	136.678.958,40	45.014,32	25,20
Albinyana	210.000,00	-1.206.162,93	80.931,25	53,01
Alcanar	-479.916,81	-8.677.117,18	774.664,61	32,07
Alcover	626.090,00	4.842.543,08	377.600,00	74,13
Aldover	60.869,34	4.135.012,07	34.487,51	11,29
Aleixar (L')	22.200,00	-192.111,06	170.054,54	0,00
Alforja	0,00	-1.046.824,97	54.403,32	4,74
Almóster	0,00	-494.994,00	24.000,00	1,83
Altafulla	75.639,50	-6.628.380,57	263.699,60	5,75
Ametlla de Mar (L')	2.099.953,66	20.748,09	1.325.663,84	130,05
Amposta	1.340.000,00	-7.926.002,83	431.862,00	49,63
Arboç (L')	449.838,08	-5.475.019,16	608.274,45	63,83
Banyeres del Penedès	113.566,17	3.724.764,88	569.117,86	16,02
Barberà de la Conca	22.826,07	2.477.623,39	60.240,65	15,19
Bellvei	111.306,00	-1.693.268,66	50.306,00	14,17
Benifallet	31.730,23	1.511.674,52	22.775,67	140,14
Benissanet	0,00	-759.359,50	14.550,00	0,00
Bisbal del Penedès (La)	363.471,12	-3.693.192,38	523.156,37	39,25
Borges del Camp (Les)	33.319,00	-1.547.055,06	91.785,81	0,00
Botarell	14.101,98	-428.881,26	122.508,36	0,00
Bràfim	3.704,12	668.556,48	26.204,12	0,00
Calafell	1.189.621,13	-38.149.195,63	848.077,34	70,73
Cambrils	5.066.117,22	333.384,55	173.674,32	63,42
Catllar (El)	160.000,00	-2.342.684,24	546.358,11	2,52
Sènia (La)	55.965,29	-1.423.368,93	373.429,48	11,81
Corbera d'Ebre	0,00	6.539.397,10	83.347,93	0,00
Cornudella de Montsant	167.635,33	-179.044,08	-91.664,23	81,87
Creixell	210.000,00	-3.277.501,11	1.000,00	147,66
Cunit	3.649.837,95	-11.960.271,42	801.711,93	100,70
Xerta	12.945,81	19.563.427,10	89.418,95	20,68
Espluga de Francolí (L')	88.713,27	-4.769.293,67	427.960,64	38,72
Falset	210.255,35	2.858.193,81	39.066,39	59,90
Gandesa	30.051,00	-1.342.660,01	86.000,00	34,22
Garcia	37.947,00	1.309.195,67	210.657,00	0,00
Ginestar	29.739,11	-671.717,53	90.421,49	34,68
Godall	37.565,00	208.209,57	32.700,00	25,78
Horta de Sant Joan	20.900,00	-1.443.861,90	253.400,00	4,60
Llorenç del Penedès	184.231,00	-1.798.011,00	63.731,00	34,39
Mas de Barberans	20.128,00	-294.541,68	29.500,00	13,09
Masdenverge	32.476,39	-436.810,52	147.320,36	11,91
Masllorenç	103.360,10	300.519,84	133.465,51	0,00
Maspujols	63.043,35	-255.254,56	53.588,39	22,15
Masroig (El)	10.000,00	18.132,94	29.812,48	0,80
Miravet	33.888,89	-639.915,76	-58.854,65	5,65
Montblanc	640.000,00	-7.849.569,12	711.393,53	30,51
Montbrió del Camp	133.000,00	5.892.316,08	234.800,47	38,57
Montmell (El)	405.820,00	-1.772.627,03	177.549,00	93,14
Mont-roig del Camp	285.708,68	-18.645.343,06	823.009,72	50,19
Móra d'Ebre	464.600,00	11.870.296,16	240.990,09	75,53
Móra la Nova	67.200,00	2.450.665,98	217.295,00	14,65

Morell (El)	617.505,24	-2.073.644,59	498.561,48	13,00
Pallaresos (Els)	72.000,00	-2.757.934,66	378.900,00	7,58
Paüls	29.941,32	178.988,50	56.366,68	36,56
Perelló (El)	10.500,00	130.025,54	407.304,73	0,00
Pinell de Brai (El)	41.475,13	-376.943,76	46.996,27	20,86
Pira	64.181,00	337.153,25	56.773,00	21,29
Pla de Santa Maria (El)	83.900,00	-2.066.132,10	447.200,00	11,68
Pobla de Montornès (La)	50.843,99	-1.870.805,74	176.561,58	28,36
Pont d'Armentera (El)	0,00	-307.503,38	60.981,94	0,00
Pratdip	23.306,00	-1.112.346,25	40.358,51	21,76
Querol	16.855,33	1.088.562,85	50.262,58	16,81
Rasquera	183.640,00	149.303,47	97.463,83	165,75
Reus	7.169.735,93	-93.896.397,39	1.517.430,09	195,79
Riba-roja d'Ebre	189.192,49	-827.688,42	122.050,00	41,98
Riera de Gaià (La)	36.638,84	413.739,81	19.995,00	14,03
Riudecols	211.464,83	353.352,83	9.371,31	15,29
Riudoms	458.000,00	-4.326.534,56	255.072,86	42,39
Roda de Barà	821.815,62	-10.828.351,34	422.932,52	13,46
Rodonyà	23.078,67	10.686.702,26	18.000,00	17,75
Roquetes	676.000,00	-4.895.801,29	464.780,46	39,85
Sant Carles de la Ràpita	320.000,00	-10.232.173,04	224.700,00	17,24
Domenys	268.950,00	5.984.319,18	2.458.079,42	18,81
Santa Bàrbara	97.907,00	-565.863,31	623.127,00	7,53
Santa Coloma de Queralt	140.500,00	149.671,75	197.500,00	23,47
Santa Oliva	581.884,91	137.500,98	196.439,80	75,22
Sarral	155.348,24	-1.434.652,05	181.278,00	44,03
Secuita (La)	118.000,00	-2.433.544,00	501.000,00	37,67
Selva del Camp (La)	800.896,24	-7.594.967,31	213.218,26	43,75
Tarragona	14.830.954,84	-147.070.623,23	2.050.585,22	88,29
Tivissa	341.517,65	-2.377.079,75	418.261,19	40,94
Torredembarra	2.268.000,00	-16.498.064,40	-96.100,00	67,77
Tortosa	1.940.934,86	-28.109.523,16	1.202.300,00	88,43
Ulldecona	425.000,00	-4.263.793,17	267.000,00	52,37
Vallmoll	54.000,00	-2.302.370,19	386.386,98	10,91
Valls	186.970,00	-25.445.140,00	1.298.290,00	54,89
l'Infant	0,00	-17.184.419,46	3.403.026,20	7,11
Vendrell (El)	7.950.000,00	-28.584.824,10	5.639.609,97	113,55
Vilabella	28.000,00	-363.348,83	89.392,85	18,05
Vilanova d'Escornalbou	28.813,48	1.290.615,07	7.554,52	0,00
Vilaplana	20.000,00	-267.762,79	20.092,00	24,08
Vila-rodona	32.500,00	-1.269.765,10	48.860,00	20,16
Vila-seca	0,00	-25.919.436,82	3.574.816,00	0,05
Vimbodí i Poblet	41.800,00	-583.891,72	99.150,00	28,50
Vinyols i els Arcs	233.028,00	-913.668,90	55.500,00	35,61
Deltebre	451.959,01	-11.367.903,59	2.327.459,15	34,63
Sant Jaume d'Enveja	314.000,00	9.497.941,30	112.082,06	793,61
Camarles	180.000,00	-2.600.562,33	210.243,59	15,76
Aldea (L')	-139.538,28	-1.368.869,87	655.941,72	1,60
Salou	-540.000,00	-37.190.046,63	491.000,00	16,20
Ampolla (L')	125.588,15	34.120.378,11	470.142,64	14,42

Annex 3: Nou indicador de Qualitat Creditícia del Deute Local (QCDL)

Municipi	Índex Endeutament (%)	Índex Endeutament per habitant (eu/hab)	Índex Període mig de pagament (en dies)	Índex Estalvi Brut (%)	Índex risc financer (anys)	Índex despesa personal (Eu/hab)	Índex Eficiència cobraments (%)	índex resultat pressupostari (%)	QC DL	QRF
Abrera	40,00	400,00	30	23,81	2,00	35,00	90,00	10,00	7,30	B+
Aella	40,00	400,00	25,42	15,68	2,19	35,00	100,00	7,27	6,63	B-
Ametlla del Vallès (L)	40,00	400,00	30	15,50	2,00	35,00	100,00	10,00	6,42	B-
Arenys de Mar	40,00	400,00	30	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	7,50	B+
Arenys de Munt	40,00	400,00	22,49	25,00	2,94	35,00	91,29	10,00	8,46	A-
Argentona	40,00	400,00	30	21,39	2,15	35,00	92,07	3,22	5,83	C
Artés	40,00	400,00	30	21,14	2,00	35,00	96,81	1,16	5,72	C
Aiguafreda	40,00	400,00	21,34	22,99	2,61	35,00	94,32	2,08	7,21	B+
Badalona	49,64	419,46	30	18,32	4,00	35,00	93,05	7,47	4,77	D
Bagà	40,00	400,00	30	21,31	2,67	33,06	96,73	1,00	5,65	C
Balenyà	40,00	400,00	30	13,64	2,00	32,50	97,70	1,00	4,62	D
Balsareny	40,00	400,00	30	25,00	2,00	35,00	90,74	10,00	7,54	B+
Barcelona	40,00	521,08	20	25,00	2,00	25,00	90,28	1,00	7,71	B+
Berga	51,14	600,00	30	10,00	4,00	35,00	90,00	3,04	1,91	D
Bigues i Riells	40,00	400,00	29,22	25,00	3,08	35,00	100,00	10,00	7,85	B+
Borredà	40,00	600,00	30	25,00	2,00	29,48	90,00	10,00	7,28	B+
Cabrera de Mar	44,93	600,00	28,31	14,54	4,00	34,98	97,49	4,95	4,13	D
Cabrils	40,00	400,00	27,71	20,98	2,00	35,00	90,65	10,00	7,21	B+
Calaf	65,28	600,00	30	10,00	2,00	35,00	100,00	10,00	2,89	D
Caldes d'Estrac	70,00	600,00	30	10,88	4,00	35,00	96,96	3,81	0,96	D
Caldes de Montbui	58,69	558,37	30	13,26	4,00	35,00	100,00	7,97	3,25	D
Calella	40,00	400,00	30	10,27	4,00	35,00	91,45	6,33	4,01	D
Calldenes	70,00	600,00	30	10,00	2,00	35,00	100,00	1,00	1,00	D
Callús	40,00	400,00	30	25,00	2,00	35,00	93,58	10,00	7,68	B+
Canet de Mar	66,56	589,97	30	16,90	4,00	35,00	99,81	1,00	1,95	D
Canovelles	41,04	400,00	30	20,78	3,04	35,00	100,00	8,49	6,70	B-
Canyelles	40,00	427,20	30	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	7,43	B+
Capellades	54,72	516,51	30	19,80	4,00	35,00	99,75	10,00	5,10	C
Cardona	62,42	579,62	30	10,00	4,00	35,00	97,48	1,00	1,06	D
Casserres	40,00	400,00	30	23,36	2,00	35,00	99,88	10,00	7,72	B+
Castellar del Vallès	62,30	600,00	30	25,00	4,00	35,00	94,45	9,24	4,74	D
Castellbell i el Vilar	40,00	400,00	30	18,44	2,00	35,00	100,00	9,44	6,81	B-
Castellbisbal	40,00	400,00	29,18	18,33	2,00	35,00	91,96	5,09	5,79	C
Castelldefels	49,68	497,97	23,21	25,00	2,71	35,00	90,00	10,00	7,29	B+
Castellet i la Gornal	40,00	400,00	29,91	10,00	2,00	25,00	100,00	1,00	4,51	D
Castellgalí	40,00	477,96	30	25,00	2,00	29,55	90,00	10,00	7,58	B+
Castellnou de Bages	40,00	400,00	30	12,69	4,00	35,00	100,00	1,00	3,95	D
Castellarçol	40,00	400,00	30	25,00	2,23	35,00	90,00	10,00	7,44	B+
Castellví de la Marca	40,00	400,00	30	23,70	2,00	35,00	97,21	10,00	7,64	B+
Castellví de Rosanes	40,00	400,00	30	17,00	2,91	35,00	94,96	1,00	4,69	D
Centelles	40,00	400,00	25,55	15,32	2,00	35,00	90,00	10,00	6,55	B-
Cervelló	44,44	400,00	30	10,00	4,00	35,00	98,63	4,51	3,65	D
Collbató	40,00	400,00	30	22,98	2,93	35,00	93,95	2,19	5,83	C
Corbera de Llobregat	70,00	600,00	30	19,55	4,00	35,00	97,78	2,97	2,31	D
Cornellà de Llobregat	70,00	600,00	30	14,53	4,00	35,00	90,00	1,00	0,76	D
Cubelles	40,00	400,00	30	11,56	3,59	35,00	100,00	1,00	3,86	D
Dosrius	40,00	400,00	30	18,29	2,00	35,00	100,00	3,35	5,77	C
Esparraguera	40,00	400,00	30	21,45	2,00	35,00	93,85	10,00	7,10	B+

Municipi	Índex Endeutament (%)	Índex Endeutament per habitant (eu/hab)	Índex Període mig de pagament (en dies)	Índex Estalvi Brut (%)	Índex risc financer (anys)	Índex despesa personal (Eu/hab)	Índex Eficiència cobraments (%)	Índex resultat pressupostari (%)	QC DL	QRF
Fogars de la Selva	43,05	544,90	30	14,90	4,00	35,00	96,98	1,41	3,62	D
Folgueroles	40,00	400,00	20	12,42	2,00	32,33	100,00	6,47	6,95	B-
Fonollosa	40,00	400,00	29,69	25,00	2,00	35,00	93,65	10,00	7,73	B+
Franqueses del Vallès (Les)	70,00	600,00	30	15,85	4,00	35,00	100,00	2,49	1,72	D
Garriga (La)	40,00	400,00	30	17,30	2,00	35,00	97,04	6,43	5,97	C
Gavà	70,00	600,00	30	25,00	4,00	35,00	90,00	10,00	4,00	D
Gelida	44,42	437,75	30	22,08	3,15	35,00	96,74	10,00	6,60	B-
Gironella	40,00	400,00	30	24,09	2,47	35,00	92,69	1,00	5,86	C
Granollers	49,69	574,15	30	18,61	4,00	35,00	98,54	8,40	4,85	D
Gualba	40,00	400,00	30	17,41	2,00	25,00	100,00	1,00	5,74	C
Sant Salvador de Guardiola	40,00	400,00	27,76	18,14	2,00	32,57	92,99	10,00	6,96	B-
Guardiola de Berguedà	40,00	400,00	30	13,14	3,02	34,07	100,00	5,36	5,04	C
Hospitalet de Llobregat (L)	51,96	424,85	20	11,38	2,00	35,00	100,00	2,68	4,95	D
Igualada	70,00	600,00	30	18,51	4,00	35,00	99,07	2,20	2,07	D
Jorba	40,00	400,00	30	25,00	2,00	35,00	91,91	10,00	7,60	B+
Llacuna (La)	70,00	600,00	30	13,68	4,00	33,17	93,80	10,00	2,39	D
Llagosta (La)	40,00	400,00	30	14,29	4,00	35,00	97,66	5,58	4,86	D
Llinars del Vallès	40,00	400,00	27,15	25,00	2,00	32,62	90,00	1,00	6,55	B-
Lliçà d'Amunt	40,90	416,23	30	24,48	3,77	35,00	97,67	1,00	5,74	C
Lliçà de Vall	40,00	400,00	30	21,88	4,00	35,00	100,00	6,72	6,43	B-
Malgrat de Mar	40,00	400,00	21,11	18,92	2,00	35,00	93,18	9,98	7,98	B+
Manlleu	70,00	600,00	30	14,93	4,00	35,00	90,00	1,00	0,82	D
Manresa	70,00	600,00	30	20,73	4,00	35,00	100,00	4,12	2,81	D
Martorelles	40,00	491,59	27,02	20,32	2,03	35,00	96,31	10,00	7,25	B+
Masies de Voltregà (Les)	40,00	400,00	30	18,46	2,00	35,00	90,88	10,00	6,45	B-
Masquefa	62,14	600,00	30	14,48	2,00	35,00	100,00	3,27	2,78	D
Matadepera	40,00	400,00	30	17,21	2,24	35,00	97,73	1,00	5,03	C
Mataró	70,00	600,00	30	15,24	2,00	35,00	97,27	4,73	2,36	D
Mediona	58,56	600,00	30	18,71	4,00	33,59	94,40	10,00	4,20	D
Molins de Rei	57,12	600,00	30	15,64	2,00	35,00	90,00	4,60	3,11	D
Mollet del Vallès	70,00	600,00	30	18,38	4,00	35,00	91,12	10,00	2,95	D
Montcada i Reixac	48,46	556,07	30	20,22	3,54	35,00	93,57	1,00	3,90	D
Monistrol de Montserrat	40,00	400,00	20	24,87	2,00	35,00	91,00	10,00	9,03	A+
Figaró-Montmany	70,00	600,00	30	10,00	4,00	35,00	97,50	4,52	0,96	D
Montmeló	56,46	600,00	30	10,00	4,00	35,00	100,00	4,55	2,22	D
Montornès del Vallès	40,00	400,00	30	20,86	3,57	35,00	91,14	10,00	6,48	B-
Moià	70,00	600,00	20	25,00	4,00	35,00	90,47	10,00	5,52	C
Navarres	40,00	400,00	30	25,00	2,00	35,00	94,71	10,00	7,74	B+
Navàs	40,00	400,00	30	13,85	2,57	35,00	99,02	8,25	5,66	C
Òdena	40,00	400,00	30	10,00	4,00	32,18	98,03	2,58	3,81	D
Olèrdola	40,00	400,00	20,52	25,00	2,00	35,00	92,47	10,00	9,05	A+
Olesa de Montserrat	40,00	400,00	30	20,52	2,47	35,00	94,82	10,00	6,88	B-
Olivella	40,00	400,00	20	23,88	2,00	35,00	91,56	7,55	8,48	A-
Palafolls	40,00	400,00	30	25,00	2,00	35,00	100,00	10,00	8,00	A-
Palau-solità i Plegamans	40,00	400,00	27,12	18,52	2,49	35,00	95,16	10,00	6,99	B-
Pallejà	65,26	600,00	30	21,65	4,00	35,00	90,00	10,00	3,84	D
Papiol (El)	40,00	400,00	24,72	22,68	2,00	35,00	90,00	10,00	7,91	B+
Parets del Vallès	40,00	400,00	30	20,71	2,57	35,00	95,81	10,00	6,93	B-
Piera	40,00	400,00	30	25,00	2,00	35,00	100,00	10,00	8,00	A-
Pineda de Mar	40,55	441,54	30	19,97	2,94	35,00	93,47	4,94	5,61	C

Municipi	Índex Endeutament (%)	Índex Endeutament per habitant (eu/hab)	Índex Període mig de pagament (en dies)	Índex Estalvi Brut (%)	Índex risc financer (anys)	Índex despesa personal (Eu/hab)	Índex Eficiència cobraments (%)	Índex resultat pressupostari (%)	QCDL	GRF
Pobla de Lillet (La)	64,15	600,00	30	12,49	4,00	35,00	95,58	10,00	2,68	D
Polinyà	40,00	530,39	26,75	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	7,66	B+
Prat de Llobregat (El)	40,00	400,00	30	23,95	2,00	35,00	90,12	2,06	6,01	B-
Prats de Luçanès	40,00	400,00	28,25	17,45	2,00	35,00	95,02	10,00	6,76	B-
Premà de Mar	40,00	400,00	20,47	19,21	2,69	35,00	92,13	6,96	7,39	B+
Puig-Reig	40,00	400,00	30	19,22	3,18	35,00	96,51	9,89	6,55	B-
Ripollet	40,00	400,00	30	20,21	2,00	35,00	90,00	10,00	6,70	B-
Roca del Vallès (La)	51,97	588,16	30	23,94	3,79	35,00	93,48	10,00	5,58	C
Pont de Vilomera i Rocafort (El)	40,00	400,00	30	14,87	2,32	35,00	95,01	10,00	5,98	C
Roda de Ter	40,00	400,00	20	25,00	2,19	35,00	90,00	1,00	7,45	B+
Rubi	40,95	423,53	30	20,65	3,44	35,00	95,00	6,85	6,00	B-
Sabadell	53,79	451,09	30	17,06	4,00	35,00	93,73	3,24	3,46	D
Sallent	40,00	497,08	24,46	22,46	2,93	35,00	92,71	10,00	7,57	B+
Santpedor	40,00	400,00	30	15,64	2,00	35,00	92,50	1,00	4,56	D
Sant Adrià de Besòs	40,00	400,00	30	10,00	4,00	35,00	100,00	1,00	3,50	D
Sant Andreu de la Barca	40,00	400,00	30	12,97	2,72	35,00	94,09	10,00	5,52	C
Sant Andreu de Llavaneres	40,00	400,00	26,69	10,00	3,45	31,02	94,12	2,67	4,32	D
Sant Antoni de Vilamajor	40,00	400,00	30	21,17	2,00	33,20	90,00	3,67	5,90	C
Sant Boi de Llobregat	40,00	400,00	21,98	18,33	2,81	35,00	90,00	5,20	6,59	B-
Sant Boi de Luçanès	54,68	600,00	22,6	21,73	4,00	35,00	98,87	8,83	6,09	B-
Sant Celoni	46,68	470,58	21,03	13,41	4,00	35,00	100,00	1,00	4,68	D
Sant Cebrià de Vallalta	40,00	400,00	30	23,42	2,00	35,00	93,73	10,00	7,42	B+
Sant Climent de Llobregat	60,73	600,00	30	25,00	3,24	35,00	90,00	10,00	4,96	D
Sant Cugat del Vallès	53,34	600,00	30	17,43	4,00	35,00	96,84	10,00	4,47	D
Sant Esteve Sesroviures	70,00	600,00	30	11,37	4,00	35,00	100,00	1,40	0,80	D
Sant Fost de Campsentelles	70,00	600,00	23,17	25,00	4,00	33,66	90,00	7,31	4,64	D
Sant Feliu de Codines	70,00	586,83	30	11,61	2,00	35,00	100,00	1,00	1,30	D
Sant Feliu de Llobregat	44,91	429,09	30	15,73	4,00	35,00	90,00	4,63	4,08	D
Sant Fruitós de Bages	40,00	400,00	25,31	25,00	2,00	35,00	97,33	10,00	8,57	A-
Vilassar de Dalt	70,00	600,00	30	25,00	4,00	35,00	90,00	10,00	4,00	D
Sant Hipòlit de Voltregà	40,00	400,00	20	18,18	2,00	32,09	90,00	2,07	6,69	B-
Sant Joan Despí	40,00	400,00	30	13,94	2,53	33,11	96,75	10,00	5,96	C
Sant Joan de Vilatorrada	40,00	400,00	30	11,72	4,00	35,00	97,29	7,13	4,67	D
Vilassar de Mar	70,00	600,00	30	14,62	4,00	35,00	100,00	2,00	1,44	D
Sant Julià de Vilatorrada	40,00	400,00	28,9	15,90	2,00	32,67	91,26	10,00	6,33	B-
Sant Just Desvern	40,00	400,00	30	10,00	4,00	35,00	100,00	1,00	3,50	D
Sant Llorenç d'Hortons	40,00	400,00	25,57	23,05	2,00	35,00	90,00	1,00	6,34	B-
Sant Llorenç Savall	40,00	400,00	22,87	23,26	2,25	32,00	92,10	1,88	7,12	B+
Sant Martí de Centelles	40,00	400,00	30	15,77	2,00	33,58	100,00	1,00	5,03	C
Sant Martí de Tous	40,00	400,00	20	25,00	2,00	32,87	90,00	10,00	9,11	A+
Sant Mateu de Bages	53,85	503,23	20	17,35	2,00	35,00	100,00	10,00	6,81	B-
Premà de Dalt	40,00	400,00	26,19	15,77	2,00	35,00	93,79	2,73	5,51	C
Sant Pere de Ribes	40,00	400,00	30	25,00	2,00	35,00	91,67	7,64	7,19	B+
Sant Pere de Riudebitlles	40,00	400,00	22,52	12,22	3,27	35,00	100,00	1,00	5,17	C
Sant Pere de Vilamajor	40,00	400,00	21,7	18,67	2,52	35,00	95,66	10,00	7,84	B+
Sant Pol de Mar	40,00	400,00	22,28	19,10	4,00	35,00	95,17	1,00	5,93	C
Sant Quintí de Mediona	40,00	400,00	30	19,94	2,00	35,00	92,07	10,00	6,76	B-
Sant Quirze de Besora	40,00	400,00	30	10,52	4,00	32,84	100,00	1,00	3,70	D
Sant Quirze del Vallès	40,00	400,00	30	10,79	2,00	35,00	100,00	8,31	5,35	C
Santa Coloma de Cervelló	40,00	400,00	20,45	17,53	2,00	35,00	95,96	10,00	7,98	B+

Municipi	Índex Endeutament (%)	Índex Endeutament per habitant (eu/hab)	Índex Període mig de pagament (en dies)	Índex Estalvi Brut (%)	Índex risc financer (anys)	Índex despesa personal (Eu/hab)	Índex Eficiència cobraments (%)	Índex resultat pressupostari (%)	QC DL	QRF
Santa Coloma de Gramenet	70,00	600,00	30	16,95	4,00	35,00	90,00	1,00	1,16	D
Santa Eugènia de Berga	40,00	400,00	20	25,00	2,00	32,35	90,56	10,00	9,16	A+
Santa Eulàlia de Ronçana	70,00	600,00	30	10,64	2,00	35,00	100,00	1,00	1,11	D
Santa Margarida de Montbui	70,00	513,58	30	24,63	4,00	35,00	96,82	10,00	4,50	D
Santa Margarida i els Monjos	40,00	400,00	20	18,42	2,00	35,00	95,39	7,00	7,67	B+
Barberà del Vallès	42,69	483,27	30	20,97	2,00	35,00	98,27	5,87	6,12	B-
Santa Maria d'Oló	40,00	400,00	29,36	18,16	2,00	35,00	92,81	9,37	6,49	B-
Santa Maria de Palautordera	40,00	400,00	30	19,54	2,00	35,00	98,85	8,05	6,71	B-
Santa Perpètua de Mogoda	40,00	400,00	30	25,00	3,01	35,00	90,00	10,00	7,25	B+
Santa Susanna	70,00	600,00	30	24,72	4,00	35,00	97,76	6,36	3,73	D
Sant Vicenç de Castellet	40,00	400,00	30	13,53	3,49	35,00	97,38	1,00	4,09	D
Sant Vicenç dels Horts	40,00	400,00	24,97	15,45	2,00	35,00	95,93	1,00	5,46	C
Sant Vicenç de Torelló	40,00	400,00	20	14,88	4,00	35,00	97,95	5,22	6,41	B-
Cerdanyola del vallès	40,00	400,00	30	16,52	2,00	35,00	93,96	5,88	5,60	C
Sentmenat	40,00	400,00	30	19,62	3,66	35,00	97,89	5,36	5,81	C
Seva	40,00	400,00	30	20,80	2,00	35,00	93,22	10,00	6,96	B-
Sitges	44,61	600,00	30	25,00	4,00	35,00	90,00	1,00	4,62	D
Subirats	40,00	400,00	30	25,00	2,00	33,59	90,03	10,00	7,57	B+
Súria	40,00	400,00	30	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	7,50	B+
Taradell	61,87	503,67	20	15,43	4,00	26,19	100,00	3,34	4,65	D
Terrassa	70,00	600,00	26,39	17,86	4,00	35,00	91,96	7,33	3,00	D
Teià	40,00	431,39	30	18,34	4,00	35,00	98,49	10,00	6,24	B-
Tiana	40,00	428,72	25,47	25,00	4,00	31,31	90,00	8,29	7,51	B+
Tona	40,00	400,00	22,47	16,95	2,63	34,85	94,95	4,75	6,51	B-
Tordera	70,00	600,00	30	10,00	4,00	35,00	98,20	9,08	1,76	D
Torelló	40,00	400,00	21,6	16,66	3,62	35,00	100,00	1,00	5,97	C
Torre de Claramunt (La)	51,27	482,88	20	22,19	4,00	35,00	93,83	10,00	7,08	B+
Torrelles de Llobregat	40,00	400,00	22,98	15,92	2,00	35,00	100,00	10,00	7,54	B+
Ullastrell	40,00	400,00	26,71	14,30	2,26	35,00	90,00	10,00	6,14	B-
Vacarisses	40,00	400,00	30	14,91	2,22	35,00	90,00	2,96	4,59	D
Vallirana	45,21	537,07	30	25,00	2,84	35,00	90,00	10,00	6,51	B-
Vallromanes	40,00	400,00	30	13,71	2,00	35,00	92,78	3,86	4,73	D
Vic	63,06	600,00	30	19,85	4,00	35,00	90,00	9,79	3,68	D
Viladecavalls	44,20	537,41	30	21,08	3,61	35,00	94,66	6,18	5,35	C
Viladecans	40,00	400,00	30	20,56	2,18	35,00	90,00	10,00	6,72	B-
Vilanova del Camí	48,21	400,00	30	10,00	2,00	35,00	100,00	3,80	3,78	D
Vilafranca del Penedès	42,39	440,50	30	15,26	4,00	35,00	91,92	7,15	4,70	D
Vilanova i la Geltrú	70,00	600,00	30	10,00	4,00	35,00	96,86	4,27	0,89	D
Badia del Vallès	40,00	400,00	30	10,00	4,00	35,00	96,55	4,14	3,85	D
Palma de Cervelló (La)	61,56	600,00	30	10,00	2,00	35,00	100,00	1,00	1,70	D
Agullana	40,04	561,59	30	24,29	4,00	27,31	90,00	1,00	5,36	C
Albons	53,21	400,00	20	10,00	4,00	35,00	100,00	1,00	3,90	D
Alp	40,00	400,00	20	23,58	2,00	28,07	93,74	9,23	9,17	A+
Anglès	70,00	600,00	30	25,00	4,00	35,00	93,64	10,00	4,18	D
Armentera (L')	40,00	400,00	27,08	20,17	2,00	31,96	90,00	10,00	7,29	B+
Avinyonet de Puigventós	40,00	400,00	20,64	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	8,90	A-
Begur	40,00	600,00	30	25,00	2,00	35,00	90,15	10,00	7,01	B+
Banyoles	52,60	463,65	30	16,50	4,00	35,00	98,77	1,00	3,31	D
Besalú	70,00	600,00	30	21,85	4,00	31,59	100,00	5,17	3,34	D
Bescanó	65,17	560,85	25,36	17,94	4,00	30,79	95,09	1,00	2,99	D

Municipi	Índex Endeutament (%)	Índex Endeutament per habitant (eu/hab)	Índex Període mig de pagament (en dies)	Índex Estalvi Brut (%)	Índex risc financer (anys)	Índex despesa personal (Eu/hab)	Índex Eficiència cobraments (%)	Índex resultat pressupostari (%)	QC DL	QRF
Bisbal d'Empordà (La)	48,62	591,97	30	18,96	4,00	35,00	90,00	1,00	3,30	D
Blanes	66,50	600,00	30	20,58	4,00	33,65	95,36	2,81	2,69	D
Bordils	48,75	400,00	20	25,00	3,63	32,84	90,00	6,40	7,37	B+
Breda	44,74	404,51	30	22,96	3,24	35,00	92,43	10,00	6,57	B-
Cabanes	40,00	400,00	28,15	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	7,78	B+
Cadaqués	40,00	600,00	30	22,11	2,09	35,00	90,28	10,00	6,51	B-
Caldes de Malavella	45,86	456,32	23,89	13,95	4,00	33,53	96,85	10,00	5,86	C
Calonge	51,99	600,00	20	22,02	4,00	35,00	96,51	8,58	6,59	B-
Campdevàdol	51,37	415,87	28,5	10,84	4,00	35,00	97,00	10,00	4,23	D
Camprodon	70,00	600,00	30	13,96	4,00	35,00	100,00	1,00	1,16	D
Capmany	40,00	400,00	30	25,00	2,00	25,00	90,00	10,00	8,00	A-
Cassà de la Selva	55,64	600,00	20,55	18,68	4,00	35,00	97,11	2,96	4,74	D
Castellfollit de la Roca	70,00	600,00	30	13,91	2,00	35,00	100,00	1,05	1,66	D
Castelló d'Empúries	51,45	600,00	30	25,00	3,31	35,00	91,15	10,00	5,77	C
Castell-Platja d'Aro	57,48	600,00	30	25,00	3,11	35,00	100,00	8,71	5,55	C
Celrà	40,00	400,00	20	21,50	2,00	35,00	93,82	8,21	8,31	A-
Colera	70,00	600,00	20	25,00	3,12	35,00	90,00	10,00	5,72	C
Cornellà del Terri	48,31	495,08	30	25,00	2,80	26,71	90,00	4,87	5,93	C
Escala (L')	40,00	600,00	30	25,00	2,15	31,79	91,28	6,39	6,59	B-
Figueres	55,81	600,00	30	18,63	4,00	35,00	99,24	10,00	4,58	D
Fontcoberta	46,80	400,00	30	13,82	4,00	31,67	100,00	2,56	4,00	D
Fortià	40,00	400,00	25,27	25,00	2,00	34,84	98,45	10,00	8,64	A-
Garriguella	70,00	600,00	30	10,00	4,00	35,00	95,59	1,21	0,32	D
Girona	47,01	534,61	30	10,00	4,00	35,00	90,00	1,17	2,11	D
Jonquera (La)	40,00	400,00	30	22,34	2,00	35,00	94,65	10,00	7,29	B+
Llagostera	40,00	400,00	30	11,17	3,66	35,00	98,00	1,00	3,68	D
Llambilles	40,00	400,00	25,34	25,00	2,00	35,00	96,61	10,00	8,53	A-
Llanars	45,20	462,89	24,9	22,63	2,65	25,83	91,81	10,00	7,67	B+
Llançà	40,00	557,67	30	10,00	4,00	35,00	100,00	1,00	3,11	D
Llers	40,00	400,00	20	25,00	4,00	29,43	90,44	10,00	8,80	A-
Llivia	40,00	400,00	20	25,00	2,00	34,48	90,00	10,00	9,03	A+
Lloret de Mar	62,63	600,00	30	12,59	4,00	32,35	100,00	3,51	2,10	D
Maçanet de la Selva	48,31	520,26	30	22,36	3,96	33,02	96,91	8,04	5,69	C
Montagut i Oix	40,00	400,00	20	25,00	2,00	35,00	98,19	1,32	7,96	B+
Navata	40,00	400,00	28,8	21,66	2,00	35,00	95,16	10,00	7,38	B+
Olot	70,00	600,00	30	14,91	4,00	35,00	96,07	1,00	1,12	D
Palafrugell	40,00	400,00	30	14,89	2,20	35,00	91,43	4,22	4,87	D
Palamós	54,65	600,00	20	18,16	4,00	35,00	95,39	6,20	5,27	C
Palau-saverdera	70,00	600,00	30	14,35	4,00	25,00	92,86	7,08	2,38	D
Pals	40,00	477,41	30	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	7,31	B+
Pau	70,00	600,00	30	11,52	4,00	29,00	100,00	10,00	2,55	D
Peralada	49,35	600,00	29,57	19,93	4,00	27,87	94,67	1,00	4,03	D
Planes d'Hostoles (Les)	40,00	400,00	20	21,57	2,00	35,00	90,95	1,00	6,98	B-
Porqueres	40,00	400,00	20	25,00	2,00	35,00	92,94	8,81	8,95	A-
Portbou	70,00	600,00	30	21,68	4,00	35,00	91,80	10,00	3,54	D
Port de la Selva (El)	40,00	600,00	30	21,64	2,37	33,33	93,77	8,48	6,37	B-
Puigcerdà	70,00	600,00	30	10,00	4,00	35,00	100,00	2,96	0,83	D
Quart	40,00	400,00	30	17,06	2,00	35,00	97,48	6,96	6,05	B-
Ribes de Freser	45,77	600,00	20	17,13	3,69	35,00	98,68	10,00	6,72	B-
Riells i Viabrea	49,63	477,06	27,16	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	6,93	B-

Municipi	Índex Endeutament (%)	Índex Endeutament per habitant (eu/hab)	Índex Període mig de pagament (en dies)	Índex Estalvi Brut (%)	Índex risc financer (anys)	Índex despesa personal (Eu/hab)	Índex Eficiència cobraments (%)	índex resultat pressupostari (%)	QCCL	QRF
Ripoll	70,00	600,00	30	16,00	4,00	35,00	97,20	1,00	1,36	D
Riudarenes	70,00	600,00	28,39	18,79	4,00	35,00	90,00	10,00	3,21	D
Riudellots de la Selva	40,00	400,00	20	25,00	2,00	25,00	90,00	3,39	8,40	A-
Roses	40,24	600,00	30	21,83	2,68	35,00	98,51	6,13	6,06	B-
Salt	70,00	600,00	30	11,41	2,00	35,00	100,00	1,00	1,23	D
Sant Feliu de Guixols	40,00	449,50	30	18,85	3,36	35,00	98,73	1,00	4,95	D
Sant Gregori	58,44	575,76	22,68	17,64	4,00	35,00	91,01	4,07	3,96	D
Sant Jaume de Llierca	40,00	400,00	25,12	25,00	2,00	27,64	91,04	10,00	8,65	A-
Sant Jordi Desvalls	70,00	600,00	30	25,00	4,00	25,00	90,00	10,00	4,50	D
Sant Joan de les Abadesses	67,30	600,00	30	19,77	4,00	35,00	96,75	2,31	2,41	D
Sant Martí de Llémena	70,00	600,00	30	23,50	4,00	35,00	90,00	5,71	3,03	D
Sant Miquel de Fluvià	47,45	400,00	30	20,86	2,97	35,00	99,55	10,00	6,42	B-
Sant Pere Pescador	40,00	400,00	30	22,99	2,00	34,76	90,00	10,00	7,18	B+
Santa Coloma de Farners	63,27	600,00	30	16,65	4,00	35,00	97,13	3,28	2,41	D
Santa Cristina d'Aro	40,00	473,57	22,45	25,00	2,66	35,00	90,00	6,48	7,70	B+
Sant Joan les Fonts	70,00	600,00	27,56	25,00	4,00	31,38	90,00	10,00	4,55	D
Sarrià de Ter	57,49	433,34	30	10,00	4,00	35,00	93,76	5,50	2,40	D
Saus, Camallera i Llampaiés	70,00	600,00	30	24,47	4,00	25,00	90,00	2,67	3,19	D
Cellera de Ter (La)	70,00	540,80	20	20,52	4,00	35,00	97,17	10,00	5,26	C
Serinyà	40,00	400,00	30	14,20	2,13	35,00	95,09	5,64	5,19	C
Sils	40,00	400,00	21,1	23,70	2,00	35,00	90,00	10,00	8,62	A-
Torroella de Fluvià	40,54	428,96	30	25,00	2,00	35,00	90,00	4,32	6,44	B-
Torroella de Montgrí	68,74	600,00	22,31	15,79	4,00	35,00	97,08	10,00	4,08	D
Tortellà	40,00	400,00	24,04	25,00	2,00	35,00	90,09	1,00	6,90	B-
Tossa de Mar	55,00	600,00	27,8	25,00	2,00	35,00	96,70	4,62	5,52	C
Ullà	40,00	400,00	20	14,93	2,00	35,00	100,00	5,44	7,06	B+
Vall d'en Bas (La)	65,67	588,00	24	21,93	3,54	32,58	95,28	1,00	3,78	D
Vall-llobrega	40,00	400,00	20	25,00	2,00	35,00	91,72	10,00	9,09	A+
Ventaló	40,00	400,00	25,85	25,00	2,00	26,62	90,00	10,00	8,54	A-
Verges	40,00	400,00	26,74	14,90	4,00	26,90	95,57	2,14	5,18	C
Vidreres	40,00	400,00	24,97	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	8,25	A-
Vilablareix	56,87	600,00	20	23,95	4,00	35,00	96,74	8,96	6,58	B-
Vilademuls	70,00	600,00	30	18,49	4,00	25,00	90,73	1,00	1,95	D
Viladrau	56,87	600,00	27,56	19,80	3,41	26,81	100,00	5,73	4,94	D
Vilafant	49,27	400,00	30	14,46	4,00	35,00	94,50	8,06	4,37	D
Vilajuïga	70,00	600,00	30	18,09	4,00	30,49	92,29	1,00	1,69	D
Vila-sacra	70,00	600,00	30	22,63	4,00	28,81	95,10	6,85	3,64	D
Vilobí d'Onyar	40,00	400,00	20,46	17,34	2,00	35,00	100,00	5,88	7,47	B+
Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura	49,73	400,00	24,85	21,97	2,98	25,00	100,00	1,00	6,21	B-
Forallac	40,00	556,01	20	25,00	2,27	35,00	99,18	7,14	8,53	A-
Sant Julià del Llor i Bonmatí	40,00	400,00	24,74	25,00	2,24	35,00	90,00	10,00	8,23	A-
Àger	40,00	400,00	20	18,81	2,00	35,00	90,97	10,00	8,02	A-
Agramunt	41,48	400,00	30	19,80	3,79	35,00	93,31	1,00	4,73	D
Alamús (Els)	45,99	400,00	30	17,73	4,00	35,00	100,00	2,83	4,60	D
Albatàrrec	53,82	400,00	25,8	16,76	4,00	35,00	99,49	2,34	4,30	D
Albesa	40,00	400,00	20,79	21,81	2,00	35,00	90,07	10,00	8,35	A-
Alcarràs	61,57	518,89	24,83	19,89	4,00	35,00	100,00	1,00	3,83	D
Alguairó	66,04	503,33	22,24	25,00	4,00	26,35	99,13	8,60	6,39	B-
Almacelles	61,33	469,70	30	13,39	4,00	35,00	98,57	1,00	2,04	D
Almenar	40,00	400,00	30	17,62	2,00	28,33	97,66	2,97	5,82	C

Municipi	Índex Endeutament (%)	Índex Endeutament per habitant (eu/hab)	Índex Període mig de pagament (en dies)	Índex Estalvi Brut (%)	Índex risc financer (anys)	Índex despesa personal (Eu/hab)	Índex Eficiència cobraments (%)	Índex resultat pressupostari (%)	QC DL	QRF
Alpicat	40,00	400,00	20	17,86	3,02	35,00	97,17	3,57	6,84	B-
Artesa de Lleida	70,00	551,75	30	13,28	4,00	35,00	99,82	2,83	1,46	D
La sentiu de Sió	40,00	400,00	30	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	7,50	B+
Aitona	47,43	400,00	30	22,50	4,00	35,00	97,86	1,80	4,99	D
Balaguer	70,00	600,00	30	17,18	4,00	35,00	100,00	1,00	1,70	D
Barbens	40,00	400,00	30	12,40	3,16	35,00	94,60	1,00	3,84	D
Belianes	40,00	400,00	30	16,19	3,22	35,00	100,00	8,50	5,98	C
Bellpuig	70,00	527,56	30	17,58	4,00	25,00	98,49	1,54	2,46	D
Bellver de Cerdanya	40,00	400,00	20	25,00	2,00	35,00	94,94	3,65	8,19	A-
Bellvis	40,00	400,00	21,99	19,84	2,00	29,62	93,59	10,00	8,29	A-
Borges Blanques (Les)	46,09	571,86	30	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	6,56	B-
Camarasa	70,00	600,00	24,08	25,00	4,00	30,97	90,00	5,19	4,29	D
Castelldans	67,62	600,00	30	11,43	4,00	35,00	98,45	4,00	1,36	D
Castellnou de Seana	65,11	576,09	30	10,00	4,00	35,00	100,00	1,00	0,97	D
Castelló de Farfanya	40,00	400,00	30	25,00	2,00	32,79	90,00	1,00	6,11	B-
Castellsèr	40,00	400,00	29,35	22,09	2,04	35,00	93,84	6,14	6,65	B-
Cervera	40,00	400,00	28,62	23,09	2,15	35,00	90,00	10,00	7,35	B+
Cervià de les Garrigues	40,00	400,00	30	20,81	2,00	30,68	90,00	10,00	7,02	B+
Corbins	70,00	600,00	30	25,00	4,00	35,00	100,00	6,74	8,46	A-
Fondarella	40,00	400,00	30	16,17	2,00	34,22	95,47	4,08	5,35	C
Golmés	40,00	400,00	28,55	24,21	2,00	28,79	97,30	10,00	8,26	A-
Guissona	40,00	400,00	20,18	24,00	2,00	29,94	100,00	4,87	8,70	A-
Ivars d'Urgell	40,00	400,00	20	24,15	4,00	35,00	94,58	4,71	7,71	B+
Juneda	40,00	400,00	22,4	15,63	2,00	35,00	95,03	1,00	5,83	C
Lleida	70,00	600,00	30	14,92	4,00	35,00	93,82	4,77	1,64	D
Linyola	40,00	400,00	20	16,77	2,00	32,76	100,00	10,00	8,24	A-
Llardecans	40,00	400,00	25,44	15,28	2,00	35,00	100,00	4,83	6,20	B-
Maias	69,50	505,84	30	10,00	2,00	30,65	100,00	1,00	1,49	D
Miralcamp	45,03	400,00	23,1	22,92	2,30	29,75	90,00	10,00	7,96	B+
Mollerussa	70,00	600,00	30	14,96	4,00	35,00	97,56	2,35	1,43	D
Montgai	40,00	400,00	28,59	25,00	2,00	31,16	90,40	10,00	7,92	B+
Montellà i Martinet	41,83	435,15	30	20,09	3,34	35,00	100,00	4,33	5,66	C
Oliana	70,00	597,18	20	22,04	4,00	35,00	91,21	7,18	4,60	D
Organyà	40,00	400,00	20	17,59	2,00	35,00	92,39	10,00	7,88	B+
Palau d'Anglesola (El)	40,00	400,00	20	21,02	2,00	25,00	100,00	10,00	9,34	A+
Pobla de Segur (La)	40,00	400,00	30	10,00	4,00	35,00	100,00	1,38	3,56	D
Ponts	40,00	400,00	30	18,46	3,72	35,00	100,00	10,00	6,48	B-
Preixens	60,79	600,00	25,78	18,46	4,00	25,00	100,00	7,43	4,88	D
Rosselló	40,00	400,00	30	15,89	2,00	32,59	95,46	1,00	4,87	D
Sant Guim de Freixenet	70,00	600,00	30	18,01	4,00	35,00	100,00	5,06	2,51	D
Sant Ramon	40,00	400,00	30	10,00	2,00	25,00	100,00	3,28	4,88	D
Seu d'Urgell (La)	70,00	600,00	23,17	20,30	4,00	35,00	94,59	1,00	2,97	D
Serós	70,00	600,00	30	10,00	2,00	32,67	100,00	1,00	1,12	D
Sidamon	40,00	400,00	30	19,64	2,00	35,00	98,11	10,00	7,01	B+
Solsona	47,63	422,70	20,01	20,31	4,00	35,00	99,85	10,00	7,52	B+
Tàrraga	70,00	600,00	30	24,66	4,00	35,00	100,00	1,81	3,08	D
Torà	70,00	600,00	30	17,24	4,00	35,00	95,04	2,82	1,76	D
Tornabous	70,00	600,00	30	18,02	4,00	33,67	100,00	1,00	1,90	D
Torrefarrera	70,00	502,71	30	16,03	4,00	35,00	90,80	1,00	1,29	D
Torreameu	40,00	400,00	20	15,06	2,04	35,00	100,00	1,00	6,33	B-

Municipi	Índex Endeutament (%)	Índex Endeutament per habitant (eu/hab)	Índex Període mig de pagament (en dies)	Índex Estalvi Brut (%)	Índex risc financer (anys)	Índex despesa personal (Eu/hab)	Índex Eficiència cobraments (%)	Índex resultat pressupostari (%)	QC DL	QRF
Torres de Segre	40,00	400,00	29,19	20,92	2,41	33,07	93,96	4,94	6,29	B-
Tremp	54,39	528,58	24	15,29	4,00	35,00	93,83	6,44	4,36	D
Vallfogona de Balaguer	40,00	400,00	30	18,77	2,00	33,73	94,02	8,53	6,48	B-
Verdú	45,49	400,00	30	25,00	3,95	35,00	90,00	10,00	6,55	B-
Vielha e Mijaran	40,00	400,00	20	16,58	2,00	30,84	90,00	1,00	6,30	B-
Vilanova de Segrià	40,00	400,00	20	16,13	3,91	35,00	99,84	1,00	6,04	B-
Vila-sana	40,00	400,00	24,54	21,14	2,00	35,00	98,34	1,00	6,59	B-
Vilanova de la Barca	40,00	400,00	20	20,64	2,00	35,00	96,90	1,00	7,12	B+
Sant Martí de Riucorb	40,00	400,00	30	25,00	2,00	35,00	90,28	10,00	7,51	B+
Aiguamúrcia	40,00	400,00	30	17,09	2,41	25,53	90,00	9,68	6,50	B-
Albinyana	70,00	600,00	25,11	25,00	2,61	35,00	96,28	10,00	5,40	C
Alcanar	44,15	400,00	30	15,67	2,00	35,00	100,00	1,00	4,60	D
Alcover	70,00	600,00	30	25,00	4,00	35,00	95,08	5,33	3,48	D
Aldover	40,00	400,00	30	10,00	4,00	35,00	100,00	9,56	4,93	D
Aleixar (L)	53,48	400,00	28,6	10,16	2,00	28,98	100,00	1,00	3,41	D
Alforja	40,00	400,00	20	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	9,00	A+
Almóster	40,00	400,00	20	25,00	2,00	34,79	90,00	10,00	9,01	A+
Altafulla	40,00	400,00	30	20,37	2,00	35,00	90,00	10,00	6,73	B-
Ametlla de Mar (L)	70,00	600,00	30	12,08	4,00	33,50	100,00	1,84	1,06	D
Amposta	70,00	600,00	30	25,00	4,00	35,00	90,00	10,00	4,00	D
Arboç (L)	70,00	600,00	30	23,94	4,00	35,00	92,76	5,97	3,29	D
Banyeres del Penedès	40,00	400,00	30	14,97	2,19	27,65	100,00	1,00	5,15	C
Barberà de la Conca	40,00	400,00	30	22,13	2,00	35,00	94,66	10,00	7,26	B+
Bellvei	40,00	400,00	30	13,19	2,41	30,35	94,24	4,05	4,88	D
Benissanet	40,00	400,00	20	18,67	2,00	35,00	90,00	10,00	7,94	B+
Bisbal del Penedès (La)	70,00	600,00	30	22,75	2,00	35,00	96,01	1,00	2,93	D
Borges del Camp (Les)	40,00	400,00	30	13,60	2,00	35,00	97,48	10,00	5,97	C
Botarell	40,00	400,00	29,02	11,45	2,00	35,00	100,00	9,96	5,88	C
Bràfim	40,00	400,00	30	25,00	2,00	30,39	92,01	10,00	7,83	B+
Catafell	70,00	600,00	30	23,58	4,00	35,00	93,45	8,16	3,63	D
Cambrils	70,00	600,00	30	21,05	4,00	35,00	96,07	8,62	3,42	D
Cattlar (El)	40,00	400,00	27,94	19,54	2,00	27,74	96,03	10,00	7,56	B+
Cornudella de Montsant	70,00	600,00	22,72	25,00	4,00	31,42	100,00	10,00	5,77	C
Cunit	70,00	600,00	30	24,63	4,00	35,00	94,64	10,00	4,17	D
Xerta	61,11	478,08	22,8	10,00	2,00	35,00	100,00	1,00	3,13	D
Espluga de Francolí (L)	40,00	400,00	20	24,58	2,00	35,00	97,85	1,00	7,82	B+
Falset	70,00	600,00	30	15,60	4,00	35,00	98,27	10,00	2,85	D
Gandesa	70,00	564,31	30	11,64	4,00	33,20	97,70	1,00	0,84	D
Garcia	40,00	400,00	30	25,00	2,00	32,10	100,00	10,00	8,15	A-
Ginestar	55,81	507,48	30	19,17	3,00	35,00	94,80	10,00	4,93	D
Godall	40,00	400,00	30	11,33	4,00	25,00	100,00	1,00	4,22	D
Llorenç del Penedès	40,00	400,00	30	24,35	2,00	34,95	90,00	10,00	7,39	B+
Mas de Barberans	40,00	400,00	27,25	20,77	2,00	35,00	94,50	10,00	7,43	B+
Masdenverge	61,76	490,88	25,59	11,70	2,00	35,00	100,00	1,00	2,90	D
Maslorenç	40,00	400,00	20	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	9,00	A+
Maspujols	40,00	400,00	30	10,84	4,00	34,63	100,00	1,00	3,66	D
Masroig (El)	40,00	400,00	25,31	24,76	2,00	28,86	98,07	10,00	8,87	A-
Miravet	65,00	472,56	20	10,00	4,00	35,00	100,00	1,91	2,89	D
Montblanc	52,70	522,17	20	20,00	4,00	35,00	100,00	3,36	5,70	C
Montbrí del Camp	53,73	400,00	30	12,35	2,00	35,00	100,00	1,14	3,27	D

Municipi	Índex Endeutament (%)	Índex Endeutament per habitant (eu/hab)	Índex Període mig de pagament (en dies)	Índex Estalvi Brut (%)	Índex risc financer (anys)	Índex despesa personal (Eu/hab)	Índex Eficiència cobraments (%)	Índex resultat pressupostari (%)	QC DL	QRF
Montmell (Ei)	70,00	600,00	30	13,28	4,00	28,62	100,00	1,93	1,52	D
Mont-roig del Camp	53,74	600,00	30	19,91	3,49	25,00	90,00	5,03	4,31	D
Móra d'Ebre	70,00	600,00	30	10,00	2,00	35,00	99,57	1,00	0,98	D
Móra la Nova	40,00	400,00	30	11,88	2,29	35,00	100,00	6,09	5,09	C
Morell (Ei)	40,00	600,00	30	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	7,00	B+
Pallaresos (Els)	40,00	400,00	30	23,45	2,00	35,00	90,95	10,00	7,29	B+
Paüls	57,29	536,08	20	13,43	4,00	35,00	99,40	1,00	3,76	D
Perelló (Ei)	40,00	400,00	30	22,92	2,00	35,00	94,98	10,00	7,40	B+
Pla de Santa Maria (Ei)	40,00	400,00	21,86	22,49	2,00	32,70	98,85	1,00	7,36	B+
Pobla de Montornès (La)	40,00	400,00	30	24,19	2,00	26,62	97,76	10,00	8,17	A-
Pont d'Armentera (Ei)	40,00	400,00	30	25,00	2,00	35,00	90,49	2,28	6,24	B-
Querol	40,00	400,00	30	24,28	2,00	35,00	100,00	10,00	7,88	B+
Reus	70,00	600,00	30	19,71	4,00	35,00	100,00	1,38	2,18	D
Riba-roja d'Ebre	65,63	600,00	30	19,34	4,00	35,00	100,00	10,00	3,92	D
Riera de Gaià (La)	40,00	400,00	30	16,12	3,45	25,96	94,70	10,00	6,35	B-
Riudecols	40,00	400,00	21,27	13,63	4,00	33,56	90,00	10,00	6,49	B-
Riudoms	54,19	462,99	30	24,35	3,22	35,00	95,28	10,00	6,01	B-
Roda de Barà	40,00	600,00	30	21,28	4,00	35,00	98,82	9,07	6,17	B-
Rodonyà	40,00	400,00	20	21,23	2,00	28,65	97,75	10,00	9,08	A+
Roquetes	70,00	600,00	30	17,82	4,00	35,00	99,15	3,48	2,17	D
Sant Carles de la Ràpita	40,00	400,00	30	22,57	2,06	35,00	90,00	10,00	7,08	B+
Sant Jaume dels Domenys	40,25	400,00	30	17,17	4,00	25,53	100,00	6,03	5,99	C
Santa Bàrbara	40,00	400,00	20	19,70	2,00	35,00	96,69	1,00	6,95	B-
Santa Coloma de Queralt	40,00	400,00	30	15,69	4,00	35,00	100,00	2,90	4,77	D
Santa Oliva	70,00	600,00	30	24,77	4,00	35,00	91,25	5,18	3,22	D
Sarrià	65,14	600,00	30	25,00	2,76	35,00	100,00	8,83	5,02	C
Selva del Camp (La)	70,00	600,00	30	20,74	4,00	35,00	99,78	3,85	2,75	D
Tarragona	70,00	600,00	30	17,01	4,00	35,00	94,76	7,39	2,47	D
Tivissa	68,38	600,00	30	16,36	4,00	35,00	95,65	10,00	2,98	D
Torredembarra	70,00	600,00	30	12,35	4,00	35,00	100,00	1,19	0,92	D
Tortosa	70,00	600,00	30	24,70	4,00	35,00	96,06	1,00	2,75	D
Ulldecona	67,75	566,37	30	25,00	4,00	35,00	91,93	9,63	4,31	D
Vallmoll	40,00	400,00	30	25,00	2,00	35,00	90,00	10,00	7,50	B+
Valls	62,66	600,00	30	18,74	4,00	35,00	94,62	1,42	2,37	D
Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant	40,00	400,00	30	23,82	2,00	35,00	100,00	4,22	6,84	B-
Vendrell (Ei)	70,00	600,00	30	15,96	4,00	35,00	100,00	2,39	1,73	D
Vilabella	40,43	400,00	20	25,00	4,00	28,01	99,35	4,38	8,34	A-
Vilanova d'Escomallob	70,00	600,00	30	17,34	4,00	35,00	92,60	1,00	1,35	D
Vila-rodon	40,00	518,03	25,3	25,00	2,02	25,00	90,00	1,00	6,90	B-
Vila-seca	40,00	400,00	20	25,00	2,00	35,00	92,56	10,00	9,13	A+
Vimbodí i Poblet	61,25	599,38	30	10,00	4,00	29,86	95,71	1,00	1,27	D
Vinyols i els Arcs	59,79	591,40	30	25,00	4,00	35,00	94,93	10,00	5,12	C
Deltebre	69,72	600,00	30	25,00	4,00	35,00	100,00	10,00	4,52	D
Aldea (L')	40,00	400,00	30	19,09	2,00	35,00	100,00	10,00	7,02	B+
Salou	40,00	512,49	30	23,26	2,03	35,00	91,49	10,00	6,99	B-
Ampolla (L')	40,00	400,00	20	25,00	2,00	27,49	91,11	10,00	9,43	A+

Annex 4: Nova ràtio endeutament públic local en funció del sòl urbà

Municipis	Superfície sòl urbà (ha)	Deute en funció de la superfície del sòl urbà	Deute en funció de la superfície del sòl urbà amb fórmula	diferència	Deute màxim segons fórmula vigent	Diferencial entre nou topall del deute i deute en funció del actual ratí
Abrera	261,68	13.024.519,87	4.432.002,30	8.592.517,57	10.464.181,97	2.560.337,91
Alella	312,46	15.551.977,53	5.473.912,32	10.078.065,21	8.856.630,87	6.695.346,66
Ametlla del Vallès (L')	493,91	24.583.233,76	9.840.374,10	14.742.859,67	7.331.520,61	17.251.713,16
Arenys de Mar	276,73	13.773.598,99	4.732.588,74	9.041.010,26	13.004.597,81	769.001,19
Arenys de Munt	231,06	11.500.479,83	3.841.797,52	7.658.682,31	6.024.117,55	5.476.362,28
Argentona	338,48	16.847.063,16	6.038.308,34	10.808.754,82	10.906.439,75	5.940.623,41
Artés	117,51	5.848.789,86	1.903.082,98	3.945.706,88	3.780.403,27	2.068.386,59
Avià	86,50	4.305.338,46	1.442.081,11	2.863.257,36	1.430.977,19	2.874.361,28
Aiguafreda	102,51	5.102.199,37	1.676.422,40	3.425.776,97	1.920.272,11	3.181.927,27
Badalona	1.301,40	64.774.190,48	83.841.340,33	-19.067.149,85	140.497.669,63	-75.723.479,15
Bagà	38,67	1.924.710,27	788.611,10	1.136.099,17	0,00	1.924.710,27
Balenya	101,68	5.060.888,03	1.664.081,15	3.396.806,89	2.907.247,52	2.153.640,51
Balsareny	139,47	6.941.798,33	2.247.307,84	4.694.490,49	2.546.119,81	4.395.678,52
Barcelona	8.484,89	422.315.876,02	841.672.282,60	-419.356.406,59	1.931.184.033,93	-1.508.868.157,91
Begues	324,35	16.143.774,92	5.729.251,13	10.414.523,79	7.084.173,70	9.059.601,22
Berga	270,09	13.443.108,27	4.599.118,49	8.843.989,79	26.947.665,35	-13.504.557,07
Bigues i Riells	615,65	30.642.562,14	13.333.579,37	17.308.982,77	9.018.845,24	21.623.716,90
Borredà	25,04	1.246.308,38	615.185,00	631.123,38	526.986,26	719.322,12
Cabrera d'Anoia	235,42	11.717.488,80	3.924.088,81	7.793.399,99	1.319.243,92	10.398.244,88
Cabrera de Mar	186,66	9.290.572,00	3.036.843,97	6.253.728,02	5.556.226,82	3.734.345,18
Cabrils	337,16	16.781.363,19	6.009.178,55	10.772.184,65	8.124.005,09	8.657.358,10
Calaf	106,18	5.284.865,18	1.731.243,75	3.553.621,43	2.787.225,85	2.497.639,33
Caldes d'Estrac	58,55	2.914.191,53	1.051.733,83	1.862.457,70	3.455.639,15	-541.447,62
Caldes de Montbui	520,52	25.907.685,28	10.565.266,32	15.342.418,97	13.234.990,65	12.672.694,63
Calella	188,57	9.385.637,85	3.070.232,23	6.315.405,62	14.097.993,05	-4.712.355,20
Calldetenes	52,34	2.605.103,07	968.244,78	1.636.858,28	1.750.363,84	854.739,23
Callús	44,78	2.228.821,46	868.195,57	1.360.625,89	1.189.979,93	1.038.841,53
Canet de Mar	119,96	5.970.732,97	1.940.757,04	4.029.975,93	10.021.873,71	-4.051.140,74
Canovelles	200,07	9.958.023,89	3.273.615,85	6.684.408,03	11.996.788,92	-2.038.765,03
Canyelles	198,13	9.861.464,85	3.239.022,72	6.622.442,14	4.235.045,35	5.626.419,51
Capellades	73,55	3.660.782,01	1.258.256,33	2.402.525,68	0,00	3.660.782,01
Cardona	107,42	5.346.583,33	1.749.859,46	3.596.723,87	3.521.976,77	1.824.606,55
Casserres	45,12	2.245.744,18	872.657,66	1.373.086,52	1.037.818,94	1.207.925,24
Castellar del Vallès	714,55	35.565.082,07	16.504.625,30	19.060.456,77	20.098.463,03	15.466.619,04
Castellbell i el Vilar	167,25	8.324.483,91	2.703.861,43	5.620.622,48	2.616.612,09	5.707.871,82
Castellbisbal	945,20	47.045.155,09	25.060.675,27	21.984.479,82	16.779.166,42	30.265.988,68
Castelldefels	935,69	46.571.816,73	75.021.940,07	-28.450.123,34	52.276.730,05	-5.704.913,32
Castellet i la Gornal	216,25	10.763.346,16	3.566.606,63	7.196.739,52	2.127.204,70	8.636.141,46
Castellgalí	206,40	10.273.085,07	3.387.288,71	6.885.796,36	2.075.743,28	8.197.341,80
Castellnou de Bages	136,76	6.806.914,32	2.204.031,76	4.602.882,55	1.024.008,96	5.782.905,36
Castellterçol	79,85	3.974.350,02	1.347.044,86	2.627.305,15	2.354.282,57	1.620.067,45
Castellví de la Marca	35,49	1.766.433,09	747.641,82	1.018.791,27	1.115.296,53	651.136,56
Castellví de Rosanes	132,48	6.593.887,16	2.136.141,14	4.457.746,02	1.478.126,60	5.115.760,56
Centelles	107,80	5.365.496,95	1.755.573,68	3.609.923,28	6.149.702,09	-784.205,13
Cervelló	489,18	24.347.808,90	9.713.786,13	14.634.022,77	6.603.278,72	17.744.530,18
Collbató	121,64	6.054.351,11	1.966.696,63	4.087.654,47	3.973.097,60	2.081.253,51
Corbera de Llobregat	857,36	42.673.121,21	21.610.663,42	21.062.457,79	11.393.097,24	31.280.023,97
Cornellà de Llobregat	549,94	27.371.998,09	68.844.118,56	-41.472.120,47	62.840.529,06	-35.468.530,97
Cubelles	273,80	13.627.764,99	4.673.526,99	8.954.238,00	11.177.828,06	2.449.936,93
Dosrius	395,11	19.665.691,10	7.338.132,16	12.327.558,94	4.311.835,10	15.353.856,01

Municipis	Superfície sòl urbà (ha)	Deute en funció de la superfície del sòl urbà	Deute en funció de la superfície del sòl urbà amb fórmula	diferencia	Deute màxim segons fórmula vigent	Diferencial entre nou topall del deute i deute en funció del actual rati
Esparreguera	423,08	21.057.833,49	8.016.258,13	13.041.575,36	17.226.602,24	3.831.231,26
Esplugues de Llobregat	322,54	16.053.686,34	5.690.102,62	10.363.583,72	36.034.941,97	-19.981.255,63
Fogars de la Selva	166,20	8.272.222,57	2.686.176,51	5.586.046,07	1.534.247,81	6.737.974,77
Folgueroles	60,23	2.997.809,66	1.074.522,64	1.923.287,02	1.654.217,45	1.343.592,21
Fonollosa	99,02	4.928.492,65	1.624.671,42	3.303.821,24	1.164.133,36	3.764.359,30
(Les)	322,47	16.050.202,25	5.688.590,60	10.361.611,65	15.415.911,54	634.290,71
Garriga (La)	330,20	16.434.945,21	5.856.465,10	10.578.480,11	13.191.286,73	3.243.658,48
Gavà	622,63	30.989.975,58	13.547.582,93	17.442.392,65	35.940.039,59	-4.950.064,01
Gelida	257,10	12.796.560,91	4.341.901,01	8.454.659,90	5.114.712,02	7.681.848,90
Gironella	137,32	6.834.787,03	2.212.956,04	4.621.830,99	0,00	6.834.787,03
Granollers	690,68	34.377.007,75	70.726.358,94	-36.349.351,19	54.802.902,20	-20.425.894,45
Gualba	41,50	2.065.567,01	825.330,91	1.240.236,10	0,00	2.065.567,01
Guardiola de Berguedà	20,83	1.036.765,32	562.764,46	474.000,86	958.767,57	77.997,75
(L')	1.095,80	54.540.923,56	78.528.262,96	-23.987.339,40	170.905.032,96	-116.364.109,40
Igualada	622,24	30.970.564,23	13.535.586,46	17.434.977,77	35.752.287,21	-4.781.702,98
Jorba	35,10	1.747.021,73	742.638,54	1.004.383,19	706.270,68	1.040.751,05
Llacuna (La)	70,20	3.494.043,47	1.211.537,02	2.282.506,45	793.816,33	2.700.227,14
Llagosta (La)	81,50	4.056.474,97	1.370.499,31	2.685.975,66	7.394.035,55	-3.337.560,58
Llinars del Vallès	298,98	14.881.041,55	5.189.650,28	9.691.391,27	9.905.520,82	-4.975.520,73
Lliçà d'Amunt	714,13	35.544.177,54	16.490.527,18	19.053.650,36	10.839.930,51	24.704.247,03
Lliçà de Vall	419,95	20.902.044,95	7.939.184,80	12.962.860,15	7.437.871,25	13.464.173,70
Malgrat de Mar	236,92	11.792.147,85	3.952.534,26	7.839.613,59	14.464.097,68	-2.671.949,83
Manlleu	294,11	14.638.648,50	5.088.317,83	9.550.330,67	14.711.516,97	-72.868,47
Manresa	732,71	36.468.954,28	71.371.273,32	-34.902.319,03	52.749.322,58	-16.280.368,29
Martorell	529,32	26.345.685,03	10.809.748,41	15.535.936,62	27.410.497,89	-1.064.812,86
Martorelles	187,91	9.352.787,87	3.058.682,33	6.294.105,54	6.557.704,42	2.795.083,45
Masies de Voltregà (Les)	99,17	4.935.958,56	1.626.888,02	3.309.070,54	2.612.350,61	2.323.607,95
Masnou (El)	269,23	13.400.303,75	4.581.930,17	8.818.373,58	17.825.524,37	-4.425.220,61
Masquefa	320,30	15.942.195,49	5.641.792,16	10.300.403,33	7.295.429,81	8.646.765,68
Matadepera	845,65	42.090.282,91	21.168.541,10	20.921.741,81	10.080.522,90	32.009.760,01
Mataró	787,05	39.173.602,75	72.261.526,23	-33.087.923,49	92.246.162,74	-53.072.559,99
Mediona	249,73	12.429.736,12	4.198.257,54	8.231.478,58	1.958.797,75	10.470.938,37
Molins de Rei	349,62	17.401.531,02	6.286.265,65	11.115.265,37	21.491.925,96	-4.090.394,94
Mollet del Vallès	563,19	28.031.486,35	69.003.112,48	-40.971.626,13	45.231.876,84	-17.200.390,49
Montcada i Reixac	628,57	31.285.625,41	13.730.872,46	17.554.752,95	28.331.559,21	2.954.066,20
Monistrol de Montserrat	87,15	4.337.690,72	1.451.442,82	2.886.247,90	1.925.149,66	2.412.541,06
Montesquiu	24,95	1.241.828,84	614.058,71	627.770,13	794.022,27	447.806,57
Figaró-Montmany	32,30	1.607.658,18	706.853,99	900.804,19	950.267,60	657.390,58
Montmeló	207,09	10.307.428,24	3.399.753,55	6.907.674,68	9.584.054,07	723.374,17
Montornès del Vallès	228,38	11.367.089,00	3.791.502,90	7.575.586,10	13.833.211,34	-2.466.122,34
Moià	227,02	11.299.398,13	3.766.064,16	7.533.333,97	5.553.612,59	5.745.785,53
Navarcles	152,70	7.600.291,14	2.461.798,37	5.138.492,77	3.750.662,82	3.849.628,32
Navàs	101,33	5.043.467,59	1.658.883,31	3.384.584,28	5.347.396,23	-303.928,64
Òdena	158,81	7.904.402,33	2.562.660,77	5.341.741,56	2.695.042,20	5.209.360,13
Olvan	40,99	2.040.182,93	818.695,49	1.221.487,44	479.093,90	1.561.089,03
Olièrdola	310,30	15.444.468,50	5.427.989,54	10.016.478,96	3.958.959,91	11.485.508,59
Olesa de Montserrat	288,70	14.369.378,20	4.976.598,58	9.392.779,63	14.084.580,40	284.797,80
Olivella	393,04	19.562.661,61	7.288.895,03	12.273.766,58	3.197.671,52	16.364.990,09
Òrrius	43,23	2.151.673,78	847.898,46	1.303.775,32	699.626,79	1.452.046,99
Palafolls	288,45	14.356.935,03	4.971.457,56	9.385.477,47	7.226.324,63	7.130.610,40

Municipis	Superfície sòl urbà (ha)	Deute en funció de la superfície del sòl urbà	Deute en funció de la superfície del sòl urbà amb fórmula	diferencia	Deute màxim segons fórmula vigent	Diferencial entre nou topall del deute i deute en funció del actual rati
Palau-solità i Plegamans	182,62	9.089.490,29	2.966.588,75	6.122.901,54	12.431.273,69	-3.341.783,39
Pallejà	300,49	14.956.198,32	5.221.216,69	9.734.981,64	9.501.376,28	5.454.822,04
Papiol (El)	123,26	6.134.982,88	1.991.791,44	4.143.191,44	4.505.139,41	1.629.843,47
Parets del Vallès	508,44	25.306.431,08	10.233.510,63	15.072.920,45	17.787.629,99	7.518.801,09
Piera	815,81	40.605.065,57	20.060.835,71	20.544.229,86	9.570.939,91	31.034.125,66
Pineda de Mar	312,52	15.554.963,89	5.475.189,99	10.079.773,90	22.408.502,30	-6.853.538,41
Pobla de Claramunt (La)	77,93	3.878.786,43	1.319.857,09	2.558.929,35	0,00	3.878.786,43
Pobla de Lillet (La)	28,49	1.418.024,19	658.546,00	759.478,20	2.252.274,53	-834.250,34
Polinyà	275,26	13.700.433,13	4.702.924,30	8.997.508,82	8.541.244,99	5.159.188,14
Prat de Llobregat (El)	674,30	33.561.730,94	70.485.335,68	-36.923.604,75	76.889.114,78	-43.327.383,85
Prats de Lluçanès	66,79	3.324.318,57	1.164.332,95	2.159.985,62	1.724.529,98	1.599.788,59
Premià de Mar	158,21	7.874.538,71	2.552.705,63	5.321.833,08	17.678.137,38	-9.803.598,67
Puig-Reig	135,14	6.726.282,54	2.178.269,05	4.548.013,50	2.995.908,95	3.730.373,60
Ripollet	318,84	15.869.527,35	5.610.386,59	10.259.140,76	25.905.464,87	-10.035.937,52
Roca del Vallès (La)	262,15	13.047.913,04	4.441.284,75	8.606.628,30	8.909.226,94	4.138.686,11
Rocafort (El)	191,87	9.549.887,76	3.128.181,28	6.421.706,48	2.645.451,80	6.904.435,95
Roda de Ter	118,34	5.890.101,20	1.915.825,50	3.974.275,70	3.603.616,82	2.286.484,38
Rubí	773,17	38.482.757,69	72.028.076,13	-33.545.318,45	60.059.465,37	-21.576.707,68
Sabadell	1.749,56	87.080.323,26	98.581.030,89	-11.500.707,62	142.200.507,45	-55.120.184,19
Sallent	328,27	16.338.883,90	5.814.379,84	10.524.504,07	7.021.230,32	9.317.653,59
Santpedor	217,44	10.822.575,67	3.588.471,04	7.234.104,64	5.549.948,30	5.272.627,38
Sant Adrià de Besòs	353,70	17.604.603,64	6.378.027,70	11.226.575,94	29.920.282,73	-12.315.679,09
Sant Andreu de la Barca	388,40	19.331.716,29	7.179.003,18	12.152.713,11	17.737.006,16	1.594.710,14
Llavaneres	445,86	22.191.655,58	8.586.207,21	13.605.448,36	11.521.522,61	10.670.132,97
Sant Antoni de Vilamajor	286,16	14.242.955,55	4.924.454,63	9.318.500,91	4.403.277,84	9.839.677,71
Sant Bartomeu del Grau	39,86	1.983.939,78	804.021,79	1.179.918,00	789.802,77	1.194.137,01
Sant Boi de Llobregat	811,43	40.387.061,15	72.681.632,99	-32.294.571,84	63.816.308,23	-23.429.247,08
Sant Boi de Lluçanès	29,69	1.477.751,43	673.713,29	804.038,15	514.071,33	963.680,10
Sant Celoni	450,33	22.414.139,54	8.699.905,33	13.714.234,21	14.117.700,74	8.296.438,80
Sant Cebrià de Vallalta	276,07	13.740.749,01	4.719.261,85	9.021.487,17	3.700.292,51	10.040.456,50
Llobregat	63,30	3.150.611,85	1.116.389,16	2.034.222,69	3.006.114,00	144.497,85
Sant Cugat del Vallès	2.186,14	108.810.088,19	117.103.743,31	-8.293.655,12	90.947.396,68	17.862.691,51
Sant Esteve Sesrovires	308,04	15.331.982,20	5.380.093,25	9.951.888,95	9.555.247,42	5.776.734,78
Campsentelles	382,27	19.026.609,65	7.034.830,91	11.991.778,74	6.643.763,52	12.382.846,13
Sant Feliu de Codines	142,72	7.103.559,60	2.299.502,98	4.804.056,63	3.515.278,04	3.588.281,56
Sant Feliu de Llobregat	355,77	17.707.633,12	6.424.777,83	11.282.855,29	30.273.200,90	-12.565.567,77
Sant Fruitós de Bages	315,09	15.682.879,73	5.530.019,92	10.152.859,81	9.950.748,96	5.732.130,77
Vilassar de Dalt	181,17	9.017.319,88	2.941.494,95	6.075.824,93	8.475.230,82	542.089,06
Sant Hipòlit de Voltregà	74,48	3.707.070,62	1.271.286,95	2.435.783,67	2.836.066,39	871.004,23
Sant Joan Despí	314,71	15.663.966,10	5.521.900,07	10.142.066,04	30.970.799,27	-15.306.833,17
Sant Joan de Vilatorrada	114,92	5.719.878,57	1.863.455,45	3.856.423,12	8.141.010,41	-2.421.131,84
Vilassar de Mar	137,11	6.824.334,76	2.209.608,31	4.614.726,45	16.455.987,47	-9.631.652,71
Sant Julià de Vilatorrada	138,06	6.871.618,82	2.224.763,52	4.646.855,31	2.317.776,48	4.553.842,34
Sant Just Desvern	333,21	16.584.761,03	5.922.327,73	10.662.433,31	21.411.189,61	-4.826.428,57
Sant Llorenç d'Hortons	89,31	4.445.199,75	1.482.645,20	2.962.554,55	2.080.028,34	2.365.171,41
Sant Llorenç Savall	45,12	2.245.744,18	872.657,66	1.373.086,52	1.955.548,34	290.195,84
Sant Martí de Centelles	66,37	3.303.414,03	1.158.543,52	2.144.870,52	805.621,04	2.497.793,00
Sant Martí de Tous	36,85	1.834.123,96	765.125,48	1.068.998,48	1.198.290,18	635.833,78
Sant Mateu de Bages	13,94	693.831,42	478.141,91	215.689,51	472.406,57	221.424,85
Premià de Dalt	251,65	12.525.299,70	4.235.519,12	8.289.780,58	8.273.947,59	4.251.352,11

Municipis	Superfície sòl urbà (ha)	Deute en funció de la superfície del sòl urbà	Deute en funció de la superfície del sòl urbà amb fórmula	diferencia	Deute màxim segons fórmula vigent	Diferencial entre nou topall del deute i deute en funció del actual rati
Sant Pere de Ribes	396,87	19.753.291,05	7.380.098,54	12.373.192,51	20.158.337,93	-405.046,87
Sant Pere de Riudebitlles	71,20	3.543.816,17	1.225.447,20	2.318.368,97	1.949.510,29	1.594.305,88
Sant Pere de Torelló	70,31	3.499.518,47	1.213.065,65	2.286.452,82	2.329.996,23	1.169.522,24
Sant Pere de Vilamajor	350,77	17.458.769,63	6.312.078,50	11.146.691,12	3.076.319,73	14.382.449,90
Sant Pol de Mar	105,82	5.266.947,01	1.725.847,98	3.541.099,03	5.839.703,28	-572.756,27
Sant Quintí de Mediona	57,35	2.854.464,29	1.035.508,87	1.818.955,41	1.708.759,99	1.145.704,30
Sant Quirze de Besora	55,62	2.768.357,52	1.012.195,30	1.756.162,21	1.817.650,42	950.707,10
Sant Quirze del Vallès	377,61	18.794.668,87	6.925.999,56	11.868.669,31	14.627.536,43	4.167.132,44
Cervelló	148,55	7.393.734,44	2.393.941,36	4.999.793,08	5.975.848,68	1.417.885,76
Gramenet	425,65	21.185.749,33	67.536.978,00	-46.351.228,68	78.101.736,24	-56.915.986,91
Santa Eugènia de Berga	65,78	3.274.048,14	1.150.419,85	2.123.628,29	1.430.436,66	1.843.611,48
Ronçana	293,57	14.611.771,25	5.077.126,40	9.534.644,85	5.803.837,09	8.807.934,16
Montbui	74,96	3.730.961,52	1.278.022,76	2.452.938,75	5.436.131,94	-1.705.170,42
Monjos	290,42	14.454.987,24	5.012.020,54	9.442.966,71	6.534.427,30	7.920.559,95
Barberà del Vallès	620,46	30.881.968,82	13.480.892,35	17.401.076,47	30.237.394,36	644.574,46
Santa Maria d'Oló	32,80	1.632.544,53	713.226,53	919.318,00	872.946,11	759.598,42
Palautordera	308,93	15.376.279,90	5.398.936,44	9.977.343,46	6.476.394,35	8.899.885,55
Mogoda	756,55	37.655.535,43	17.941.642,57	19.713.892,86	25.124.369,23	12.531.166,20
Santa Susanna	129,61	6.451.039,52	2.090.929,70	4.360.109,81	7.241.194,72	-790.155,20
Sant Vicenç de Castellet	143,52	7.143.377,76	2.312.400,48	4.830.977,28	5.913.848,81	1.229.528,95
Sant Vicenç dels Horts	455,17	22.655.039,40	8.823.702,78	13.831.336,62	21.995.065,60	659.973,81
Sant Vicenç de Montalt	323,48	16.100.472,67	5.710.421,40	10.390.051,27	5.806.937,06	10.293.535,61
Sant Vicenç de Torelló	66,63	3.316.354,93	1.162.126,81	2.154.228,12	1.658.641,93	1.657.713,01
Cerdanyola del Vallès	971,28	48.343.227,08	75.753.568,56	-27.410.341,47	46.121.182,16	2.222.044,93
Sentmenat	301,33	14.998.007,39	5.238.806,95	9.759.200,44	6.233.122,40	8.764.884,99
Seva	545,07	27.129.605,04	11.253.220,15	15.876.384,90	3.753.018,44	23.376.586,60
Sitges	663,05	33.001.788,07	14.816.097,27	18.185.690,80	38.339.264,51	-5.337.476,43
Subirats	239,09	11.900.154,60	3.993.806,95	7.906.347,65	2.753.871,01	9.146.283,60
Súria	108,45	5.397.849,21	1.765.358,22	3.632.490,99	5.167.156,15	230.693,06
Taradell	237,25	11.808.572,84	3.958.801,48	7.849.771,36	4.764.099,54	7.044.473,30
Terrassa	2.268,14	112.891.449,51	121.041.148,66	-8.149.699,15	140.655.480,69	-27.764.031,18
Teià	175,09	8.714.701,87	2.836.973,12	5.877.728,75	5.502.797,11	3.211.904,76
Tiana	145,79	7.256.361,79	2.349.103,58	4.907.258,21	7.921.153,01	-664.791,22
Tona	212,71	10.587.150,80	3.501.820,32	7.085.330,49	5.630.417,99	4.956.732,82
Tordera	568,07	28.274.377,12	11.914.439,05	16.359.938,08	14.906.491,98	13.367.885,14
Torelló	227,37	11.316.818,57	3.772.605,50	7.544.213,08	10.216.014,89	1.100.803,69
Torre de Claramunt (La)	281,08	13.990.110,23	4.820.757,84	9.169.352,40	2.568.804,20	11.421.306,04
Torrelles de Llobregat	283,34	14.102.596,53	4.866.793,34	9.235.803,19	4.180.010,04	9.922.586,49
Ullastrell	15,42	767.495,02	496.196,92	271.298,10	0,00	767.495,02
Vacarisses	504,65	25.117.792,55	10.130.343,48	14.987.449,07	6.312.138,33	18.805.654,22
Vallbona d'Anoia	47,75	2.376.646,38	907.292,45	1.469.353,92	933.707,09	1.442.939,29
Vallirana	903,21	44.955.199,46	23.382.073,76	21.573.125,70	11.966.075,57	32.989.123,89
Vallromanes	178,36	8.877.458,59	2.893.047,67	5.984.410,92	2.510.885,81	6.366.572,78
Vic	817,96	40.712.076,87	20.139.737,85	20.572.339,03	34.459.413,28	6.252.663,60
Viladecavalls	294,23	14.644.621,23	5.090.806,02	9.553.815,20	7.300.387,27	7.344.233,96
Viladecans	608,65	30.294.153,25	69.577.382,99	-39.283.229,74	51.233.842,70	-20.939.689,45
Vilanova del Camí	165,50	8.237.381,68	2.674.405,27	5.562.976,42	6.861.270,61	1.376.111,08
Vilobí del Penedès	84,62	4.211.765,79	1.415.076,78	2.796.689,01	1.086.595,34	3.125.170,45
Vilafranca del Penedès	425,58	21.182.265,24	8.078.033,23	13.104.232,01	30.123.856,89	-8.941.591,65
Vilanova i la Geltrú	628,99	31.306.529,94	69.848.754,37	-38.542.224,42	53.367.803,15	-22.061.273,21

Municipis	Superfície sòl urbà (ha)	Deute en funció de la superfície del sòl urbà	Deute en funció de la superfície del sòl urbà amb fórmula	diferencia	Deute màxim segons fórmula vigent	Diferencial entre nou topall del deute i deute en funció del actual rati
Vilanova del Vallès	269,36	13.406.774,20	4.584.526,95	8.822.247,25	4.125.784,96	9.280.989,25
Badia del Vallès	63,85	3.177.986,83	1.123.920,08	2.054.066,75	9.573.245,95	-6.395.259,12
Palma de Cervelló (La)	70,73	3.520.423,00	1.218.905,61	2.301.517,39	2.510.836,94	1.009.586,06
Agullana	42,05	2.092.941,99	832.495,65	1.260.446,34	827.331,53	1.265.610,46
Albons	43,08	2.144.207,87	845.938,12	1.298.269,76	468.714,56	1.675.493,31
Alp	227,43	11.319.804,93	3.773.727,24	7.546.077,69	2.508.558,28	8.811.246,66
Anglès	112,64	5.606.396,82	1.828.740,53	3.777.656,28	3.995.716,29	1.610.680,53
Arbúcies	156,47	7.787.934,21	2.523.897,91	5.264.036,31	5.094.366,18	2.693.568,03
Armentera (L')	44,80	2.229.816,92	868.457,95	1.361.358,96	614.638,58	1.615.178,34
Avinyonet de Puigventós	62,39	3.105.318,69	1.103.949,20	2.001.369,49	816.095,03	2.289.223,66
Begur	672,17	33.455.715,09	15.109.212,33	18.346.502,76	7.967.919,35	25.487.795,73
Banyoles	293,46	14.606.296,25	5.074.847,75	9.531.448,50	13.930.260,41	676.035,84
Bàscaia	46,63	2.320.900,95	892.517,21	1.428.383,74	834.475,24	1.486.425,72
Besalú	103,77	5.164.912,98	1.695.197,53	3.469.715,44	1.971.765,05	3.193.147,92
Bescanó	268,84	13.380.892,40	4.574.142,91	8.806.749,49	3.198.626,87	10.182.265,53
Bisbal d'Empordà (La)	158,17	7.872.547,80	2.552.042,35	5.320.505,46	8.934.774,07	-1.062.226,27
Bianes	479,57	23.869.493,26	9.458.700,09	14.410.793,17	34.775.140,24	-10.905.646,98
Bordils	65,18	3.244.184,52	1.142.169,39	2.102.015,13	870.814,80	2.373.369,72
Breda	89,57	4.458.140,65	1.486.410,65	2.971.730,00	2.468.409,93	1.989.730,72
Cabanes	29,83	1.484.719,61	675.485,67	809.233,94	593.237,87	891.481,75
Cadaqués	143,57	7.145.866,40	2.313.207,23	4.832.659,17	5.022.683,55	2.123.182,85
Caldes de Malavella	693,57	34.520.850,85	15.806.977,52	18.713.873,33	6.616.431,33	27.904.419,52
Calonge	871,37	43.370.436,73	22.145.126,81	21.225.309,92	15.594.179,17	27.776.257,56
Campdevàrol	72,99	3.632.909,30	1.250.422,68	2.382.486,62	2.024.984,17	1.607.925,13
Camprodon	148,82	7.407.173,07	2.398.340,15	5.008.832,91	4.042.995,11	3.364.177,96
Capmany	29,89	1.487.705,97	676.245,44	811.460,53	522.798,08	964.907,90
Cassà de la Selva	230,89	11.492.018,47	3.838.600,67	7.653.417,80	9.218.153,99	2.273.864,49
Castellfollit de la Roca	16,74	833.194,98	512.356,47	320.838,52	754.843,92	78.351,06
Castelló d'Empúries	628,46	31.280.150,41	13.727.468,42	17.552.682,00	17.233.416,38	14.046.734,04
Castell-Platja d'Aro	792,37	39.438.393,51	19.209.778,33	20.228.615,17	21.924.962,18	17.513.431,33
Celrà	96,61	4.808.540,45	1.589.152,18	3.219.388,27	4.258.315,57	550.224,88
Colera	29,57	1.471.778,71	672.194,58	799.584,13	697.999,28	773.779,43
Cornellà del Terri	88,01	4.380.495,24	1.463.848,92	2.916.646,32	1.746.413,45	2.634.081,79
Escala (L')	559,82	27.863.752,35	11.675.404,53	16.188.347,82	15.034.603,97	12.829.148,39
Figueres	458,44	22.817.796,13	8.907.747,75	13.910.048,38	38.987.634,97	-16.169.838,84
Fontcoberta	44,45	2.212.396,47	863.868,10	1.348.528,37	716.586,86	1.495.809,62
Fortià	31,54	1.569.830,93	697.182,35	872.648,57	480.258,92	1.089.572,00
Garriguella	51,57	2.566.778,09	957.974,75	1.608.803,34	775.201,04	1.791.577,05
Girona	1.371,00	68.238.370,33	85.846.409,98	-17.608.039,65	83.695.336,55	-15.456.966,22
Hostalric	91,03	4.530.808,79	1.507.593,44	3.023.215,35	2.913.992,36	1.616.816,43
Jonquera (La)	158,76	7.901.913,69	2.561.830,75	5.340.082,94	4.880.758,66	3.021.155,04
Llagostera	254,77	12.680.590,52	4.296.309,31	8.384.281,22	6.156.877,64	6.523.712,89
Llambilles	28,85	1.435.942,37	663.091,56	772.850,80	517.745,38	918.196,99
Llanars	39,25	1.953.578,44	796.116,79	1.157.461,65	566.830,01	1.386.748,42
Llançà	289,63	14.415.666,81	4.995.739,93	9.419.926,88	6.613.213,50	7.802.453,31
Llers	59,42	2.957.493,77	1.063.524,41	1.893.969,36	1.099.122,47	1.858.371,30
Llúvia	73,30	3.648.338,84	1.254.757,98	2.393.580,86	1.822.300,50	1.826.038,34
Lloret de Mar	1.162,09	57.840.355,78	34.588.505,12	23.251.850,66	45.921.626,65	11.918.729,13
Maçanet de la Selva	651,17	32.410.488,41	14.438.085,89	17.972.402,51	5.648.738,86	26.761.749,55
Montagut i Oix	31,78	1.581.776,37	700.234,65	881.541,73	624.838,12	956.938,26

Municipis	Superfície sòl urbà (ha)	Deute en funció de la superfície del sòl urbà	Deute en funció de la superfície del sòl urbà amb fórmula	diferencia	Deute màxim segons fórmula vigent	Diferencial entre nou topall del deute i deute en funció del actual rati
Navata	34,52	1.718.153,57	735.206,37	982.947,20	972.433,52	745.720,05
Olot	554,57	27.602.445,68	11.524.373,92	16.078.071,76	24.034.768,88	3.567.676,81
Palafrugell	661,55	32.927.129,02	14.768.130,81	18.158.998,22	27.129.716,51	5.797.412,51
Palamós	299,26	14.894.977,90	5.195.498,39	9.699.479,51	16.465.371,85	-1.570.393,94
Palau-saverdera	92,26	4.592.029,21	1.525.489,74	3.066.539,47	1.416.591,86	3.175.437,35
Pais	313,41	15.599.261,59	5.494.154,96	10.105.106,64	4.046.186,69	11.553.074,91
Pau	37,03	1.843.083,04	767.443,72	1.075.639,32	516.743,98	1.326.339,07
Peralada	124,36	6.189.732,85	2.008.876,81	4.180.856,03	3.164.802,20	3.024.930,65
Planes d'Hostoles (Les)	54,02	2.688.721,20	990.714,98	1.698.006,22	1.136.546,26	1.552.174,94
Porqueres	184,94	9.204.962,95	3.006.872,40	6.198.090,55	2.925.255,95	6.279.707,00
Portbou	50,65	2.520.987,20	945.727,80	1.575.259,40	1.167.288,20	1.353.699,00
Port de la Selva (El)	136,43	6.790.489,32	2.198.777,30	4.591.712,02	2.657.964,62	4.132.524,70
Puigcerdà	212,85	10.594.118,98	3.504.375,22	7.089.743,76	0,00	10.594.118,98
Quart	57,54	2.863.921,10	1.038.074,89	1.825.846,21	2.225.580,14	638.340,97
Ribes de Freser	58,80	2.926.634,70	1.055.119,56	1.871.515,14	2.423.418,66	503.216,04
Riells i Viabrea	405,16	20.165.906,73	7.579.041,94	12.586.864,78	2.907.623,00	17.258.283,72
Ripoll	242,46	12.067.888,60	4.058.188,33	8.009.700,27	7.506.027,13	4.561.861,47
Riudarenes	314,21	15.639.079,75	5.511.222,76	10.127.856,99	1.936.672,25	13.702.407,50
Riudellots de la Selva	161,58	8.042.272,70	2.608.762,86	5.433.509,84	2.938.115,57	5.104.157,14
Roses	662,52	32.975.408,54	14.799.141,27	18.176.267,27	25.719.485,84	7.255.922,70
Salt	195,23	9.717.124,03	3.187.525,66	6.529.598,37	17.628.738,21	-7.911.614,18
Sant Feliu de Guíxols	489,47	24.362.242,98	9.721.527,67	14.640.715,31	21.133.299,68	3.228.943,30
Sant Feliu de Pallerols	63,25	3.148.123,21	1.115.704,99	2.032.418,22	1.127.831,46	2.020.291,75
Sant Gregori	159,17	7.922.320,50	2.568.639,13	5.353.681,37	2.982.549,39	4.939.771,11
Sant Jaume de Llierca	45,02	2.240.766,91	871.344,91	1.369.422,00	1.024.098,05	1.216.668,86
Sant Jordi Desvalls	37,11	1.847.064,86	768.474,37	1.078.590,49	485.769,29	1.361.295,57
Abadesses	92,80	4.618.906,47	1.533.361,25	3.085.545,22	2.722.721,54	1.896.184,92
Sant Martí de Llúmena	37,71	1.876.928,48	776.210,47	1.100.718,01	408.715,84	1.468.212,64
Sant Miquel de Fluvià	38,58	1.920.230,73	787.447,35	1.132.783,38	442.010,16	1.478.220,57
Sant Pere Pescador	87,81	4.370.540,70	1.460.961,76	2.909.578,94	2.715.458,33	1.655.082,37
Farners	321,76	16.014.863,63	5.673.262,84	10.341.600,79	9.409.763,00	6.605.100,63
Santa Cristina d'Aro	622,51	30.984.002,85	13.543.891,21	17.440.111,64	6.347.619,89	24.636.382,97
Sant Joan les Fonts	109,61	5.455.585,54	1.782.851,92	3.672.733,62	2.702.682,65	2.752.902,89
Sarrià de Ter	104,99	5.225.635,67	1.713.422,82	3.512.212,84	3.052.386,64	2.173.249,03
Llampaies	48,39	2.408.500,90	915.752,65	1.492.748,25	611.143,73	1.797.357,17
Serinyà	34,46	1.715.167,21	734.438,11	980.729,10	571.374,57	1.143.792,64
Sils	369,23	18.377.573,65	6.731.958,59	11.645.615,06	3.720.071,39	14.657.502,27
Torroella de Fluvià	43,24	2.152.171,50	848.029,17	1.304.142,33	607.677,56	1.544.493,95
Torroella de Montgrí	452,72	22.533.096,29	8.760.947,30	13.772.148,99	12.304.390,26	10.228.706,03
Tortellà	32,87	1.636.028,62	714.119,29	921.909,32	437.684,63	1.198.343,98
Tossa de Mar	341,70	17.007.331,25	6.109.590,60	10.897.740,65	8.601.822,51	8.405.508,74
Ullà	40,43	2.012.310,22	811.418,69	1.200.891,53	852.567,98	1.159.742,24
Vall d'en Bas (La)	131,65	6.552.575,82	2.123.040,20	4.429.535,62	2.060.856,07	4.491.719,76
Vall-llobrega	10,67	531.074,70	438.487,29	92.587,41	790.700,01	-259.625,31
Ventalló	49,67	2.472.209,96	932.710,57	1.539.499,39	706.085,63	1.766.124,33
Verges	37,84	1.883.398,93	777.888,08	1.105.510,85	795.521,25	1.087.877,68
Vidreres	415,88	20.699.470,06	7.839.412,31	12.860.057,75	6.097.624,17	14.601.845,89
Vilablareix	67,19	3.344.227,65	1.169.851,70	2.174.375,95	2.531.448,48	812.779,17
Vilademuls	21,29	1.059.660,76	568.465,78	491.194,98	656.725,59	402.935,17
Viladrau	135,44	6.741.214,35	2.183.033,87	4.558.180,48	1.586.713,06	5.154.501,30

Municipis	Superfície sòl urbà (ha)	Deute en funció de la superfície del sòl urbà	Deute en funció de la superfície del sòl urbà amb fórmula	diferencia	Deute màxim segons fórmula vigent	Diferencial entre nou topall del deute i deute en funció del actual rati
Vilafant	113,70	5.659.155,88	1.844.860,18	3.814.295,70	3.312.220,05	2.346.935,83
Vilajuïga	44,43	2.211.401,02	863.605,94	1.347.795,08	935.883,54	1.275.517,48
Vila-sacra	46,49	2.313.932,78	890.673,00	1.423.259,78	573.139,59	1.740.793,19
Vilobí d'Onyar	69,54	3.461.193,49	1.202.373,03	2.258.820,46	2.331.640,76	1.129.552,73
Forallac	69,70	3.469.157,12	1.204.593,38	2.264.563,74	1.973.431,16	1.495.725,96
Bonmatí	38,33	1.907.787,55	784.215,99	1.123.571,56	939.582,47	968.205,09
Àger	6,87	341.938,44	392.815,72	-50.877,27	0,00	341.938,44
Agramunt	131,06	6.523.209,93	2.113.740,28	4.409.469,65	943.387,35	5.579.822,58
Alamús (Els)	22,66	1.127.849,36	585.484,08	542.365,28	4.115.288,06	-2.987.438,70
Albatàrrec	36,57	1.820.187,60	761.521,28	1.058.666,32	315.737,79	1.504.449,81
Albesa	49,00	2.438.862,25	923.827,92	1.515.034,33	1.095.563,46	1.343.298,79
Alcarràs	229,80	11.437.766,23	3.818.124,22	7.619.642,01	220.066,53	11.217.699,70
Alguaire	104,87	5.219.662,94	1.711.628,16	3.508.034,79	385.901,17	4.833.761,78
Almacelles	118,70	5.908.019,37	1.921.358,92	3.986.660,46	0,00	5.908.019,37
Almenar	114,93	5.720.376,30	1.863.608,06	3.856.768,24	607.892,98	5.112.483,32
Alpicat	232,05	11.549.754,80	3.860.431,98	7.689.322,82	166.394,11	11.383.360,70
Artesa de Lleida	36,52	1.817.698,97	760.877,93	1.056.821,04	162.669,30	1.655.029,67
Sentiu de Sió (La)	39,82	1.981.948,87	803.503,08	1.178.445,80	76.270,22	1.905.678,66
Aitona	43,38	2.159.139,68	849.859,49	1.309.280,19	413.768,99	1.745.370,70
Balaguer	335,09	16.678.333,71	5.963.604,89	10.714.728,81	0,00	16.678.333,71
Barbens	28,53	1.420.015,10	659.050,86	760.964,24	12.767.886,50	-11.347.871,39
Belianes	28,94	1.440.421,91	664.228,58	776.193,33	0,00	1.440.421,91
Bellpuig	164,15	8.170.188,54	2.651.745,85	5.518.442,69	212.741,58	7.957.446,96
Bellver de Cerdanya	134,42	6.690.446,20	2.166.844,67	4.523.601,52	72.418,34	6.618.027,86
Bellvís	41,11	2.046.155,66	820.256,05	1.225.899,61	0,00	2.046.155,66
Borges Blanques (Les)	144,95	7.214.552,72	2.335.503,47	4.879.049,25	30.484,26	7.184.068,46
Camarasa	37,59	1.870.955,76	774.662,37	1.096.293,38	153.792,72	1.717.163,04
Castellclaus	43,51	2.165.610,13	851.559,60	1.314.050,53	229.841,14	1.935.769,00
Castellnou de Seana	31,43	1.564.355,93	695.783,97	868.571,96	767.792,03	796.563,90
Castelló de Farfanya	14,14	703.785,96	480.577,87	223.208,10	505.589,65	198.196,32
Castellserà	48,05	2.391.578,19	911.256,61	1.480.321,57	374.061,69	2.017.516,50
Cervera	215,68	10.734.975,72	3.556.149,09	7.178.826,63	170.627,88	10.564.347,84
Cervià de les Garrigues	24,27	1.207.983,40	605.556,95	602.426,45	6.056.067,97	-4.848.084,56
Corbins	34,23	1.703.719,49	731.494,13	972.225,36	507.316,57	1.196.402,92
Fondarella	35,36	1.759.962,64	745.973,54	1.013.989,09	151.575,02	1.608.387,61
Fuliola (La)	55,18	2.746.457,53	1.006.280,42	1.740.177,11	184.436,07	2.562.021,46
Golmés	109,85	5.467.530,99	1.786.476,43	3.681.054,55	314.458,43	5.153.072,55
Guissona	143,74	7.154.327,75	2.315.950,72	4.838.377,03	279.630,48	6.874.697,27
Ivars d'Urgell	84,24	4.192.852,16	1.409.631,58	2.783.220,59	268.559,34	3.924.292,82
Isona i Conca Dellà	61,78	3.074.957,34	1.095.624,48	1.979.332,86	114.856,46	2.960.100,89
Juneda	102,16	5.084.778,93	1.671.215,69	3.413.563,24	416.940,69	4.667.838,24
Lleida	1.516,88	75.499.211,66	90.387.850,79	-14.888.639,13	2.961.031,22	72.538.180,44
Linyola	85,55	4.258.054,40	1.428.421,81	2.829.632,59	1.007.019,13	3.251.035,27
Llardecans	22,92	1.140.790,26	588.720,30	552.069,96	144.736,48	996.053,78
Maials	27,58	1.372.731,04	647.073,45	725.657,59	193.733,18	1.178.997,86
Miralcamp	45,87	2.283.073,70	882.512,97	1.400.560,73	561.093,23	1.721.980,48
Mollerussa	264,98	13.188.769,78	4.497.319,52	8.691.450,26	94.531,07	13.094.238,72
Montgai	38,28	1.905.298,92	783.569,95	1.121.728,96	10.011.652,18	-8.106.353,26
Montellà i Martinet	31,08	1.546.935,48	691.337,04	855.598,45	533.158,43	1.013.777,06
Oliana	67,27	3.348.209,46	1.170.956,03	2.177.253,43	14.691,91	3.333.517,55

Municipis	Superfície sòl urbà (ha)	Deute en funció de la superfície del sòl urbà	Deute en funció de la superfície del sòl urbà amb fórmula	diferencia	Deute màxim segons fórmula vigent	Diferencial entre nou topall del deute i deute en funció del actual rati
Organyà	37,04	1.843.580,77	767.572,54	1.076.008,23	151.860,52	1.691.720,25
Palau d'Anglesola (El)	66,67	3.318.345,84	1.162.678,27	2.155.667,57	189.277,49	3.129.068,35
Pobla de Segur (La)	57,44	2.858.943,83	1.036.724,22	1.822.219,61	508.782,60	2.350.161,23
Ponts	67,49	3.359.159,46	1.173.993,96	2.185.165,49	2.994.133,50	365.025,96
Pont de Suert (El)	75,74	3.769.784,22	1.288.983,47	2.480.800,75	2.357.351,51	1.412.432,72
Preixens	21,97	1.093.506,20	576.905,66	516.600,54	431.335,25	662.170,95
Rialp	16,25	808.806,36	506.351,63	302.454,72	886.212,88	-77.406,52
Rosselló	110,12	5.480.969,61	1.790.556,12	3.690.413,50	180.201,30	5.300.768,31
Sant Guim de Freixenet	55,28	2.751.434,80	1.007.624,19	1.743.810,61	337.814,78	2.413.620,03
Sant Ramon	26,09	1.298.569,72	628.343,35	670.226,37	792.421,14	506.148,58
Seu d'Urgell (La)	161,43	8.034.806,60	2.606.260,36	5.428.546,44	194.331,25	7.840.475,55
Seròs	29,62	1.474.267,34	672.827,32	801.440,03	8.856.757,40	-7.382.490,06
Sidamon	47,10	2.344.294,12	898.712,87	1.445.581,25	1.279.799,45	1.064.494,68
Solsona	208,88	10.396.521,37	3.432.157,68	6.964.363,69	258.709,06	10.137.812,31
Tàrraga	392,46	19.533.793,45	7.275.122,59	12.258.670,86	291.191,50	19.242.601,95
Torà	52,96	2.635.962,14	976.527,32	1.659.434,82	232.882,82	2.403.079,32
Tornabous	49,06	2.441.848,61	924.622,82	1.517.225,79	139.090,28	2.302.758,33
Torrefarrera	73,43	3.654.809,29	1.256.576,88	2.398.232,40	41.605,74	3.613.203,55
Torrelameu	37,29	1.856.023,95	770.794,05	1.085.229,90	1.206.432,26	649.591,68
Torres de Segre	115,21	5.734.312,65	1.867.882,32	3.866.430,33	480.515,27	5.253.797,39
Tremp	150,02	7.466.900,30	2.417.917,30	5.048.983,01	281.894,18	7.185.006,12
Vallfogona de Balaguer	75,13	3.739.422,88	1.280.410,05	2.459.012,82	7.987,91	3.731.434,96
Verdú	26,21	1.304.542,44	629.849,30	674.693,14	1.191.061,37	113.481,08
Vielha e Mijaran	98,74	4.914.556,30	1.620.535,59	3.294.020,71	525.944,63	4.388.611,67
Vilanova de Segrià	49,79	2.478.182,68	934.302,94	1.543.879,74	20.708,47	2.457.474,22
Vila-sana	58,98	2.935.593,79	1.057.558,47	1.878.035,32	560.890,33	2.374.703,46
Vilanova de la Barca	43,89	2.184.523,76	856.532,13	1.327.991,63	193.671,62	1.990.852,14
Sant Martí de Riucorb	24,93	1.240.833,39	613.808,46	627.024,93	326.507,66	914.325,73
Plans de Sió (Els)	42,33	2.106.878,35	836.146,71	1.270.731,64	23.071,65	2.083.806,70
Aiguamúrcia	129,50	6.445.564,52	2.089.201,87	4.356.362,65	112.065.391,13	-105.619.826,61
Albinyana	95,96	4.776.188,20	1.579.602,68	3.196.585,52	811.110,77	3.965.077,42
Alcanar	423,96	21.101.633,47	8.037.981,20	13.063.652,27	412.739,83	20.688.893,64
Alcover	224,99	11.198.359,55	3.728.198,18	7.470.161,37	6.238.124,09	4.960.235,46
Aldover	11,44	569.399,68	447.795,53	121.604,15	4.058.718,81	-3.489.319,13
Aleixar (L)	7,55	375.783,88	400.956,13	-25.172,25	522.480,13	-146.696,25
Alforja	24,98	1.243.322,02	614.434,12	628.887,90	288.904,61	954.417,41
Almóster	75,85	3.775.259,22	1.290.530,71	2.484.728,51	356.999,03	3.418.260,19
Altafulla	173,80	8.650.495,09	2.814.941,79	5.835.553,30	1.262.396,74	7.388.098,35
Ametlla de Mar (L)	505,77	25.173.537,97	10.160.785,20	15.012.752,77	6.091.873,37	19.081.664,61
Ampostà	376,40	18.734.443,90	6.897.849,23	11.836.594,67	8.616.106,02	10.118.337,88
Arboç (L)	179,18	8.918.272,21	2.907.160,39	6.011.111,81	116.307,06	8.801.965,15
Banyeres del Penedès	262,56	13.068.319,85	4.449.387,71	8.618.932,14	11.471.873,01	1.596.446,84
Barberà de la Conca	26,33	1.310.515,16	631.355,70	679.159,47	2.101.691,38	-791.176,21
Bellvei	123,31	6.137.471,51	1.992.567,25	4.144.904,27	275.043,45	5.862.428,06
Benifallet	14,61	727.179,13	486.307,17	240.871,96	1.578.503,12	-851.323,99
Benissanet	31,51	1.568.337,75	696.800,94	871.536,81	658.080,63	910.257,12
Bisbal del Penedès (La)	394,70	19.645.284,30	7.328.369,48	12.316.914,81	236.828,77	19.408.455,53
Borges del Camp (Les)	58,17	2.895.277,90	1.046.591,17	1.848.686,74	499.766,24	2.395.511,66
Botarell	37,45	1.863.987,58	772.856,81	1.091.130,76	505.872,34	1.358.115,24
Bràfim	36,14	1.798.785,34	755.990,93	1.042.794,41	882.829,43	915.955,92

Municipis	Superfície sòl urbà (ha)	Deute en funció de la superfície del sòl urbà	Deute en funció de la superfície del sòl urbà amb fórmula	diferència	Deute màxim segons fórmula vigent	Diferencial entre nou topall del deute i deute en funció del actual rati
Calafell	1.078,45	53.677.367,24	30.744.072,33	22.933.294,91	751.661,37	52.925.705,87
Cambrils	816,41	40.634.929,19	20.082.840,71	20.552.088,48	30.810.958,28	9.823.970,92
Catllar (El)	337,78	16.812.222,27	6.022.854,09	10.789.368,17	1.986.691,29	14.825.530,98
Cornudella de Montsant	39,38	1.960.048,89	797.800,51	1.162.248,38	738.645,90	1.221.402,99
Cunit	506,21	25.195.437,96	10.172.754,93	15.022.683,03	3.690.766,79	21.504.671,17
Xerta	30,90	1.537.976,40	689.051,50	848.924,90	16.354.523,15	-14.816.546,75
Espluga de Francolí (L)	69,60	3.464.179,85	1.203.205,57	2.260.974,28	0,00	3.464.179,85
Falset	71,59	3.563.227,52	1.230.880,45	2.332.347,08	3.076.698,24	486.529,28
Gandesa	62,64	3.117.761,87	1.107.364,25	2.010.397,61	667.230,79	2.450.531,08
García	17,73	882.469,95	524.511,05	357.958,90	1.728.819,26	-846.349,30
Ginestar	20,00	995.453,98	552.493,65	442.960,33	204.985,25	790.468,73
Godall	22,24	1.106.944,83	580.260,70	526.684,13	546.863,28	560.081,55
Llorenç del Penedès	96,82	4.818.992,72	1.592.240,17	3.226.752,55	264.463,89	4.554.528,83
Mas de Barberans	8,82	438.995,21	416.197,36	22.797,85	320.776,75	118.218,46
Masdenverge	20,88	1.039.253,96	563.383,86	475.870,10	602.197,03	437.056,93
Masllorenc	74,88	3.726.979,70	1.276.899,64	2.450.080,06	767.670,66	2.959.309,04
Maspujols	22,35	1.112.419,82	581.628,21	530.791,61	228.921,24	883.498,58
Masroig (El)	14,94	743.604,12	490.333,91	253.270,21	469.817,40	273.786,72
Miravet	16,42	817.267,72	508.434,11	308.833,61	238.086,71	579.181,01
Montblanc	231,74	11.534.325,27	3.854.593,73	7.679.731,54	310.409,72	11.223.915,55
Montbrió del Camp	68,69	3.418.886,69	1.190.590,53	2.228.296,17	0,00	3.418.886,69
Montmel (El)	454,31	22.612.234,88	8.801.653,45	13.810.581,44	284.751,26	22.327.483,62
Mont-roig del Camp	685,78	34.133.121,52	15.551.358,99	18.581.762,53	338.712,62	33.794.408,90
Móra d'Ebre	123,90	6.166.837,41	2.001.727,53	4.165.109,88	13.659.247,42	-7.492.410,01
Móra la Nova	79,77	3.970.368,20	1.345.909,79	2.624.458,41	4.348.728,14	-378.359,94
Morell (El)	139,39	6.937.816,51	2.246.027,11	4.691.789,41	2.309.735,12	4.628.081,39
Pallaresos (Els)	149,82	7.456.945,76	2.414.651,38	5.042.294,38	398.711,20	7.058.234,57
Paüls	10,82	538.540,60	440.299,17	98.241,44	338.950,94	199.589,66
Perelló (El)	92,80	4.618.906,47	1.533.361,25	3.085.545,22	0,00	4.618.906,47
Pla de Santa Maria (El)	48,61	2.419.450,90	918.663,73	1.500.787,17	328.302,22	2.091.148,68
Pobla de Montornès (La)	138,73	6.904.966,53	2.235.468,50	4.669.498,04	273.855,64	6.631.110,89
Pont d'Armentera (El)	26,89	1.338.387,88	638.391,35	699.996,53	293.479,90	1.044.907,98
Querol	377,93	18.810.596,13	6.933.451,75	11.877.144,39	1.391.081,51	17.419.514,62
Reus	864,55	43.030.986,92	73.641.355,45	-30.610.368,53	157.382,83	42.873.604,09
Riba-roja d'Ebre	43,84	2.182.035,12	855.877,60	1.326.157,52	637.686,98	1.544.348,14
Riera de Gaià (La)	65,74	3.272.057,23	1.149.869,48	2.122.187,76	1.397.940,74	1.874.116,49
Riudecols	29,97	1.491.687,79	677.258,65	814.429,14	1.136.431,94	355.255,85
Riudoms	80,03	3.983.309,10	1.349.599,49	2.633.709,61	738.664,11	3.244.644,99
Roda de Barà	390,92	19.457.143,49	7.238.604,25	12.218.539,25	306.243,41	19.150.900,09
Rodonyà	49,56	2.466.734,96	931.251,29	1.535.483,68	8.992.339,93	-6.525.604,97
Roquetes	338,72	16.859.008,61	6.043.610,38	10.815.398,22	461.905,46	16.397.103,14
Sant Carles de la Ràpita	289,37	14.402.725,91	4.990.385,92	9.412.339,99	474.700,92	13.928.024,99
Domenys	122,20	6.082.223,82	1.975.362,32	4.106.861,50	8.312.709,56	-2.230.485,74
Santa Bàrbara	93,69	4.663.204,17	1.546.354,09	3.116.850,08	1.990.351,04	2.672.853,13
Santa Coloma de Queralt	143,58	7.146.364,12	2.313.368,58	4.832.995,54	2.534.574,94	4.611.789,18
Santa Oliva	227,25	11.310.845,85	3.770.362,33	7.540.483,52	2.421.335,17	8.889.510,68
Sarral	81,99	4.080.863,59	1.377.480,58	2.703.383,01	137.866,60	3.942.966,99
Secuita (La)	86,31	4.295.881,65	1.439.347,04	2.856.534,61	181.318,96	4.114.562,69
Selva del Camp (La)	134,70	6.704.382,56	2.171.285,60	4.533.096,95	1.340.833,31	5.363.549,25
Tarragona	2.614,81	130.146.151,07	139.289.233,80	-9.143.082,73	468.068,96	129.678.082,11
Tivissa	40,69	2.025.251,12	814.796,01	1.210.455,11	0,00	2.025.251,12
Torredembarra	334,90	16.668.876,90	5.959.428,36	10.709.448,53	745.877,93	15.922.998,97
Tortosa	1.086,62	54.084.010,19	31.110.183,25	22.973.826,93	199.637,03	53.884.373,15
Ulldescona	175,20	8.720.176,86	2.838.854,11	5.881.322,75	337.001,14	8.383.175,73
Vallmoll	91,08	4.533.297,42	1.508.320,03	3.024.977,40	175.248,20	4.358.049,23
Valls	398,99	19.858.809,17	7.430.774,56	12.428.034,62	2.211.157,02	17.647.652,15
l'Infant	385,61	19.192.850,46	7.113.242,51	12.079.607,95	327.397,17	18.865.453,29
Vendrell (El)	972,33	48.395.488,42	26.173.864,83	22.221.623,59	13.015.303,18	35.380.185,24
Vilabella	37,83	1.882.901,20	777.759,01	1.105.142,19	1.362.458,52	520.442,68
Vilanova d'Escornalbou	24,73	1.230.878,85	611.306,60	619.572,25	1.485.680,78	-254.801,93
Vilaplana	18,39	915.319,93	532.630,73	382.689,20	203.006,29	712.313,65
Vila-rodona	28,83	1.434.946,91	662.838,93	772.107,98	406.218,83	1.028.728,08
Vila-seca	327,34	16.292.595,29	5.794.141,02	10.498.454,27	1.093.286,05	15.199.309,24
Vimbodí i Poblet	41,79	2.080.001,09	829.107,53	1.250.893,56	609.387,76	1.470.613,33
Vinyols i els Arcs	48,12	2.395.062,28	912.181,98	1.482.880,30	556.352,33	1.838.709,95
Deltebre	531,71	26.464.641,79	10.876.555,91	15.588.085,87	1.531.992,86	24.932.648,92
Sant Jaume d'Enveja	144,17	7.175.730,01	2.322.894,10	4.852.835,91	8.485.867,76	-1.310.137,74
Camarles	125,69	6.255.930,54	2.029.583,94	4.226.346,60	290.292,01	5.965.638,53
Aldea (L)	143,30	7.132.427,77	2.308.851,72	4.823.576,05	0,00	7.132.427,77
Salou	528,06	26.282.971,43	10.774.597,95	15.508.373,48	2.585.482,88	23.697.488,55
Ampolla (L)	222,97	11.097.818,70	3.690.643,65	7.407.175,04	33.683.803,58	-22.585.984,89

ANNEX V: TAULES COMPLEMENTÀRIES AL CAPÍTOL V

Municipi	Rati endeutament/habitant, franja municipis turístics	Municipi	Rati endeutament/habitant, franja municipis turístics	Municipi	Rati endeutament/habitant, franja municipis turístics	Municipi	Rati endeutament/habitant, franja municipis turístics	Municipi	Rati endeutament/habitant, franja municipis turístics
Abrera	1,82	Sant Climent de Llobregat	636,68	Llanars	462,89	Pobla de Segur (La)	369,03	Selva del Camp (La)	911,49
Alella	337,47	Sant Esteve Sesrovires	1.909,23	Llançà	557,67	Seu d'Urgell (La)	864,15	Tarragona	1.345,04
Arenys de Mar	289,16	Sant Feliu de Llobregat	429,09	Llers	175,35	Solsona	422,70	Torredembarra	1.270,51
Arenys de Munt	325,66	Vilassar de Dalt	2.740,18	Llívia	346,84	Tremp	528,58	Tortosa	1.258,45
Argentona	364,42	Sant Joan Despi	262,51	Lloret de Mar	909,51	Vielha e Mijaran	4,77	Uldecona	566,37
Badalona	419,46	Vilassar de Mar	1.025,28	Maçanet de la Selva	520,26	Albinyana	617,24	Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant	314,05
Bagà	95,52	Sant Just Desvern	343,52	Navata	87,68	Alcanar	363,01	Vendrell (El)	2.092,84
Barcelona	521,08	Premià de Dalt	100,65	Palafrugell	341,13	Aldover	161,22	Vilanova d'Escornalbau	1.065,06
Berga	1.055,92	Sant Pere de Ribes	4,31	Palamós	668,97	Aleixar (L')	386,44	Vila-seca	218,92
Borredà	600,40	Sant Pol de Mar	391,26	Palau-saverdera	1.151,52	Alforja	45,67	Vinyols i els Arcs	591,40
Cabrera de Mar	711,19	Santa Coloma de Cervelló	100,60	Pals	477,41	Almóster	25,53	Deltebre	676,52
Cabris	128,69	Santa Coloma de Gramenet	706,76	Pau	1.048,47	Atafulla	148,26	Aldea (L')	14,61
Caldes d'Estrac	1.467,80	Santa Susanna	3.154,81	Peralada	778,92	Ametlla de Mar (L')	2.449,67	Salou	512,49
Calella	359,16	Sant Vicenç dels Horts	171,60	Portbou	2.503,86	Amposta	706,85	Ampolla (L')	340,05
Canet de Mar	589,97	Sitges	707,42	Port de la Selva (El)	1.117,76	Arboç (L')	925,27		
Canyelles	427,20	Teià	431,39	Puigcerdà	782,44	Banyeres del Penedès	179,18		
Casseres	293,32	Tiana	428,72	Ribes de Freser	785,48	Bellvei	210,07		
Castelldefels	497,97	Tordera	1.101,69	Riells i Vabrea	477,06	Bisbal del Penedès (La)	788,43		
Castellví de Rosanes	272,73	Torrelles de Llobregat	135,65	Ripoll	779,72	Borges del Camp (Les)	125,54		
Cervelló	381,65	Vallirana	537,07	Riudarenes	1.177,36	Botarell	187,10		
Collbató	347,23	Valldomènec	92,02	Riudellots de la Selva	69,73	Calafell	1.386,87		
Corbera de Llobregat	727,11	Viladecans	316,42	Roses	698,90	Cambrils	1.348,08		
Cornellà de Llobregat	772,80	Vilanova i la Geltrú	1.281,74	Sant Feliu de Guíxols	449,50	Catllar (El)	217,56		
Cubelles	242,72	Palma de Cervelló (La)	654,75	Sant Joan de les Abadesses	759,68	Cunit	2.447,95		
Dosrius	195,21	Agullana	561,59	Sant Miquel de Fluvià	357,14	Xerta	478,08		
Esparraguera	261,42	Albons	381,21	Sant Pere Pescador	129,72	Godall	367,09		
Fogars de la Selva	544,90	Alp	58,93	Santa Coloma de Farners	631,73	Llorenç del Penedès	289,71		
Gavà	842,71	Anglès	1.184,66	Santa Cristina d'Aro	473,57	Mas de Barberans	316,23		
Gironella	335,43	Armentera (L')	9,92	Saus, Camallera i Llampaies	884,34	Masdenverge	490,88		
Guardiola de Berguedà	234,41	Avinyonet de Puigventós	46,01	Sils	196,83	Masilorenc	355,29		
Hospitalet de Llobregat (L')	424,85	Begur	863,74	Torroella de Fluvià	428,96	Maspujols	209,92		
Malgrat de Mar	242,45	Bisbal d'Empordà (La)	591,97	Torroella de Montgrí	978,84	Montbrí del Camp	370,22		
Mataró	1.023,34	Blanes	811,84	Tossa de Mar	1.077,18	Montmell (El)	1.986,89		
Molins de Rei	652,63	Breda	404,51	Ullà	185,39	Mont-roig del Camp	880,44		
Oliva de Montserrat	276,00	Cabanes	198,71	Vall-llobrega	59,02	Morell (El)	607,26		
Olivella	245,17	Cadaqués	736,97	Ventalló	146,99	Pallaresos (Els)	134,37		
Palafolls	211,45	Caldes de Malavella	456,32	Verges	312,45	Paüls	536,08		
Pallejà	687,11	Calonge	928,52	Vidreres	193,77	Perelló (El)	37,26		
Papiol (El)	141,98	Campdevànol	415,87	Vilafant	368,93	Pobla de Montornès (La)	289,41		
Pineda de Mar	441,54	Camprodon	1.419,31	Vilajuiga	1.270,32	Reus	2.146,31		
Pobla de Lillet (La)	1.612,82	Capmany	108,47	Vila-sacra	840,30	Riera de Gaià (La)	323,41		
Prat de Llobregat (El)	119,89	Castelló d'Empúries	1.063,75	Vilobi d'Onyar	93,49	Riudecols	305,92		
Premià de Mar	172,60	Castell-Platja d'Aro	1.609,12	Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura	396,47	Riudoms	462,99		
Puig-Reig	280,06	Colera	1.170,73	Forallac	556,01	Roda de Barà	680,26		
Sant Adrià de Besòs	158,85	Escala (L')	689,67	Sant Julià del Llor i Bonmatí	250,79	Roquetes	619,50		
Sant Andreu de la Barca	187,86	Figueres	624,35	Belver de Cerdanya	69,03	Sant Carles de la Ràpita	348,85		
Sant Andreu de Llavaneres	224,44	Fortià	69,16	Montellà i Martinet	435,15	Sant Jaume dels Domenys	392,30		
Sant Boi de Llobregat	353,37	Garriguella	844,42	Oliana	597,18	Santa Bàrbara	39,10		
Sant Cebrià de Vallalta	188,82	Jonquera (La)	209,94	Organyà	10,65	Santa Oliva	1.105,09		

Taula V.14. Endeutament per habitant (€/hab.) franja municipis turístic– Font pròpia

Municipi	Rati endutament /habitant, franja municipis NO turístics	Municipi	Rati endutament /habitant, franja municipis NO turístics	Municipi	Rati endutament /habitant, franja municipis NO turístics	Municipi	Rati endutament /habitant, franja municipis NO turístics	Municipi	Rati endutament /habitant, franja municipis NO turístics
Ametlla del Vallès (L)	151,27	Montornès del Vallès	289,45	Cerdanyola del vallès	371,17	Tortellà	34,84	Sant Ramon	11,86
Artés	9,71	Moià	2.207,16	Sentmenat	345,82	Vall d'en Bas (La)	588,00	Seròs	2.341,46
Aiguafreda	380,53	Navarreds	225,72	Seva	176,47	Vilablareix	657,29	Sidamon	92,90
Balenyà	73,83	Navàs	343,11	Subirats	10,37	Vilademuls	672,66	Tàrraga	1.108,43
Balsareny	63,48	Òdena	234,34	Súria	357,18	Viladrau	825,12	Torà	897,73
Bigues i Riells	336,19	Olió	1,99	Taradell	503,67	Àger	61,99	Tornabous	1.661,02
Calaf	605,66	Palau-solità i Plegamans	318,60	Terrassa	836,49	Agramunt	396,28	Torrefarrera	502,71
Caldes de Montbui	558,37	Parets del Vallès	369,61	Tona	253,96	Alamús (Els)	383,03	Torrelameu	148,73
Caldetenes	1.297,49	Piera	26,88	Torelló	290,04	Albatàrrec	332,43	Torres de Segre	346,98
Callús	19,76	Polinyà	530,39	Torre de Claramunt (La)	482,88	Albesa	208,74	Vallfogona de Balaguer	89,36
Canovelles	381,18	Prats de Luçanès	39,15	Ullastrell	157,61	Alcarràs	518,89	Verdú	370,64
Capellades	516,51	Ripollet	131,50	Vacarisses	333,06	Alguaire	503,33	Vilanova de Segrià	79,79
Cardona	579,62	Roca del Vallès (La)	588,16	Vic	66.000,00	Almacelles	469,70	Vila-sana	171,31
Castellar del Vallès	643,20	Font de Vilomara i Rocafort (El)	243,34	Viladecavalls	537,41	Almenar	132,77	Vilanova de la Barca	95,54
Castellbell i el Vilar	159,28	Roda de Ter	256,94	Vilanova del Carri	340,59	Alpicat	182,63	Sant Martí de Riucorb	358,49
Castellbisbal	312,44	Rubi	423,53	Vilafranca del Penedès	440,50	Artesa de Lleida	551,75	Aiguamúrcia	372,81
Castellet i la Gornal	290,24	Sabadell	451,09	Badia del Vallès	144,94	La sentiu de Sió	202,61	Alcover	1.047,90
Castellgalí	477,96	Sallent	497,08	Banyoles	463,65	Aitona	385,18	Barberà de la Conca	332,67
Castellnou de Bages	243,29	Santpedor	172,41	Besalú	1.949,94	Balaguer	915,47	Berissanet	47,96
Castellerçol	391,89	Sant Antoni de Vilamajor	75,32	Bescanó	560,85	Barbens	153,33	Bràfim	61,65
Castellví de la Marca	49,35	Sant Boi de Luçanès	652,57	Bordils	314,62	Bellanes	297,30	Cornudella de Montsant	1.401,63
Centelles	61,31	Sant Celoni	470,58	Campdevànol	415,87	Bellpuig	527,56	Espluga de Francolí (L)	398,38
Folgueroles	41,14	Sant Cugat del Vallès	698,45	Camprodon	1.419,31	Bellví	228,63	Falset	800,84
Fonollosa	86,15	Sant Fruitós de Campsentelles	893,29	Cassà de la Selva	603,79	Borges Blanques (Les)	571,86	Gandesa	564,31
Franqueses del Vallès (Les)	622,13	Sant Feliu de Codines	586,83	Castellfollit de la Roca	1.332,66	Camarasa	1.040,97	Garcia	80,62
Garriga (La)	163,91	Sant Fruitós de Bages	189,32	Celrà	129,00	Castellclaus	694,19	Ginestar	507,48
Gelida	437,75	Sant Hipòlit de Voltregà	189,56	Cornellà del Terri	495,08	Castellnou de Seana	576,09	Masroig (El)	56,75
Granollers	574,15	Sant Joan de Vilatorrada	168,28	Fontcoberta	287,98	Castelló de Farfanya	82,27	Miravet	472,56
Gualba	159,12	Sant Julià de Vilatorrada	37,05	Girona	534,61	Castellersà	251,92	Montblanc	522,17
Sant Salvador de Guardiola	207,93	Sant Llorenç d'Alfons	34,02	Llagostera	244,29	Cervera	351,72	Móra d'Ebre	985,94
Igualada	1.126,40	Sant Llorenç Savall	344,54	Llambilles	55,93	Cervià de les Garrigues	179,86	Móra la Nova	200,00
Jorba	35,80	Sant Martí de Centelles	68,00	Llanars	462,89	Corbins	2.111,91	Pla de Santa Maria (El)	147,02
Llacuna (La)	973,95	Sant Martí de Tous	219,22	Montagut i Oix	89,57	Fondarella	96,27	Pont d'Armentera (El)	12,84
Llagosta (La)	250,00	Sant Mateu de Bages	503,23	Olot	769,36	Golmés	55,37	Querol	239,79
Llinars del Vallès	170,22	Sant Pere de Riudebitlles	276,33	Planes d'Hostoles (Les)	237,75	Guissona	195,72	Riba-roja d'Ebre	1.059,73
Lliçà d'Amunt	416,23	Sant Pere de Vilamajor	238,03	Porqueres	260,34	Ivars d'Urgell	261,47	Rodonyà	303,39
Lliçà de Vall	297,04	Sant Quintí de Mediona	71,36	Quart	89,62	Juneda	118,20	Santa Coloma de Queralt	365,96
Manlleu	645,29	Sant Quirze de Besora	133,21	Ribes de Freser	785,48	Lleida	1.259,37	Sarrià	690,85
Manresa	1.079,77	Sant Quirze del Vallès	184,98	Ripoll	779,72	Linyola	19,98	Tivissa	1.041,12
Martorelles	491,59	Santa Eugènia de Berga	41,74	Salt	701,18	Llardecans	116,09	Vallmoll	240,46
Masies de Voltregà (Les)	146,29	Santa Eulàlia de Ronçana	760,73	Sant Gregori	575,76	Maials	505,84	Valls	702,73
Masquefa	617,88	Santa Margarida de Montbui	513,58	Sant Jaume de Llierca	109,39	Miralcamp	389,93	Vilabella	347,45
Matadepera	133,15	Santa Margarida i els Monjos	48,01	Sant Jordi Desvalls	654,17	Mollerussa	788,26	Vila-rodona	518,03
Mediona	684,12	Barberà del Vallès	483,27	Sant Joan de les Abadesses	759,68	Montgai	345,40	Vimbodí i Poblet	599,38
Mollet del Vallès	831,58	Santa Maria d'Oló	25,40	Sant Martí de Llémena	1.064,46	Palau d'Anglesola (El)	10,77		
Montcada i Reixac	556,07	Santa Maria de Palautordera	91,95	Sant Joan les Fonts	1.320,74	Ponts	395,90		
Monistrol de Montserrat	75,84	Santa Perpètua de Mogoda	363,11	Sarrià de Ter	433,34	Preixens	641,92		
Figaró-Montmany	2.398,54	Sant Vicenç de Castellet	221,61	Cellera de Ter (La)	540,80	Roselló	126,85		
Montmeló	738,77	Sant Vicenç de Torelló	136,93	Serinyà	138,05	Sant Guim de Freixenet	1.555,66		

Taula V.15. Endeutament per habitant (€/hab.) franja municipis no turístics – Font pròpia

Alfells	B-	Odena	D	Subirats	B+	Pau	D	Camarasa	D	Garcia	A-
Arenys de Munt	A-	Olerdola	A+	Súria	B+	Peralada	D	Castellidans	D	Ginestar	D
Argentona	C	Olivella	A-	Taradell	D	Porqueres	A-	Castellnou de Seana	D	Godall	D
Aiguafreda	B+	Palafolls	A-	Terrassa	D	Portbou	D	Castellserà	B-	Mas de Barberans	B+
Badalona	D	Palau-solità i Plegamans	B-	Telrà	B-	Port de la Selva (El)	B-	Carnera	B+	Maslorenç	A+
Bagà	C	Pallejà	D	Tiana	B+	Puigcerdà	D	Cervià de les Garrigues	B+	Maspujols	D
Barcelona	B+	Papiol (El)	B+	Tona	B-	Quart	B-	Corbins	A-	Masroig (El)	A-
Berga	D	Parets del Vallès	B-	Tordera	D	Ribes de Freser	B-	Fondarella	C	Montbanc	C
Bigues i Riells	B+	Pineda de Mar	C	Torelló	C	Riells i Viabrea	B-	Golmés	A-	Montmel (El)	D
Cabrera de Mar	D	Pobla de Lillet (La)	D	Torre de Claramunt (La)	B+	Ripoll	D	Guissona	A-	Mont-roig del Camp	D
Cabrils	B+	Polinyà	B+	Torrelles de Llobregat	B+	Riudarenes	D	Ivrs d'Urgell	B+	Morell (El)	B+
Caldes d'Estrac	D	Prat de Llobregat (El)	B-	Ullastrell	B-	Riudellots de la Selva	A-	Juneda	C	Pallaresos (El)	B+
Calú	B+	Prats de Lluçanès	B-	Vicariesses	D	Roses	B-	Lleida	D	Paolis	D
Canet de Mar	D	Premià de Mar	B+	Vallirana	B-	Sant Feliu de Guixols	D	Lladecans	B-	Penells (El)	B+
Canovelles	B-	Puig-Reig	B-	Viladecavalls	C	Sant Gregori	D	Miralcamp	B+	Pia de Santa Maria (El)	B+
Canyelles	B+	Ripollet	B-	Viladecans	B-	Sant Jaume de Llierca	A-	Mollenusa	D	Pobla de Montornès (La)	A-
Capellades	C	Roca del Vallès (La)	C	Vilafranca del Penedès	D	Sant Jordi Desvalls	D	Montgai	B+	Port d'Armentera (El)	B-
Cardona	D	Port de Vilomara i Rocafort (El)	C	Vianova i la Geltrú	D	Sant Joan de les Abadesses	D	Montells i Martinet	C	Querol	B+
Casserres	B+	Roda de Ter	B+	Badia del Vallès	D	Sant Martí de Llémena	D	Ollana	D	Reus	D
Castell del Vallès	D	Rubi	B-	Agullana	C	Sant Miquel de Fluvià	B-	Organyà	B+	Riudoms	D
Castelldefels	B+	Sabadell	D	Albons	D	Sant Pere Pescador	B+	Palau d'Anglesola (El)	A+	Riudecols	B-
Castellgali	B+	Sallent	B+	Alp	A+	Santa Coloma de Farners	D	Pobla de Segur (La)	D	Riudoms	B-
Castellnou de Bages	D	Santpedor	D	Anglès	D	Santa Cristina d'Aro	B+	Ponts	B-	Roda de Barà	B-
Castellterçol	B+	Sant Adrià de Besòs	D	Avinyonet de Puigventós	A-	Sant Joan les Fonts	D	Preixens	D	Roquefes	D
Castell de Rosanes	D	Sant Andreu de la Barca	C	Begur	B+	Sarrià de Ter	D	Roselló	D	Sant Carles de la Ràpita	B+
Centelles	B-	Sant Andreu de Llavaneres	D	Banyoles	D	Saus, Camallera i Llampaies	D	Sant Guim de Freixenet	D	Sant Jaume dels Domenys	C
Cervelló	D	Sant Antoni de Vilatorrada	C	Besalú	D	Celera de Ter (La)	C	Sant Ramon	D	Santa Bàrbara	B-
Colbató	C	Sant Boi de Llobregat	B-	Bescanó	D	Serinyà	C	Seu d'Urgell (La)	D	Santa Coloma de Queralt	D
Corbera de Llobregat	D	Sant Boi de Lluçanès	B-	Bisbal d'Empordà (La)	D	Sils	A-	Sidamon	B+	Santa Oliva	D
Cornellà de Llobregat	D	Sant Celoni	D	Bianes	D	Torroella de Montgrí	D	Solsona	B+	Sarrià	C
Cubelles	D	Sant Cebrià de Vallalta	B+	Bordils	B+	Ullà	B+	Tàrraga	D	Selva del Camp (La)	D
Dosrius	C	Sant Climent de Llobregat	D	Breda	B-	Vall d'en Bas (La)	D	Torà	D	Tivissa	D
Esparraguera	B+	Sant Cugat del Vallès	D	Cabanes	B+	Vall-llobrega	A+	Tomabous	D	Torre de Barroca	D
Fogars de la Selva	D	Sant Esteve Sesrovires	D	Cadaqués	B-	Ventalló	A-	Torrefarrera	D	Tortosa	D
Folgueroles	B-	Sant Fost de Campsentelles	D	Calonge	B-	Verges	C	Torrelameu	B-	Ulldecona	D
Fonollosa	B+	Sant Feliu de Llobregat	D	Campdevànol	D	Vidreres	A-	Torres de Segre	B-	Vallmoll	B+
Franqueses del Vallès (Les)	D	Sant Fruitós de Bages	A-	Camprodon	D	Vilablareix	B-	Tremp	D	Valls	D
Garriga (La)	C	Vilassar de Dalt	D	Capmany	A-	Vilademuls	D	Vallfogona de Balaguer	B-	Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant	B-
Gavà	D	Sant Hipòlit de Voltregà	B-	Cassà de la Selva	D	Viladrau	D	Vendú	B-	Vendrell (El)	D
Gelida	B-	Sant Joan Despi	C	Castelló d'Empúries	C	Vilafant	D	Velha e Mijaran	B-	Vilabella	A-
Gironella	C	Sant Joan de Vilatorrada	D	Castell-Platja d'Aro	C	Vilajuiga	D	Vilanova de la Barca	B+	Vilanova d'Escornabo u	D
Granollers	D	Vilassar de Mar	D	Colera	C	Vila-sacra	D	Sant Martí de Riucorb	B+	Vila-rodonà	B-
Guaita	C	Sant Julià de Vilatorrada	B-	Cornellà del Terri	C	Vilobi d'Onyar	B+	Aguamúrcia	B-	Vila-seca	A+
Sant Salvador de Guardiola	B-	Sant Just Desvern	D	Escala (L')	B-	Cuilles, Mònells i Sant Sadurn de l'Heura	B-	Albinyana	C	Vimbodí i Poblet	D
Guardiola de Bergueda	C	Sant Llorenç d'Hortons	B-	Figueras	D	Fornalac	A-	Alcover	D	Vinyols i els Arcs	D
Igualada	D	Sant Llorenç Savall	B+	Fontcoberta	D	Sant Julià del Llor i Bonmatí	A-	Alcover	D	Delebre	C
Jorba	B+	Sant Martí de Centelles	C	Fortià	A-	Àger	A-	Altafulla	B-	Aldea (L')	B+
Llagosta (La)	D	Sant Martí de Tous	A+	Garriguella	D	Agramunt	D	Armet de Mar (L')	D	Salou	B-
Llinars del Vallès	B-	Sant Pere de Ribes	B+	Girona	D	Alamús (Els)	D	Amposta	D	Ampolla (L')	A+
Lliçà d'Amunt	C	Sant Pere de Riudebitlles	C	Jonquera (La)	B+	Albatàrrec	D	Arboç (L')	D		
Lliçà de Vall	B-	Sant Pere de Vilatorrada	B+	Llagostera	D	Albosa	A-	Banyeres del Penedès	C		
Malgrat de Mar	B+	Sant Quirze de Besora	D	Llanbilles	A-	Acarnàs	D	Barberà de la Conca	B+		
Manlleu	D	Santa Coloma de Cervelló	B+	Llanars	B+	Alguairre	B-	Belvei	D		
Manresa	D	Santa Coloma de Gramenet	D	Llançà	D	Almacelles	D	Berissanet	B+		
Martorelles	B+	Santa Eugènia de Berga	A+	Llers	A-	Almenar	C	Borges del Camp (Les)	C		
Masies de Voltregà (Les)	B-	Santa Margarida de Montbui	D	Llivia	A+	Alpicat	B-	Botarell	C		
Mediona	D	Santa Maria d'Oló	B-	Lloret de Mar	D	La sentiu de Sió	B+	Bràfim	B+		
Mollet del Vallès	D	Santa Perpètua de Mogoda	B+	Maçanet de la Selva	C	Altona	D	Calafell	D		
Montcada i Reixac	D	Santa Susanna	D	Maçanet de la Selva Montsgat i Oix	B+	Balaguer	D	Cambrils	D		
Monistrol de Montserrat	A+	Sant Vicenç de Castellet	D	Navata	B+	Belianes	C	Castell (El)	B+		
Figaró-Montmany	D	Sant Vicenç de Torelló	B-	Olot	D	Bellpuig	D	Comudella de Montsant	C		
Montmeló	D	Sentmenat	C	Palamós	C	Bellver de Cerdanya	A-	Curit	D		
Montornès del Vallès	B-	Seva	B-	Palau-saverdera	D	Bellvis	A-	Falset	D		
Moià	C	Sitges	D	Pals	B+	Borges Blanques (Les)	B-	Gandesa	D		

Taula V.21. Municipis amb estalvi net i estabilitat pressupostària positiva, i nivell d'endeutament inferior al 75% – Font pròpia

Municipi	Rànquing Índex Endeutament (%)	Rànquing QCDL	Municipi	Rànquing Índex Endeutament (%)	Rànquing QCDL
Abrera	1	46	Premià de Dalt	64	238
Olèrdola	2	76	Vilobí d'Onyar	65	85
Vielha e Mijaran	3	51	Matadepera	66	256
Sant Pere de Ribes	4	51	Navata	67	94
Subirats	5	76	Papiol (El)	68	52
Artés	6	224	dellòs i l'Hospitalet de l'In	69	136
Armentera (L')	7	103	Cabrils	70	109
Sant Ramon	8	267	Sidamon	71	120
Pont d'Armentera (El)	9	77	Quart	72	195
Organyà	10	24	Santa Coloma de Cervelló	73	46
Palau d'Anglesola (El)	11	2	Llardecans	74	188
Aldea (L')	12	55	Seva	75	127
Santa Maria d'Oló	13	166	Montagut i Oix	76	48
Callús	14	66	Borges del Camp (Les)	77	204
Almoster	15	7	Vallfogona de Balaguer	78	169
Sant Llorenç d'Hortons	16	180	Vilanova de la Barca	79	112
Alp	17	2	Ventalló	80	24
Àger	18	42	Gualba	81	223
Linyola	19	37	Llinars del Vallès	82	161
Piera	20	44	Sant Cebrià de Vallalta	83	90
Riudellots de la Selva	21	14	Sant Quirze de Besora	84	335
Jorba	22	71	Celrà	85	33
Perelló (El)	23	41	Ametlla del Vallès (L')	86	175
Sant Julià de Vilatorrada	24	182	Vallmoll	87	84
Bellver de Cerdanya	25	18	Sant Vicenç de Torelló	88	176
Santa Margarida i els Monjos	26	67	Ripollet	89	145
Tortellà	27	133	Sant Fruitós de Bages	90	23
Benissanet	28	50	Badia del Vallès	91	326
Prats de Lluçanès	29	140	Garriga (La)	92	203
Folgueroles	30	129	Torrelles de Llobregat	93	76
Vall-llobrega	31	7	Vila-seca	94	5
Castellví de la Marca	32	70	Masies de Voltregà (Les)	95	171
Santa Bàrbara	33	128	Rosselló	96	268
Golmés	34	35	Vidreres	97	36
Centelles	35	158	Cervià de les Garrigues	98	118
Alforja	36	13	Santpedor	99	291
Santa Eugènia de Berga	37	4	Ullastrell	100	190
Garcia	38	41	Botarell	101	210
Balsareny	39	77	Llívia	102	11
Masroig (El)	40	17	Vila-sana	103	152
Bràfim	41	57	Sant Andreu de Llavanera	104	300
Sant Quintí de Mediona	42	139	Castellbell i el Vilar	105	137
Sant Jaume de Llierca	43	20	Sant Vicenç dels Horts	106	239
Vallromanes	44	276	Sant Joan de Vilatorrada	107	281
Avinyonet de Puigventós	45	16	Castellbisbal	108	218
Llambilles	46	25	Pla de Santa Maria (El)	109	96
Fonollosa	47	61	Almenar	110	216
Sant Antoni de Vilamajor	48	56	Sant Salvador de Guardiola	111	126
Prat de Llobregat (El)	49	198	Sant Adrià de Besòs	112	345
Castelló de Farfanya	50	192	La sentiu de Sió	113	83
Altafulla	51	141	Llers	114	18
Sant Martí de Centelles	52	255	Dosrius	115	221
Monistrol de Montserrat	53	10	Torrelameu	116	181
Fortià	54	21	Guardiola de Berguedà	117	254
Vilanova de Segrià	55	196	Lliçà de Vall	118	173
Bagà	56	230	Sant Hipòlit de Voltregà	119	147
Sant Pere Pescador	57	111	Sant Martí de Tous	120	6
Capmany	58	45	Palafolls	121	43
Fondarella	59	242	Pals	122	98
Santa Maria de Palautordera	60	144	Banyeres del Penedès	123	250
Balenyà	61	284	Sant Quirze del Vallès	124	243
Juneda	62	214	Ampolla (L')	125	1
Jonquera (La)	63	100			

Taula V.22. Municipis de la mostra del primer quartil amb menor endeutament – Font pròpia

Municipi	Rànquing Compliment principi Estabilitat pressupostària	Rànquing QCCL	Municipi	Rànquing Compliment principi Estabilitat pressupostària	Rànquing QCCL
Reus	1	394	Cornellà de Llobregat	63	443
Badalona	2	272	Alcanar	64	287
Mataró	3	391	Molins de Rei	65	361
Hospitalet de Llobregat (L')	4	260	Ripollet	66	145
Barcelona	5	63	Castelló d'Empúries	67	219
Leida	6	412	Vilassar de Dalt	68	317
Sabadell	7	348	Moià	69	235
Terrassa	8	365	Ametlla de Mar (L')	70	430
Pineda de Mar	9	231	Selva del Camp (La)	71	377
Manresa	10	375	Seu d'Urgell (La)	72	368
Santa Coloma de Gramenet	11	426	Cubelles	73	325
Vendrell (El)	12	406	Canovelles	74	146
Blanes	13	379	Sant Esteve Sesrovires	75	442
Rubí	14	199	Garriga (La)	76	203
Cambrils	15	349	Deltebre	77	293
Tortosa	16	378	Franqueses del Vallès (Les)	78	407
Figueres	17	290	Anglès	79	308
Calafell	18	341	Bisbal d'Empordà (La)	80	353
Castelldefels	19	101	Lliçà d'Amunt	81	222
Prat de Llobregat (El)	20	198	Parets del Vallès	82	130
Sant Boi de Llobregat	21	153	Sant Quirze del Vallès	83	243
Sitges	22	285	Besalú	84	351
Igualada	23	398	Arboç (L')	85	354
Vilanova i la Geltrú	24	438	Cassà de la Selva	86	274
Castellar del Vallès	25	275	Puigcerdà	87	440
Mollet del Vallès	26	369	Montmeló	88	393
Barberà del Vallès	27	191	Ripoll	89	419
Balaguer	28	409	Lliçà de Vall	90	173
Salt	29	424	Palamós	91	245
Gavà	30	316	Sant Andreu de Llavaneres	92	300
Tàrrrega	31	363	Pallejà	93	328
Roses	32	194	Viladecavalls	94	244
Castell-Platja d'Aro	33	234	Sant Joan Despí	95	206
Sant Pere de Ribes	34	110	Maçanet de la Selva	96	227
Sant Feliu de Guíxols	35	261	Bisbal del Penedès (La)	97	353
Esparraguera	36	114	Sant Fost de Campsentelles	98	282
Cunit	37	309	Súria	99	82
Cerdanyola del vallès	38	232	Roquetes	100	395
Vallirana	39	162	Ulldesona	101	302
Salou	40	123	Torelló	102	205
Manlleu	41	441	Alcover	103	347
Sant Adrià de Besòs	42	345	Llagosta (La)	104	270
Calonge	43	151	Gelida	105	150
Olot	44	427	Sant Carles de la Ràpita	106	115
Torredembarra	45	437	Camprodon	107	425
Vila-seca	46	5	Santa Eulàlia de Ronçana	108	429
Santa Susanna	47	334	Polinyà	109	69
Vilassar de Mar	48	416	Alcarràs	110	329
Santa Perpètua de Mogoda	49	106	Jonquera (La)	111	100
Montornès del Vallès	50	170	Teià	112	186
Tossa de Mar	51	237	Capellades	113	252
Roda de Barà	52	189	Cervera	114	97
Ampostà	53	318	Escala (L')	115	154
Canet de Mar	54	400	Palafolls	116	43
Lloret de Mar	55	397	Collbató	117	215
Granollers	56	271	Tiana	118	80
Premià de Mar	57	93	Sentmenat	119	217
Mollerussa	58	417	Roda de Ter	120	86
Berga	59	402	Santa Cristina d'Aro	121	65
Tordera	60	405	Borges Blanques (Les)	122	157
Corbera de Llobregat	61	392	Sant Feliu de Codines	123	421
Mont-roig del Camp	62	301	Begur	124	121
			Sant Joan de Vilatorrada	125	281

Taula V.23. Municipis de la mostra del primer quartil amb major estabilitat pressupostària –

Font pròpia

Municipi	Rànquing Estalvi net	Rànquing QCDL	Municipi	Rànquing Estalvi net	Rànquing QCDL
Barcelona	1	63	Olot	64	427
Terrassa	2	365	Malgrat de Mar	65	47
Tarragona	3	383	Tortosa	66	378
Sabadell	4	348	Vidreres	67	36
Castelldefels	5	101	Borges Blanques (Les)	68	157
Sant Cugat del Vallès	6	297	Palafolls	69	43
Lleida	7	412	Begur	70	121
Prat de Llobregat (El)	8	198	Argentona	71	213
Sant Boi de Llobregat	9	153	Canovelles	72	146
Badalona	10	272	Valls	73	390
Cornellà de Llobregat	11	443	Sant Andreu de la Barca	74	236
Gavà	12	316	Deltebre	75	293
Viladecans	13	143	Palau-solità i Plegamans	76	124
Rubí	14	199	Pallejà	77	328
Vila-seca	15	5	Premià de Mar	78	93
Salou	16	123	Piera	79	44
Manresa	17	375	Moià	80	235
Figueres	18	290	Sitges	81	285
Reus	19	394	Roca del Vallès (La)	82	233
Granollers	20	271	Lliçà d'Amunt	83	222
Castell-Platja d'Aro	21	234	Pals	84	98
Montcada i Reixac	22	323	Garriga (La)	85	203
Roses	23	194	Santa Maria de Palautordera	86	144
Calafell	24	341	Bisbal d'Empordà (La)	87	353
Arenys de Mar	25	81	Vilassar de Mar	88	416
Ripollet	26	145	Alella	89	149
Vandellòs i l'Hospitalet	27	136	Cervera	90	97
Pineda de Mar	28	231	Lloret de Mar	91	397
Girona	29	396	Altafulla	92	141
Mollet del Vallès	30	369	Cabrils	93	109
Blanes	31	379	Seu d'Urgell (La)	94	368
Vic	32	336	Montornès del Vallès	95	170
Morell (El)	33	122	Canyelles	96	88
Palafugell	34	269	Súria	97	82
Abrera	35	99	Jonquera (La)	98	100
Castelló d'Empúries	36	219	Premià de Dalt	99	238
Cambriils	37	349	Santa Margarida i els Monjos	100	67
Vilafranca del Penedès	38	278	Franqueses del Vallès (Les)	101	407
Sant Joan Despí	39	206	Sant Fost de Campsentelles	102	283
Sant Feliu de Llobregat	40	261	Tàrrrega	103	363
Escala (L')	41	154	Martorelles	104	107
Esparriguera	42	114	Corbera de Llobregat	105	392
Sant Vicenç dels Horts	43	239	Centelles	106	158
Llinars del Vallès	44	161	Sallent	107	74
Santa Perpètua de Mogor	45	106	Torelló	108	205
Mont-roig del Camp	46	301	Viladecavalls	109	244
Santa Coloma de Gramenet	47	426	Alcover	110	347
Sant Feliu de Guíxols	48	261	Santa Margarida de Montbui	111	296
Cunit	49	309	Ampolla (L')	112	1
Vallirana	50	162	Santa Coloma de Farners	113	386
Igualada	51	398	Papiol (El)	114	52
Vendrell (El)	52	406	Sant Antoni de Vilamajor	115	209
Parets del Vallès	53	130	Gelida	116	150
Olesa de Montserrat	54	134	Ametlla del Vallès (L')	117	175
Amposta	55	318	Cadaqués	118	164
Castellar del Vallès	56	275	Sils	119	22
Vilanova i la Geltrú	57	438	Celrà	120	33
Sant Fruitós de Bages	58	23	Cubelles	121	325
Sant Carles de la Ràpita	59	115	Bigues i Riells	122	55
Polinyà	60	69	Arenys de Munt	123	29
Vilassar de Dalt	61	317	Castellgalí	124	72
Sant Pere de Ribes	62	110	Santa Coloma de Cervelló	125	46
Calonge	63	151			

Taula V.24. Municipis de la mostra del primer quartil amb major estalvi net – Font pròpia